

ISTORIA GENERALA

A

DACIEI,

SAŨ A TRANSILVANIEI, ȚEREI MUNTENESCİ ȘI A MOLDOVEI.

DE

DIONISIU FOTINO,

traducere de

GEORGE SION,

TOMULŪ II.

BUCUREȘCI.

Imprimeria Națională a lui Iosef Romanov et Companie.

1859.

ISTORIA GENERALA

A

ȚIEREÎ MUNTENESCÎ ȘI A MOLDAVIEI.

PARTEA A PATRA.

ЕРОС'А IV.

CAPITULŪ I.

Domniî Țereî Muntenesceî.

Tôte Țereîle aropiete de Dșnșre, kș mșldŭ anŭ măș nainte, eraș sșnșse la ŭnkșlkșrile mŭ strikșvŭșnile barbarilorș, ne kariŭ nișŭ vekii Romani n'aș pștștș sș-ŭ đŭnș sșb dominarea lorș, nișŭ Romaniŭ Orientslșŭ n'aș pștștș sș-ŭ ŭnvingș kș totșlș mŭ sș-ŭ sșnșse. Țeara Mșnteneaskș mŭ Moldova, ne la sekolslș XIII eraș ŭn stare de stingere, prekșmș ŭn tomșlș I alș așesteŭ istoriŭ s'a sșnșș. Dar dșnș atșta kșderŭ mŭ renvierŭ, dșnș atșta ŭnkșrgerŭ mŭ sșferinșe, dșnș o anomalie de măș mșldŭ sekoli, ŭn fine đerile așeste mŭ-ăș lș-atș o fađș de organizare sșb kșrmș de domni astoktonŭ: Țeara Mșnteneaskș avș de Țelș ŭntșș Domnș ne Radș Negrș Bassarabș, iar Moldova, kș ŭnș sekolș măș țerziș, ne Dragomș Vodș.

DOMNULU I.

Radu Vodă I Negru Bassarabă.

D. Chr. 1241. } Domnăslă ačesta, din kăsele zise la tomăslă I, }
 } profităndă de ocașisnea venirei Mogăliloră Săiđi în }
 } Ţngaria, pe la anulă 1241 dăpă Kristă s'a rădikată din Tran- }
 silvania kă tótă kasa sa, kă boeriă sei, kă dregători, kă os- }
 tami, kă poporă de tóte tretele, kă femeï, kă komi, čei }
 mai mălđi ortodoksi, mi kăđi-va Saksoni Latini, mi trekăndă }
 Karpađi despre mează zi, a intrată în Țeara Mănteneaskă; }
 s'a oprită pe apróne de obărmia (sorgentele) rislăi Dămbo- }
 viđa, într'ănlă kămăđă întinsă, nămită în limba đrganiloră Kămp- }
 nă-lăngă, mi s'a amezată akolo fiindă kă lokăslă ačesta mi }
 mai înainte era proprietatea sa, ka ănlă če era mai mare }
 mi mai tare de kătlă tođi čei-l-ălđi domnitori ai pămăntăslăi }
 Dačikă. Altfelis, intrarea lăi pe lokăslă ačesta mi amezarea }
 sa, ar fi fostă înpedekată; fiindă kă în đeară pe atăne eraă }
 mi ălđi domnitori, kari, de mi eraă kă păteri mai inferioă }
 totă însă s'ar fi năstă alia înuresnă sure a oări trecerea lăi }
 Radă neste Karpađi. Dar amezarea lăi, vedemă kă s'a fă- }
 kătlă fără vărsare de sănge mi kă liniute, fără niči o oă- }
 nere mi grestate, fiindă kă era proprietariă lokăslă ačestsia. }
 Ama dară mezăndă mai mălđi ani în lokăslă ačesta, de fri- }
 ka Săiđiloră, pănlă če ei s'ăđ întorsă din Ţngaria, a rădikată }
 mi kărte, saă palată domneskă, mi biserikă săb nămele de }
 Adormirea Năskătórei de D-zeă, kare essistă mi pănlă as- }
 tăzi. În ačestă biserikă se află portretăslă seă, înfăđimă- }
 ndă-lă kă diademă pe kapă, kă vestminte kăssate kă firă pănlă }
 la ničióre, kă năstări la ničtă, kă brăă asrită, părtăndă pe }
 deasăura ănlă vestmăntă blănită pe din lăăntă mi pe mă- }
 giniă înprejărlă kă blană neagră, kă statăslă înaltă, kă fađa }
 smeadă, kă barbă, mi părtăndă în mănlă miniatsra beseri- }
 čiă. Asemine mi Dómna lăi a făkătlă o biserikă anăsană, }
 če essistă pănlă astăzi, năntă poporăslă katoliviloră mi nă- }
 ntă đănsa; kăčă ea era katolikă, mi mai tărziă se zice kă }
 s'a botezată.

Dəpъ plekarea Suișilorъ din Țngaria, s'a în-
 țarnatъ mi regele Bela la remedierea sa Țea devas-
 tatъ. Atuncе a plekatъ mi Radъ-Vodъ în pьrgiile de giosъ
 ale Țerei Mъntenemti, mi okșnъndъ tôte kьtșnele, a sșpșș
 mi pe stьpъnitoriі plaișilorъ, kari nș fșserъ în stare a i se
 oіșne. Iar ponorșlș kare venise kș dъnsșlș, s'a rșșpъn-
 ditъ în tôte pьrgiile din Karpađi pъnъ în Dșnъre, mi din
 Oltъ pъnъ în Siretiș.

Dəpъ aĉeasta, Radъ imi pșse tôte silinđa mi strъdъin-
 ъa ka sъ infșemsșegeze mi sъ imponșleze o dearъ atьtș de
 frșmôsș, ale kьreia lъșri desure Dșnъre eraș mai deserte;
 totș odatъ, kș ajstorіșlș boerilorъ Țe veniserъ kș dъnsșlș,
 întrodșse bșna rъndșealъ mi armonia în tôte ramșrile. A
 fșndatъ oramele Pitemti, Argemș, Tьrgoviutea (kare din
 vekime se zicea Trifșlș, saș Țiriskъ, dșpъ kșmș zice La-
 ziș), Bșkșremti mi altele; asemine a rđdikatș din noș Țe-
 tatea Gișrgiș, kare de kьtrъ Romani se nșmea Sъnt Geor-
 giș, adekъ Sъntșlș George; mi strъmștъndъ-mi tronșlș de la
 Kъmnș-lșngș la Argemș, a fșkștș mi akolo kьrte, mi bise-
 rikъ domneaskъ totș sșb nșmele de Adormirea Nъșkьtorei
 de D-zeș, în kare se aflъ pъnъ astъzi în peristilș (pridvorș)
 mi statșa lși de peatrъ, înșt sфrъmatъ.

Pe timpulș aĉesta, Banatșlș Kraiovei era po-
 plștatъ mi bine konstitștatъ sșb gșvernșlș Domnilorș
 pьmъntenі din familia Bassarabilorș¹. Banșlș de atuncе, vș-
 zъndъ amezarea lși Radъ-Vodъ în tôteș întinderea Țerei Mъn-
 tenemti, mi preferъndъ ka pe zňș Domnș ama de tare sș-
 lș aibъ mai bine amikș mi anьrștorіș de kьtș inemikș mi

1 Se vede kș familia Bassarabilorș se înĉepe mai de la Traianș, fiindș kș
 pe timpulș strъmștъrei koloniilorъ de kьtrъ Asreliaș în Mesii, era în-
 semnștore; kьrī oramșlș în kare ei aș lъkșitș s'a nșmitș Bassaroviđa,
 kare mi-a pștratș pъnъ astъzi nșmirea aĉeasta. Familia aĉeasta se vede kș
 s'a fostș impьrgitș în dozъ șna, kare s'a fostș amezatș în Mesia, din ka-
 re s'aș trasș Bani Kraiovei; mi Țea-l-altъ kare a fostș rșmasș în Țran-
 silvania, mi din kare s'aș trasș Domni Fьgъramșlși, mi prin șmare
 Radъ, sșpșrașmitș Negrъ nentș kolórea feđei, kьrī era negrъ. Dar mi
 Bonfiniș ilș nșmешte Bassarabș.

(Din kroniĉile vekі ale Serbiei Țngșremti.)

vעינֶחַ אמענינגֶטֹרִיֶחַ, a veniṭṣ̄ īmprezn̄ k̄ boeriī seī mi īnkinṭnd̄-se l̄i Rad̄x, i s'a s̄p̄s̄s̄ de b̄sn̄ voe mi k̄ kon-
 diṭiṣni ka s̄-i fie s̄p̄s̄s̄ mi totṣ̄deazna aliatṣ̄, īns̄ aztono-
 Din Chro. } m̄ṣ̄, ka mi str̄momiī seī, īn k̄r̄m̄s̄irea celorṣ̄ činčī
 Serbescu. } j̄s̄dege, f̄r̄ḡ s̄ se amestec̄e Domn̄s̄l̄ṣ̄ īn nimika. A-
 t̄sn̄ce Rad̄x-Vod̄x l'a onoratṣ̄ k̄ titl̄s̄l̄ṣ̄ de Veliḡṣ̄, adek̄
 p̄medinte alṣ̄ konsilis̄l̄i Domnesk̄ṣ̄, mi k̄ varḡ de ar-
 gintṣ̄; d̄sn̄ ačcasta Banats̄l̄ṣ̄ Kraiovei s'a sokotitṣ̄ ka lok̄ṣ̄
 s̄p̄s̄s̄ Țereī M̄ntenem̄ti, mi s'a n̄smitṣ̄ mi Romania mik̄.
 Iar Domn̄s̄l̄ṣ̄ a r̄mas̄ domnind̄s̄ t̄ot̄Ț Ceara M̄nteneask̄,
 īmprezn̄ k̄ cele činčī j̄s̄dege ale Kraiovei, de la D̄sn̄re
 p̄n̄n̄ īn Siretiṣ, p̄str̄nd̄ṣ̄ mi domnia sa čea dint̄Ți din Tran-
 silvania, p̄ek̄m̄ṣ̄ se vede d̄sn̄ titl̄srile sale īn k̄r̄ḡile mi
 kris̄ovele de ne timn̄s̄l̄ṣ̄ seṣ̄, kare din k̄v̄nt̄ṣ̄ īn k̄v̄nt̄ṣ̄

Chronol. } astfelis̄ zik̄ṣ̄: „In Xristos̄ṣ̄ D̄sm̄nezeṣ̄l̄ṣ̄ nostr̄s̄ drentṣ̄
 Tierei. } „kredinčios̄ṣ̄, činstitṣ̄ mi iṣ̄bitoris̄ de Xristos̄ṣ̄, sin-
 „ḡr̄ṣ̄ īvinḡṣ̄toris̄, Noī Rad̄x Negr̄x Voevod k̄ mila l̄i D̄x-
 „m̄nezeṣ̄ Domn̄ṣ̄ neste t̄ot̄Ț Ceara Rom̄neask̄, din Ţnga-
 „ria¹ venitṣ̄, mi Xer̄doḡṣ̄ Almam̄s̄l̄i mi alṣ̄ Fagaram̄s̄l̄i.“
 Asemine mi Domniī s̄m̄ṣ̄torī l̄i p̄rin moustenire ml̄tṣ̄
 timn̄ṣ̄ aṣ̄ st̄p̄n̄itṣ̄ ačesteam̄i lok̄s̄r̄i.

Rad̄x-Vod̄x, ad̄k̄nd̄ṣ̄ k̄ sine mi ne Eniskop̄s̄l̄ṣ̄ F̄r̄-
 ḡram̄s̄l̄i, l'a f̄k̄k̄t̄ṣ̄ arxiepiskop̄ṣ̄ neste t̄ot̄Ț Ceara M̄nte-
 neask̄, mi a organisatṣ̄ p̄rin elṣ̄ mi kler̄s̄l̄ṣ̄ biseričesk̄ṣ̄.

Choniat. } Pe timn̄s̄l̄ṣ̄ Domnieī l̄i Rad̄x era īmp̄ratṣ̄ la
 D. Chr. } Kostantinopole Bald̄zin̄ṣ̄ II K̄r̄tenais, mi la Ničea
 1263. } Mixael̄ Paleoloḡx, karele a iṣ̄atṣ̄ Konstantinopole din m̄na
 Frančilorṣ̄, d̄sn̄ če aṣ̄ fostṣ̄ st̄p̄n̄it' o 57 anī.

Munsteru } Iar īn Serbia era Samoderjeṣ̄ṣ̄, saṣ̄ Despotṣ̄, Ste-
 in chronol. } fanṣ̄ I fiis̄l̄ṣ̄ l̄i Nemanṣ̄, ne s̄rm̄ṣ̄ fiis̄l̄ṣ̄ ačests̄ia Mi-
 Serbiei. } l̄ste, karele se zičea mi Stefanṣ̄ Ţr̄x; iar īn B̄lgaria era
 despotṣ̄ Konstantinṣ̄, fiis̄l̄ṣ̄ l̄i Tix̄x. Pe timn̄s̄l̄ṣ̄ ačesta s'a
 n̄s̄k̄t̄ṣ̄ mi Otmanṣ̄, īntemeetoris̄l̄ṣ̄ īmp̄r̄ḡieī Otomane.

¹ Ţngaria īngelege Transilvania; mi skriitorī Rom̄Țni adeseorī konf̄nd̄ṣ̄
 Transilvania k̄ Ţngaria, fiind̄ṣ̄ k̄ n̄s̄ eraṣ̄ ne at̄sn̄ce des̄p̄r̄ḡite.

Domnindș Radș-Vodș anŭ 23 în pache mi în linimte, a înfiingatș mșlte orame, четвѣдї, мѣнѣстирї, biseriçŭ } Chronol. 8
mi țergșrї. Kъndș era pe anșone sș mōrș, a lș- } vece a 1
satș kșvъntș kъtrș Episkopŭ mi boeri ka sș proklame prin Țiereŭ.
alegere de momtenitorŭ pe vnlșș din fii saș din fragiŭ lși;
mi mșrindș s'a înmormъntatș în biserika fșkștrș de elș la
Argemș.

DOMNULU II.

Michaiŭ I Bassarabŭ. *Fratele an Radș*

Dșpș mōrștea lși Radș-Vodș, boeriŭ aș alesș } D. Chr.
Domnș pe fratele seș Mixai. Despre açesta se vor- } 1264.
bente în kronologia țereŭ, însș kș greamealș de datș, ka
mi despre venirea fratelș seș din Transilvania. În timnșlș
açestsia a trekștș faimosșlș Kordokșba, nșmitș de kъtrș
Greçŭ Laxanas (saș vșrzarișlș), neste Dșnere de a } Istoria
bștștș pe Sçidŭ Nogaŭ mi a okșpatș Bșlgaria sçŭ- } Bizant.
gъndș pe Desnotșlș ei Konstantinș fișlș lși Tixș. (Vezi
Tomșlș I Partea III, Capș XVIII.) Dar Mixai, fiindș omș
pachifikș, mi mai mșltș bștrъnș, s'a okșpatș de îmbșnșțșdŭ-
rea mi kърmșirea țereŭ, mi n'a lșatș parte la așele lșkșrși;
de așeea niçŭ nș se zŭce altș çeva despre elș de kștș kș
a domnitș anŭ 19 mi a mșritș.

În zilele açestsŭia era împșratș la Konstantinopole An-
dronikș, fișlș lși Mixailș Paleologș.

DOMNULU III.

Danŭ I Bassarabŭ. *Fiu an Radș I*

Açesta era fișlș lși Radș-Vodș Negrș, prekșm } D. Chr.
se aratș mi în mѣnѣstirea Kъmnș-lșngșlși, șnde se } 1283.
afș portretșlș seș. Dar kronologia țereŭ gremște mi la
data açestsŭia: kъçŭ pe tatș ŭlș are la anșlș 1215, iar pe fiș

la 1333; mi prin zmare nă este kă nătinuț ka dăpă 118 ani de la venirea tatălăi să fi domnită fiislă. În sã din kro-

Simeoni. } nika istoriei Sărbeniă se vede kă elă a domnită pe
 } la kapătălă sekolăslă XIII, în zma zăkăslă seă Mi-

xaï; kăy se zice kă pe atăne, avăndă răsboiă Mixail Kra-
 îslă Bălgariei kă Sisma Despotăslă Serbiei, a kemată în ali-
 anuț pe Dană-Vodă, mi în resbelăslă avela fă zăisă de kă-
 tră Serbi la anulă 1298. Dană-Vodă, prekămă mai josă se
 va sune, era sokră lă Mixail Kraislă, mi a domnită ani 15.
 Dăpă mórtea sa, boeriă aă alesă Domnă pe fiislă seă Ste-
 fană Mailată.

Honiat. } Pe timnăslă ačesta împăruția la Konstantinople
 } Andronikă Paleologă. Pe sora ačestăia Eădokia (vă-
 dăvă), a čerstă Mixailă Kraislă de sojie, promițăndă a fi
 păzrea amikă Romaniloră; dar Eădokia ničă întrăneă kină
 n'a primită, pentră kăvântăslă kă Mixailă mai făsesse de trei
 ori însărată, mi a patra însăruțoare i se părea nelegăită.

Din chro-
nologia
Serbiei. } Întră adevăruă Mixail Kraislă făsesse întră însărată kă
 } fata lă Dană Domnăslă Čerăi Mănteneniă, mi pe fe-
 meea sa, dăpă mórtea tatălăi ei aă lepădată mi a trimisă
 în patriă sa: apoi lăse pe o kămnată a fratelăi seă; apoi
 păzăindă mi pe ačesta, lăse pe fata lă Sfendoslavă, zăă
 boeriă din Bălgaria, pe kare o lepădăse ka stearuă, mi vo-
 indă mai alesă o rădire mai nobilă. Așa dar Eădokia, ne-
 voidă a merge dăpă elă, mi împăratăslă dorindă amičia lă
 Mixail Kraislă, pentră ka să se linimteaskă desure zăpăzri-
 le če-i făcea, i-a dată de sojie pe o nepoță a sa Simonida,
 o konilă de činčă ani; dar findă kă elă avea vărsta de pa-
 tră-zeyă ani, i-a čerstă ka să o resnekteze păpă la vărsta
 legăită; barbarăslă însă n'a kăpădată de kăță păpă la ală
 onțleă ană, din kare kăssă ničă n'a făkăță koni. Pe tim-
 năslă ačesta împăruția mi Otman I, saă Osmană, întemeetoriăslă
 împăruției Tărueniă, desure kare trebăse să vorbimă čeva:

Chron.
Georgiu
France. } Tăruini saă Tărkomaniă, derivători din Sčitia, se
 } tragă din Xăniă kari lăkăseăă din vekă în partea a-
 čeă. (Vezi Tomăslă I.) Ei eraă despăruții în mărte sčimăniă,
 mi fie kare înă avea nămele dăpă kăpetenia sa. Ei, aș-

këndž o mare parte din imperiul Kalifilorž, ce konstitrase Moametž, až primitž mi religisnea Isi. Pe žrmž, în-vingrëndse de kžtre faimosulž Gengiskanž, mi oborznd-se Шах Suleimanž Domnulž lorž, fiulž ačestsia Ortoglorbei a alergatž la Aladin Sultanalž Ikonisli, kare i-a datž lokž de loksitž în Frigia, împresnz kž ómenii kari se pineaž de elž. Akolo mžrindž în anulž 1278, fiulž sež Osman, saž Osmanž, a ajznsž sz fie celž întzis întemectoris alž imperisli Otomanilorž.

Cantemir

Eugeniu.
Bulgar.

Ačesta aržta din konilžrie semne de mžrime de sžfletž. Fiindž dslve, generosž, mi kžragiosž, (era idolulž ama zikrëndž alž sžpsnilorž sei), a fostž în omtire sžb Aladinž Sultanalž, karele l'a fostž onoratž mrea mžltž; iar dšnz mórtea Isi Aladinž s'a fžkžtž sžkčesorulž sež, kž titlž de împžratž, mi ši-a amezatž tronulž la Akra, Ptolemaida veke a Siriei. Apoi, žnindž-se kž mai mžlji alji Emiri (astfelis se nšmeaž kžpeniile seminguilorž) mi astfelis mžrindž-se, a fžkžtž pe nađionalii sei sz nž se nšmeaskž Търчи, kžvžntž ce însemna selbatiž mi barbari, či sz-ši zikž dšnz nšmele Isi Osmanli. Ačesta pe žrmž a sžpsž Bitinia mi ši-a mžtatž žaržmi tronulž la Brssa; în fine la anulž 1303 s'a nšmitž stžpnitoris alesž al Otomanilorž, dšnz kare, din kassa intrigilorž mi sžbnierilorž din lžsntrž ale Romanilorž, reži mi a kžčeri kž sabia sa mai mžlte orame de ale lorž din Orientž mi de pe Marea Neagrž, prekžmž Sinone în Galatia, Angora în Frigia, Sebastia în Kanadocia, mi altele mai mžlte. S'a bžtžtž mi kž Andronikž Paleologž, kare învingrëndž-lž l'a pšsž-pe fžgž. În fine a mžritž în vžrstž de 69 ani, kžiar în zioa kžndž s'a nžskžtž, împžržđindž 26 ani, mi s'a imormžntatž la Brssa, žnde se vede mormžntulž sež pžnz astži într'o četate veke.

Istoria sžsne desure elž, kž era atžtž de gerosž mi fžkžtoris de bine, în kžtž de mžlte ori žmbla pe sližile Brssei mi striga în gžra mare: „kži e fóme, saž sete, saž altž nevoe are, sz vie la kasa mea.“

Dšnz mórtea sa nž s'a gžsitž în tesazrile sale niči azž, niči argintž, niči netre skžmpe. Търчи atžta venerare

Eugeniu din
Bulgaria.

aș pentru memoria lui, în cîtă totșdeasna kîndă se redi-
kă zîș noș împăratș ilș zreaază ka să aibă virtășile lui
Otmanș.

DOMNULU IV.

Stefană I Mailată Bassarabă.

D. Chr. 1298. } Așta în kronologia Cereî nă se amintemte:
Chronolog. } dar kronologia sërbeaskă zice kă elș a adășș ea-
Serbiei. } rșii în bșnă stare domnia Fagărașli, renoindș mi ce-
tatea de akolo. A avșș mi resbelș kă Andrei Ș, }
regele Șngariei, kă kare, dăpă ce l'a învinsș, a }
făkșș pache.

Pe timnăș domniei așestă aș venitș mșlșime de Șuiș
din părșile boreale, mi s'aș revărsatș așșpra Pirikșli mi
altor provinșii Slavone. Ștefanș, Desnotșlș Serbiei, avndș
destăș nștere, mi kă ajștorșlș lui Mailatș, s'aș dășș așșpra
Șuișilorș, i-aș învinsș mi i-aș alșngatș. Atșșș Desnotșlș Ște-
fanș a făkșș faimoșă mșnșstire Deja în Serbia, sșb nă
mele sșntșli Nikolae, aprone de rișlș Bistrișa.

Ștefanș, domnindș 27 ani, mi întărintș-mi țeara în kon-
tra vecinilor, a mșritș. Pe timnăș seș domnea la Konstan-
tinopole Andronikș Peleologș celș tșnăș, iar la Brșssa Or-
kanș, fișlș lui Otmanș.

DOMNULU V.

Ioană Bassarabă I.

D. Chr. 1325. } Niș așta în kronologia Cereî nă se vede. Iar
Munster } dăpă kronicele Șngșrilorș mi ale Serbilorș se vede
chronolog. } kă elș, din Banș al Kraiovei, s'a rđdikatș Domnș, prin a-
Serbiei. } legerea Mitropolitșli mi a boerilorș. Mișailș Kra-
păratșli de atșșș Andronikș Paleologș jșnele, sșb kăvntș ka
să rșșșne demiferea bștrșnșli Andronikș, în anșlș 1328 a ke-

matš în ajstorîz pe Bassarabš mi kš msltš omtire de Ro-
 mŋnî, (pe kari Greciî î nšmeaš Sçîpî) kštriera mi jŧ-
 fšea orașele Romanilorš. Jšnele împŧrŧtš Andronikš, kš tóte
 kš nš avea omtire kapabilš de lšntš, s'a deçisš sš se batš;
 mi emindš din Konstantinopole, îmbele pšterî s'aš pššš fa-
 pš 'n façš. Atšnçe Desnina, mšma împŧratslšî mi sókra
 Kraïšlšî, temšndš-se atštš pentŧ fîx kšt mi pentŧ ginere,
 s'a pššš la mijlokš mi i-a împŧkatš. Dšpš açeasta fiekare
 s'a dššš la ale sale. Bassarabš însš n'a statš mšltš timpš
 în liniște: niște kšlšgŧrî fanaticî, trimișî de Papa Ioan,
 aš îndšulekatš pe regele Ţngariei Karolš Robertš ka sš
 striçe pachea kš Bassarabš, fiindš kš açeasta nš-i lšsase a pro-
 paga panismšlš în țeara sa. Atšnçe Karolš s'a skšlatš kš
 mare pštere îŧ anšlš 1330, mi fŧŧš niçî șnš kšvšntš kšl-
 kšndš tratatele, a kšlkatš çele çinçî jšdege ale Kraïovei,
 anškšndš mi çetatea Severinšlšî. Bassarabš, adšpšndš pš-
 terile sale, mi kšzšndš asșura lšî Karolš, kš atšta tŧrie l'a
 bŧstš, îŧ kštš a desfiinçatš omtirea Ţngŧreaskš. Învinsšlš
 Karolš, skimbatš îŧ vestminte, abia a pštslš skšpa prin mšnçî
 de dreanta rezšnare a îŧvingštorîšlšî. Iar kšlšgŧrîi, kari
 se çineăș de tabŧra Ţngŧreaskš, ka așpŧștorî aî res-
 belšlšî, fŧŧš șçimî mi striviçî kš çîomegele de kš-
 tŧ Romŋnî, ka niște lšni tŧrbaçî.

Açestš Domnš se gŧșemte mi îŧ pomelniklšlš mšnš-
 stirei Kšmnšlšngšlšî îŧprezš kš Dómna lšî Mŧŧŧrita. Elš
 a domnič 15 anî, dšpš kare a mšritš.

DOMNULU VI.

Vladislaŧ I Bassarabš.

Açeasta era frate kš Domnšlš Bassarabš. Dšpš
 kronologia Çereî, nšmele açestsîa nš se vede, dar
 dšpš șnš Xrisovš alš lšî Mirçea Vodš karele se așš la Mŧ-
 nšstirea Tismana se aratš; kšçî zîçe kš pe la anšlš
 açeasta era Domnš șnkîšlš seš Vladislaš. Totš oda-

D. Chr.

1340.

Chronologia
Ungariei.

țe din kronologia Ţngreaskă se vede că Lădovikă, regele Ţngariei, s'asindă pe Lăiote Domnălă Moldovei, s'a bătătă mi că Domnălă Mănteneskă Vladislă, dar perzândă }
 bătăea s'aă retrasă. Dar pe atănce Lăiote nă era } Vechia
chronol.
Serbăscă.
 Domnă în Moldova, ci în Maramăruş; kăci kronologia Serbiei lămsrită zice că în anulă 1342 nămitsă Lăiote Vodă din Transilvania, avândă săpărăi din partea lăi Lădovikă regelă Ţngariei mi din partea Tartariloră din Bassarabia, a kemată în aliană pe sokrălă seă Stefană Despotălă Bosniei, kare stăpănindă măi totă Ilirikălă, mi întinzândă-se pănă în Macedonia, avea mare ptere. (Acestă, în zăire că ce i-ălăi Domni ai țeriloră Slavone, aă gonită pănă într'ănelă pe Lădeii ce eraă pe akolo.) Așa dară despotălă Bosnei, viindă întră ajăstorălă ginerelă seă, a învinsă pe Tartari mi i-a gonită din Transilvania zăde petreceaă de doi ani; iar că Ţngarii n'ăă pătătă nimika să fakă, kăci, viindă Lădovikă asăpra loră că măi mălte pteră, i-ăă înfrăntă, mi pe Lăiote l'a făkătă săpsă, iar pe Stefană l'a alăngată. Lădovikă dăpă aceasta, renezindă-se mi asăpra lăi Vladislă Domnălă Țerei Măntenemăi, se făkă bătălie mare la Brăns, în jădeglă Măchelăi, zăde învingerea a rămasă a Romănilor, mi Lădovikă s'a întorsă răminată. Dăpă çinçă ani de domnie, Vladislă a mărită.

DOMNULU VII.

Alessandru I Bassarabă.

D. Chr. } Acestă înkă aă fostă frate ală Domniloră Bas-
 1345. } sarabă mi Vladislă. În timălă Domniei sale, vă-
 zândă-se mi elă amenințătă de Lădovikă regele Ţngariei, a kemată în aliană pe Xănelă Tartariloră din Bassarabia, mi în anulă 1347, intrândă în Transilvania pe doră părăi, aă kassată mară strikăçisăi în Ţngaria, în kăță aă silită pe Lă-
 Chronol. }
 Serbiei. } dovikă să fakă pache. În anulă zămătoră a kăzătă
 } atăta mălăime de lăkăste neste Transilvania mi Ţn-
 garia, în kăță aă strikată totălă în kărsă de treă ani, mi a

zmatš mare fómete. Pe timpulă ačesta a strâmstatš mi Dragomš Vodъ kolonia Dako Romanilorš din Maramerъnš în Suceava Moldovei, prekъmš aișrea se va sune mai prelargš. Alessandrъ, domnindš anī 11, a mșritš.

DOMNULU VIII.

Nicolae I Bassarabŭ.

Ačesta era fiș lă Alessandrъ Bassarabš. De mi în kronologia Țereī nș se vede trekъtš, dar la Mъ-
D. Chr. 1356.
 nșstirea Kъmpulngslăi este zșgrъvitš ka ktitorš, ȃindš biserika în mъnъ; de ũnde se îngеlege kъ sșb Domnia lăi s'a reparatš saș s'a înoitš biserika. De la Domnșlș ačesta se aflъ mi xrisove, kș data veke din anșlș 6860, adikъ 1356.

Pe timpulă ačesta, sșb împêrădia lăi Ioan Kantakzenš la Konstantinople, a trekъtš peste Elespontš mi Seltanš Sșleimanš I, mi întinzъndș se în Европа, pъnъ la Macedonia mi Bșlgaria, nș pșuinъ strikъčišne a fșkъtš. Atsnче Domnitoriī Bșlgariei, fračii Őngle mi Kraișlš }
Chronol. Serbiei.
 aș çerștš ajștorșlș lăi Nikolae-Vodъ; ačesta a trimiș dozъ mi de kълъregi, kari, nesosindš la timș mi aflъndš despre desfăçerea Bșlgarișorš, s'aș întorsš îndêrștš. Sșltanš Sșleimanš (kare era fișlș lăi Orkanš,) întorkъndș se }
Cantemir.
 în Asia, a mșritš, mi în lokș-i s'a fșkъtš împêratš Sșltanš Mșradš I.

Nikolae Vodъ, domnindš anī zeçe, a mșritš mi s'a înmormъntatš la Monastirea Kъmpulngslăi, ũnde mi
 neatra mormъntșlăi seș pъnъ astъzi se vede kș ačea-
Inscriptiun. mormentul.
 stъ inskripčišne: „Aiče zaye Nikolai Vodъ, fișlș lăi Aleksandrъ-Vodъ; anșlș 1366.“ Despre ačesta vorbente mi zň xrisovš al Mъnșstirei Kъmpulngslăi datš de Matei Vodъ.

DOMNULU IX.

Radu II Bassarabă.

D. Chr. 1366. } Aquesta era frate kă Vladislăş. În kronologia }
 } Țereî nă este arătată; dar Mircea Vodă într'ună xri-
 sovă ce se află la Măneştirea Tismana, (înse făr dată) vorbente despre tatălă seă Radă Vodă mi despre ună frate
 ală seă Danş-Vodă. Kăţă despre Mircea, kronika Țereî s z-
 ne kă a domniţă, în anulă 1383, iar despre tatălă seă Radă
 Anonimu. } mi despre fratele seă Danş, nimika nă şune. Dar }
 } ună fragmentă vekă slavoneskă kănrinde kă: dăpă
 ce a trektă Săltană Mărată I Elespntăş mi kălka Mache-
 donia mi chele-l-alte provină, Despotăşă Bălgariloră Măgro-
 krakovikes, mi Kraislă Serbiei Bălkasenă, împreună kă fra-
 tele seă Ţngles, pregătindse de resboiă în kontra Țărciloră,
 aă verstă ajistoră atăţă de la împăratăşă Ioan Paleologă
 kăţă mi de la Radă-Vodă Domnăşă Țereî Măntenemă, ka-
 rele a trimişă pre însămi fiăşă seă kă omăire de ajănsă. A-
 chemăia toă, adăpăndă-se în Bălgaria, mi komăindă o pă-
 tere însemnătoă, aă plekată kătre Machedonia, ka de akolo
 să goneaskă pe Țărci; dar nepăţăndă-se oăne şrgieă dăm-
 nezeemă, fără învină de kătre Țărci, mi domnitoriă Bălga-
 riloră mi aă Sărbiloră fără şchiă. Abă Danş-Vodă a skă-
 pată kă făga, mi întorkăndă-se în Țeară, dăpă moartea ta-
 tălă seă (karele domnişă zeye ană) fă alesă Domnă.

Aquesta a înkeată mi Măneştirea Tismana, încheptă
 de tatălă seă, despre karele, vorbindă în xrisovăşă xărbzi-
 riloră Măneştirei, ilă nămeşte Radă-Vodă Negră. Dăpă a-
 questa ună din Domniă şrmătoriă lă Radă I mi-aă însămiă
 kăvântăşă de Negră ka tită, saă ka enitetă; de ačea în kăte-
 va xrisove vekă, unde este nămele de Radă, şrmează mi nă-
 mele de Negră. De ačea a venită mi nepotrivirea kronolo-
 gieă Domniloră, kăci kronografiă, lăţăndă-se dăpă xrisove, aă
 sokotită pe Radă II drentă Radă I. Asemine mi Io ală ve-
 kiloră Domni, kăre însemnează Noă, modernă l'aă lătată drentă

nşme proprii de Ionş, şi l'aş adaosş la învenştslş titlşrilorş domneşti pşnş astşzi.

Pe timpslş aęesta şi Sşltanş Mşratş I, fişlş lşi Orkanş şi fratele lşi Sşleimanş, a lşatş Adrianopole, şi Otomanii, rşşşndindşse neste tóte provinciile, ştirpeaş kreştinştatea kş fokş şi kş sabie. De aęeea a provenitş şi mare fómete în Romşnia mai alesş în Serbia şi Bşlgaria. Kreştinii kşđi skşpaş de sklşvie şi de mórte, mşreaş de fómete. Davastarea era ama de mare, în kştsş nş se aşzia prin sate nięi kokoshş, nięi prşnkş, nięi frşktş, nięi vitş, nięi kşmpşrgştoriş, nięi vşnzştoriş; nş se arşta nięi boeriş nięi dregştoriş, nięi apşrgştoriş; poporşlş împşrşştieatş, ka tşrmele de lşpi, rştzęea îngrozitş, prin mşnđi, pşđşri şi rşpi, fşrgş şprjiş şi mşngşiere; inimile bşrbadilorş se fşkşserş mai debile de kştsş ale mşerilorş; ęei ęe tşreaş fe-rięeaş pe ęei morđi, şi ęei ęe mşreaş se bine-kşvşntaş. Peste pşđinş împşđinşndş-se şrgia dşmnezeeaskş, s'a rşđikatş Despotş neste Serbia şi Samoderjęđş neste Ilirikş, Kneazşlş Lazarş în anşlş 1372, karele prin eroismşlş seş, kşragişlş, îndelenęişnea şi pietatea sa, a mai readşnatş şi a mai mşngşétş poporşlş desperatş, vşşrgşndş levoile ęele marş din Serbia şi din o parte a Bşlgariei.

DOMNULU X.

Danş II Bassarabş.

Aęesta, prekşmş ziserşmş, era fiş lşi Radş }
 Vodş II şi frate kş viştorişlş Miręea. Elş era gi- } D. Chr. 1376.
 nere prensmitşlş Lazarş Samoderjęđşlş Ilirikşlş şi alş Ser-
 biei. Istoria Serbéskş zięe kş aęestş Lazarş era }
 însşratş kş şna Milida, din familia marelşi Samo- } Chronolog. Serb.
 derjęđş Nemanş Xomilatş, din kare a nşskştsş doi fi, Ste-
 fanş şi Bşlkş, şi ęinęi fete; fişlş seş Stefanş, a rşmasş
 momştenitoriş tatşlş adikş Samoderjęđş alş Albaniei, Bosnei,
 Kroaęiei, Sklavoniei, şi alş Mesiilorş, iar Bşlkş, ne însş-

rânduse, a mărițiș făr monitenitori; fetele însz le-a mări-
tată: pe cea întâi kă Kneaz Bălkă Brankoviči generalissi-
măș Pirikăși mi alș Mesilorș Ţngariei; pe a doa kă Kneazș
Baos Voevodăș Albaniei; pe a treia kă Sismanș kraışă Băl-
gariet; pe a patra kă Danș Domnăș Țerei Măntenemti¹;
mi a çincea, prinrânduse de kătră Țerçi, se fără femeie lăi
Măratș I.

Danș-Vodă, dăpă o domnie de mese ani, a mărițiș.

DOMNULU XI.

Mircea I Bassarabū.

D. Chr.
1382.

Chronolog.
Țerei.

Acesta a fostă fiș lăi Radș Vodă, karele s'a
fără deplină domnitoris alș Țerei Măntenemti, a-
de kă atătă neste cele 13 jădege (impresă kă alș
Brăilei) kătră mi neste cele 5 ale Banatșăi Kraiovei de ne-
ste Oltă. Pe timpșă domniei lăi, Săltanș Măratș I, ple-
kăndș kă mare nătere asăpra Serbiei, Samoderjeggă Lazarș,
de mi avea destășă ajătoris de omțire mi de la Mircea-Vo-
dă, însz, nebizzindă-se a se măsăra kă mădăimea nekompa-
rabilă a Țerçilorș, a întrebăndă o stratagemă. Șnș Serbș,
nămitș Milă Kombilă, dăpă învăpățera lăi, se pefără ka
făgaris, intră în tabăra țerçeaskă, făr înfăpămată la Săltanșă,
mi anoniindă-se de elș pentă ka să i se înkine, Ța lovită
kă kăpășă în inimă. Săltanșă mări pe lokș, dar mi Milă
făr îndată trătă în băkăpă. Atănce Lazarș kătră asăpra o-

1 Istoria Serbăskă pe acestă Domnș ilș nămește Neagș, kăndș dăpă niçi
o altă kronologie, niçi dăpă xrisove, nă se vede să fi fostă pe avelș
timpșă vră zăă Domnș kă nămele de Neagș. Ama dar în istoria Serbă-
skă este vederată greșală, provenită săă din nescriere, săă din în-
tămplare. Kiar zăă din kronografii Romăni s'ăă izată dăpă asemine erô-
re, atribăindă ațeste lăi Neagș-Vedă ktitorășă Mănăstirei Argemă. A-
de vărășă însz este kă pe fata lăi Lazarș a dănst'o Danș Vodă, iar Ne-
gș Vodă a stată dăpă vre o sătă de ani Domnș, mi ațela a dănstă pe
fata zăăi altă Knează din Serbia Ţngăreaskă kă nămele Desnina, fiindă
kă Serbia Meiei era atănce săă Țerçi, iar nă săă Lazarș.

știrilorș Otomane la lokșlș ce se kiamș Kassovș, Ńi gș-
sindș-le în neorșndșealș dșpș întșmplarea șșșș zisș, omori
o mșlșime de Tșrși, kari în fine Ńi aflarș mșntșirea în
fșgș, dșkșndș kș sine kadavrlș lși Amșratș pentrș ka șș-
lș îngrșne la Brșssa. Dșpș așeasta, prokșemșndș-se Ńmpș-
ratș Baiazetș, nșmitș Ńi Pderimș, kare ne tșrșie }
însemneazș fșlgerș arzștorș, așeasta mai întșis a } Cantemir.
trekștș în Asia Ńi a liniștitș tșrbșrșile kare se rșdikaserș
akolo; ne șrșș, întorkșndș-se în Eșropa, s'a dșșș așșra lși
Konstantinș Markokraloviči Despotșlș Bșlgariei, ne karele
învșngșndș-lș, Ȧ a șșisș înpșeșș kș Draganiș în bștae. Dș-
pș așeaa, devastșndș Bșlgaria, s'a apropiatș de }
marginile Dșnșrei, kștrș Nikonole. Akolo Ń-a emițș } Istoria Uni-
înainte Sigmșndș Domnșlș Transilvaniei, Ńi gene- } francșsa a
ralissimșlș regelși Ţngariei Sigismșndș, kș mșlșime de o- } 3-a ed.
știre kompșșș din Ţngșri, Transilvani, Germani, Ńi doș Ńi
nobilș din Franșa, kari veniserș kș komitele de Neversș în
ajștorș. Dar Baiazetș, neîngrozindș-se, a kșzștș așșra lorș,
Ńi atșta vșrsare de șșnge a fșkștș, în kștș a sfșrșmatș
kș totșlș oștirile aliate, Ńi Sigmșndș abia a skșpatș kș o
barkș pșkșreaskș. ¹

Mșrșea, vșzșndș trșșmșlș Tșrșilorș în așeastș bștșlie
Ńi, temșndș-se ka șș nș vie Ńi așșra șerei sale, s'a dșșș
de bșnș voe la Sșltansș Ńi înkșndș-se Ń-a promișș a-Ń fi
șșpșșș Ńi a-Ń da ne fie-kare anș kște 3000 de bani romși,
însș kș tokmele, ka Ţeara șș fie aștonomș, Tșrșii șș nș
aibș niči o pștere saș amestekș în ea, Ńi altele. Kronolo-
gia Ţerei șșne kș kapitșlșșșnea lși Mșrșea s'a fșkștș în
ansł 1383, dar bștșlia la Nikonole a șrmatș la 1393 ²; prin
șrmare dșpș ansł așeasta Mșrșea a înkșnatș Ţeara la Tșrși,
prekșmș șșne kronologia Serbiei.

¹ Așeastș bștșlie, dșpș Șinkaï, (karele adșce o mșlșime de martori) se
vede kș a șrmatș la ansł 1396, Ńi kș a fostș însșmi regele Sigismșndș
în resbelș, karele a skșpatș ne o korabie la Konstantinopol.

(Nota Tradșkștorșlși.)

² Șinkaï kș mșrtșriile lși Tșroșie, Bomfinie, Petrș de Reva, Kalvisie Ńi
Engelș, aratș kș resbelșlș de la Nikonole a șrmatș la 1396.

(idem).

Chronolog. } Dar dăpă doi ani Baiazetă, călătorește tokmele-
 Fierci } le, a cerșit de la Mircea zece mii de galbeni și
 cinci sute kopii pe an. Domnii, nepăcându-se la aceasta,
 a preferat să se bate. Deci Baiazetă, plecându de la Adria-
 nopole cu mlașime de oște și trecându Dăneștea pe la Si-
 listra, și-a făcut tabăra în județul Ialomița, pe locul ce
 se chiamă Rovine, și de acolo a început a strika împreju-
 rimele. Domnii a trasă poporul la mână ¹, și-a adunat

1 Dintre lăcășitorii trahi de Mircea la mână, călău-va a fugit în Tran-
 silvania, și a răgat pe guvernii de acolo (care rezida la Sebeș) să
 le dea locuri, promițându a război pe totdeauna acolo. Avertându-
 le-se cererea, le s'a dat și xrisov, pe care-l reproducem aici pen-
 tru curiozitate.

„De la Județul Magistratului Sebeș.

„Prin această înscrisă ală noastră, care-l dăm la mână refugiu-
 „loră străni din Valaxia aici în Ardeal, Vladislav Klokodoyean, Matei
 „Vitejesk, Vlad Sokol, Toma Dorobanjesk, Dragomir Vornicel,
 „Lupu Ștefan, Onișean Soldănesk, din neamul Bak, și la tot
 „neamul lor, se face cunoscută cu din kasele multor săpători ale
 „veșnilor de nestă Dăneștea și a deseloră mlaștină din parte Tarta-
 „rilor, numii, pășind dea loră și pe Mircea-Vodă, Domnii lor,
 „a fugit în părțile noastre, și viindă la județul nostru s'a răgat
 „că să le dăm sure lăcășul locă fără strămătare; Noi însă dăm ce
 „le-am răspuns că nu potă fi primii pînă nu voră da făcându de
 „șaptezeci veșnici la amezmintele și legile noastre că cele-lalte sate,
 „a venită eară nestă două zile înainte Magistratului, de bună voce
 „loră, că kanetele plecate, și șaptezeci de stăpânirei noastre, a făcută
 „dăm datină și jărmântă, dăndă la mână noastră că legătă tare,
 „și înscrisă alășire. Asemine și noi, în pătarea zisă legământă
 „înscrisă, le-am dată voie că să-și găsăscă locă sure lăcășul dăm
 „plăcerea loră; ei că mlaștină și-a alesă loculă care se numește
 „Kâlmea Dealului Ksenii, aprone de mână; iar loculă este nekultivată
 „și plină de pădure, pe care dăm ce-lă voră kălă și-lă voră lăkra că
 „șilingă și ostenela loră, să nu potă alții să-și dea afară de acolo; iar im-
 „prejură suntă păduri frumose și poene largi pentru pășune, și făcând
 „pentru nstirea viteloră; care locă fiindă că este domneskă, iar nu boere-
 „skă, l'am dată loră că totă xotară și că mână lă că să-lă stăpâne-
 „skă în nepăsităte. Dar fiindă că a venită că totă miseră, număi că
 „kornărele loră, și ne-a răgată că să le dăm și bani înpăștată, că
 „kăvântă că să ne-și întoră răndări răndări, dăm ce se voră ameza și
 „și se voră kămîndă că mână loră, pentru că să fimă siguri de sta-
 „tornicirea loră, le-am cerșit înscrisele părților loră de moștenire

tóte psterile, mi s'a pnegýtítš, prekšmš čerega nevoea, pen-
trš bŕtae. În fine fškšndš-se bŕtšlia, Romšniĩ kš atšta e-
roismš s'aš pšrtatš, în kŕtš aš repšrtatš o viktorie stršlš-
čitš mi aš ščitš o mšlšime de Tŕgŕi. Bařazetš, kš gšmšš-
da oštireĩ sale, a trekštš kš gššine Dšpšrea, dar Miŕčea
gonindš-lš pšpš la Adrianopol, nš pšđinš strikščitšne i-a

„ce aveaš mi stšpšleaš în Ţeara Mšnteneaskš, mi kare mai înainte se
„nšmea Klivšlš iar akšma Klokotšogšlš, apršne de ana Oltšlš mi de
„tŕgšlš Slatina, prekšmš se aratš din nšmitelš înskriše, între kare amš
„vŕzstš mi doš skrisorĩ fšrte invokite mi pšrezite, despre neamšlš a-
„storš ómenĩ, din kare n'amš pštštš sš kšnóntemš ničĩ pečedile, ničĩ
„data (se vede kš eraš de'naintea stršmštšrei Dako-Romanilorš în Me-
„sia sšb ímpŕratšlš Ašreliánš), čĩ nšmai pšđlne amš deslegatš din čele
„skriše, kare n'amš sokotítš de kšviindš a le tščea; mi šnšlš din ačeste
„kšpšindea šrmštórele în limba latinš:

„Ţie-đĩ dšmš tóttš pštere de aštoritate, mi mai kš seamš íđĩ or-
„donšmš sš pšžemš kšvšntšlš če aĩ datš, ka sš nš te arđđĩ kš mai
„pšđinš plekare pentŕ pšmšntšlš patriei tale, de kŕtš glorióšniĩ Ro-
„manĩ stršmóšniĩ tšĩ, din kare te tragĩ, kari s'aš trimiš kš koloniile Ro-
„mane dintre tršpele Italieĩ, šire apšrarea ačestš lokš, de kštre Česa-
„ršlš Traianš, a kŕšia memorie neneritšre se pšstržš mi pšpš a-
„stšzĩ... Karele kš însššĩ voea sa, mi kš neinvinsa pštere a ímpŕŕ-
„điei sale, ímpŕđindš pšmšntšlš pentŕ patria nađiei Romane, ř'aš ř-
„satš de moštenire šire semš nemšritoriš aš marilorš sale trofee; pre-
„kšmš în mšna nóstrš a datš gloriosš ordinš ka sš đinemš pentŕ totš
„deasna în sšpšnere mi sšb řegš ne Geđĩ mi ne Davĩ... Iar akšma,
„šindš kš aš slšbitš ímpŕđadiĩ nomtri, mi dššmanĩ s'aš ímšđitš, de
„mi nš pštemš resista în kontra fortšnei, trebše însš ka ínvíngštori
„pentŕ patrie sš mšrimš, pentŕ ka sš nš bškšŕšmš dššmanĩ nostri
„mi sš kapete mai mšltš la ínimš.“

„Iar čela-l-altš înskriš kšpšinde otaršle momiei nšmitš Klivšlš ř-
„gš řiřlš Oltš, mi tŕgšlš Slatina; ne řngš ačeste, řašđ ne ostamĩ,
„kare în doš mai nenoročini ale đerei, kš vitejia lorš aš apšratš de-
„vasta totalš a pšmšntšlš patriei lorš.“

Aša darš, šindš kš amš řatš din mššinile nšmiđilorš înskrišele če
le aveaš, amš gššitš kš kale a-ĩ ínsemna kš deskrierea portšlš lorš, ka-
re este deosebitš de aš čelor-l-aldĩ ómenĩ, šindš kš în lokš de kščitš
pórtš kivere de pele nšgŕš, iar řařna de deasšna este tóttš de řnš nš-
gŕš mi mai řngš de genšnkĩ, kš mšničele aršnkate índŕŕtš, kare a-
řngš pšpš la kšlkie; nšđragiĩ lorš pšpš la genšnkĩ largĩ, mi în josš
stršmđĩ, dšitš grosimea ničĩóarelorš; opinčile din ničĩóarele lorš ínvšlš-
tščite pšpš la genšnkš; bŕšele lorš đesšte de řnš, mi ínřšgŕšndš

mai fâkâtă; mi astfelis a râmăș Valaxia earșii neatrnată mi liberă pînă la Laiotș-Vodă, karsă de 67 ani, în kare timș, kă tôte kă Otomanii n'aș închetatș de a tsrbșra Ţeara, țerândș totșdeasna nșmitslș tribștș, dar Domnii se lșutăș vitezește, fșră a se sșpșne la asemine țereri.

de mai mșlte ori mijlokșlș lorș; iar în zile de serbștori șii împodobeskș kapetele kă nene lșngi alese.

S'a gșsitș kă kale ne lșngă altele sș adșogșmș mi noi aice kște știmș despre neamșlș Romanilorș, kare aș țkșitș în aeste bșne trei țeri, adikț Ardealșlș nostrș, Moldova mi Valaxia.

Marele Traianș, Țesarslș Romei, dșpș invingerea mi sșrșmarea totală a Davilorș, a adșș fôrte mșlte kolonii din Italia în aeste trei țeri, kă kare viindș singșrș, le-a lșsatș în deosebite lokșri, mi de aice dșkândș se, a lșsatș mi mșlte inskrinșșni ne petre mi ne stșnși, din kare țele mai mșlte s'aș pștratș aice în Ardealș mșltș timș; iar în Valaxia a fâkâtș ne Dșnșre șnș minșnatș nodș de neatră, kare mi kiarș la Roma fș admiratș; apoi împșrșindș la koloniile Romane moutenirea Davilorș drentș în trei țșrși, a așezatș ții skasșnlș stșpșnșrei lorș în așelamș lokș șnde mai nainte era skasșnlș împșragilorș Daciei, aice aprône de rislș Mșremș; kare lokș, fiindș kă pșmșntșlș era mai prodșktivș, din vekime kșrșșitș mi ponslatș, sta mi gșverna din partea Romei o anșme astoritate, kare kșrmșea mi țele-l-alte doz țșrși a țerilorș de josș Moldova mi Valaxia. Astfelis darș se stșpșneăș țele trei pșovinșii de kștre Romanii; mi s'aș ziditș în ele mi țetșđi din temelii în lokșri de asilș nentș timșșri de nevoe, din kare se anșraș kă sigșrandș. Dar dșpș țe s'aș întemeetș koloniile Romane, mi șnite kă astoktonii Daci mi Geci, ajșnșerș la mșltș pștere, șnș tsrbșrștoriș din țșrșile Moldovei, a înțenștș a așida ne ponorș, mi a îndemna șnșritele șimble la reskôlș, kă kșvinte kă arș pștea singșri sș-șii pșzeaskă pșmșntșlș, mi îndemna kă sș-șii rđițe domnie neatrnată mi astonomș. Dșpș kare mi s'aș fâkâtș tsrbșrare între dșșșii; dar a liniștit' o stșpșnșrea de aice kă pștearea omșilorș, mi kă ajștorisłș trimisș de kșrmșșitorisłș Valaxiei. Dșpș țereșe de timș înșș, iarșmi s'aș rđikatș mai mșlte mi mai deșe neinșeșegeri mi rșskôle, nș nșmai în Moldova, dar mi în partea Oltsși kare se întide pînă la risłș Tissa. Pentș arștatele neorđndșele mi tsrbșrșri, kșrmșșitorii ne mai pștândș-se omșne dșșmanilorș lorș de prin pșrșșrș, aș strșmștatș ne Romșnii lșkșșitorii despre kșmșii de țea parte de Dșnșre în Mesia; ne șrmș s'a pșștiitș mi partea de mșnte a Moldovei, mi viindș lșkșșitorii aice în Ardealș, s'aș așezatș ne lșngă risłș Mșremș. Din ačeasta lșzândș inimș Gocii, aș kșlkatș țerile aeste mi aș fâkâtș marș strikșșșni. Nș mșltș dșpș ațea, skșlșndș-se Șngșrii (saș Șni) mi koborândș-se de la risłș Șngre

Rъmъindъ дъпъ ачеаста Мирчеа Vodъ în паче ми în liniште, а ziditъ ми Мънъstirea Kozia în jъdeцълъ Vълчеi, лънгъ risлъ Oлтъ, ми стръмъtъndъ-ми тронълъ de la Кърtea de Argешъ, vara петречеа la Търgovиште, аръ earна la Bъkъre-штi, фъkъndъ în амъndоъ lokъrile palatzrî ми bisericî. Аче-ста s'a бътstъ ми къ Iъga Vodъ din Moldova, ми îvîngъn-

din Svitia mare, аъ gonitъ ne Godî din пърдiле ръsrитene sure пърдiле апъsene ale ачесторъ дери, кърора атънче le s'aъ kassatъ de а доза оръ striкъчiене ми devastare. Ne зrmъ, îmmълдîndъ-se Bъlgariî lъkъitori ne лънгъ risлъ Bolga din Svitia, аъ venitъ аснра Дилоръ, devastândъ ми ачестia дърile, маi alesъ Дeara Мъnteneaskъ, аi къреiа lъkъitori se тrъse-серъ în мандiî Карпадi, de зnde i-аъ нъmitъ Мъnteni, fiindъ къ in Mol-dova атънче s'a фъkъtъ нъstiire totalъ, тrеkъndъ în Ardealъ ми ачеi че маi remasesеръ de la чеа intъi стръмъtare. Asemîne ми Мъnteniî din kassa пълъlirei Bъlgarilorъ, аъ тrеkъtъ аиче la fragiî lorъ Romanî din Ar-dealъ, ми нъ îнчетаъ de а апъra libertatea lorъ ми пълънтълъ lorъ de momtenire; ми знеорî se стълънеаъ de кърте Днгъrî, alteorî profitândъ de okazione, skъtzraъ jъgълъ зспъnerеi, nentъ kare totъdeazna între Днгъrî ми Romъnî era дъштъnie, пълъ kъndъ Bъlgariî ми Sърbiî ame-зaдiî în Mesîi, аъ пpîимitъ kredînga kreштineaskъ; атънче înnъkъndъ-se între ei, аъ къръtatъ din neамълъ Sърbilorъ ми domъ ne Bassarabъ *, karele reskъmmъrъndъ de adоxa оръ къ мълъ vъrsare de зъnge patria sa, атъtъ елъ къръ ми зrmъtorî lъi аъ зmulstъ earъшî пълънтълъ ачеста de Romanî ми Мъnteni, зnde lъkъesкъ пълъ astъzî; dar адеуъградîi vekî Мъnteni знтъ lъkъitorî de astъzî de dinkolo de Oлтъ din Valaxia mikъ; posteritatea apoî îmmълдîndъ-se, s'aъ întînsъ ми în totъ пълънтълъ Ar-dealъslî, фър niчi о deosebire саъ есчепдiене din fragiî lorъ Ardelenî. De ачеа ми ne Мъnteniî veniцi акъмъ la skazнълъ nostrъ, i-amъ пpî-митъ ka astoktonî, ми le-amъ datъ de momtenire nerpnetъ, lokълъ аръtatъ în înskrissълъ nostrъ, дъпъ кърънтълъ de зспъnerе kare ei ne-аъ datъ ноъ, de бъпъ voea lorъ.

Dar daka neîнчетatele amestekъtzrî lokale, ми мълta îmbилъsgare а знога, а фъkъtъ ne чеi маi мълдiî din Romanî de аичi îобaгi, саъ sklavî, пrеkъмъ în Valaxia ne Rъmъnî, ми în Moldova ne Vечînî, адикъ вечînî boerilor, Domnia ностъ însъ нъ le дъ ачестъ нъме, чi îi îndatoreште нъмаi съ зrмеze дъпъ kоrrînderea înskrissълъ legъmmъtъ nentъ ачесте.

* Fiindъ къ neамълъ Bassarabemtilorъ, împresъ къ koloniile Dako-Romane стръмъtate de Arelianъ în Mesia de sssъ, нъmitъ маi ne зrmъ Serbia, lъkъea ne lokълъ kare astъzî se kîamъ Bassarabîda, саъ Passarovîdъ, Днгъrîi modernî ми алцi s'aъ lъatъ а зиче къ Bassarabî se тrаgъ din Sърbi. Dar нъmîrea lorъ aratzъ маi probablъ, къ ei se тrаgeаъ din Bassarabia, къ de akolo аъ venitъ în Davia, ми apoî s'aъ стръмъtatъ къ чеi-l-алцi în Mesia.

ds-lă a lătat ȳetatea Kilia. Dar dăpă o domnie gloriósz de 18 ani, a trecută la altă viaăpă.

Kronicile Bizantidei zikă kă Domnălă ačesta ar fi fostă înpresnă kă Săltană Mărată II mi asăpă Konstantinopolei, dar gremeskă kă nămele; kăăi Mărată a înpărtădită kă 21 ani dăpă mórtea lăi Mirčea, kare s'a întămulată în zilele Săltanălei Săleimană II. Iar ačela ȳe a fostă aliată kă Săltană Mărată II, a fostă Vlad-Vodă Ȳenemă. (De la Domnălă ačesta essită xrisóve kă vekea dată 6896, 6898, 6902 mi 6907.)

DOMNULU XII.

Vladă I Tiepesiu Bassarabă ¹.

D. Chr. } Ačesta era fiș lăi Mirčea-Vodă, karele pentă
1400. } o insăltă ȳe aș făkăť boeriă din Tărgoviște zăăia
din fraăii se, mi-a răsănată kă kinălă ačesta.

În zioa de Pamăi, pe kăndă ȳei bătrăni se dedăă la veselia mănkărei, iar tineriă mi tinerele la danăă, de odată înkonjărăndă kă omăirile pe toăi boeriă, i-a prinsă kă grămada; mi pe ȳei bătrăni i-a păsă în ȳeni înprejărlă orăș-lăi, dăpă kare l'aă nămită Ȳenemă, adekă înpăntoră; iar pe ȳei tineri, înpresnă kă femeile mi kă fetele loră, prekăă se aflăă înpodobiăi de zioa lăminată, i-a trimisă pe toăi la Poenari, în jădeărlă Ialomiăei, mi i-a păsă să măn-

Skrisăă a kartea ačesta prin mătrea domniei la Magistratălă din Sebeș la anălă de la Kristă 1396 în lăna Noembrie.

„Markă I, ministră. „Ioană Baronă.

„Georgie Aleksievă. „Toma Sebeșă.

„Martină, insnektoră domniei.

„Mi eă translatorălă ačestăi înskrisă Nikolae Dimitrievăi din tărgălă Sidigină*, adevereskă.

„Ierodiakonălă Năăă Klokođečană din Banată, adevereză kă este în-
„tokmaă konie dăpă originalălă, kare l'amă preskrisă însămi kă măna mea.“

* Oare să nă fie Sigedină?

(Tradskistoriălă.)

1 Nămele pămăris al ačestăia a fostă Mikail; nentă ȳe i s'a zisă Vlad nă se mătrea.

ceaskă la cetatea kare o zidea atyne; mi astfelis ka pe kriminali i-a msnchită pnyă kndă aă ptrezită xainele pe dnyii, de aă rmasă goli nsmăi kă kornările, mi nsmăi dnyă ačeea i-a ertată.

Pe timnslă kndă se sise ačestă Domnă pe tronă, Timărlenă Шахлă Persiei a prinsă robă pe Ilderim Baiazetă, karele în anslă ală treilea (șniă zikă kă dnyă 8 lăni) ală robiei lăi a mi mșrită. Ilderimă, lășndă mese fiă, șnslă din ei, nșmită Mssa, a trekătă Marea Neagră pe la Sinone mi a venită în Țeara Romăneaskă. Aice Vladă Vodă l'a primită kă tótă onórea mi l'a lăsată în tótă libertatea ka să petrékă prin Țeară. Mssa, pșindă-se în înșelegere kă satranii mi kă măi mariă împărbăiei de peste Dnyre, a înșenătă să adșne omțiri, mi kă aștorislă lăi Vladă Vodă trekndă Istrălă, a mersă asșpra Adrianopolei, mi șvigndă pe Mșșrmană fratele seă, mi-ș lăată tronslă pșringeskă.

Ačestă Domnă a zidită Mănăstirea Snagovă în jșdeșlă Pfovslă, prekșmă se vede din xrisovslă Mănăstirei. Ačesta pe șrmă a țkătă parte în esnedișnea lăi Săltană Mșradă II fișlă lăi Meemetă I asșpra Konstantinopolei, în kontra lăi Ioană Paleologă, șnde bătndă-se împreș kă Tșrșii în kontra Romaniloră, se șchise în ală 23-lea ană ală domniei lăi. (De la ačestă domnă șntă xrisóve: la Snagovă kă data 6920; la Kotmana kă data 6926; mi la Kozia altslă kă data 6927.)

DOMNULU XIII și XIV.

*Dragulă I, fiulă lui Mircea Bassarabă și
Vladă III, fiulă lui Vladă Tepeși.*

Așngndă în Țeară știrea desne mórtea lăi Vladă Țepemă, boerii aă alesă Domnă pe fișlă lăi Mircea (nșmită Dragslă¹). Pe atyne șnă fiș bastardă ală lăi Mircea, nșmită mi elă Dragslă, (kăchă Mircea

D. Chr.
1423.
Istor. Bi-
zantina.

¹ Istoriciii nostri pe ačestă Domnă ilă nșmesă Drakă, saă Drakla.

trândă kam desfrânată avea mai mulți fii) aflându-se lângă kârtea lui Ioan Paleolog în serviciul ostășesc, se adăna în toate zilele că cei mai tineri și mai buni rebeli; aflându-se totodată și cuiva boeri fșgari în Konstantinople, și așzindă de mărtea lui Vladă Penemă, aș lătată că dănușă ne nșmitășă Drăgă, și trekândă la țetatea Albă, saș Akermansă de astăzi, aș înțepătă a adăna în toate zilele ostășă vredniță, în kăță aș făkătă o tabăță mare și tare; fiindă că neamășă Romăniloră a fost totădeadașă nestatorniță și gata a se îndăpleka spre reskólă în kontra Domniloră loră. Între așete și zăș fîș ală lui Vladă-Vodă Penemă, nșmită Dană, karele se afla în tabăța lui Amărată, dăntă șviderea tatășă seș în resbelășă că Romaniă, a fșgită de la Tărcă și a intrată în Konstantinople; akolo s'a înfășămată la împăratășă, și fiindă bine primită, a lătată parte că Romaniă în kontra Tărciloră, arătândă minșă de eroismă. Amărată, rădikândă asediășă în kare de trei lăni ținea Konstantinople, nșmitășă Dană s'a rșgată de împăratășă ka șăi dea voe a se întorče în patria sa. Împăratășă, nșrtândăse kăță elă că cea mai mare generosităte, l'a trimișă că o korăbie mare ne Marca Neagră la țetatea Albă. Akolo kășă l'aș văzătă boeră kări făkăseră oștire seș stindardășă fîșă-lă bastardă ală lui Mircea, îndată l'aș prokăemată Domnă, și ne Drăgă l'aș șăișă. Astfelăș, ne kândă Drăgășă, fîșășă legitimă ală lui Mircea domnea ne o parte a Țerei Măntemă, ne altă parte domnea înșreșă că boeră fșgari Dană fîșășă lui Vladă Penemă, (de la kare s'a găsită și zăș xrișovă din anășă 1427 în satășă Bășșora de la Lovina în județășă Argemășă). Dană a trimișă solă la Amărată țerândășă se-lă apere și se-lă ajăte, lăkră țe Amărată a primită fiindă că era omășă bəșă și blăndă. Dar Drăgă-Vodă, făkândă rășboiășă lui Dană și învingândășă i-a țătătă kășășă. De așeta așzindă Amărată și măniindăse, a trimișă că oștire ne zășă altă frate al șăișășă Dană (ne kare-lă avea că sine) în Valaxia. Dar Drăgă-Vodă dăndășă rășboiășă și așetășă, a

sfr̃mat̃ mi om̃tirea mi ne el̃ l'a t̃r̃et̃, r̃m̃ñnd̃ sing̃r̃
Domñ al̃ D̃ereī Rom̃nem̃tī, la añl̃ 1427.¹

În añl̃ ̃rm̃tor̃is, pre k̃nd̃ Am̃rat̃ era s̃ treak̃
în Asia as̃pra domnitor̃isī Karamanieī, Drag̃-Vo-
d̃, l̃nd̃ k̃p̃-va notabili de ai seī, a treak̃ la
Adriano-pole, mi ink̃nd̃-se l̃i Am̃rat̃, i s'a dat̃ s̃-
p̃s̃, îndrent̃nd̃-se pent̃r̃ cele ce f̃k̃se, mi promĩñ-
d̃-ī k̃ de ar̃ voi s̃ treak̃ în Ńngaria, el̃ îi va fi k̃-
l̃s̃ mi înainte merg̃tor̃is p̃ñ în Germania mi în R̃ssia.
Am̃rat̃, b̃k̃nd̃-se de asemine promiter̃, l'a p̃s̃ la
mas̃ k̃ el̃, apoi ̃mul̃nd̃-l̃ de dar̃r̃i ne el̃ mi ne ai
seī, kari erã neste trei s̃te, a f̃k̃t̃ p̃ce k̃ el̃, mi a
treak̃ în Asia.

Pe timp̃l̃ acesta a m̃rit̃ mi fĩl̃ l̃i Lazar̃ Ste-
fañ Samoderj̃ẽl̃ Serbieī, karele neaṽnd̃ mo-
ntenitor̃is, a l̃sat̃ în lok̃-ī ne despots̃l̃ Ilirik̃s̃l̃
mi al̃ Serbieī Ńng̃rem̃tī, George Brankovičī, kare-
le-ī era nepot̃, din Maria sor̃-sa mi Brankovičī Ṽlks̃. Dar
întork̃nd̃-se Am̃rat̃ din espediçisnea ce f̃k̃se as̃pra
l̃i Karamañ la Adriano-pole, mi az̃ind̃ de m̃r̃tea Despo-
ts̃l̃ Serbieī ne a k̃r̃ī sor̃ o avea de soçie, a trimĩs̃ sol̃
la Despots̃l̃ George çer̃nd̃-ī Serbia întreag̃, ka moñte-
nire a femeei sale. Brankovičī at̃nc̃e, ṽz̃nd̃ k̃ plans̃l̃
l̃i Am̃rat̃ era ka s̃ k̃pinz̃ mi Serbia mi B̃lgaria, a
miimit̃ ne sol̃ k̃ oñore, mi le-a proũs̃ s̃ dea împ̃ra-
ts̃l̃ ne fik̃-sa de soçie, k̃ o parte din Serbia de
zestre, mi k̃ mare k̃t̃ime de ar̃ mi de argint̃.
Am̃rat̃ a primit̃ proũnerea mi a f̃k̃t̃ p̃ce k̃ kondi-
çisni j̃rate; mi sup̃re mai m̃lt̃ ink̃redind̃are, Despots̃l̃
George i-a dat̃ ne doi fĩ ai seī ka ostateçī (z̃log̃), ne Ste-
fañ mi ne Laz̃r̃, ne kari îi f̃k̃se k̃ Irina, sora împ̃ra-

1 În tot̃ k̃rs̃l̃ domnieī acest̃ia m̃l̃i fĩ bastarzi ai l̃i Mirçea s'a
sk̃lat̃ în deosebite lok̃r̃i din Țeara M̃nteneask̃, mi ã l̃sat̃ titl̃s̃
de Domnī, preçm̃ Vladisl̃, de la kare este mi ̃ñ xrisoṽ din añl̃
6940, la Ț̃ñstirea Kozia; mi alts̃l̃ Aleksandr̃, k̃ xrisoṽ din 6943,
mi Rad̃ k̃ doz̃ xrisoṽe, ̃ñl̃ din 6952, mi alts̃l̃ din 6953, mi aiji.
Dar ne toçi i-a p̃d̃t̃ ad̃ṽr̃ts̃l̃ fĩs̃ al̃ l̃i Mirçea Drag̃s̃l̃.

ratslxi Paleologx; dar mi George a kxpztatš drentslš sš fakt
cetatea Smedrova lɛngɔ Dɛnpɛre.

Istori'a
Bizantina } Amɛratš apoı, pɛrgɛtındɔ-se a merge asɛpra Œn-
gariel, a trekstš Dɛnpɛrea pe la Nikopole, ɛnde l'a
pɛriimitš Drags-Vodɔ kɔ omtirile sale; dɛnpɛ aɛeasta aš tre-
kstš Tɛɣciı kondɛmi de Romɛni ın Transilvania, pe kare aš
gɛsit'o demertɔ, kɔci Œngɛriı aš strɛmstatš topi lɔkɛitorii
pe la ɛetɔpi. Deɛı mergɛndš asɛpra Sibiiıslxi, ɛetɔdenii, fɛ-
rɔ a deskide porɛile, i-aš ıntimminatš ka pe dɛșmanı, mi aš
ɛciıș mlɔpi din ei. Amɛratš atɛnɛ, vɛzɛndš pe de o par-
te kɔ omtirea sa nɛ era destslš de nɛmerosɔ, mi pe de alta
nefindš tokmaı sigɛrș de kredinɛa lxi Drags-Vodɔ, s'a ın-
torsš mi a trekstš peste Dɛnpɛre.

Cantemir. } ın anslš ɛɛmtorix, fɛkɛndš espediɛıne asɛpra
Serbieı, mi dominɛndɔ-o, s'a ıntorsš iarɛmi la A-
drianopole, ka sɔ erneze akolo, adɔkɛndš kɔ sine mi pe
Istoria
Bizantina. } ɛnš fiıș alš Despotslxi Serbieı Grigorie, pe kare l'a
gɛsitš la kɛɛerirea Smedroveı. Akolo viındš Drags-
Vodɔ ka sɔ-lš șalsteze, Amɛratš, kɛrɛıa favoritslš seș Fa-
dɛslaxš ıı șpɛse kɔ avea de kɛgetš a-lš trɛda kɛndš ılš
kondɛɛea ın Transilvania, l'a trimiș la Kalınpole; akolo pi-
ındɔ-lš maı mlɛte zile ın tɛrnɔ, i-a ɛerstš sɔ-i dea ostateciı
pe fiı seı. Drags-Vodɔ atɛnɛ mi-a datš komii, kari eraș
ınkɔ nematɛri, mi Amɛratš i-a trimiș la o ɛetate din Asia,
nɛmitš Nimfeș, iar lxi i-a datš libertate a se ıntorɛe ın ɛea-
rɔ, lɛndš de la elš mi jɛɛminte de a fi kredinɛiosš.

La anslš dɛnpɛ aɛeasta s'a dɛșș mi ımɛratslš Ioanș
Paleologx ın Italia, pentɛ ɛnirea biseriıilorș.

Despotslš Serbieı George Brankoviıı, vɛzɛndš kɔ mi-a
Istoria
Serbieı. } ınerdstš domnia, gɛmɛındš nɛmaı kɔ nɛɛıne ɛetɔpi,
ɛe le stɛpɛnea ın Italia, a venitš la Regina Œngarieı
kɔ lakɛmi, mi a ɛerstš ajɛtorix. Aɛısta, ındɛnlekɛndɔ-se
de rɛgɛminɛile lxi George, a ordonatš faımosslxi Œniadš,
Domnslš Transilvaniei mi generalissimslš Œngarieı ka sɔ-i
dea ajɛtorslš nɛntinɛiosš. Œniadš, adɛpɛndš ka 25 miı kɔ-
lɛɛı mi sɛgetɔtorı, kɔ keltselele lxi George, karele era
forțe bogatš, mi trɛgɛndš ın alianɛı mi pe Drags-Vodɔ, aș

trekātē peste Džņņre; pe akolo inaitēndž-se repede arzēndž mi pērdēndž pēņņ aprōne de Sofia, s'až omritž între pēdš-rile kare sēntž între Filiponole mi Sofia. Akolo ĩ-až intiminatž Amžratž kž omtirile ĩe ĩ-až venitž de la ržsžritž ĩn-prežņņ kž Skender-Beĭ, Domņņlž Enĭrslĭ mi alž Albanieĭ¹. Džņņ mai mšlte xžņņžiri miĭ, ĩn fine s'a fžkštž bēttlie generalž žnde, ajstaņĭ de desertarea lsi Skenderž-Beĭ, Žņņžriĭ až repžrtatž o viktorie stržlžvitž, robindž mi mai mšļņĭ Pamĭ generalĭ tžrĩemti. Atžņĩe Amžratž, stržmtoratž a ĩe-re paĩe, a ĩntorsž lsi Brankoviĭ tōte lokšrile lsi ĩn-
 prežņņ kž Smedrova, pkekšmž mi konĭiĭ lsi, din ka-
 ri pe Grigore mi pe Stefanž ĩ orbise, mi pe fiĭ lsi Dragž-Vodž; pentrs kare a trimisž solĭ ĩn Žņņgaria, mi s'a ĩnke-
 eatž paĩea la anslž 1440 kž tokmele ka niĭ Tžrĭiĭ sž mai
 treakž Džņņrea ĩn kontra Žņņžrilorž, niĭ Žņņžriĭ ĩn kon-
 tra Tžrĭilorž. Dar generalissimžlž Žniadž n'a fžkštž jžrž-
 mēntž, zikēndž kž elž nž domņņte, ĩi se domņņte.

Kžtre anslž 1443, Ladislaz regele Žņņgariĭ mi
 alž Poloniei vžzēndž progesele Otomanilorž, mi ĩn-
 demņēndž-se de kžtre Pama snre a pžne stavilž nekredin-
 ĩomilorž, a adžnatž kž sirgžindž omĭire ka sž se dēkž a-
 sžņra lsi Amžratž mi sž restatorniĩeaskž me George Bra-
 govĭiĭ ĩn dreņtšrile lsi asžņra Serbieĭ. Žniade, Domņņlž

Istoria
Serbiei.Istoria
Bizantina.

¹ Acestž mare bžrbatž s'a pžskatž ĩn oramslž Kroĭa, kapitula de atžņĩe a Albanieĭ; apoi a fostž kreskštž ĩn kžrtea lsi Amžratž, fiindž kž tatžlž sež Ioanž Kastriotslž, ĩlž dedžse ostatekž, džņņ tokmeala ĩe avžsece kž Amžratž. Prin talentele mi eroismžlž sež, ajžņse a fi isbitž de Amžratž mi ĩnaintitž la rangž de generalissimž; lžndž partea la mai mšlte e-spediĭĭoni, Tžrĭiĭ, džņņ genilž kare-lž avea, ĩlž nēmĭrž Skenderž-Beĭ, adikž Marele Aleksandrž. Dar ĩn resbelslž kž Žņņžriĭ elž profitž de timņž ka sž deserteze, mi sž se tragž ĩn Albania kž omĭirea kžtt ĩ-a ržmasž kredinĭōsž, alžņgēndž de akolo pe tođĭ Tžrĭiĭ mi deklarēndž-se singrž stžņņitorž. Džņņ aĩasta Amžratž, ĩerēndž felĭžri de ki-
 pžri ka sž-lž ĩnpaĩe, n'a pžtstž; ĩn fine a plekatž kž 200 miĭ omĭire asžņra lsi, ĩar George nžmai kž 18 miĭ ōmeni a ĩņstž outž-zevĭ mi dozž de lžnte, mi a fostž pžrsrea ĩvingžtorĭs atžtt asžņra lsi Amžratž kžtt mi asžņra lsi Meemetž, moștenitorĭslž sež. Nžmai džņņ mōrtea lsi Georgie, Baĭazetž III a pžtstž kžĩeri Albania, mi a o ĩnkorpžra kž ĩmperĭslž Otomanž.

Transilvaniei, a snitš mi elš psterile sale, prekšmš mi Ds-
cele Bšrgšndiei, Venegienii mi Genovezii, îndemnendš mi pe
Skenderš-Bei la aliancš. Astfelis omtirea kreštinelorš se
kompšnea de 40 mií ómenii armadii, afarš de a lšii Sken-
derš-Bei kare promisese a veni kš 30 mií, mi karele însš
fš ínnedikatš de Despotšlš Brankovici, nelššndš-lš a trece
prin lokšrile lšii.

Šniade, nšmitš de kštre rege generalissimš peste tótz
}
Cantemir
Honiatu.
} armata, pvečinič trečerea sa peste Dšpšre, mi kš
repejsne ajšnse la kšmpia Vərnei, šnde de o datš
íntimnič omtirea lšii Amšratš, kare se kompšnea de 150
mií de ostami. Dečii tškšndš-se bštšlia, la ínčepštš ín-
vingerea pšrea a fi a kreštinelorš, dar apoi, din kassa a doi
generalii marii kreštini, neesperimentadii ín arta strategikš,
íntšmpšndš-se o neoršndšealš, ea s'a întorsš ín partea Oto-
manilorš. Kreštinií se všzšgš de o datš ínkšnjšradii de
mšlšjimea Tšgčilorš din tóte pšrgile; însšmi regele Ladis-
laš fš švišš din kassa ímpetositšđei sale, mi abia Šniade, kš
pšjine remššide din atšta omtire, a skšnatš ajštatš de nó-
nte mi a trekštš Dšpšrea ín Țeara Romšneaskš. Aiče Dra-
gš Vodš, ešindš-i ínainte, l'a prinsš mi l'a aršnkatš ín ínki-
sóre, pentš kšvšntšlš kš Šniade-i lšase kš pšjiniš mai ná-
inte Almahsl, Fšgšraššlš mi alte lokšrii din Transilvania,
pe kare le aveáš Domnií Romšni. Dar ín fine, Šniade, pro-
miđndš a i le întórcš, l'a liberatš; índatš însš če a ín-
tratš ín Transilvania, mi-a adšnatš omtire, a venitš ín Țea-
ra Romšnebskš mi a ajšnsš pšnš la Tírmoš, ín jšdeđšlš
Prahovei. Akolo fškšndšse mare bštšlie, Šniade a ínvinsš
mi prinšndš pe Dragš-Vodš i-a tšeatš kanšlš¹.

Ačesta a domnič 21 ani; elš a ziditš mšnšstirea Tri-
soršlšii ín jšdeđšlš Prahovei.

¹ Ačestš Šniade se nšmea Ianomš mi Iankš. Era de viđš Romšnš, atštš
}
Cosmogra-
fia Munster.
Chronologia
Serbésca.
} din mamš kštš mi din tatš. Tatšlš seč, karele se nšmea
Botš, arštndš ínr'o bštšlie mare bravšgš, Sigmondš regele
Transilvničii i-a đšgšitš o četate nšmitš Šnedóra. De ačea Šn-
gšrii pe fišlš seč l'aš nšmitš Botš-Šniad-Ianomš. Ačestš ma-
re omš, ajšnsš la rangšlš de generalissimš mi la Domnia Transilvaniei

DOMNULU XV.

Vladislaŭ II Bassarabŭ.

Kɛ tóte kɛ kronologia Transilvaniei zice kɛ Ŗniade, dɛpɛ ce a ɛcisɛ de Dragɛ-Vodɛ, a amezatɛ ĩn tronɛ }
 ne ɛnɛ órekare Danɛ-Vodɛ, mi dɛpɛ aɛɛea s'a ĩn- } D. Chr.
 1444.
 Pomfın.
 torsɛ ĩn Transilvania, ĩnsɛ niɛi bóerıi nɛ l'aɛ primitɛ, niɛi
 nɛmitslɛ a domnitɛ, ɛi prin ĩnɛlegere generalɛ aɛ alesɛ
 Domnɛ ne Vladislaɛ, nepotɛ lɛi Mirɛea-Vodɛ; iar ne Danɛ
 l'aɛ ɛcisɛ la Tırnorɛ ĩn anɛlɛ 1445.

Pe timpslɛ aɛsta a plekatɛ mi Ŗniade asɛpra lɛi Sɛl-
 tanɛ Mɛratɛ, dar ĩnvingɛndɛ-se mi ĩntorkɛndɛ-se prin }
 Serbia ĩn Ŗngaria, George Brankoviɛi l'a prinsɛ mi l'a } Chronol.
 Serbiei.
 ĩnkisɛ. Kɛvɛntslɛ seɛ fɛse, kɛ Ŗniade, dɛpɛ ɛelɛ ĩntɛis aɛɛ-
 torɛ ɛe-ı dɛdɛse ĩn kontra Tɛrɛilorɛ, ĩmi anɛnɛriase tóte lokɛrile
 lɛi George lɛate de la Tɛrɛi. Brankoviɛi dar ĩlɛ ɛinɛ ĩnkisɛ
 pɛnɛ kɛndɛ i-a plɛtitɛ tóte keltɛlele mi pagɛbile, mi anɛi
 l'a liberatɛ. De aɛɛastɛ okasisne profitɛ mi Domnɛlɛ Ro-
 mɛneskɛ, kɛɛi atɛnɛe nɛse stɛpɛnıre ne lokɛrile kare le lɛ-
 ase Ŗniade dɛpɛ bɛtaea kɛ Dragɛ-Vodɛ. Aɛestɛ Domnɛ a
 ziditɛ mi biserika Domneaskɛ de la Merınoı. Dar skɛlɛn-
 dɛse ne ɛrmɛ Radɛ-Vodɛ, fısılɛ lɛi Dragɛ-Vodɛ Bassarabɛ,
 nɛmitɛ ɛelɛ frɛmosɛ, mi bɛtɛndɛse kɛ elɛ ĩn mijlokɛlɛ Tır-
 norıslɛi, ĩlɛ ɛɛise, dɛpɛ zɛɛe anı de domnie.

Kronologia ɛereı greɛente zikɛndɛ kɛ elɛ a domnitɛ
 ne la anɛlɛ 1427; kɛɛi dɛpɛ data ɛnɛı xrisovɛ alɛ seɛ, gɛ-
 sitɛ la satsılɛ Bırimóra saɛ Lovıntea, ĩn jɛdeɛılɛ Argemıslı, kɛ
 anɛlɛ vekıɛ 6959, mi dɛpɛ data ĩnskrıııııneı de ne mor-
 mɛntslɛ seɛ afıtorıı la Mɛnɛstrea Dealsılı de lɛngɛ Tɛrgovı-
 ıte lɛmɛritɛ se dovemte kɛ a domnitɛ la anɛlɛ 1445, mi kɛ
 la 1455 s'a ɛcisɛ. ĩn timpslɛ domnieı aɛestɛıa s'a ĩntɛm-

nɛmai prin virtɛgıle mi eroısmıslɛ seɛ, de mɛse orı a bɛtɛtɛ ne Sɛltanɛ
 Mɛradɛ la assedisılɛ Belıgradıslı; mi kɛ tóte aɛeste kɛndɛ a mɛritɛ, la
 anɛlɛ 1457, Amɛratɛ l'a nılɛnɛ, zikɛndɛ kɛ nɛ a maı rɛmasɛ ɛıne st-lɛ
 fakt a-mı esserıta kɛragıslɛ mi talentele sale ostɛmııı.

plată mi Izarea Konstantinoplei de către împăratul Otomanilor Sultanel Moametș II la anul 1453 Maiș 29.

DOMNULU XVI.

Radu Vodă III Bassarabă, celă Frumosă.

Pe timpul domniei acestuia a venitș Stefanș-Vodă nr-
 D. Chr. 1455. } mitș mai tărziș *Chelș Mare*, fiulș lși Bogdanș-Vodă
 } gonitș de Petru Aronș Domnșlș Moldovei, mi a cerștș ajstoris de la Radș-Vodă. Acesta, dândș-ı omțire de ajșnsș, Stefanș-Vodă a intratș în Moldova, mi gonindș pe Petru s'a amezatș în tronșlș seș chelș pșringeskș.

Acestș Radș-Vodă a ziditș mi Mșnșstirea Tșngans în jșdeșlș Ifovșlș; iar dșpș o domnie de çinçi ani, a mșritș.

DOMNULU XVII.

Vladă Vodă II Bassarabă, pronumită Laiotă.

Acesta a fostș frate kș Radș chelș Frșmosș, feçiorșlș
 D. Chr. 1460. } lși Dragș Vodă mi nepotș lși Mirçea chelș bștrșnș.
 Chronolog. } Kșmș s'a amezatș pe tronș, vșzândș învingerile lși
 vechie a } Sultanel Moametș II, Izarea Konstantinoplei, kșderea
 Terei. } totală a immerisłi Romanș, frika mi gróza Europei întregi, s'a konsltatș kș Mitropolitșlș mi kș boșerił, mi aș çșsitș
 Istoria } kș kale ka sș înkine țeara de alș doilea la Pórtă
 Bizantina. } Otomanș. Deçi dșpș ce s'a întorsș Moametș din eșnedișisnea ce fčkșse în Pelononesș, Piria, Livadia mi alte provinçii, mi omrindș-se la Adrianople a sakrifikatș pe notabilii nșmitelorș provinçii pe kari-ı adșsese kș sine, atșnçe
 Chronolog. } a trimisș mi Laiotș Vodă kșpș-va din boșerił mai de
 Terei. } frșnte kș darsri mi i-aș oferitș șșșșsnerca țerei (la anulș 1460) kș tokmeală ka țeara sș dea, sșb nșme de tribștș, kște zęçe mił galbeni pe anș, sș fie sșb protckpișnea

Порцеї; dar ачеаста сѣ нѣ чегъ маї мѣлтѣ ничї сѣ се аме-
стече де felis în кѣрмсїrea ȋerei, чи ea сѣ fie кѣ totslѣ li-
berѣ ми астономѣ. Fѣкѣндѣ-se ачесте tokmele, дѣпѣ чере-
rea boerilorѣ s'аѣ întѣritѣ ми кѣ Хатимерифѣ, адекѣ хрисовѣ
îмпѣртескѣ. Атѣнче ми Sѣltанслѣ а onoratѣ пе Domнѣ, tri-
миѣндѣ-ї доѣ тѣсїри, саѣ кѣде де kalѣ (dar are gradѣ де
treї тѣсїри ка ми Vizirii, fiindѣ кѣ are аstoritate nemѣrgini-
тѣ în domnia lѣї); i-a маї trimisѣ îнкѣ ми хаїнѣ îмѣртѣtea-
скѣ, karele се нѣменѣte kabaniѣ, (vezї la Tomslѣ III de-
supre întonarea Domnilorѣ, Partea VII.) Sangeakѣ, адикѣ
stemѣ, sabie ми топѣзѣ (bѣzdsганѣ.)

Dar дѣпѣ дої ані, la 1462, а trimisѣ Sѣltанслѣ ordinѣ
Domнслї ка сѣ meargѣ кѣрѣндѣ la elѣ supre înkınare ми
сѣ-ї dѣкѣ împresнѣ кѣ tribѣтслѣ аналѣ ми чинчї sѣte koniї,
pre kari Sѣltаниї маї де мѣлте ori îı черѣсерѣ де la пре-
desorii lѣї Vladѣ ми нѣ-ї кѣпѣтасегѣ. Атѣнче Domнслѣ а рѣ-
спѣнсѣ, кѣ baniї este gata а-ї рѣспѣнде, iar koniї кѣ nenѣ-
tingѣ, ми кѣ маї кѣ nenѣtingѣ îнкѣ-ї este ка сѣ meargѣ îн-
сѣшї сѣ i се îнкїне. Ачесте рѣспѣнсѣри аѣ întѣритатѣ фѣрте tare
пе Sѣltанслѣ, dar dominѣндѣ-шї мѣлїа nentrѣ kassa erneї че
се апропїа, а trimisѣ сѣ-ї чегъ нѣмаї tribѣтслѣ аналѣ, trimi-
ѣндѣ-ї respѣнсѣ кѣ nentrѣ chele-l-alte се va гѣнди маї тѣрзиѣ.
Triminiї Sѣltанслї аjsngѣндѣ în ȋearѣ, аѣ supѣsѣ Domнслї
chele че le се ordonase; dar Domнolѣ а пѣсѣ îndatѣ де i-a
trasѣ пе деапѣ, ми фѣртѣ а perde timпѣ s'аѣ skѣlatѣ кѣ omѣtirea
кѣтѣ avea, а trekѣтѣ Dѣнѣrea ми а jefsїтѣ пѣрѣїle Dristei, де
snde prinѣндѣ маї мѣлїї robї де попорѣ прѣстѣ, le-a anli-
katѣ ачееамї nederнѣ, дѣпѣ че s'аѣ întѣrnatѣ în ȋearѣ.

Dar snѣ generalѣ алѣ Sѣltанслї nѣmitѣ Xadimѣ { Chronolog.
Папа, аfѣндѣ-se desupre пѣрѣїle Dѣнѣrei, ми voindѣ { Serbiei.
а-шї агѣта vitejїа, а trekѣтѣ кѣ zeye миї де Тѣрчї în ȋeara
Mѣrtenѣскѣ. Vladѣ атѣнче i-a емїтѣ înainte, ми, дѣндѣ-ї рѣ-
sboїѣ, а ѣчїсѣ о мѣлїїме де Тѣрчї, ми пе кѣпї аѣ prinсѣ
vїї împreанѣ кѣ komandatѣлѣ lorѣ, пе топї i-a ѣчїсѣ prin
деапѣ.

Кѣмѣ а аззїтѣ де ачеаста Sѣltанслѣ, а адѣнатѣ neste
о sѣтѣ чинчї zeyї де миї де omѣtїre, ми емїндѣ din Adriano-

nole, a ajunsă la Dnepre unde a fâcătă tabărg, aşteptândă s'î viă tóte trupele. Iar Domnălă a strămstată tótă măşimea lăksitoriloră kătre mənşii Karnađi prin pădşii mi lokşii grele de răsbătătă, lăşândă kămpniile kă totălă păsii de ómeni mi vite.

Între ačeste, trekândă mi Săltanălă Dneprea, a fâcătă kale de şénte zile fărg să întărneaskă ničí omă, ničí vită, fărg să găseaskă ničí de mănkată, ničí de bătă; dar ajunsândă la o kămpie mi văzândă mi de peni plme kă truşii de morşii, în mijlokrlă kăroa sta pe o deapă mai naltă Xadim-Паша îmbrăkată kă roşă, s'a şmulătă de întristare la vederea şnei şcene atătă de tragice mi neaştentate, mi a rămasă în şitare. Vladă, folosindă-se de o nónte întănekósă, a emită în linişte din pădşii kă oştirea sa, mi kăzândă pe arişa dreaptă a oştirei Otomane, a fâcătă şă măchelă înfrikomată, kăčí dăpă inkăerare, kiară Tărcii se şvideaş ei întrei ei, nekănoskândă ne dăşmaniă loră. Dăpă ce s'a fâcătă zioş, Romăniă s'aă retrasă iarăş la stănilé loră, iar Săltanălă Moametă, kăprinzândă-se de şpaimă, s'a întărnătă kă răşine peste Dnepre, mi s'aă dăşă drentă la Adrianopole.

Dăpă ačesta, Domnălă împăreşă kă poroşă, koborândă-se earăşii la lokşile sale, deara a venită în starea sa de mai păinte, băkărândă-se de pace mi neatărnare. Vladă a mşrită în ală 8-lea ană ală domniei sale.

De la Domnălă ačesta se află doză xrisóve: şnălă la Măşăstirea Kozia kă data veke din anălă 6974, mi altălă din anălă 6975.

DOMNULU XVIII.

Vladă Vodă II Ţiepeluşiu Bassarabă.

Ačesta a fostă fiş lăi Dană Vodă IV mi strănepotă lăi Vladă Vodă Ţепешă. Dăpă ce s'a alesă Domnă, elă s'a dăşă în persónă la Săltanălă Moametă, karele se întorsese la Adrianopole învingătoră din esnedişinea ce fâkăse aşăra Eneşiloră în Eşrine, mi inkăndă-se

D. Chr.
1468.
Chronolog.
Serbiei.

ī-a oferitš sšpšnerea Țereī mī alianȚa sa, īn anslš 1470. Sšltanslš, bškšrēndš-se fōrte de aȚeasta, a dšršitš mī alte nrivelegišrī Țereī nrin alš doilea Xatixšmaišmš īmpšršteskš. Dar Stefanš, Domnslš Moldoveī, ašzindš de legštsra lšī Vladš kš Sšltanslš mī, nreusindš ka nš kšmva sš vie aššnra lšī, s'a sškotitš a lša mšssrī de sigšranȚš; deȇī skšlēndš-se kš destslš nštere de ostamī, a intratš īn Țeara Mšntenėskš, nrēdēndš mī jētsindš o mare parte de lokš. Vladš Vodš, adšnēndš-mī mī elš omtirile, ī-a emitš īnainte mī īntšlnindš-lš īn jšdeȇslš Slam-Rīmnikš, ne valea rišlšī de asemine nšmire, s'a fškštš o bštšlie īnveršnātš mī kš mšltš všrsare de sšnge. Dšnp aȚeasta, fškēndš-se īnkš maī mšlte bštšliī īntre aȇemī Domnī, īn fine Stefanš a īnvinsš mī nrinzēndš ne Țepelšmī Vodš ī-a tšeatš kanslš, dšnp o domnie de mēnte anī. Atšnȇ Stefanš, nšindš stšpšnire mī ne kamitala Bškšreštilorš, a apezatš Domnš ne šnš Vladš nšmitš Kšlšgšršlš, mī s'a īntorsš la Moldova. Dar Radš, fišlš lšī Țepelšmī, karele dšnp sšršmarea tatšlšī seš aflase azilš peste Dšnpre la Tšrȇī, kšpštēndš ajštorīš de la Sšltanslš, a intratš īn Țearš, šnde ajštēndš-se mī kš kšte-va omtirī pšmīntemī, s'a bštštš mī a īnvinsš ne Radš, gonindš-lš afarš din Țearš dšnp o fōrte skšrtš domnie.

Aȇestš Vladš Vodš Țepelšmī a īnȇenštš a zidi Mšnpšstirea Glavaȇokšlš īn jšdeȇslš Vlaška, kare īnsš s'a terminātš sšb fišlš seš Radš Vodš, īn anslš 1496.

DOMNULU XIX.

Radu Vodă IV, numitū celū mare.

Aȇesta, kšmš s'a sšitš ne tronslš nšrīnȇeskš, a voitš sš ršsbšne mōrtea tatšlšī seš. Deȇī adšnēndš o-^{D. Chr. 1475.}mtire kštš a nštštš, kšpštēndš mī ajštorīš de la Tšrȇī, a avštš neīnȇetatš resbelš kš Stefanš Domnslš Moldoveī, mī abīa dšnp mšltš všrsare de sšnge mī dazne nentš ambe nšrȇile (nrekšmš maī nre largš se va sššne la

biografia lui Ștefan Domnălu Moldovei) s'aș împărat, lănd Ștefan Vodă mi de soție pe fata Radă Maria, pe care o prinsese robă mai nainte.

Întâmplându-se a mări Șaltanălu Moametș II, mi făcându-se împărat Șaltană Baiazetș II, Radă Vodă s'a dăș în persónă la Konstantinople, ka să se înkină Șaltanălu, mi să înocaskă Xatixmaismările pentră privilegimările țerei. Dar între ačeste Patriarxălu Nifonș, aflându-se în înkisórea de la Adrianople dăpă șrgia împărtășkă, mi istoria ačestăia referându-se măltă kă domnia lui Radă Vodă, prekămă mi kă ačea a șrmașălu seș Negră-Vodă, amă ășitș kă kale să o deskriș ače.

Ačestă Nifonș era nativș din Peloponesș, din țărință avășă, kăvionă mi din familie ștrășăită. Dorindă a îmbrășăna viața monakălu, mi-a lăsată țărință mi, dăkându-se la mănțele Atos, în kărândă s'a făcătă mi preotș în mănăștiră Pantokratorș. Întâmplându-se să móră episkopălu din Tessalonikă lăkșitoră de akolo, kănoskândă virtășile mi înțelepășnea lui Nifonș, s'aș dășă la elă mi kă mară țășămință l'aș îndălekată să primeaskă episkopălu lorș. Apoi dăpă mórtea Patriarxălu Simeonș, făcându-se koncilă de Arxieră țășăritenă mi așsenă pentră kasări eklisiatice în Konstantinople, prin votă șnanimă mi prin Xatimerișă imperială, Nifonș se făcă ală zăchelea Patriarxă dăpă lăarea Konstantinoplei. Nifonș, karele făă de voe primise asemine demnitate, predika kă neobosire lămina adevăălu ka șnălu țe era din ței măi învăăășă ómenă de pe timpările ačele. Dar findă kă onrea pe niște klerici de la fanțele mi țărtările țele nekșăvințăse mi rele, ačestăia isbătiră peste kărândă a-lă destitșă făă kăvântă prin firmană împărtășkă. Nifonș, făă ničă o țăgere de țăă, retrăăându-se într'o insălu din Marea Neagră în faă kă Sozonole, imă petrețea viaă în liniște. Nă țăăășă insă, rekemată de kătre koncilă, a venită earășă kă ordină imperială la tronălu patriarhală, mi în fiekare zi se făčea măi folositoră țărmei sale prin învăăășările lui țele înțelepte mi kăvioase.

Într'o zi, dăpă țe a făcătă letărgia la o biserică de-

parte de Patriarchie, întorcându-se akasă kȳlare, s'a îtblnit fȳrȳ de veste mi fȳrȳ a avea timpȳ sȳ deskalece kȳ Ssłtanslȳ, karele avȳndȳ patimȳ asȳpra lȳi din alte kasȳe de mai nainte, gȳsi pretekstȳ kȳ nȳ mi-a pȳzitȳ datoria, mi detronȳndȳ-lȳ kȳ firmanȳ, l'a osȳnditȳ a sta înkisȳ la Adrianopole pe tȳtȳ viaȳa.

Faȳma virtȳtilorȳ mi învȳrȳtȳrei aȳestȳi bȳrȳbatȳ rȳspȳndindȳse pȳnȳ mi îȳ Ceara Mȳnteneaskȳ, kȳndȳ a trektȳ Radȳ Vodȳ la Konstantinopole, prekȳmȳ s'a zisȳ, a isȳtitȳ, prin darȳi kȳtre pȳzitorȳ a se îtblni kȳ Patriarxslȳ îȳpresȳnȳ kȳ boerȳi ȳe avea kȳ elȳ. Radȳ îȳkinȳndȳ-se kȳ smilindȳ mi sȳrstȳndȳ'i mȳna, i-a zisȳ: „Preasfinte, Pȳrinte! de mȳltȳ doreamȳ sȳ mȳ îȳvredȳneskȳ a kȳpȳta bȳnekȳvȳniarea vȳstrȳ. Mȳlȳpȳmeskȳ lȳi Dȳmrezeȳ kȳ mi-a îȳmplinitȳ doringȳa dȳnȳ kȳmȳ l'amȳ fostȳ rȳgatȳ; dar mȳltȳ îȳmi pare rȳȳ de patimile ȳe te îȳmpresȳrȳ.“ Patriarxslȳ, mȳlȳpȳmindȳ'i, i-a sȳrsȳ mȳlte kȳvinte mȳntȳsitȳre mi folositȳre. Atȳnȳ ȳe Domnslȳ i-a propȳsȳ kȳ de voemte a veni îȳ Ceara Romȳneaskȳ ka sȳ orȳndȳiaskȳ kanȳonele mi legile kredingȳi la Romȳnȳ, elȳva ȳerka sȳ kauete liberarea sa de la îȳmpȳratȳlȳ, promȳndȳ'i tȳte onorile mi îȳndemȳnȳrile pentȳ liniȳtea vieȳei.

Îȳndȳplekȳndȳ-se Patriarxslȳ kȳvintelorȳ Domnslȳi, mi Radȳ, isȳtindȳ a kȳpȳta graȳiarea sa, l'a adȳsȳ kȳ sine îȳ Ceara Romȳneaskȳ. Atȳnȳ ȳe primindȳ-lȳ togȳi, ka pe apostolȳlȳ lȳi Kristȳ, kȳ respektȳ mi kȳ bȳkȳrie, Domnslȳ i-a zisȳ: „Preasfinte Pȳrinte! de astȳzi îȳnainte te avemȳ îȳnvȳrȳtorȳ mi pȳstorȳ ka sȳ îȳngrijemȳi pentȳ mȳntȳsirea nȳstrȳ sȳfleteaskȳ; îȳi dȳmȳ pȳtere mi astȳritate asȳpra totȳ klerȳlȳ Domȳiei nȳstre, mi ne vomȳ sȳrsȳne la tȳte rȳndȳelele vȳstre spȳritȳle¹.“ Iar Patriarxslȳ i-a respȳnsȳ: „Dȳ'mȳ mai îȳtblȳ Mȳria Ta kȳvȳntȳ îȳnainte lȳi Dȳmnezeȳ kȳ veȳ pȳzi kȳ neabaterȳ kanȳonele bȳserȳȳei, mi kȳ de se vorȳ kȳlka kȳiar Mȳria Ta sȳ fi sȳrsȳ la pedensele spȳritȳle, fȳrȳ onȳnere, mi atȳnȳ ȳe promȳtȳ mi eȳ sȳ îȳmlineskȳ ȳele ȳerȳte de

¹ Se vede kȳ Metropolisȳ dereȳ pe atȳnȳ ȳe era vȳdȳnȳ, fiȳndȳ kȳ desȳre Metropolitȳ nimikȳ nȳ se zȳce.

kredințu mi de biserică; kȳci dakȳ Domnălă se va opune la legile kredinței, toȳi sȳnsu mi se strikȳ, fiindă kȳ óme-nii mai lesne se abată la rele, kȳndă voră avea esemplălă Domnălăi.“

Domnălă, promițândă a se sȳnsne la tóte aȳeste, a ordonată îndatȳ sȳ se fakȳ adȳnare generalȳ de klerici mi laici. Dȳpȳ ȳe s'aș adȳnată toȳi biserică mi boerii, de faȳȳ kȳ Domnălă, a înȳenstă Patriarxălă sȳ fakȳ ună kȳ-vȳntă de moralȳ kare a îndăiomată ne toȳi pȳnȳ la lakȳmă¹; ne șrmȳ, întorkȳndă kȳvȳntălă kȳtrȳ Domnălă a zisă; „Fi-șle Radăle! tȳ kare ai pȳsterea în mȳni, tȳ trebȳe sȳ dai es-emplă la toȳi sȳnsu mi tȳi: teme-te de D-zeă, respekȳeazȳ ȳele sakre, pȳzȳente sȳntele ordine, ȳine legile kredinței, mișȳente ne sȳraȳi, pȳzȳente ne ȳei tȳrbȳștorii, ișȳenȳte po-porălă tȳș mi ișȳdekȳ fȳrȳ konsiderare de pȳsonȳ dȳenta-tea, kȳci ișȳdekata este a lăi D-zeă, dȳpȳ sȳntălă Evan-geliă.“

Dȳpȳ aȳeasta desfȳkȳndă adȳnarea, a oprită lȳngȳ si-ne ne arximandriȳii, egȳmenii mi pȳeodii veniȳi de departe, pentȳ ka sȳ'i înȳeȳe rȳndȳelele biserică mi kanónele ȳele dȳente ale kredinței. Toȳi mȳlȳȳmeăș lăi D-zeă kȳ le-aș trimisă asemine înȳȳdȳtoris mi pȳstoris, ka ne ună altă Gȳ-rȳ-de-așră, pentȳ ka sȳ'i lămineze mi sȳ'i dȳkȳ la mȳntș-irea sȳfletălăi.

Elă fȳȳea litȳrgie în tóte sȳrbȳtórele mi dȳmineȳele, mi predika neînȳetată în kontra reledoră patimii mi dȳnri-deri kare eraș înȳdȳȳinate în poporă. Elă a xirotonită mi ne Episkopii de Bȳșȳă mi Rîmnikă: ne lȳngȳ aȳeștea a kon-dȳșă mi ne Domnă ka sȳ ameze fȳnkȳișnile domniei dȳpȳ orȳndȳeala împȳraȳiloră Konstantinopolei, dȳndă la șnele mi nȳmiri, kare essistă mi pȳnȳ astȳzi, prekȳmă Șnatarisă, Ve-stiarisă, Logotetălă, Komissă, mi altele.

1 E kȳriosă kȳ astorălă nȳ ne șȳne în ȳe limbȳ aș pȳstă sȳ vorȳeas-kȳ Patriarxălă, pentȳ ka sȳ fie înȳelesă de pȳblikă; kȳci este utistă kȳ ne timălă aȳesta limba greȳeaskȳ nȳ prea era kȳnoskȳȳ Romȳ-niloră.

Pe timpurile acela, un bărbat desfrânat de la Moldova venise în Ţeara Muntenească, alungat de Stefan Vodă de akolo din cauza multelor sale skandaluri. El şi înşi lăsase akolo soşia şi koniia, kă tóte ačeste Radă Vodă voi a-i da pe soră-sa de soşie în kontra kanóneloră bisericei, kă kare-lă şi kăşună. Soşia Moldoveanăsi, aszindă de ačesta, a skrisă Mitropolităsi tângşind-se despre nelegişirea barbatşeseş. Mitropolităsi atşunče îleş kiemă şi esşindş-i mărimea pŕkatsăsi, îleş îndemnă şă vie în pokăinşă şi şă se întorke la soşia čea legişită. Ačesta însă alergă la Domnă, în a kŕşia favóre şi intimitate era întărită. Patriarxăşă čerese şi elă la Domnă; îi arată skrisórea če primise de la čea întăi soşie a nămităsi, şi-lă konjşă şă nă se oşne kanóneloră bisericei. Domnăşă, arşukândă tótă maska nietyčei kare mai nainte îi arătase, îi zise kă fărle. „Nă emti în drentă, pŕinte, a mi te oşne pŕnă la atăta; ar trebsi şă aiăi čeva mai măltă respektă pentŕ Domnia mea. De demăltă voeamă şă-đi şpăşă kă nă mai notă şşferi skimbarea rŕndşeleloră şi a datineloră nóstre, kare le-ai întrođşş đşpă kşmă đă-a plăkşă. Dar de astăzi înainte niči învăđşşurile tale nă mai voimă, niči rŕndşelele tale nă mai primimă, kăči şntemă ómenă de lşme şi nă mai pştemă şşferi măşşurile kare nă le imăsi.“

Patriarxăşă, ne aştentând-se şă askalte asemine limbăiş, îi respunde kă amŕčişne: „Ačeste aştentamă ş'askăltă, prea învăđate Dóşne; ačesta şntă promişşnile če mi-ai dată kândă ai venită de đoş şi de trei ori în înkışóre rėgşndş-mă şă viă ače pentŕ şşfleteskăşă voştră fološă? arată-mă kare datine şi rŕndşele bşne le-amă pŕefăkşă eş, đşpă voea mea, înrele? Vai! akşma kşnoskă kă are şă vie mare şrgie D-zeeaskă aşşpŕa vóştră: mă întrişteză pentŕ şşfletele vóştre iar nă pentŕ mine, kăči şperanđa mea este în acela pe kare amă izbită din konilyrie şi pentŕ a kŕşia dragoste, de va trebsi, vŕşşă kă bėkşrie şi kiăr şşngele meş. Afă, Doamne, kă pştereă mea şă în kredinđa bisericei, pentŕ kare Domnăşă meş a vŕşsată pŕea şntă şşngele seş, ka şă o kŕşăpe şi şă o şşinđeskă

mi ka sь o pьzeaskь kьratь mi neintinatь pьpь la kapь-
tєlє sekolilorь.“

Aceste sьpьsindь, a emitь din palatь, s'a dьsь la biseri-
kь mi a zisь sь tragь klopotele ka sь adьne ponorьlь; a-
poi pьsindь vestmintele arhieremti, maї intьї a predikatь mo-
rala la toцї, pe sьmь a afьrisitь ne nelegьsitєlь Moldoveanь
karele se afla akolo innresnь kь konkьbina lєї, pe kariї a
ordonatь sь-ї dea afarь din biserikь, ka kьlkьtorї de lege
mi apostatї kьtre kredinь. Dьpь aceasta prezikьndь re-
lele kare aь sь vie peste dearь, prekьmь mi sьrьmitslє чelь
rьь че-o sь aїbь Domnєlь mi Moldoveanєlь, s'a dezbrьkatь,
a depьsь vestmintele ne sьnta masь, pe kare a sьrьstat'o,
mi a emitь. Domnєlь, aflьndь aceste, a datь ordinь asprь
їn totь oramьlь, ka nimene niчї sь-lь nьmeaskь, niчї sь-ї
dea onorea de arhierє; nimene niчї sь-lь їngrijeaskь, niчї
sь-lь primeaskь їn kasa sa; mi чїne se va afla kь ї-aь datь
пьїne saь altчeva de nevoe, sь se nedepьsєskь kь morte, mi
averea sa sь se konfisчe їn favorea domnieї. Iar Patriar-
xєlь dьndь lokь sьrgieї, a emitь din oramь mi s'a dьsь їn-
tr'єnь satь, чerьndь mi kьпьtьndь asilь la o kasь prostь;
akolo єnь fiє de boїerїє din seminьїa Bassarabilorь, an-
me Neagь, ї adьчea ne a-kьnsь їn tote zilele, elь singьrь,
mьnkare mi чele de nevoe ale vieдєї.

Radь Vodь maї tьrziь, viindь-mї їn kьnoumtinь mi їn-
grozindь-se de blestemele Patriarxєlє kare ar fi nєstє a-
dьчe vre o sьrgie чereaskь asьura sa, a trimisь mi l'a aflatь
mi kь onore l'aь adьsь la sine, zikьndьї: „Пьrinte prea
sfinte mi prea їngelente! eartьmь de kьte ka omь пї-amь
gremitь, nєtrь ka sь kanєцї mi sfingia ta de la mine er-
tare nєtrь kьte aї lєkratь їn kontra mea. Te rogь, nь-mї
voi rьslь, mi-пї voiє da banї, vesminte, orї чє-пї va trebsї;
mi te voiє trimitє kь onore єnde veї nofti mi nєrєnчї, mi
orї єnde te veї dьчe їпї voiє trimitє чele trebsїtore. Iar
kьtь despre femeea Moldoveanєlь, nь te maї sьпьra, kьчї
elь a primitь karte de ertare de la Sinodєlь din Konstanti-
nopolє: eartь-o mi Preasьnьїa ta akьma.“ Patriarxєlь sьs-
їnїndь din adьnkєlь sьfletєlєї, ї-a rьsьpьnsь: „Radьle! Ra-

dslē! Ns amš nevoe ničī de baniī tšī, ničī de vestminte tale, ničī de onórule tale. Adš-ŭi aminte însz kš ce kiusrī m'ai îndşnplekatš ka sz viš aice sz învşđđ ne uoporš kşvn-tşlš lšī D-zeš. Aratz-mī ce învşđđtşrī amš fşkştš eš în kon-tra legeī mī a kredinşei? Dakš amš învşđđatš rşš, şnsne-mī rşslš; eš de D-zeš amš fostš rşndşitš ka sz fşgš de fşrş de lege, mī astşzī sz kazš în nelegişire? Tş singşrş m'ai adşşš aice, mī tş akşma mş gonęştī. Mş đşkš, dar sz ştiī kş în marī şşferinşe mī đşrerī veī mşrī; mī mşlte nevoī aš sz kazş aşşra şereī tale; mī atşnşe mş veī kşşta, mī nş veī nştea afla şnde mş gşşeskš.

Aşeste zikşndš Patriarşlš a plekatš. Neagş, fişlš seš şelš şşfleteskš, aşzindš de aşeste, s'a đşşš la elš, dar Pa-triarşlš ī-a zisš: „Fişlš meš, aflş kş mare şrgie are sz kazş aşşra şereī aşesteīa, mī veī şşferī mī tş mşlte înşre-şnş kş tóte şşminşia ta. Dar tş dakš veī şrna şele şe te-amš învşđđatš, D-zeš nş nşmaī te va ferī mī te va skşti de orī ce întşmlare kontrariş, şi te va înşlşa mī la mare treantş, mī nşmele tşš se va faşe faimosš în tóte înşreş-rimile. Atşnşe kaşţ sz-ŭi adşşī aminte mī de mine, pşrin-tele tşš şşfleteskš, mī eš voiş kşteza a mş rşga nentrş ti-ne kştrş Domnşlš.“ Aşeste şşşindş-ī Ŷ'a binekşvşntatš mī Ŷ'a lşsatš în nşnşete nemşngşete. Đşnş aşeasta lşşndš kş sine ne đoi đişşenolī aī seī Makariš mī Ioasafš, a trekştš în Maşedonia, mī de akolo la Petolia, predikşndš kşvşntşlš điv-şnš, mī întşrindš ne kredişiomī la pietate. Pe şrmş aşşn-gşndš la mşştele Atos, fş mīmitš de kştre pşrinşđi de la Mşşşştirea Vatonedşlš kş mare bşkşrie mī venerare.

Đşnş plekarea Patriarşlşī din Ŷeara Romşneaskş, s'a întşmplatš mşlte neorşndşealş mī neinşdelegere între klerş mī boerī: iar în anşlš aşesta a şrmatš mşlte epidemī, mare seşetş mī mare fómete, ka nişte adevşrate flagele (bişe) Đşmnezeşştī, întokmaī đşnş prezişerea Patriarşlşī. Domnşlš atşnşe a trimişş în tóte pşşşile sz kaşte pe o-mşlš, din ale kşrşia blesteme kşnomştea kş aš venitš aşe-ste rele; dar ī-a fostš în deşertš, kşşī Patriarşlš trşndš ka eremīđi în mşştele Atos, mī aşşngşndš la kşlmea vir-

тѣеї, trekse la lkamele chele eterne. Iar lsi Radz Vodz i-a venitŭ o patimŭ kŭmlitŭ mi nevindekabilŭ, gŭsrindsi-se totŭ kornslŭ mi kaxŭndŭi-se o pstore nessferitŭ in kŭtŭ nimeni nŭ se pŭtea amronica de elŭ; in fine, dŭpŭ kŭmlite dsrerŭ mi sŭferinŭe, mŭ-a datŭ sŭfletslŭ. Elŭ a domnitŭ 33 ani, mi fŭ inmormŭntatŭ in mŭnŭstirea Dealŭsi de lŭngŭ Tŭrgovimtea, kare s'a terminatŭ de kŭtrŭ elŭ inŭsmŭ.

Achestŭ Domnŭ, ka mŭlŭi din Domniŭ vekŭ, mŭ-a lŭtatŭ nŭmele de Radz ka titlŭ; iar din botezŭ se nŭmea Vladŭ, mi dintrŭ inŭenŭtŭ sŭ nŭmea Vladŭ sin (adekŭ fiislŭ) Vladŭ Pŭnelŭmŭ, prekŭmŭ se vede in xrisovele rŭinase de la elŭ din anii 6986, 6987, 6991, 6996, 6997, 6998 mi 7000; iar dŭpŭ anii aŭemtia se nŭmea Radz sin Vladŭ Pŭnelŭmŭ, prekŭmŭ ae vede in Xrisovele din anii 7011, 7012, 7013, 7014 mi 7015; mi se krede kŭ totŭ elŭ a fostŭ, fiindŭ kŭ Pŭnelŭmŭ Vodz nŭmaŭ znŭ fiis a fostŭ avstŭ.

DOMNULU XX.

Michnea Vodz I celŭ reŭ.

Ačesta era fiislŭ lsi Drazi Armamslŭ de la Mŭnŭmŭtŭ din jŭdegslŭ Sŭkŭeniŭ. Dŭpŭ mŭrtea lsi Radz Vodz, elŭ a pŭsŭ mŭna pe tronŭ fŭrŭ alegere din partea dŭreŭ, ŭi prin pŭsterea omŭtireŭ kare o trŭsese in favoarea sa. Ačesta a persekŭtatŭ mi a sŭisŭ o mŭlŭime de boieri, mai alesŭ pe Bassarabemti; nŭmaŭ Neagŭz, fiislŭ sŭfleteskŭ alŭ Patriarxslŭ Nifonŭ, kŭ mare greŭ a skŭpatŭ de sŭidere mi a trekŭtŭ peste Dŭnŭre in Serbia ŭnde s'a inŭsratŭ kŭ Desnina, fiika kneazslŭ Lazarŭ, nepŭtŭ Desnogi-lorŭ Serbieŭ. Asemine mi familia Pŭrvŭlemtilorŭ, trekŭndŭ peste Dŭnŭre, aŭ lŭtatŭ kŭ ei pe Radz, fiislŭ lsi Radz Vodz che mŭrise, mi pe kare ilŭ nŭmeaŭ mi Vlŭdzŭpŭ, ka nepŭtŭ marelŭ Vladŭ Vodz Pŭnelŭmŭ. Ačemtia trekŭndŭ la Konstantinopole mi mijlocindŭ ka Pŭrta sŭ nŭmeaskŭ pe Vlŭdzŭpŭ Domnŭ, s'aŭ inŭtorsŭ la Kraiova mi akolo adŭnŭndŭ o-

D. Chr.
1508.
Din mai
multe chro-
nologii lo-
cale.

intiri aș venitș asșpra lși Mixnea Vodъ mi l'aș alsngatș din tronș, dșpъ o domniede zņș anș mi kъteva lșni. Mixnea dșpъ aceasta aș fșgitș la Sibii în Transilvania, znde întълnindș-lș într'o zi, într'o biserikъ katolikъ, zņș fiș bastardș alș lși Делелшi Vodъ nșmitș Дълчiскъ, akompaniatș de zņș Дн-гсгъ Dșmitrъ Iaskъ, l'aș assasinatș; dar чеi че se aflaș de factъ i-aș zчișș mi pe ачешtia kъ ачешшi mърte.

DOMNULŪ XXI.

Radu Vodă V, numitū Vlăduță.

Aчesta abia nștș domni zņș anș în pace pe tronșlș pșrindeskș. Dņș fiș alș lși Mixnea Vodъ nșmitș D. Chr.
1510. Mirчea, karele zmlase mai mșltș timņș fșgariș în mșnșii Transilvaniei, trъndș nekъnoskъtș între nșstorî, (dșpъ kare se nșmi mi Чiobanșlș), mergъndș la Дн-гсгi mi kъ-пъtъndș аjștoriș, а venitș asșpra lși Vlădъщъ. Ачesta l'a întiminatș kъ оmtirea sa la Gergiuа, în jșdeуglș Ilfovъlși mi fъkъndș-se o bъtъlie iъverușnatъ, prin kșragișlș mi eroismșlș Пфрвлемилорș, Romъniî iъvinerъ mi Дн-гсгiî se sfъrъmarъ kъ totșlș, în kъtș abia nșmîni aș skъnatș kъ fșga; iar Mirчea, trekъndș peste Dșnъre, s'a dșș la Konstantinopole. Vlădъщъ Vodъ kъ tôte ачeste n'aș rъmasș mșltș timņș în liniște, kъчi boeriî din Търговинте, desнреуșiî fiindș de Domnș ka skandalomî mi iъmelъtorî, nșrtaș patimъ asșpra lși mi kșgetaș sъ-шi rъsbъne. Domnșlș, sim-пъndș plansrile lorș, zmla sъ-i pedenseaskъ; dar ei aș lъatș iъainte mi aș fșgitș peste Dșnъre, znde gъsindș pe Neагъ Bassarabș în Serbia, temъndș-se а intra în деаръ, l'aș pro-kiematș de Domnș. Fъkъndș alianщъ atșнче kъ Otomanъlș Mixailș-bei saș Mixaloglș, (karele se afla kъ оmtirile pe malșrile Dșnъrei), aș trekъtș la Краiова, znde aș adșnatș mi altъ оmtire romъneaskъ; znindș-se kъ ei mi Banșlș Краiовеi, aș venitș la Bșkъremti, znde s'aș fъkъtș bъtъlie mare kъ mșltъ vъrsare de sъnge. Prin trъdarea zhora din

boeri, însămi Vlădăre Vodă fr prinsă viș mi deskăpătinatș, dăpă o domnie de doi ani mi kăteva lăni. Atănce kă bă-
kărie generală, mi kă alegerea tătăroa, se prokiemă. Dom-
nă Neagă Vodă Bassarabă.

De la Vlădăre Vodă essistă ună xrisovă din anul 7020.

DOMNULU XXII.

Neagu Vodă I Bassarabă.

Acestă Domnă a fostă din natăra sa generosă, filantropă
 D. Chr. } mi misericordiosă. În zilele lăi aș linsitș din țeară
 1513. } resbóele mi intrigile boeriloră. Kămă s'a făkătș
 După chro- } Domnă, elă mi-a adssă aminte de konsilările spiri-
 nologii lo- } tălălăi seș părintele Nifon, mi de prezicērile kare-ī sūssese,
 cale. } kare tóte se realizaseră; de aceea elă s'a întăritș în teme-
 rea de Dămnăzeș mi s'a devisă să adskă mómtele acestăi
 om sântă, ka să kapete ponorălă bine kăvntărea sa mi să
 țeară mi ertare pentă Radă Vodă, karele era săb afărise-
 nia lăi. Așa dară a trimisă doi din egșmenī mi doi din
 boeri la Mănăstireă lăi Dionisă din Măntele Atos, kă skri-
 sorī Domnămi, kă darări mi kă răgămină kătre părinăi
 de akolo ka să le dăreaskă rămășăile acestăi omă sfin-
 țitș pentă ka să le adskă în Țeară Romăneaskă. Trimi-
 mi, ajăngăndă la sântălă Mănte, părinăi le-aș arătatș kă
 nă kătează să păe măna pe mormăntălă ună omă atăta de
 kăviosă. Atănce unălă din trimișă, kăpătăndă voe a săpa,
 a înțenitș mi de odată s'aș răspănditș o resăflare de mi-
 rosă profămătoră, kare a simitș pe toăi. Dăpă aceea sko-
 țindă kornălă, l'aș păsă într'ună sikriă, karele aș stată măi
 mălte zile afară pentă mălătimeă ponorălă țe veneă să i
 se'nkine. Atănci monaxiă de akolo n'aș voitș să deă sakre-
 le rămășăie de kăță pe promăsișne kă le voră adăce ea-
 rămi înderăță; dăpă kare doi din părinăi de akolo le-
 aș akompaniatș mi le-aș adssă în Țeară Romăneaskă. Dom-
 nălă înșăiindă-se, aș emitș înainte în marginea Țărgo-

viștei împreună cu poporul, cu boierii și cu înalții clerici, și așa puimă să sakrele războiului cu toate onorele convenite, anșurte nde-le la Mănăstirea Dealului și așezându-le pe mormintele lui Radu Vodă.

În cea dintâi noapte, făcându-se războiul și preveșterea pentru mănăstirea și ertarea lui Radu Vodă, Domnul a adormit în tronul său. În somnul său atunc a văzut că s'ar fi deskis mormantul și ar fi emis Radu Vodă gol, rânit și cu kornul negru și usturoș; și după războiunile Domnului atunc s'ar fi deskis sikrișul sântului, care emindă așa suflată cu mânăle sale kornul lui Radu Vodă, pînă l'a kărâuit și l'a făcut sântos; după aceea sântul s'ar fi întors și către Neagu Vodă și i-ar fi zis: eate, fătul mie, amă asklată războiunea ta, și amă ertat pe Radu; iar tu prezente santele porunci și fi în pace cu poporul tău; kornul meu însu trimite-lă la Mănăstirea mea spre mângăberea konfrăilor mei, kăci akolo imi plache mie. Ačeste zikând, ar fi intrat earșu singur în sikrișul său.

Domnul atunc demitentându-se, a făcut semnă ka să înचेte psalmodiile; după aceea a suș în azulă tătora visul său, și totă poporul a dată laudă lui Dumnezeu și sântului făctor de mină. Istoria zice că ačeste sakre războiului așa făcută multe mină, vindekând felisrite bole și patimi la aei kari veneaș cu kredință ka să i se înkine. Domnul a ordonat să se serbeze memoria lui în zioa de 15 August, kândă a fost adormit Sântul; apoi făcândă ună sikriș le argintă, bătută cu petre regiöse, a zgrăvit pe Sântă deasupra, și apoi cu voea piringilor a lată kanză și mna Sântului, dând-le în skimbă kanză sântului Ioană Botezătorul, cu care piringii s'ar înternat la sântul Munte, unde apoi Domnul a trimis și a făcut o biserikă pe numele Sântului Nifon, kărândă-i toate înzestrările și venituri însemnate, trimițând totă o dată mari mile și celorlalte Monastiri de akolo.

Ačestă Domnă făcea în toate zilele kăte o fantă generoșă, ajtând pe săraci și pe orfană; a făcută mai multe Monastiri, skituri și biserici; a reparat mănăstirea Kozia, și

Tismana pe kare a mai m̄rit'o mi a akoperit'o k̄ pl̄smb̄: asemine mi m̄n̄stirea s̄nt̄sl̄i George de la M̄n̄chel̄, k̄-reia i-a x̄r̄z̄it̄ mi f̄k̄t̄orea de min̄n̄i ik̄on̄ a Pantokrator̄sl̄i (P̄itor̄sl̄ a t̄ote), pe kare v̄z̄nd̄-o prin vis̄ a trimis̄ mi aș ad̄s'o de la Konstantinople; a mai f̄k̄sl̄ biserika s̄nt̄sl̄i George de la T̄rgov̄ntea; a înoit̄ din temelii Metropolisia din T̄rgov̄ntea, ș̄nde a str̄m̄tat̄ tron̄sl̄ Metropolis̄ei, kare p̄n̄ at̄n̄ce era la K̄rtea de Argem̄. At̄n̄ce, k̄ voea patriark̄sl̄i eks̄menik̄ Paخomis, a xirotonit̄ pe Makarīs Metropolit̄ Șngro-Vlaxiei, fiind̄ k̄ d̄p̄ m̄rtea s̄nt̄sl̄i Nifon̄, Metropolisia r̄m̄sese v̄d̄n̄. A mai zidit̄ mi cea mai fr̄m̄os̄ beserik̄ a M̄n̄stirei K̄rtea de Argem̄, ș̄nik̄ în Țeara R̄m̄neask̄ pentr̄ stil̄sl̄ mi elegan̄a sa cea min̄nat̄. Acest̄ edificiū l'a terminat̄ la anul̄ 1518, mi pentr̄ ș̄n̄pirea sa a poftit̄ pe arximandriī mi eḡmeniī Monastirilor̄ de la S̄nt̄sl̄ M̄nte, pe Patriarx̄sl̄ Teolint̄ de la Ianina mi pe Metropolitiī de Varna, Seri, Vizie mi Elenopole, în k̄t̄ achemtia mi k̄ kler̄sl̄ din țear̄ se ridika la n̄m̄r̄ de 1000. D̄n̄ ce s'a terminat̄ ceremoniia ș̄n̄pirei, kare a prel̄ngit̄ trei zile mi trei nop̄i, la 17 ale luī Auḡst̄, Dom̄sl̄ a t̄k̄t̄ o m̄sl̄ime de dars̄i la Monastirile din țear̄ mi la cele de la s̄nt̄sl̄ M̄nte, la arxierei mi la kler̄i; a împ̄r̄it̄ mile la ș̄rman̄i, v̄d̄ve mi orfan̄i; a gratifikat̄ pe boieriī marī mi mici k̄ dreḡtoriī mi k̄ dars̄i, mi a r̄ș̄p̄dit̄ aș̄nra t̄t̄z̄ora graīi mi generosit̄iī.

At̄n̄ce a x̄r̄z̄it̄ kan̄sl̄ mi m̄na s̄nt̄sl̄i Nifon̄ M̄n̄stirei de la K̄rtea de Argem̄, ș̄nde se afl̄ mi p̄n̄ ast̄zi. Acest̄ Dom̄n̄ j̄deka drent̄ mi d̄p̄ legi, mi k̄rmeșea țeara ka p̄rinte adev̄rat̄. K̄z̄nd̄ la b̄l̄ grea, mi prev̄z̄nd̄ k̄ i se ap̄onie kap̄t̄sl̄ v̄ieșei, a poftit̄ pe Metropolit̄sl̄, pe Episkop̄i mi pe boieriī, mi a n̄ș̄mit̄ de moștenitor̄is tron̄sl̄i pe fiis̄l̄ seș Teodosīs, karele fiind̄ înk̄ nev̄rstnik̄ l'a l̄sat̄ seș t̄tela fratel̄sl̄ seș Preda. D̄n̄ o domnie de ont̄ ani s'aș d̄s̄ k̄tre Dom̄sl̄, mi s'a înmorm̄ntat̄ în faim̄osa M̄n̄stirea Argem̄sl̄i, ș̄nde se vede z̄gr̄vit̄ mi p̄n̄ ast̄zi, în l̄ș̄nt̄r̄ besericīi desure ș̄nt̄

ȡiindŝ Mĕnĕstirea ĩmpreznĕ kŝ Dŏmna sa Despina. Dŝpnĕ portretslŝ seŝ se vede kĕ era bĕrbatŝ bine konstitŝatŝ, ĩn-naltŝ la statŝ, kŝ aerŝ belikosŝ ĩi vĕgrosŝ, kŝ pĕrslŝ blondŝ ĩi kŝ pletele ĩsate pĕnĕ pe ŝmerĭ; ĩmbrĕkatŝ kŝ vest-mintŝ militarŝ Ŝngŝreskŝ, kŝ xlamidĕ saŝ manta pe deasŝ-pra kŝsŝtĕ kŝ firŝ, ĩi pe kanŝ kŝ stemĕ de asrŝ.

De la Domnŝlŝ aĕesta esistĕ ontŝ xrisŏve din anĭ 7021, 7022, 7023, 7024, 7025, 7026, 7027, 7028 ĩi 7029.

Dŝpnĕ mŏrtea sa nŝ s'a gĕsitŝ ĩn kassa sa niĕi ŝnŝ banŝ de asrŝ saŝ de argintŝ, niĕi o pĕtrĕ pŕedĭŏsĕ, kĕĕi totŝ ĕe avŝsese aŝ keltŝitŝ kŝ faĕerea Mĕnĕstirilorŝ ĩi a bisericĭ-lorŝ, atŝtŝ aiĕe kĕtŝ ĩi la sĕntŝlŝMŝnte, kŝ ĩnzestrĕrile ĕe le-a datŝ, ĩi kŝ faĕerile de bine kare le gĕspĕndea kĕtre togĭ. Se zice kĕ la atŝta nevoe ajŝnsese kĕndŝ zidea Mĕ-nĕstirea Argemŝlŝi, ĩn kĕtŝ Dŏmna ĩi-a vĕndŝtŝ nŝ nŝmaĭ toaleta sa ĕea pŕedĭŏsĕ dar kĭarŝ ĩi ĕerĕeĭ.

DOMNULU XXIII.

Teodosiu Vodă, cu unchiulŝ seŝ Preda.

Dŝpnĕ mŏrtea ĩŝi Neagŝ Vodĕ, gĕmĕindŝ fratele seŝ Preda kĕrmŝitorŝ alŝ domnieĭ ĩi enitronŝ alŝ ne-
 vĕrstnikŝlŝi Teodosiŝ, boĭerĭi de la Bezĕŝ, avĕndŝ { D. Chr.
1521.
Din diverse
chronice
locale.
 patĭmĕ ĩn kontra ĩŝi aŝ prokĭematŝ pe Radŝ Vodĕ
 nŝmitŝ Kĕlŝgĕrŝlŝ. Preda a ĕerŝtŝ sĕrijĭnŝlŝ ĩŝi Stefanŝ
 Vodĕ ĕelŝ tĕnĕgŝ de la Moldova ĩi a ĩŝi Meemetŝ-Beĭ kĕr-
 mŝitorŝlŝ de la Nikopole, dar neviindŝ-ĭ ajŝtorĭslŝ la ĩmĕŝ,
 ĩi avĕndŝ pŕea pĕĕine omĭirĭ pe kĕndŝ Radŝ Vodĕ avea
 maĭ mŝlte, bĕtĕlia se xotĕrĕ ĩn favŏrea aĕestsĭ din ŝrmĕ.
 Radŝ, pŕinzĕndŝ pe Preda, ĭi tĕtĕ kanŝlŝ ĩmpreznĕ kŝ ŝnslŝ
 din boĭerĭ nŝmitŝ Datĕ; ĭar Teodosiŝ a fŝgitŝ la Konstan-
 tinopole, ŝnde ĩnbolĕvĕndŝ-se, neste pĕĕinŝ a ĩi mŝritŝ.

DOMNULU XXIV.

Radu Vodă VI, numitū Călugărulū.

Ашезъндѣ-се Радѣ Vodѣ не тронѣ, н'а трекстѣ мѣлтѣ
 D. Chr. 1521. | ми а venitѣ асѣпра лѣи Meemetѣ-bei de la Nikopole,
 Din diverse chronice locale. | дѣпѣ kare фѣкѣндѣ-се бѣтѣlie la Тѣрговѣште, не
 | Радѣ Гаѣ прѣнсѣ виѣ. Атѣнче, дѣпѣ ѣндемнѣлѣ ѣнорѣ
 | боерѣ partisanѣ рѣсбѣнѣреѣ ѣчѣссѣлѣи Пѣреда, Meemetѣ-
 | bei а trimisѣ ѣмѣtire la Бѣзѣлѣ кѣ ordinѣ сѣ прѣде тѣтѣ
 | partea ачѣеа. Тѣрѣчи атѣнче прѣнсерѣ о мѣлѣime de ѣменѣ
 | ѣн robie, лѣзарѣ о мѣлѣime de vite ми se ѣнтѣрсерѣ la Тѣрг-
 | говѣште. Totѣ атѣнче а venitѣ ми de la Moldova Stefanѣ
 | Vodѣ пѣнѣ la Тѣрноѣ, ѣнде афѣндѣ деснѣ chele ѣнтѣmplate,
 | н'а кѣтезатѣ сѣ мearгѣ ѣnainte la Тѣрговѣште сѣ batѣ не
 | Meemetѣ-bei; маѣ alesѣ кѣ se respѣndise vorba кѣ елѣ ve-
 | nise прѣн шѣtirea Порѣеѣ ѣн Дѣара Ромѣнеаскѣ, fiindѣ кѣ
 | аmezase ми сѣmbашѣ, адѣкѣ epistajѣ otomanѣ ѣн тѣте satѣle.
 | Аша dar Stefanѣ Vodѣ, ѣнтѣркѣндѣ-се ѣн Moldova, а jefѣsitѣ
 | ми елѣ lokѣrile прѣн kare а трекстѣ. Iar Meemetѣ-bei neste
 | пѣдѣинѣ с'а ѣнтѣрсѣ la Nikopole, дѣкѣндѣ кѣ sine ми не Ra-
 | дѣ Vodѣ, не kare ѣнѣ боерѣс анѣме Бѣдика, вѣрѣ primarѣс
 | лѣи Пѣреда, Га ѣерстѣ de ѣ-а тѣѣтѣ kausѣлѣ snre рѣсбѣнѣre.

Meemetѣ-bei дѣпѣ ачѣеа с'а грѣбитѣ а skrie la Kon-
 | stantinopole кѣtre аѣ сѣѣ ka сѣ mijlocеаскѣ сѣ-lѣ нѣмеаскѣ
 | не дѣнсѣлѣ Domnѣ, сѣсб кѣвѣнтѣ кѣ Гаѣ ѣере дѣара. Атѣнче
 | ѣнсѣ афѣндѣ-се la Konstantinopole канѣкехаеа, саѣ agentѣ
 | алѣ дѣреѣ, ѣнѣ боерѣс анѣме Stoika Mare Logofѣтѣ, не din
 | фадѣ а datѣ сѣnликѣ la Пѣртѣ din partea дѣреѣ, ѣерѣндѣ кѣ
 | Domnѣлѣ сѣ se aleagѣ de боерѣ, дѣпѣ кѣспѣrinderea firmанѣ-
 | rilorѣ; ѣар не сѣсб askѣnsѣ а krissѣ боерѣlorѣ din дѣарѣ ka сѣ
 | прокѣieme кѣтѣ маѣ кѣрѣндѣ de Domnѣ не Радѣ de la Аф-
 | маѣ, маѣ ѣnainte de а аѣнка а хотѣри Devletsѣлѣ ѣеѣа. Во-
 | ерѣѣ din дѣарѣ прѣmindѣ ѣншѣѣндѣeа, с'аѣ грѣбитѣ а прокѣ-
 | ма не Domnѣ, ми а ѣере ѣнтѣрѣire de la Пѣртѣ.

DOMNULU XXV.

Radu Vodz VII de la Afumatī.

Ačesta a fostǝ ginere lǝi Neagz Vodz Bassarabǝ. Dǝ-
 pǝr ce s'a prokiematǝ Domnǝ, Pǝrta pe de o parte
 a trimisǝ întǝrirea sa dǝpǝr țererea boerilorǝ, iar pe
 de alta a skrisǝ pe askǝnsǝ lǝi Meemet-bei ka sǝ
 meargǝ asǝpra lǝi kǝ omtire. Radz Vodz, emindz-ı
 înainte kǝ omtirile lokale mi dǝndz-ı rǝzbois la satsǝlǝ
 Lǝmbavi, Ța invinsǝ; dar Meemet-bei a vcnitǝ de a
 doa ȝrǝ kǝ omtire mai mǝltǝ, mi fǝkǝndǝse
 mare bǝtǝlie la satsǝlǝ Klejani, dǝpǝr mǝltǝ
 vǝrsare de sǝnge, Radz Vodz iarǝmi Ța
 invinsǝ. Meemet-bei era ın retragere; dar dǝpǝr
 ce a pǝrǝsitǝ kǝmpulǝ lǝnteı, simǝindǝ kǝ
 Radz a plekatǝ kǝtre residinga sa, s'a ıntorsǝ
 nȝntea mi a kǝlkatǝ fǝrǝ de veste tabǝra
 romǝneaskǝ kǝ fǝrie, zǝigǝndǝ o mǝlǝime de
 ostamı mi kıar pe zǝnlǝ din boeri nǝmitǝ
 Benga. Radz Vodz atǝncȝ vǝzǝndǝse
 fǝrǝ omtire, a trekǝtǝ ın Transilvania kǝ o
 parte din boeri; iarǝ Meemet-bei, rǝmǝindǝ
 singǝrǝ stǝpǝnitoris, mi amezǝndǝ ın
 tȝte satele mi oramele sǝbamı, a trekǝtǝ
 la Nikopole. Radz Vodz ınsǝ nǝ s'a deskǝragiatǝ,
 ȝi adǝpǝndǝ omtiri ın Transilvania, a ıntratǝ
 ın țarǝ mi a trekǝtǝ sǝb sabie pe toȝı
 sǝbamı Otomanı. Aszindǝ Meemet-bei de-
 snre ačesta, a trekǝtǝ earǝmi kǝ omtire ın
 Țeara Romǝneaskǝ mi lovindǝse kǝ Radz
 Vodz la satsǝlǝ Gırsmaȝı, s'a fǝkǝtǝ o
 bǝtǝlie ınvermıznatǝ kǝ mǝltǝ vǝrsare de
 sǝnge din ambe pǝrǝile mi ın fine viktoria a
 rǝmasǝ a Romǝnilorǝ. Atǝncȝ Meemet-bei
 a alergatǝ la stratagema sa ȝea dintȝ,
 s'a fǝkǝtǝ kǝ fǝge mi se retrage, dar pe zǝrǝ
 ıntorkǝndǝse fǝrǝ veste, a kǝzǝtǝ kǝ tȝtǝ
 nǝsterea asǝpra kremtinilorǝ mi le-a
 fǝkǝtǝ mare strikǝȝisne; atǝncȝ s'a zǝcisǝ
 mi Neagz Sǝltarısǝlǝ mi Stǝnilǝ portarısǝlǝ.
 Radz Vodz, pǝrǝsindǝ țeara a trekǝtǝ
 ın Țngaria mi a țerǝstǝ ajǝtoris de la regele
 Lǝdovikǝ. Ačesta, komǝntimindǝ de sȝrta
 kremtinilorǝ, a rǝdikatǝ trei zecı de miı
 de omtire mi nǝzindǝse ınsǝmi ın frǝn-
 tea ei, kǝ Radz Vodz din pǝrezǝ, a trekǝtǝ
 ın Țeara Mǝn-

D. Chr.
1521.
Din chroni-
cele locale.

teneaskъ pe la mēntele Rskalъ, mi a tьbьritъ la oramъlъ Pitestî. Meemet beî, kьmъ a aszitъ kъ vine atъta pьtere asșura sa, s'a grъbitъ a trece Dъnъrea mi a lъsa ueara în pace.

Dъпъ ачasta, regele Lъdovikъ, primindъ mьrtșiriile de amicie din partea lъi Radъ Vodъ, s'a întorsъ la ale sale. Iar Domnъlъ kъ boerii, întorkъndъ-se kъ veselie la Tьrgoviștea mi kibzindъ-se kьmъ sъ skъteaskъ ueara desure pьvълirile viitóre ale Tьrgilorъ, аъ grъsitъ kъ kale sъ se dъkъ la Konstantinopole, ka sъ arate sșpъnere mi sъ se înkine Sьltanъ-lъi. Deчi dъkъndъ-se mi dъndъ sșplikъ împьratъlъi, nъ nșmaî kъ mьltъ n'a prim.tъ respъnsъ, чi de o datъ aflъ kъ Sьltanъlъ, dъпъ intrigile lъi Meemet-beî, a dъkretatъ destitъirea sa mi rъndșirea la domnie a șnși Vladislъ Vodъ, ka-re se afla la Knstantinopole netrekъndъ de mai mьltъ timpъ.

DOMNULU XXVI.

Vladislau Vodă.

Aчesta, dъпъ че a venitъ de la Konstantinopole, boerii

D. Chr. 1522. Dupе chro-nic. locale. } mi Banъlъ Kraïovei, kъ tóte kъ mai nainte aveaș de kșgetъ sъ nș-lъ primeaskъ, temъndъ-se ka nъ kьm-va sъ-mi pьrзъ privilegîșrile, dar de o kamdatъ s'aș pfeșkștъ kъ-lъ nșimeskъ kъ bșkșrie, mi аъ venitъ kъ toчii sъ i se'nkine. Banъlъ Пьrvъ, viindъ kъ șnș nșmьrș de ostamî aleșii, i-a lъsatъ afarъ de oramъ, mi elъ a intratъ nș-maî kъ boierii. Domnъlъ primindъ mi vъzъndъ kинъlъ mi portъlъ seș чelъ ostъmeskъ, a înчепъtъ sъ-i zikъ în bъtae de jokъ kъ nș i se mede lъi asemine dregъtorie mi kъ voește a-lъ întreșinъa în treșinъele kasei sale, dъпъ kare a mi porъnчитъ ka sъ se ameze în kasa sa mi sъ rъndșeaskъ Banъ pe șnș altъlъ. Dar Banъlъ Пьrvъ, nessferindъ asemine însьltъ, kьmъ a înontatъ, a eșitъ afarъ din oramъ mi lъndъ-mi ostamii s'a întorsъ reneде asșura lъi Vladislъ. Aчesta, nevъndъ destъlъ pьtere pentъ ka sъ se mьșóre, abia a skъ-

pată kă fâga peste Dănege, mi a trekătă la Konstantinople, neaușkândă a domni niči măkar zăă ană întregă. Dănege a chea boerii aă trimisă la Pôrta mi aă cherătă de Domnă earămi pe Radă Vodă. Pôrta s'aă îndăplektă, mi Radă, karele mai nainte domnise abia zăă ană, a venită kă a doa domnie.

A doa domnie a lui Radu Vodă de la Afumați.

Dănege ssirea ačestăia de a doa ôră pe domneskălă seă tronă, deara s'a băkărată de pace în kărsă de me-
 se ană. Dănege ačeastă, doi boeră anăme Neagă Vor-
 nikă mi Drăgană Postelnikălă, prin înelegere kă
 Vladislăă Vodă de la Konstantinople, înkășindă-mi o omi-
 re, s'aă skălată asăura lăi Radă Vodă. Ačeastă, nefindă ga-
 ta de bătăe, a plekată să fâgă înpășă kă fișlă seă Vladă
 la Bană Părvă din Krafova; dar la Episkopia Rîmnikălăi,
 nămičii konspiratori i-aă ajănsă mi le-aă tătăă kapetele la
 amăndoi, mi apoi i-aă înmormăntată la mănăstirea Arge-
 șălăi.

Radă Vodă, pentă a doa ôră a domnită mēse ană. De
 la elă esistă xrisôve din anii 7034, 7035, 7036 mi 7037.
 Elă a zăgrăvită mi mănăstirea Kărdii de Argeș a sokră-
 lă seă, în anălă 1529, kare făsesse nezăgrăvită păn'atsăne.

DOMNULU XXVII.

Moise Vodă.

Dănege môrtea lăi Radă Vodă, Pôrta a răndșită domnă,
 fără alegerea boeriloră, pe Moise fișlă lăi Vladislăă
 Vodă, karele se afla la Konstantinople. Ačeastă
 kămă a venită în deargă, a tătăă kapetele lăi Nea-
 gă Vornikălă mi lăi Drăgană Postelnikălă, săb kăvântă de
 răsbănare pentă zăiderea predečesôrălă seă, kă tôte kă ei
 făseseră îndemnați la ačeastă de tatălă ačestăia, Vladislăă

Vodă. Dar cei-l-alți boeri, îngrijindu-se să nu pierdă privilegiiile țerei, s'aș săsklată în mare numără mi dăkândă-se la Konstantinople, aș făkătă țerere la Pörtă ka să le dea domnă pe Vladă Vodă, kare le s'a mi akordată.

Moise Vodă, dăpă o domnie abia de ună ană, vâzându-se destitătă, a făgită în Ţngaria.

De la elă essistă ună xrisóvă din anulă 7038.

DOMNULU XXVIII.

Vladă Vodă III.

Abia se amezase Vladă Vodă pe tronă, mi neste doă

D. Chr. 1530. } Isni a venită Moise Vodă aspra lăi kă omțire un-
 Dupa Chronicele Țerei } găreaskă. Făkândă-se bătălie la Viinșara, Moise
 Vodă fă zăisă, iar Ţngării învină mi făgăruă. Dar
 dăpă ală treilea ană de domnie Vladă se înnekă din întămplare în Dămboviă.

De la Domnălă ačesta essistă doă xrisóve: unălă din anulă 7039 mi anulă din 7040.

DOMNULU XXIX.

Vintilă Vodă de la Slatina.

Înnekândă-se Vladă Vodă, boerii aș alesă Domnă pe

D. Chr. 1533. } Vintilă Vodă de la Slatina. Ačestă Domnă s'a ară-
 } tată fôrte aspra mi vârsătoră de sânge, kăci a ză-
 ăisă mălă boeri. Dar pe la ală treilea ană ală domniei sa-
 la, mergândă la Kraiova, mi emindă într'o zi la vântóre
 kă boerii în părgile de săsă a părtălăi Jiș, se păsese la
 voră kă instrămentele răbădeă sale ka să mă omóre o
 seamă de boeri. Dar boerii, nepătândă să mă sșfere kă-
 zimele sale, aș găsă okasăne a-lă nemeră mi a-lă zăide pe
 malările Jișă.

Acestă Domnă a zidit și mănăstirea, care se cheamă Vintilă Vodă.

DOMNULU XXX.

Petru Vodă I, numită și Radu Paisie Bassarabă.

După sciderea lui Vintilă Vodă, viindă boerii la Kreta de Argemș, aș alesă Domnă pe stărușlă mănăstirei, arhimandritlă Paisie, ca burlbatș kă minte și de familie însemnată, skimbândș-i nșmele țelș kă- lșgăreskș și nșmindș-lș Radș. Acesta, kșmș a lșatș frșnele gșvernșlși, a deskăpășinatș pe banș Toma de la Craiova și pe marele Logofătș Vlaikș, ca revolușionari și țərbșrștori. N'a trekștș însș mșltș și nimate boeri fșgari în Transilvania din zilele lui Moise Vodă, anșme Stroe, Manoli și Mixalcea, alegândș Domnș pe zșș Laiotș Bassarabș, aș venitș kă őste de Ŭngșri Χαϊδυχι ασșura lui Radș Vodă. Deçi fșkândș-se bștșlie, Laiotș Vodă a învinsș și a kșnrinsș Țărgoviștea, iar Radș Vodă împreșnș kă boerii aș fșgitș la Nikopolē, zșde, adșnândș mai mșltș omșire țăreaskș, peste doț lșni a venitș ασșura lui Laiotș Vodă, și dândș-i rșsboiș la Făntșna Țiganșlși în jșdeșlș Dșmbovișei, l'a învinsș și l'a zșișș împreșnș kă boerii sei Stroe, Manoli și Mixalcea.

O kronikă mai noșă a Țerei Mșntenemși zice kă acestă Domnă a domnitș zșș anș, dșpă care arș fi domnitș zșș Petrș Vodă șēnte ani; și șure dovadș adșce dinticele mănăstirei Mislă, care zikș kă nșmitșlș Petrș Vodă a ziditș mănăstirea așeasta împreșnș kă fișlș seș Markș la anșlș 1537. Asemenea și la Mitropolia Țărgoviștei este skrișș, kă așeasta rșmșindș negata de la Neagș Vodă, s'a terminatș sșb Petrș Vodă și fișlș seș Markș la anșlș 1538. Dar altă kronikă mai veke, zice kă Radș Vodă a domnitș çinçi ani; kă elș era boeriș, însșratș și se nșmea Petrș, și kă dșpă moartea soșiei sale kălșgăringș-se la mănăstirea Argemșlși s'a nșmitș Paisie, ajșngândș și egșmenș alș

mănăstirei ca zădărnice se tragea din familia strălucită a ktitorilor Bassarabii, mi era nepotă lui Mircea Vodă. Iar despre altă Petru Vodă, nimic nu se vede nici în sna din kronichele vechi ale țerei Mănteneni. Din aceeași dar se vede că acești Petru era mi Petru Vodă mi Paisie, mi Radu, mi ktitor al mănăstirei Mislă mi terminător al Mitropoliei din Țurgovintă, căci eniteta de Radu i s'a adrogată numai ca pronume. Dar ce a domniță chină ani mi căte-va luni, cu drentate mi pace, Pórta kizăndă-lă l'a destitutată mi l'a essilată la Egiptă, unde a mi mșrită.

DOMNULU XXXI.

Radu Vodă VIII, fiulă lui Radu de la Afumată.

Acesta, viindă de la Konstantinople, dăpă țererea boerilor la domnia țerei, dăpă țerere de zădărnice, aș înčență a țere de neste Dăpăre Țăruii în țeara Mănteneaskă săb felărite preteste, (zăni zikă că dăpă porănkă sekretă a Porței) mi okăpăndă țetăpile Brăila, Țărnă mi Giurgă, le-aș smeltă de săb stăpănirea Domnilor țerei. Radu Vodă, nențăndă-se ouăne, din kassa intrigilor boerilor, s'a plekată mi făr de voe a se despărți kșprinsă nămitelor țetăpi mi să rămăne pe viitoră săb stăpănirea imperiăli Otomană. Că se stăpăneă aceste țetăpi pănă atănce de către domni, este zădărnice adevărtă netăgădănită: aceasta se vede kiară dintr'zădărnice xrisovă ală nămităli domnă ce este în eniskonia Băzărlă, karele zăce că această dăpăre jădețăli Brăilei Eniskonie Băzărlă; în acestă xrisovă se arăță mi nămele boerilor de atănce, marele Bană ală Kraiovei Teodosie mi marele Vornikă Kódă, kari aș despărțită înkșnjărtăle țetăpilor mi aș pșă petrele xotară ¹.

¹ Pórta Otomană de de mlță avea okii pe țetăpile aceste, mi astă dată, din kassa intrigilor boeremi mi a slăbiăzinei domnești, mi-a înplinită skopăli. Atănce Țăruii okăpăndă țetatea Brăilei că o mare parte de lokă împăreță, cea-l-altă parte de jădeță s'a limită către jădețăli de

Дѣпъ о domnie de patrѣ anī, Radѣ Vodѣ se destitzi, prin konlskrarea lsi Mircea. De la elš se gъseskš xrisóve din anī 7050, 7051, 7052 mi 7053.

DOMNULU XXXII.

Mircea Vodă II.

Ačesta era fišlš lsi Mixnea Vodѣ Драци. Кѣм a venitš de la Konstantinopole kѣ domnia, neste дозѣ { D. Chr. 1545. Dupe chro- niciele lo- cale. sъптѣмѣнї аš žcisš ne Кóдѣ Vornikslš, ne fratele seš Komislš, ne Dragѣ Stolnikѣ, ne Stroє Spѣта- rišlš, ne Vintilѣ Кѣминаrišlš, mi ne alđi mšлцї boieri, ne kari maї intѣi i-a kinšitš kѣ diverse kasne ka sѣ le iea averile, mi apoї le-a тѣэтš kapetele. Кѣцї-va din boieri аš skѣpatš in Transilvania, mi akolo, adžnѣndѣ-ми omtire ņngreaskѣ, neste doї anī аš intratš ne la Прахова in đeara Mѣnteneaskѣ, mi бѣтѣndѣ-se kѣ Mircea Vodѣ la satslš Перимї, dѣпъ mšлтѣ vѣrsare de sѣnge din амѣndозѣ пѣгїule, a in vinsš Mircea Vodѣ. Їа ачea бѣтѣlie a kѣzstš ņdrimtea marele Vistierї mi Teodosie marele Banѣ. Boeriї rebelї аš fsgitš earѣmi in Transilvania, аš prokїematš Dómnš ne žnš Radѣ nšmitš Piamkѣ, mi lѣndš ajstorїѣ de omtiri ņngremiti аš intratš earѣmi in đearѣ. Atѣnče бѣтѣndѣ-se la satslš Mѣnemtї kѣ destѣлѣ vѣrsare de sѣnge, in fine a in vinsš Radѣ Piamkѣ Vodѣ, iar Mircea a skѣpatš la четatea Gišrgїѣ.

Ačesta a domnitš činčї anї; de la elš essistѣ xrisóve din anī 7054, 7055, 7056, 7359 mi 7060.

DOMNULU XXXIII.

Radu Vodă IX Piașiu.

Дѣпъ fsga lsi Mircea Vodѣ, Radѣ, inпрезпѣ kѣ boeriї

Slamš-Rimnikš. Asemine okѣpѣndš Gišrgїslš mi Tѣrnslš, ždєgslš s'aš mikmoratš fórte.

D. Chr. 1550. } fșgară aș pșș stșpnire ne đearș. Dar Mirșea Vo-
 Dupe chro- } đș, adșndș omiři Tșrșemti, kiemndș totș o datș
 nicele lo- } în aștoris mi ne Xansłđ Krșmsłđi, aș venitș asșira
 cale. } lș Radș Vodș, mi prinșndș-lș l'a đisș. Elș domnise a-
 bia șnș anș; iar boierii, partisanii sei, aș fșgitș earșii în
 Transilvania.

A doia domnie a lui Mirșea Vodă.

Dupe Chr. 1551. } Mirșea Vodș, domnindș pentrș a doa órș în pa-
 Dupe chro- } Ńe trei ani, se desitșș fșrș niși șnș kșvntș de kș-
 nicele lo- } tre Pórtș; đșpș kare s'a đșș la Konstantinople.

DOMNULU XXXIV.

Pătrașcu Vodă celū bunū.

Đșpș destitsirea lși Mirșea Vodș, Pórtș, đșpș ęererea
 D. Chr. 1554. } boerilorș, a trimisș Domnș ne Pștramkș Vodș ęelș
 Dupe chro- } đșnș, karele se afa la Konstantinople agentș re-
 nicele lo- } prezentatș din partea đerei. Aęesta a fostș tatș a
 cale. } trei domni: Ștefanș Vodș II, Aleksandrș Vodș III mi Mișai
 Vodș Viteazslș. În anslș alș treilea alș domniei sale, đșpș
 porșnkș împșrșteaskș, s'aș đșș în Transilvania ka șt in-
 staleze ne regina Elisabeta, saș Isabela, în stșpnirea aęe-
 stei provinșii. Đșpș mórtea regelși Ńngariei Ioanne Zapo-
 lia, saș Sigismndș, Ńngaria venise șsb stșpnirea lși Fer-
 dinandș I arxidșęele Aștriei, iar Transilvania rșmșese đș-
 pș testamentș reginei Isabelei soșiei lși Zanolia, kare era
 fiķrș regelși Poloniei Zigmondș; dar Zanolia, din kassa ne-
 înęelegerei ęe avea kș arxidșęele Ferdinandș, pșpș șt vie
 fișlș soșiei sale în vșrștș, lșsase emiřonș ne Słtanș Słlei-
 manș, karele din kassa aęesta avșse mai mlte bștlii kș
 Nemșii. Dar Ferdinandș isbtise a îndșnleka ne Isabela ka
 șb-i lase lși Transilvania, mi ea șt șeazș mi șt se lini-
 pteaskș în đșkatelș Silesiei, kari i-lș dase.

Dar Ssltanș Ssleimanș okșpșndș mai ne șrmș mare parte din Ţngaria, a porșncițș Domnșlș đređ Mșntenemđi șb intre în Transilvania mi șb restasreze pe Isabela în domnia ei. Atșncș Pștramkș Vodș, intrșndș mi okșpșndș Klassembșrgșlș, saș Klaxdionole, a trimișș soli la Leonoldș, (Li-onș, saș Lembergș) poștindș pe Isabela de akolo, șnde petrecea înpresș kș fișlș ei, (pe karele Ţngșriđ l'aș nsmitș Stefanș.) Đșpș țe a venițș regina, mi a amezat'o la Klaxdionole, s'a întsrnatș în đearș, mi a mșritș în alș patșlea anș alș domnieđ !

De la așestș Domnș essiștș xrișóve din aniđ 7063, 7064 mi 7066.

A treia domnie a lui Mircea Vodă II.

Đșpș mórtea lșđ Pștramkș Vodș, Pórta a trimișș Domnș earșmi pe Mircea Vodș. Așeasta kșmș a venitș la Domnie, a trimișș resșnsș boerilorș emi-građi din Transilvania, ka șb se întórkș în patria lorș, promiđșndș-le kș jșrșminte amnistie totalș. Boerđi se înkreșșrș Domnșlșđ, karele le fșkș bșnș đrimire, kș tóte kș în șșfletșlș seș nștrea plansđ kșmplite. Afșndș-se ear-na la Bșkșremtđ, Domnșlș a porșncițș șb se fakș adșnare de boerđ mi de klerđđ pentș ka șb kibșzeaskș óre-kare mșșșrș generalș. În zioa de 3 Martie, Ștșnikș Vornikș mi

D. Chr.
1558.
Dupę chro-
niclele lo-
cale.

1 La biografia așestđ Domnș, astorđlș are kșteva erorđ saș neajșngerđ.

1°. Nș sușne alș kșđ fiș este este Pștramkș; Șhinkađ dovedemte kș elș a fostș fiș lșđ Radș Vodș Paisie.

2-lé. Kș la esuediđșnea fșkștș în Transilvania a lșatș parte mi Domnșlș Moldoveđ Aleksandrș Lșnșșneanș kș 12000 ostamđ, kșndș Pștramkș lșase nșmai 8000 ómeni.

3-lé. Înaintea regineđ, la Lembergș, aș fostș trimișș solș Vornikșlș Sokolș, karele mai ne șrmș ar fi otrșvitș đș Pștramkș Vodș, kș skonș ka șb se fakș elș domnș.

4-lé. Kș Pștramkș Vodș a avștș dođ fiđ; pe Petrș Țerșelș mi pe Mișai Viteașlș. Đrin șrmare nș miđ de șnde skóte pe Stefanș II mi pe Alessandrș III.

(Nota Tradșkđtorisłđ).

ku tođi 4ei-l-aldı boeri din emigradı, doi episkoni, tođi e-
gşmeniı, arximandriđiı mi o mşlđime de kşlşgşrı se adşna-
rş la palatş. Atşn4e de odatş intrarş sbiriı tiranslı kş sş-
biile góle mi aş mş4elatş pe tođi marı mi mi4ı, vinovađi
mi nevinovađi, fşrş deosebire ¹. Mir4ea Vodş dşpş a4easta
a plekatş a sşpra lşı Stefanş Tomşa Domnşlş Moldoveı, kş
skonş ka sş ıa mi tronşlş Moldoveı. Stefanş ı-a emitş ınainte
kş omşirile 4e avea la ındemşnrş, mi dşnds-ı rşsboıs, dşpş o
bştlie sşngeróss pe malsrile Milkovşlş, l'a ınvinsş kş to-
tşlş. Mir4ea, dşpş asemine katastrofş, se ıntórsę, mi ns tşrziş
mşri. ın intervalslş a4easta, Mir4ea nşmai şşş anş a domnitş.
Mşrindş, se ınmormşnrş ın biserika Kşrtea veke, kare fş-
sese ziditş de dşnsşlş ².

DOMNULU XXXV.

*Petru Vodă II Schiopulă, numită și Petrutiu, împreună
cu mamă-sa Kiarina.*

Dşpş trecerea din viađş a lşı Mir4ea Vodş, aş rş-
D. Chr. 1562. } masş la momştenirea domnieı fiıslş seş Petrş ınpre-
Dupe chro- } şnrş kş mşmş-sa Dóma Kiarina, saş Kiajna. Pş-
nologia } dinı boeri 4e aş fostş skşpatş kş tşga neste Kar-
locală și } pađi, kşmş aş azzitş despre a4easta, aş venitş din Ardealş
Serbă. } kş óste mi bştlşndş-se la satşlş Romşneshı kş boeriı lşı

1 Dşpş Engelş, nrş tođi boeriı emigradı s'a ıntórsş ın 4earş, 4i o seamş
s'aş dşşş la Konstantinople sş 4earş sekşritate ın kontra krszimelorş
lşı Mir4ea. Sşltanslş ınşş ı-a arşkatş ın mare. Se mai ınsemnéşş kş
sbiriı kari aş fşkştlş mş4elşlş a4ela ınfrikomatş, eraş Tşr4ı; kş4i Mir4ea
Vodş se vede kş avea o gardş de Tşr4ı nşimiđi.

(Nota Tradşkştorıslş).

2 La episodşlş bştliei lşı Mir4ea kş Stefanş Tomşa, astorişlş de sigşrş
kş se ınşealş. Mai ıntş kş ın Moldova, pe timşşlş lşı Mir4ea, era
Domnş Aleksandrş Lşnşşneans; mi Tomşa, kare dşpş kronologia dom-
nilorş Moldoveı skrişş de Fotino, aş domnitş la 1564, adikş kş mşse
anı dşpş mórtea lşı Mir4ea. Pe lşngş a4este, Şinkai, karele a şrmş-
ritş tođi istori4iı 4e aş skrişş despre Romşni, nrş şnrşne nimika despre
a4eastş bştlie.

(Nota Tradşkştorıslş).

Mircea Vodă, i-aș învinsă. Achemția aș skăpată la Gîrgeis mi s'aș înkisă, iar Dómna kă fiisă ei Petrus aș trekstă la Rșnchikă, de znde, kăpătândă psterē tșrcheaskă, s'aș întorsă mi s'aș bătstă kă boierii emigrații la Șerbneții. Emigrații astă dată fșră învinșii: Badea Klăcherisă mi alți boeri fșră zchii, iar cei mai mșlji aș skăpată kă fșga. Dómna kă Petrus Vodă dșnă ačeastă s'aș întorsă în Bșkșrenții.

Dar n'a trekstă o sșntēmănt, mi alții din boierii emigrații, avndă în frșnte pe Ștănik Bengea, Matei Moge, Radș Logofăt mi Vșlkană, aș venită de peste Oltă kă omțire; dar Petrus Vodă, avndă omțire de ajșnsă Tșrcheaskă, le-a emiță înainte la satșlă Poeana, mi akolo bătndă-se kă înverșnare, le-a zchisă o mșlțime de ómeni mi i-a gonită. Atșnče aș venită lăi Petrus Vodă de la Konstatinopole mi semnele Domniei, kare le-a adșsă Marele Logofăt Ștefană, rșndșită de Pórtă a-i fi mi enitronă pșnă va veni în vșrstă. Atșnče s'a mai mșrită mi tribătșlă če se da la Pórtă, mai adșogndă-se kă činči mi galbeni. Dșnă o domnie de 9 ani mi kčteva lșni, Petrus Vodă se destiță de kčtre Pórtă mi se essiță dinkolo de Marea Neagră în Asia împreșnă kă maikă-sa, kare a mi mșrită akolo. Mai tșrziă, kăpătndă ertare, se dșse la Konstantinopole. Iar la Domnie, dșnă čererea boeriloră, se rșndși fratele seă, Aleksandrus Vodă.

De la ačestă Domnă essiță xrisóve din anii 7069, 7070, 7071, 7072, 7073, 7074, 7075 mi 7076.

DOMNUL XXXVI.

Alessandru Vodă II.

Ačeastă, kșmă s'a rșndșită Domnă, a skrisă boeriloră emigrații în Transilvania sș se întórkă în patria loră }
 promițndă-le amniță totală. Boerii, înkrezndă-se }
 s'aș întorsă la Bșkșrenții, s'aș înkinată domnșlăi mi }
 aș fostă în pače. Dar neste doč lșni, Alesandrus Vodă a z-
 čisă zșnprezeče boeri mari; pe Radș Logofăt de la Drșgo-

D. Chr.
1569.
După chro-
nicile
locale.

emți, pe Mihail de la Bădești, fișlă vornikslăi Șdrinte, pe Todor Băkov, pe Vlad Kani, pe Petramkă, pe Kalot, pe Stanș fișlă lăi Drăgăleskă de la Boldemți, pe Radș fișlă vornikslăi Sokolș, mi pe alții din boerii mai mici.

Pe la ală cinchea anș alș domniei lăi, kăpățândș fratele seș Petru domnia Moldovei, mi trekândș prin țeara Mănteneaskă, i-a emiț Alessandru Vodă înainte la satlă Kopčeni, unde aș meztș împreună la masă mi s'aș veselitș. Dar fiindș că că țeva zile mai nainte Stefanș Vodă a fost trimiș resursș boerilor din Moldova ca să vie la Fokșani să-lă primeaskă, a plecatș Vornikslă Dăbravă că toți boerii domniei mi că oște de ajunsș, mi sosindș la Fokșani aș trecutș înainte săb căvântș că vorș să primeaskă pe Domnș; dar auronindș-se de Kopčeni mi gșindș pe amândoi domni în veselie, aș căzș de odată asupra lorș mi le-aș zisș o măldime de omeni. Pe Petru l'aș gonitș pănă la Brăila, unde aș scăpatș în țetatea țarceaskă; iar Alessandru Vodă aș scăpatș la orașlă de Flochi în județul Ialomiței. Întorcândș-se apoi la Fokșani, Moldovenii aș alesș domnș pe zș boieris anșme Ionakă. Acesta atunc a trimiș în țeara Mănteneaskă Domnș pe zș Moldoveanș anșme Vintilă Vornikă, karele, însoritș de omțire nșmeroșă, a intratș în Băksremți. Dar Alessandru Vodă, împreună că boerii sei Dragomirș Vornikslă, Mitrea komișslă, Bradă Pașarnikslă, mi Ioanș Părkălabslă, adăpândș omțire aș mersș asupra lăi Vintilă Vornikslă Moldoveanșlă, mi dăndș'i rșboiș l'a invinsș mi l'a zisș; iar pe boerii Moldoveni rșpindș'i, s'a restatornicitș pe tronlă domniei. Acestș Domnș a skoșș o dare ce se nșmea Oașă-seakă.

Dună o domnie de outș ani mi țeva lăni¹, Alessandru Vodă a mșritș, lășndș moștenitoris pe fișlă seș Mișnea. Acesta a prefăktș din noș Mănăștirea Radș Vodă

1 Mironș Logofătșlă pșne domnia lăi Alessandru de noș ani mi o lăni. Anonimslă Romăneskș inkă zice că elș s'a făktș Domnș în 5168; asemenea zice mi Engelș, însemnândș kiar zioa de 7 maiș.

din Вѣкѣрешті în ansă 1574; mi a aşezată o kărcă de
 peatră pe dealul Piteştilor.

De la acestă Domnă există doză xrisove din anii 7077
 mi 7079.

DOMNULU XXXVII.

Michnea Vodă II, Turcitulă.

Rămândă moştenitoris tronulă Michnea fişă lăi Ale-
 sandră, a trimisă la Konstantinoule pe marele Vis-
 tieris Mitrea mi i-aş kăpătată insigniile (steagăşă) D. Chr. 1577. Dupe chro-
 nicele locale.
 domniei. Acesta a skornită în deargă o dare kare
 se nămea Găleata. Boerii Mexedingeni, nevoindă a-lă rekă-
 năşte, aş prokăemată zăă altă Domnă, anăme Radă - Па-
 па, aşăpra kărgăia viindă Michnea Vodă kă omşire mi bă-
 tăndă-se la Крайова, a emiţă învingătoris: cei măi măşăi din
 boeri aş fostă zăămi, iar domnăşă alesă a făgită la Timişo-
 ra. Dar dăpă o domnie de mese ani, Părta destită pe
 Michnea Vodă, mi-lă essilă la Tripole. Acesta a făkăţă mi
 măpăştirea Тѣтана. De la elă essistă xrisove din anii 7087
 7088, 7089, mi 7090.

DOMNULU XXXVIII.

Petru Vodă II Cercelă.

Dăpă chererea boeriloră, s'a răndăsită Domnă Petră Vo-
 dă Черцелă¹. Acesta a tăeată kanetele a trei boeri D. Chr. 1583. Dupe chro-
 nicele locale.
 măi: ală lăi Dragomiră Bansă Kraiovei, ală lăi Mi-
 xailă Vornikăşă, mi ală lăi Konđa Пахаѣnikăşă. Elă
 a skosă mi o dare noşă mi grea nămită Goshină, kăte

¹ Тоу історичіи пе ачестă Petră Vodă ілă пăăşă ka ală IV. Fotino gre-
 şemşte, kăyă celă I Petră a fostă Radă Paisie Bassarabă; celă ală II
 Patramă celă băăşă; celă ală III Petră Пкіонă, mi ală IV-lea Черцелă.
 Аиче асторіисă еарăші greşemşte zăkăndă kă s'a răndăsită dăpă chererea

o oae din zече: a ziditș mi biserika domneaskъ din Tъrgovimtea. Dar nepotșlș seș Mixnea, fъkъndș-i intrigi la Konstantinopole, l'a destitșatș dșpъ doі anі de domnie; dșpъ kare elș іnpresъnъ kъ partisanii mi kъ kasniçii sei s'a retrasș іn Transilvania.

A doua domnie a lui Michnea Vodă, Turcitulă.

Viindș earșmi Mixnea Vodъ la domnia țereі, a pșș D. Chr. } pe țearъ o mșlțime de dъri grele: a іndoitș Dej-
1535. } mъritșlș, lъndș de la stșni kъte doі la zече іn
Duple chro- } lokș de șnșlș; a pșș la dare treapta ostamilorș, nș-
nicale. }
locale. }
miçii Romii, mi o altъ dare asșpra plșgarilorș nșmitъ Gъ-
leata, mi altele. Pe lъngъ ačeste a țreatș kanșlș mi Ma-
relsi Logofôtș Stançislș. Boerii, ne mai pștъndș sșferi a-
țte rele, s'aș dșș kъ plșngerі la Pórtъ, dșpъ kare desti-
țtъndș-se s'a dșș la Konstantinopole. Akolo, temъndș-se
ka nș kșmva Tșrçii sъ-lș omóre, pentъ ka sъ-і iew avș-
șiiile, a pșrșsitș de bșnъ voe legea Kremtinъ mi a іmbrъ-
șiatș ne čea Moametанъ. Voindș іnșъ a koneri kъtrъ Tșrçii
skoușlș pentъ kare a preferitș a-și skimba kredinça, a
іnçenștș a sșșne kъ vede vishi ni noktșrne, іn kare іnșșmi
Moametș iі vorbenute. De ačesta Tșrçii se bșkșra fórte,
mi mai alesș Sșltanșlș Mșratș III nș nșmai kъ l'a іmbrъ-
katș kъ kabanija sa (adekъ xlamida, saș xaina čea de a-
șșura), dar a skosș kiarș xangerșlș çelș bștștș kъ netre
skșmpe de la brъșlș seș, mi l'a pșș la brъșlș renegatșlș
pentъ ka sъ-lș onoreze; dșpъ ačesta l'a fъkștș mi Pașъ
de Xalenș.

De la ačestș Domnș essistъ xrisóve din anii 7095,
7096, 8097, 7098 mi 7099.

boerilorș. Çerçelș era fișlș lsi Pștramkș; servise mai mșltș timș іn
armia françezъ, mi dșpъ mizlovirea regelși Françiei, Pórtа destitș pe
Mixnea mi-lș rъndsi ne elș. (Vezi Šinkaі pag. 237.)

Nota Traducătorului.

DOMNULU XXXIX.

Stefanŭ Vodă II Surdulă.

Destitsindsse Mixnea Vodă, dăpă cererea boerilor s'a rëndsită Stefană Vodă Sărdslă, fiislă lăi Pătramkă Vodă. De la ačesta Pôrta a cerstă mare krtime de banî mi a adaosă la tribătslă pereî, urekămă cerse mi de la Domnslă Moldovei Petru Vodă mkiopslă. Dar niči șnslă dil Domniî ačestia nă s'a șnșșă la asemine cerere. Dăpă ačesta răștăpile mi șnșșăbile din partea Tăruiloră aș înčenstă a se îmmelăi, făr să pôtă Domnslă a se nșne vre o stavilă, fiindă kă de natăra sa era blândă mi liniștită. De ačeea boeriî, cerândă ne frațele seă Alesandru, ne ačesta Pôrta l'a destitsată, dăpă o domnie de șnă ană.

DOMNULU XL.

Alesandru Vodă III fiulă luî Pătrascu.

Domnslă ačesta, ka mi frateseă, n'a pătstă să îmmedeche neorândșelele Tăruiloră, kari din zi în zi se făceăș mai șnșșătorî. Atșnche boeriî, konsăltândșeș ce să făkă, aș trimisă rșgăminte ka să le deă Domnă ne Mixai Viteazslă, karele ne atșnche se afla la Konstantinopole; dăpă kare Alessandru Vodă niči a apăkată să domneaskă șnă ană, mi s'a destitsată.

DOMNULU XLI.

Michaiŭ Vodă II Viteazulă.

Mixaiș Viteazslă a fostă fiislă lăi Pătramkă Vodă celă bșnă !. Ne kândă s'a făkăstă elă Domnă,

1 Asttelis afiră kronicile lokale mi streine; dar șnă istorikă streină zice kă ne timpslă domniei lăi Pătramkă Vodă o femeie frămôșă vădăvă, avândă la kasa sa ne șnă grekă bogată, karele era beilikăis (ama se nă-

Dupe chrono-
nic. locale,
Moldovene,
Polone,
Ungare,
și Turcesci.

Țeara se afla înglodată în nevoi: Țărcii de pe Țîngă
Dănește o înțărakase de datorii, făcea neînțetate ne-
orîndșele, mi întră atîta se întinseseră în cîrță se
gîtează să zidească mi Moskele, adică templuri
moametane în țeară.

Mixaiș Vodă mai întîi a trimisă rîgîminđi la Pórtă
ka să fakt să înțeteze asemine neorîndșele; pe zîmă, vî-
zîndă că nă kapătă ničí zîș rezultată, a adsnată pe tođi
boerii mi s'ăș konsăltată ce să fakt. Atănce s'ă gîsită că
kale că pentră ka să skane țeara de tirania Țărciloră, tre-
băea să alerge la arme. Dar fiindă că psterile Romăniloră

meaș ómenii kari eraș însărcinadi să stringă oî din Moldova mi Țeara
Măntenească pentră împărbia Țărcască) s'ă isbită că elă mi a rî-
masă grea. Beilikăișă, avîndă a se dăce la Konstantinopole, i-a dă-
rsită zîș inelă de o sătă de galbeni, mi i-a spusă că de va namte fiș,
kîndă va veni în vîrstă să-lă trimiđă la Konstantinopole să kaste pe
tată-seă, mi drentă semă să-i arăte inelă. Nămita temee a năskătă
băeată, karele kreskîndă, s'ă linită în servidă zîș boeriș mare, pe
Țîngă kare în skrătă a mîștă a se însinzi mi a ajunge la felărite dre-
gătorii civile. Domnăș Petră Țerchelă, dăpă ce a țbeată kapășă lăi Do-
bromiră Banaș Kraiovei, a trimisă pe Mixaiș lokotenentă ală Băniei.
Akelo dăkîndă-se, s'ă lădită vorba că elă era fișă lăi Pătramăș Vodă;
de aceasta azîndă Domnăș mi intrîndă în felă de băneșele, a trimisă
îndată că zăgie Armășei de la năskărie ka să-lă adăcă mi să-lă ză-
ciză. Armășei, adskîndă-lă în Băskăremți kiar în zioa sfîntășă Niko-
lae, mi trekîndă pe Țîngă biserika nămitășă sfîntă ce se nămepte bi-
serika Albă pe podășă Kalidii, Mixaiș s'ă răgată de Armășei ka să-i
dea voe să se înkine; achemtia îndăulekîndă-se, elă intră în biserikă mi
că inimă înfrîntă mi că okii lăkrămători se răgă înainte săntei ikóne,
gîzîndă că de-lă va skăpa de năpastea în kare se afla, va zidi o mă-
năstire în nămele lăi. Dăpă aceasta, înfăđimîndăse înaintea Domnășă
mi întrebîndă-lă daka era fișă lăi Pătramăș Vodă, elă a negată că ză-
rămăntă că ničí este, ničí a vorbită, ničí mție de zînde a emiță aseme-
ne vorbe; apoi dîndă mi înskrisă în fada Domnășă mi a adăpări bo-
eriloră, fă liberată. Pe zîmă de frikă hotăzîndă să plece din țeară,
mămă-sa i-a spusă sekretășă nămterii sale, mi i-a dată inelășă că kare să
kaste pe tatășă seă. Atănce mergîndă la Konstantinopole, a găsită pe
tată-seă în stare năstinte mi că înfăingă pe Țîngă Pórtă Otomană. Ta-
tășă seă l'a nămită că băskărie, mi kîndă boerii din țeară aș țerătă
skótereă lăi Alessandră III, a isbtită prin agentășă țereî Ienakaki,
kare-i era amikă intimă, să fakt a-lă țere mi a-lă răndsi Domnă.

ne eraş în stare sã se măsore kã pãsterea împãrãþiei, Mi-
 xaïis Vodã a trimisş soli mi la domniile vecine çetãndş a-
 lianþa lorş; Klãçerîsîlş Radş Bãrkãneskş fş trimisş la Si-
 gismãndş Batori Domnîlş Transilvaniei, kare atãnçe era sşb
 sşzeranitatea Poloniei: iar Stolnikîlş Stroe Bşzeskş la Aa-
 ronş Vodã Domnîlş Moldovei. Deçi fşkãndş-se tratatş de
 alianþã între tãstrei Domniî ka sş fie kã jşrãmãntş nede-
 sşþrãþiî in tóte întãmplarea, Batori a trimisş şñş kornş de
 omîire Transilvanş sşb komãndşlş lşî Ţrbanş Mixailş mi a
 lşî Istvanfi, iar Aaronş Vodã şñş altş kornş sşb komãndşlş
 Hatmanşlş Moldovei. Açeste kornşri, şnindş-se kã omîirile
 romãnesti, aş kãzstş de odatş asşpra Ţãrçilorş çe se aflaş
 în Bşkşreşti mi i-aş çwisş ne toþi. Avésta a şrmãtş în zi-
 oa de 5 Noemvrie 1594. Atãnçe s'a rãnitş mi Stroe Bşze-
 skş la mãna dreantş. Dşnş çe s'aş çwisş mi s'aş gonitş
 toþi Ţãrçiî din ðearş, Mixaiş a trimisş o parte din omîire
 mi asşpra çetãrii Gîsrgşlşî, ne kare înkşngîşrãnd'o mi bş-
 tãnd'o kã tşnrile mşlte zile, n'aş pşst'o lşa, findş kã se
 provisiona neînçetatş kã omîire mi kã prodşkte ne la Rş-
 mçskş ne Dşnşre. Sşltanş Mşradş III, aşzindş desnre re-
 skşlarea lşî Mixaiş Vodã, a trimisş fşrş întãrziere ne Fe-
 ratş Mşstafa Paşa kã o mşlçime de omîire mi kã Alesan-
 drş Vodã III kã sş-lş nşe în lokşlş lşî Mixaiş. Açestia,
 sosindş la Rşmçîskş, aş înçenstş a se pnegãti sş treakş neste
 Dşnşre. Mixaiş Vodã, adşnãndş-mi tóte psterile, a plekatş
 kãtre Dşnşre în zioa de 8 Iansariş; dar sosindş la satşlş
 Petrimşlş şnde se pnegãtea sş treakş Dşnşrea ka sş batş ne
 Mşstafa Paşa kïar în ðara sa, a lşatş mtire kã omîirea Tş-
 tşraskş de la Krîmş a intratş în ðearş ne la Galaþiî mi a în-
 çenstş a preda mi a robi. Atãnçe s'a întorsş din drşmşlş
 Dşnşrii mi mi-a amezatş tabãra la satşlş Xşlibestii; de a-
 kolo a trimisş, ka avangardş, şñş kornş de omîire aleasş
 sşb komãndşlş lşî Rådş Bşzeskş, a fratelşî seş Preda Stol-
 nikîlş, a stolnikîlşî Stroe, mi a lşî Radş Kalofireskş. Açe-
 ştia, întãlnindşse kã avan-garda Tştarilorş la satşlş Pşti-
 neiî, aş kãzstş asşpra ei kã fşrie mi aş nimicîto kã totşlş,
 fşkãndş mi o mşlçime de prisionierî.

Xanșlê Krêmșlêi, karele era znitș kș Feratș Mșstafa Pașa, a trimisș zș altș kornș de oștire mai mare sșb komandșlê nepotșlê seș, kare, înaintândș-se pșnp la satșlê Ștșnemști, s'aș întșlnitș kș tabșra Bșzemșilorș. Așemștia aștșnce îi pșimiriș kș tôte pșterile lorș, mi isbștiriș a sfșrșma tôte mșlșimea Tatarilorș mi a deskșpșșina kiarș ne nepotșlê Xanșlêi. În intervalșlê așesta Mșstafa Pașa kș Xanșlê mi kș Alessandrș Vodș trekșserș Dșnpșrea mi tșbșrșserș la satșlê Șerbșnemști. Mișaiș a trimisș zș altș kornș de oștire sșb komanda lși Mișalșea Banșlê Krașovei, kare a strikatș mare parte din oșștșrea tșrșeaskș. Înșpșșimșntșndș-se Mșstafa Pașa de pșterile Romșnilorș, a trekștș Dșnpșrea îndșrștș la Rșșșișkș, znde Xanșlê Krêmșlêi, așzindș de sfșrșmarea oșștșrei sale, s'a despșrșșitș de Mșstafa Pașa mi s'a întșrnatș la ale sale. La 21 Ianșariș a anșlși 1595, Mișai Vodș treșe Dșnpșrea, kalkș oșștșrea inemikș, o sfșramș, mi Mșstafa Pașa kș Alessandrș Vodș îni katș skșparea în fșgș. Dșnpș ște a arșș Rșșșișkșlș, Mișaiș Vodș despșarte oșștșrea sa: o parte sșb banșlê Mișalșea o trimite așșpșra Silistrei, mi o altș parte sșb marele Șpștarș Pșreda așșpșra Xșrșovei. Așeste doș șteșșș, sșferindș sôrta Rșșșișkșlș, Mișaiș Vodș, dșnpș ște a jefșitș marginele Tșrșemști despșre Dșnpșre s'a întorsș trismșștorș în Bșkșremști la skșzșnlș seș. Aștșnce, sșpșrșndș-se pe komandașși Transilvani Șrbaniș mi Istfanvi, i-a trimisș înapoi la Batori, karele a trimisș în lokșlș lorș pe Kelerș Benda. Pe așesta, înpșezșpș kș Banșlê Manta, Mișaiș Vodș i-a trimisș așșpșra șteșșșei Brșila, kare înkș se șșinea, mi trekșndș sșb sabie o mșlșime de Tșrși, aș șșrnat'o pșnp la temelii.

Sigismșdș Batori, vșzșndș sșkșesele lși Mișaiș în foloșlș kșemștinșșșșei, a încșpștș a-lș invidia mi a kșgeta kșmș șș-lș împedice mi kșmș șș faktș ka șș-lș șșmileaskș mi șș-lș sșșșe ordinelorș sale. Mișaiș Vodș i-a înpșelesș skșpșlș mi kș tôte kș arș fi pștștș șș-mi rșșbșșne, însș, apșreșșndș împșreșșrșrile timșșlși mi interesele șșrei, a sokotitș șș șșișkșleze timșșlș. De așeea a trimisș la elș pe Mitrono-litșlș Eftimi, înpșezșpș kș doș din eniskoni, kș Vornikșlș Mi-

treă, kă Logofătărlă Isară, kă Vornikă Dimitrie, kă Radă Băzeskă mi alți boeri, ka să-î inkine țeara, kă ayeasta ka Mihaîs Vodă să fie lokotenentărlă seă. Batori priimindă ambassada kă băkărie, s'a arătătă prea măldășmită, mi a rătădită doî-sure-zече din boeri ka emironi kărmășitorî ai Domniei, mi sșunșii ordineloră sale.

În timnărlă ayeasta Aronă Vodă, dșunș alianța kare kontraktase kă Mihaîs Vodă, pe de o parte î a trimișă oștiri î Țeara Mănteneaskă sșb Andrieș Perjă, î-ar pe de alta se băttea neîncetătă mi kă bătătădie kă Kazană Girei Xanărlă Kărmărlă. Dar inemiciî seî l'aș intrigătă kătre Batori kă păra kă voește să se șneaskă kă Tărciî, î Țeară lăi; dșunș kare Batori a trimișă fără de veste î Moldova șnă kornă de oștire, kare sșmărizăndă-lă, l'a rădikătă împresă kă Dómna mi kă tótă kasa sa, mi l'aș păsă la inkisóre; totă odată șvizăndă mșlăi din boeri, a nșmită Domnă pe Ivană, karele era Agă ală lăi Aronă Vodă. Ayeștea așzindă-le Mihaîs Vodă, s'a îtristătă fôrte.

Între ayește mșrindă Șșltană Măradă III, fișlă seă Memetă III, sșindă-se pe tronă, a alesă pe Sinană Pașă Șșrășkerărlă mi kă mai mșlăi alți Pașă, mi î-a trimișă așșpărlă lăi Mihaîs Vodă, kă o oștire de 80 miî ómenî¹. Ayeștia, tărăndă Dșunșrea pe la Rășărlă, aș tătătărlă la satărlă Kălgăreniî, î șșdeșrlă Vlașkă, de șnde aș încetătă a pătădatărlă. Mihaîs Vodă, karele întăingăse pe Batori mi pe Domnărlă Moldovei desure venirea Tărciloră, vătăndă kă așștorărlă de la ayeștia nă mai șosește, a adănată oștirea kătre o aveă mi kătre a mai pătătă rekrăta, mi la 13 Augăștă 1595 le-a emișă înaite la Vadărlă Kălgăreniloră, pe rișlă Neajlovă. Akolo încingăndă-se o bătălie înfrikomată, kare a pătătă de dimineața pătă seara, Mihaî Vodă a arătătă fante de șnă eroișmă eștraordinariș; vătășarea de șnge a fostă atăta de mare, î kătre ana pătătărlă kărgăa amestekătă kă șnge.

¹ Chei mai mșlăi istorici șună kă oștirea tărăeaskă era de 180 de miî; nă notă krede de kătre o greșă de ținariș saș o șkăpare din vedere î Țearărlă așștorărlă.

(Tradășkătorărlă.)

Atunci Sinanș Pașa, vâzând că nu p^ote prop^uși mi că trebur^a s^u se înt^ork^e că r^ușine, a ad^unat^u pre to^ui Pașii mi generalii de s^ub d^unsul, mi le-a f^uct^uș k^uv^unt^uș că pe a do^ua zi s^u se f^uct^uș b^ut^ulie general^u, că ot^urb^ure că saș s^u înving^uș saș s^u se p^uarz^uș mi el^u. Mixaiș Vod^u ase- menea, afl^und^u de ot^urb^urea T^urcilor, a ad^unat^u pre to^ui bo- erii mi k^upnitani^u se^u, mi kons^ult^und^u-se, a plekat^u el^u cel^u din t^ui as^upra inem^uilor^u că t^ot^u o^urtire^u sa; f^uria sa a fost^u ama de mare, în k^ut^uș cele dint^uis mir^uri t^urcem^ui le-a sf^urb^umat^uș că tot^uș, s^uz^und^uș că îns^uși m^una sa k^uar^uș pre Viteaz^uș Kariman^uș Pașa. Iar^u Rom^uni^u, l^upt^und^u-se că s^uș eroism^uș neas^umb^unat^uș, s^uvidea^uș pe T^urci ka pre vr^ubi^u, saș îi îneka^uș în noro^uș, pre k^und^uș s^uni^u din ei se îneka^uș sing^uri în p^urb^uș. Sinanș Pașa, vâzând at^uta strik^ușne în ar- mata sa, a p^urb^usit^uș k^umuș de b^utae mi s^ua retras^uș că r^u- mine; iar^u Mixaiș Vod^u a dob^undit^uș o m^ușgime de t^urc^ui, st^undarde mi proviz^uni de resbel^u. Mixaiș că t^ote aste, vâ- zând^u p^ușp^untatea o^urtirei sale, înt^uziera a aj^ust^uorelor^u ce a- utenta de la alia^uii s^ui, mi m^ușgimea inem^uilor^u kare din zi în zi se înml^udea^uș că o^urtiri p^ursnete, neste n^unte, d^ușp^u învingerea a^uesta, aș f^uct^uș konsili^uș că boer^ui se^u, mi a g^u- sit^uș că kale s^u se retrag^uș p^urb^u-i vor^uș sosi aj^ust^uorele. Ama dar^u s^uaș tras^uș k^utre lok^urile de s^uș din j^ude^ușl^uș Praxo- ve^u, trimi^und^uș pre D^uma mi pre fi^ușl^uș se^u în Transilvania. Sinanș Pașa, a do^ua zi vâzând^u plekarea Rom^unilor^u mi afl^und^uș că era^uș p^ușini, a p^urs^uș la inim^uș mi merg^und^uș în- nainte a an^ukat^uș f^urb^uș op^uner^ue T^urgov^uștea, trimi^und^uș tot^uș d^uodat^uș mi o parte din o^urtire, kare a ok^upnat^uș B^uk^ureștii mi a f^uct^uș înt^urit^uri de sig^uran^uș, apoi s^ua înt^uns^uș neste tot^uș p^umb^unt^ușl^uș d^uer^ui.

Mixaiș nu în^ueta că t^ote a^uesta a lovi în t^ote zilele tab^ura cea mare a inem^uilor^u. Într^u-na din zile, Rom^uni^u t^urb^und^uș pre T^urci că înmel^ușne într^u-s^uș lok^uș s^umedos^uș mi b^ultos^uș, s^uaș renezit^uș as^upr^u-le că f^urie, aș t^uiat^uș o m^ușgime, aș l^uat^uș mi pat^uș t^urc^ui că k^uteva st^undarde. În înk^ușk^u- t^ura a^ucea, Sinanș Pașa, k^ușt^und^uș a îm^uedika pre T^urci de la f^ug^uș, mi b^ut^und^uș pre m^ușgi că ton^ușz^ușl^u, a k^ușt^uș de

ne kalš în noroîs, în kýtš kš mare greš l'aš skosš çei çe eraš pre lъngъ dъnsislš, dar în kъdereа асееа шî-аš perdstš doi dinđi. ¹ Atъnų, bъnsidš de trъdare pre Alessandrъ Vodъ III, karele se аflа în tabъra tъrчéskъ ka rъndъitš pentrъ domnia дerei, l'a спъnzъratš kîarš în vешmintele domneshi, kš kare se îmbръka la zile marî.

Mixaîs, retrъgъndъ-se îarъшî la мънų, а trimisš de аkolo îarъшî шtîre la aliađi ka sъ grъbeaskъ а-î trîmite аjstóre. Sigismъndš Batori, kš tóte kъ se kъznase kîarš аtъnче kš sora împêratъlъi Австриеi, а пъrъsitš пъчerile пън-дעי шî s'a отъrîtš sъ pleче în аjstorîslš kreштinilorš. Lъ-ъndš kš sine 2000 de kalъređi, 32000 de infanterie шî 54 de тънъrî, а venitš шî s'a зnitš kš оштîrea lъi Mixaîs, kare нъ нъмъra маi мълтš de 8000 ómenî. În intervalslš асеста Stefanš Vodъ, domnslš Moldovei, а plekatš шî elš kš оштîrea sa în аjstorîslš lъi Mixaîs, trekъndš în Țeara Мън-тенеaskъ prin Transilvania; kš tóte kъ, pre kъndš elš se зnea kš aliađi, Ieremia Movilъ kš оштîrî Polone оkъпа tro-nslš seš în Iашî.

Тъstreî Domniî зnîndъ-se, аš plekatš аспъra Тъrчîlorš împreзнъ la 7 Oktomò, а аnslъi 1596. Тъrчîi, азzîndš kъ vine атъта пъtere аспъra lorš, n'aš авъtš kъragîslš а sta pe lokš: Sinanš Паша, lъssъndš pe Ali-Паша kš о parte din оштîre ka sъ пъzeaskъ Тъrgovîштеа, s'a trasš kš чеа-l-altъ оштîre la Bъkъreштî. Aliađi, vîîndš маi întъi la Тъrgovî-ште, s'aš пъssъ а о bate, шî дъпъ маi мълте пъvълîrî în fine аš lъat'о kš armele în мънъ, prinъndš kîarš pe Ali-Паша, pre kare l'aš trimisš la Klъjš. Асeastъ шtîre а înfrikomatš pe Sinan-Паша, шî l'aš фъkstš sъ пъrъseaskъ rъpede Bъkъ-reштîi ka sъ se retragъ în четатеа Gîzrgîslъi; iar pe kale întъmплъndъ-se sъ se strîче rótele de la kъteva тънъrî, le-а lъsatš pe kъmъš.

Aliađi, vъzъndš fъga lъi Sinan-Паша, s'aš пъssъ а-lš

¹ Nemъritorîslš N. Bъlcheskъ, kare а deskrisš episodslš асеста kš мъртъ-riele маi мълторš аstôrî, спъне kш бътъlia asta s'a întъmplatš totš la Kъ-lъgъrenî, îarš нъ дъпъ че Тъrчîi аš lъatš Тъrgovîштеа шî Bъkъresчîi.

сѣмѣри: dar fiindă kъ чеа mai mare parte din omtire treks se Дѣнѣrea la Рѣсѣискѣ, еі аă kъзтѣс асѣпра гардеі din сѣ-мѣ, kare era de vre o 15 miі ѳмені mi kare transporta ja-фѣrile din деарѣ mi provisіѳnile omtireі, mi і-аă фѣkstѣ o strikѣѳisne nedeskrintibilѣ; kъѳі, strikѣндѣ-le podslѣ despre Дѣнѣre, ѳnіі kъдеаă sѣb sabiile krehtinilorѣ, iar алѳіі de-спераѳі se арѣnkaă ka orbіі ѳn фѣsvіѣ de se ѳnekaă. Astfelіѣ s'аă perdstѣ kѣ totslѣ 16 miі Тѣрѳі, s'аă пріnsѣ шѣse miі de kare kѣ provisіѳni, mai тѳte тѣnsrile, mi s'аă liberatѣ vr'o ѳinѳі miі de krehtinі prisonerі. Дѣнѣ аѳeasta, s'a datѣ ѳнѣ assaltѣ generalѣ ѳетѣдеі Гіѣrgѣslі, kare s'a mi іsatѣ, trekѣндѣ-se sѣb sabie 1400 de Тѣрѳі, kari o пѣzeаă. Атѣн-ѳе Batori, vѣzѣндѣ mi rekѣnoskѣндѣ eroismѣlѣ mi genіslѣ Іsі Mіxaіѣ Vodѣ, і-a фѣkstѣ konѳesіѳne de drehtsrile de sѣ-veranitate ѳe-mі ѳnsѣшise асѣпра Пѣreі Мѣntenemті, mi s'a ѳntorsѣ ѳn деара sa. Asemіne mi Stefanѣ Vodѣ, пріimіndѣ mѣлѣѳmirile Іsі Mіxaіѣ Vodѣ, s'a ѳntorsѣ ѳn Moldova.

Іn аѳѣstѣ бѣтѣlie, Мѣнѣstіrea Іsі Radѣ Vodѣ din Бѣ-кѣrehtі, ne kare Sinan-Паша o фѣkѣsse magazinѣ de прѣѣ-rie, іѣндѣ fokѣ, s'a фѣrѣmatѣ пѣнѣ ѳn temelіі.

Dar дѣнѣ plekarea alіaѳilorѣ, Mіxaіѣ Vodѣ n'a rѣmasѣ ѳn nelѣkrare. Ne o parte a trimіsѣ ne Aga Farkamѣ¹ kѣ o parte din omtіrea romѣneaskѣ la Vidіnѣ, iar ne de alta a trekstѣ еlѣ ѳnsѣші Дѣнѣrea la Nikolole, mi de akolo jefѣ-іndѣ тѳte latsrile Дѣнѣreі mi ѳетѣдile пѣнѣ la Vidіnѣ, s'аă ѳntorsѣ іarѣші ѳn деарѣ. Іn аnslѣ vіitorіѣ 1597 maiѣ 4, іar-ѣші a trimіsѣ ne Velіtkѣ kѣ omtire la Toba-badi (Babadai de astѣzі), karele sfѣrѣmѣндѣ-lѣ se ѳntorѳea ѳnvіngѣtorіѣ kѣ o mѣлѣime de jafѣrі. Dar astѣ datѣ Тѣрѳіі, adѣnѣндѣ-se de пріn тѳte пѣrѣdile, аă аjѣnsѣ ne Velіtkѣ la lokѣslѣ kare se kіamѣ Komіsѣ, і-аă тѣeatѣ trekѣtorіle, mi дѣнѣ o іѣнтѣ de

1 Аѳesta іssese преѳтѣ mireаnѣ mi se nѣmea Пона Stoіka, din satѣslѣ Far-kamѣ, јѣdegslѣ Romanаѳіі; dar іѣндѣ parte ѳn resbѳe de бѣнѣ voe, mi арѣtѣндѣ talente ostѣshemті, Mіxaіѣ Vodѣ l'a тѣnsѣ, l'a nѣmitѣ Agѣ mi l'aă фѣkstѣ kѣnіtanѣ neste pedestrime. Аѳestѣ Domnѣ a арѣtatѣ mai mѣlte asemіnea essemnle, fiindѣ kѣ era amіkslѣ eroismѣslі, mi ѳnаіnta ne orі mi ѳine фѣrѣ a ѳntreba de ѳe professіѳne saă familie este.

trei zile omțirea românească s'a sfârșimat, Valitka s'a ȳ-
 çisă, mi jatsrile s'aș lsatș. Açeastă katastrofă a îndemnatș
 pe Miçaîs Vodă ka s'ă trimiț ȳarșmî pe Aga Farkamș la
 Vidinș kă zăș kornș de omțire aleasă, spre a răsbrna per-
 derile lsî Velitka. Aga Farkamș, trekândș Dănrărea neîm-
 pedekatș pe la lokșlș ȳe se kîamă Zdegla, dar de odată
 kăzș în kărsale Tărcilorș, kari, înkșngîșrânds-lș în mare
 nămrș, aș sfârșimatș kă totșlș omțirea Romănlș, în kățș
 abîa aș skăpatș pșçinî kă fșga. Açeastă întămplare a în-
 tristatș fôrte pe Miçaîs mi l'a făkștș ka s'ă ȳa măsșrî măi
 seriôse pentră asemine întrepinderî pe viitorîș. De aȳee a
 înȳenștș s'ă adșne din noș omțirî mi a înfiinșa legiône de
 Poloni mi de Kazaci, pentră ka s'ă pôtă întămplina ori-ȳe e-
 ventsalitate. Între aȳeste, ôre-kare intriganșî îlș pșrăbr la
 Batori kă elș arș fi nekredinȳiosș alianșei mi kă s'ar fi ȳ-
 nitș în sekretș kă Tărcii în kontra lsî. Assemine pșră în-
 sșflă lsî Batori ȳele măi mari îngrijirî, mi elș înȳenș a se
 konsșlta kă baroniî seî ȳe s'ă faktș. Dar Miçaîs Vodă, aș-
 zindș de aȳeasta, î-a trimisș respnsș kă are s'ă vie la elș
 kă kăçî-va din boerîi seî ka s'ă î vorbeaskă în parte. Ba-
 tiori s'a bșkșratș fôrte, mi dșnră ȳe a trimisș întră întămplina-
 rea sa pe toșî baroniî mi boerîi seî, l'a pșiimitș la Belgra-
 dșlș Őngariei kă mare pomș mi onôre. Akolo aș petre-
 kștș împreșnră zȳe zile mi aș întăritș alianșa lorș măi mșltș
 de kățș era pșră atșnȳe. Dșnră aȳee, fiindș kă Batori e-
 ra s'ă se dșkt spre întămplinarea împăratșlșî Așstriei, a tri-
 misș mi Miçaîs Vodă împreșnră kă elș pe Banșlș Miçalȳea
 ka s'ă î sșpșe omagîșrile din partea țereî, mi s'a întorsș în
 țeară kă mșltă bșkșrie mi veselie.

N'a trekștș mșltș, mi Sșltanșlș Moametș III, rădikândș
 tôte omțirile sale răsăritene mi așșsene, prekșmș mi pre
 Tătarîi de la Krămș, a plekatș așșpra lsî Rodolfș împăra-
 tșlș Așstriei. Așngândș la Belgradșlș Serbiei, î-aș emitș
 înainte omțirile Așstriei mi ale Őngariei, sșb komândșlș Ar-
 çidȳelșî Massimilianș, fratele împăratșlșî, mi alș lsî Sigis-
 mândș Batori, mi s'a făkștș bștălie mare mi sșngerôștă ka-
 re a çinștș çinșî zile mi çinșî nopșî, dșnră kare Tărcii fș-

гъ învinși. Atunci Târchi risiniți, аș trekăтъ Dеnъrea și аș înченстъ а jеsі marginile Țerei Romъnеmтi. Mixaiș Vodъ, аdеnъndъ-ші оmтirile, а plekatъ къtre Търнъ, ка de а-kolo sъ treакъ la Nikopole. Avangarda Romънъ, întълnindъ знъ kornъ de Търчи ne risлъ Teleormanъ, karele jеsіа și prindea lъksitoriș, kъ о lovire гъpede l'a sfъгъmatъ și l'a prinsъ kъ totslъ. Mixaiș Vodъ kъ чеа-l-altъ оmтire а къ-prinsъ четatea Търнълі și а ар'о. Dar ne kъndъ se гъ-tea sъ treакъ la Nikopole, а primitъ mтire kъ Търчи s'аș fъkстъ învingъtori; kъчи, de și маі nainte fъsese бътсцi, dar дъпъ ачеа Germaniі, дъпъ fireaska lorъ lъkomiе несъціоsъ, s'аș пssъ а пръda lokъrile Търчентi și а se гъsnъndi fъгъ sъ маі askълte de kapiі lorъ. Търчи атнче s'аș întorsъ, аș kъзstъ аsъnра lorъ și шi-аș гъskъmmъrаtъ nerderile; în kътъ generalі аsтриачи аbіа аș пстetъ skъnа kъ kъteva гъmъшi-де din оmтirea lorъ, și атtъ Massilianъ kътъ și Batori, s'аș întorsъ знslъ în Țngaria și чela-l-altъ în Transilvania.

De ачeste lъndъ mтire Mixaiș Vodъ, s'а întristatъ fоrte și s'а къprinsъ de mare temere și îngrijire. Dar fъгъ а se retrage, а statъ ne lokъ și а înченстъ а trъta desnre nаche kъ Търчи prin mijlocirea Пашеi de la Nikopole. În timpъ de чiнчи zile, а și isbъtitъ sъ fъkъ nаche, kъ mare mълъзмire din partea Търчилоръ, інкеindъ la 7 oktombrie а аnslі 1598 și tratatslъ, дъпъ kare trimiгъndъ імъrаts-lі маі mълte darъrі, s'а întorsъ linimtitъ la skazslъ seș.

Între ачeste, Sigismъndъ Batori, obositъ de neînчетatele espediціsni și resbоe în kontra Търчилоръ, а інkinatъ prin-чипатslъ seș імъrаtslі Аstriei. Îмъrаtslъ, trimiгъndъ în Transilvania doi komisari și trei Episkopi імпренъ kъ fi-slъ lі Istvanfi, аș primitъ kъrma гъvernslі și jъrъmintele de sъnsnere ale Baronilorъ. Iar Batori s'а retrasъ la о четate kare i-o dase імъrаtslъ snre linimtea sa.

Sълtanъ Meemetъ, neobositъ pentръ întinderea къчeri-rilorъ sale, а trimisъ earъшi ne Meemet Паша Vezirazim kъ nsmerоsъ оmтire de Търчи și Тъtari аsъnра Аstriei. Атн-че Batori, resгъndindъse de abdikarea sa, а emitъ într'o нопте din четatea în kare se аflа, și viindъ în Transilvania, аș

kematš pe Baronii ĵereı, mi aĉentia kš bškerie l'ađ rekš-noskštš earšmi de prinĉipe. Dšpš aĉeasta, prinzndš pe Komisarii ĩmpŕttemti mi legndš'i, ĩ-a trimisš lšı Miĉaiš Vodš mi l'a poftitš ka sš se ĵie de alianĉa mi amiĉia de maı nainte. Miĉaiš Vodš a primitš kš bškerie pronšneroa, mi dšpš ĉererea lšı Batori, ĩ-a trimisš 3500 de ostamı a-lemı sšb komndšlš lšı Aga Lška, de ajstorıš ĩn kontra ĩ-nemikšlšı seš.

Īntre aĉeste, Pórtıa a trimisš ĵŕvernatorıš la Vidinš mi pe tótš marginea Dšnŕrei pe Hadım Paša. Aĉeasta, avndš patımš pe Miĉaiš Vodš, kšmš a sositš, a skrisš lšı Meemet-Paša de la Silistra sš pleĉe kš omtire ĩn Ţeara Mšn-teneaskš mi sš okšpe Bškŕemtiı. Meemetš treĉe Dšnŕrea mi ĩnĉepe a ĵešı lokšrile prin kare se aratš. Dar Miĉaiš Vodš trimite asšpŕ-i pe Vornikšlš Dšmitŕš, karele ĩntšm-ninndš kš omtirea romšneaskš pe Ţŕĉıı la satslš Kasele-štiı, s'a pšš a-ı bate mi a isbtitš a-ı ĩnfrnge kš totšlš mi a-ı ĩnpinge ĩndŕŕntš neste Dšnŕre. Vornikšlš Dšmi-trš atšnĉe a lšatš mi doš stindarde de la Ţŕĉıı, pe kare le-a trimisš la Miĉaiš Vodš, karele atšnĉe se afla la Kara-kalš. Miĉaiš Vodš, ĩmbŕbŕtatš de ĩvingerea aĉeasta, se ĵŕtemte a pleka ĩnššmi kš omtirea asšpŕı lšı Hadımš-Paša. Deĉı tŕekndš Dšnŕrea, s'a lovitš kš Ţŕĉııı aprópe de Ni-kopole, šnde repŕtndš o viktorie kompletš, a prinsš tóte tšnŕrile tŕĉemti. Hadım-Paša aflš skšpare prin fšĵš mi mi ĩntŕ la Nikopole ĩn ĉetate. Miĉaiš Vodš ĵešemte ĩn-prejšrimile, apoı assediiaz ĉetatea: o bate maı mšlte zile, ĩı đš maı mšlte assaltŕı; dar nš o póte lša, fiındš kš Ţŕĉııı neste nónte dreĉea tóte spŕtŕrile kare se fŕĉeaš neste zi. Īn fine Miĉaiš pŕŕšesemte assedišlš mi pleakš asšpŕı Vi-dinšlšı. Beıšlš, karele pŕzıı ĉetatea aĉeasta, ašzindš de ve-nirea lšı Miĉaiš, adšnš omtirile disponibile de prin prejšřš mi ese ĩnainteı Romšnilorš. Bŕtšlia ĵine maı mšlte zile, dar ĩn fine omtirea romšnš ĩnvinge pe Ţŕĉıı mi-ı ĵšsinemte ĩn tóte pŕĵile. Miĉaiš Vodš, karele ĩn ama ĩnpŕejšŕıı se vŕra mi elš singsŕš ĩn fokš, lšndš parte mi ĩn bŕtšlia a-ĉeasta, ĩntŕšnš lokš se ĩntłni kš šnš Ţŕkš fanatikš, ka-

rele se renezi aserpe-î sã-lã strãnsãgã kã sãliã; Mixaiã apãkã sãliã kã mãna mi o abate, dar o reãine kã atãta tãrie în kãtã Tãrkãlã nã pãtea niã sã o tragã niã sã o ãnningã. În aãa pãsããisne aã statã amãndoi mãi mãltã timpã fãrã a se pãtea bate. Atãnce fraãii Bãzewãti, Pãreda mi Stroe, vãzãndã ne Domnãlã lorã în perikolã, s'aã renezitã ka fãlgerãlã mi aã mãchelãtã ne Tãrkã în klipã. Mixaiã Vodã, ne zãmã, totã de zna le mãrtãrisia avestora kã le era datorã kã viaãã. Petrekãndã mãi mãltã de zecã zile în asediãlã Vidinãlã, dãpã ce a arsã mi a jãfãitã tãte lokãrile desne Dãpãre, Mixaiã Vodã ãmpãreã kã omãtirea mi kã togã boeriã, la 5 noemvãri 1599, s'aã ãntorsã kã veselie la Tãrgovãntea.

Sigismãndã Batori, kãndãsse earãmi kã aã lãatã Domnia Ardeãlãlã, a skãrisã fratãlã seã Andrei Batori, kãrele se aãla în Polonia, pronãindã-î sã abdicãe în favãrea sa. Andrei, primãndã pronãnerãe a venitã în Transilvania mi a primitã jãrãmintele Baronilorã mi ale nobililorã kã-î vorã fi kredinãiomã; iar Sigismãndã s'aã retrãsã ãntr'o çetate în Polonia ka sã se odixneaskã. Atãnce findã Domnã în Moldova Ieremia Movilã, a skãrisã lã Andrei Batori noãtãndã-lã ka sã se lege în alianãã mi sã skãtã ne Mixaiã Vodã din domnia Çereã Mãntenemãti. Primãndãsse pronãnerãe, aã trimisã amãndoi domniã kãte zãã boeriã la Mixaiã Vodã kã pronãnerãe kã sã se tragã de bããã voie din domnie, mi kã de nã va voi, ei ãlã prinde ka mi-lã vorã da ne mãna Tãrgãilorã.

Mixaiã Vodã s'aã ãnãristãtã, vãzãndãsse ameringãtã astfelã de doi ãnemããi vecinã; kã tãte aãeste, adãpãndã boeriã, s'aã kibzãitã kãmã sã paralãseze planãrile lorã. Aãa darã, ne de o partã a ãnãenãtã a adãna omãtre mi a se gãti de rãsboiã, iar ne de alta a skãrisã lã Rodolfã ãmpãratãlã Austãrieã kã Andrei Batori s'aã zãnitã kã Tãrgãã ka sã le deã Çearã Romãneaskã, mi kã pentã aãa skonã voemãte sã-lã skãtã din domnie; pentã kãre a rãgatã ne Rodolfã ka sã-î deã ajãtorã mi zãã ãmpãrãmãtã de banã, promãããndã sã okãne Transilvania în nãmele ãmpãratãlã. Rodolfã s'aã bãkãratã de aãeasta, mi, trimãããndã-î banã, ã-a respãnsã kã se

mășugămente kă orî ce ar face; totă odată l'a nămită mare-șală. Mihaïș Vodă, kă banii ce kăpătase, adăpă repede omțire mi kompnene șuă kornă de 30 miă ómenî; kă asemine pătete, mi kă 18 tănări, a plekată fără întăzriere mi a trekătă neste mănđi în Transilvania, șnde a tăbărită apróne de ȳetatea Ștefanopole, saă Брашовъ. Akolo, înainte de a încene vre-o óperăȳisne, notabiliă ȳetăđei mi astorităđile, temăndă-se de vre-o șăpnindere, aă venită kă darări mi s'aă șpnășă. Mihaïș Vodă, văzăndă înkinarea ȳetăđei kă atăta înlesnire, s'a băkrată fórtē, mi îndată a skrışă lăi Radă Băzeskă mi Banăliă Đdrea, ka șă plece mi ei kă omțirile de la Kraïova mi Mexedindđi, mi șă între în Transilvania pe de ȳeaa-l-altă parte, ka șă se întărneaskă kă elă la Sibiiș.

Andreï Batori, așzindă mi elă desne intrărea lăi Mihaïș kă omțiri, mi-a adănată mi elă omțirea, mi a plekată kă grabă kătre Sibiiș, șnde șosindă mi-a așezată tabăra afară de ȳetate înkănjărăndă'o kă șanăđri. Nă tărziă s'a adănată mi omțirea romăneaskă, așezăndăse în răndăeală de bătălie. Andreï Batori, temăndăse a se mășera kă eroismă lăi Mihaïș, a trimișă la elă solî, înpreșă kă Nănciă lăi Panei, ka șă trateze desne pače. Solii, viindă la Mihaïș, i-aă șpnășă kă mi voindă împăratăliă era ka șă nă se bătă; pe lăngă ačeste Nănciă lăi promitea kă va îndăpleka pe Batori șă se daspartă de Tărci. Mihaïș, încelegăndă kă ačeste eraă nămaî niște vorbe amăgitóre, a omțită ue Nănciă la sine, mi pe solî i-a trimișă șă șpnă lăi Batori kă, de va abdika de la șăveranitatea Transilvaniei, va mijloci șă kapete ertăȳisne de la împăratăliă. Andreï Batori, nășpnăndăse la ačeastă, Mihaïș fă silită a-i face rășboiș. Așa dară încingăndăse bătălia, îmbe păđile s'aă bătătă măltă timă kă șuă eroismă neasemănată; în fine, învingerea hotărnăndă-se în partea Romăniloră, Đngării mi Transilvanii aă întorsă doșălă șure făđă, lășăndă pe kămpă lă bătăliei tóte provisiziunile loră, pată-zeci gi ȳinȳi tănări, mi pată miă de șȳimă.

Andreï Batori, dăpă sfărgămarea omțirei sale, a lăat'ó la făđă șure Polonia. Înotăndă, a intrată într'ó păđăre ma-

re, nămită Kodrăle Năkăleî, în kare perzândă kalea, s'a ră-
 țvătî, iar de la zăș timpă, de fόμε mi de sete, a kăzătă,
 pîrșită kă totăle de psterî. A treia zi, doi vîntori, zăle
 Ţugză mi țelă-l-altă Romăne, dăndă neste elă, mi aflăndă
 kiar de la elă kă era Andrei Batori Domnăle Transilvaniei, l'aș
 dășă la kasa loră; dar, în lokă să-i dea de mănăkare, l'aș zăisă
 mi, lăzăndă-i kapăle, l'aș dășă la Mixai Vodă. Domnăle s'a
 întristătă fôrte de ațeasta, mi a trimisă îndată de i-aș adășă
 mi kornăle ne kare l'aș trimisă la Beligradă, de l'aș îngro-
 pată kă mare pompă mi onóre în biserika Regiloră; iar ne
 țvigașă i-a răsplătătă kă môrtea. Dăpă ațeasta Mixaiș Vo-
 dă a lăată Alba Regală, mi apoi Klădionole (Klăjle), ză-
 de a arătătă mare asprime dăndă morței o samă de Baroni
 marî, pentră kare mi-a atrăș ză ponorăle; ne zămă a
 lăată Ţstă, zăde eraș avășile lăi Andrei Batori; în fine a
 kăprinsă Transilvania tôte, mi a intrătă în kapitala Belgra-
 dăle, zăde s'a întronătă.

Între ațeste Sigismăndă Batori, karele se afla în Po-
 lonia, îndemnată ne de o parte de Ţzăci, iar ne de alta de
 Baroni Transilvanî ka să vie să-mi ia eargămi domnia, a a-
 dănată kăteva omțiri Polone mi a venită la Moldova, îndem-
 năndă ne Ieremia Vodă să-mi întrăneakă psterile ka să
 bată ne Mixaiș. Ațesta, kămă a aflată de mișkările ațe-
 ste, s'a skălată kă o mare parte de omțire mi, trekăndă măn-
 ții, a intrătă în Moldova, în să kă măltă grețate din kassa
 linsei nătreșle. Făr' a perde timpă s'a renezită asăpra Po-
 loniloră mi a Moldoveniloră, mi kă atăta fărîe i-a lovită, în
 kăță Batori a skăpată kă făga în Polonia, iar Ieremia Vo-
 dă, kă perdere de ontă mi de ostămi, s'a înkisă în țetatea
 Xotinsle. Mixaiș Vodă, bătăndă țetatea trei zile mi ne
 pătănd' o lăa, a lăată o parte de omțire ka să o ție în as-
 sedis, iar elă a venită în Iami, zăde era skășăle Domni-
 loră. Dar Ieremia Vodă din Xotină, profităndă de întrăne-
 rekăle zăei nouă mi de nebăgarea de seamă a înkănjăzăto-
 riloră, a făgită kă togă boerii seî mi a trekătă în Polonia.
 Dăpă țe a sășșă mi Moldova, Mixaiș a înțenătă a se în-
 țităla Domnă a trei țeri, adekă ală Ćerei Măntenemă, ală

Moldovei mi Ardealslăi. Împăratul Rodolf ȳ-a trimis ȳ răs-
puns ȳ kȳ învoente domnia Moldovei fîslăi se ȳ chelăi ma
mare Nikolae; dar Mihaȳ Vodȳ, soȳotind ȳ nemătritate
fîslăi se ȳ, mi ameninȳrile inemichilor ȳ seȳ, a rȳdăit ȳ pe
ȳdrea Hatmanulȳ, pe Vistierulȳ Andronaki, pe Armășulȳ
Sava, mi pe Snatarulȳ chelȳ mare lokotenentȳ ai domniei.
Dȳpȳ aȳeasta Mihaȳ s'a întorsȳ în Transilvania, pe speran-
ȳ kȳ va rȳmȳnea sȳb stȳpȳnirea sa mi ȳeara aȳeasta, ka
frȳktȳ alȳ eroismulȳ se ȳ. Dar împăratulȳ a trimis ȳ pe ge-
neralissimulȳ oștirilorȳ aștriate George Basta, ka sȳ ȳa Tran-
silvania în posesiune. Aȳeasta viindȳ, a fortifikatȳ ȳetȳrile
ȳivar, ȳstȳ, Linka, mi altele. Mihaȳ Vodȳ s'a sȳmpatȳ fȳrte
de o asemine pȳrtare a împăratulȳi kȳtrȳ dȳnșulȳ mi kȳndȳ
trimisșulȳ împărtesulȳ ȳ arȳta porȳnka ka sȳ trȳdea ȳeara
generalissimulȳ Basta, elȳ sȳb diverse preteste întȳrziea.

Basta, voindȳ a profita de ȳra nopȳrșlăi Transilvanȳ
așȳpra lăi Mihaȳ, a otȳrȳtȳ sȳ ȳa ȳeara din stȳpȳnirȳ kȳ
pȳsterea. Așȳa darȳ, skȳlȳndȳse kȳ oștire, a întȳlnitȳ pe Mi-
haȳ Vodȳ aprȳne de Klȳjȳ, mi fȳrȳ a-ȳ da timpȳ ka sȳ se
pregȳteaskȳ de bȳtae, a kȳzștȳ kȳ atȳta sȳlbȳtȳȳșne așȳ-
nra lăi, în kȳtȳ ȳ-a sfȳrșmatȳ la ȳinȳ mi de ostamȳ. Mi-
haȳ Vodȳ, pȳrșindȳ provisișnile mi doȳșȳre zȳce tȳșȳrȳ,
a plekatȳ sȳ treakȳ în ȳeara Mȳnteneaskȳ; dar în kalea sa
se întȳlnește kȳ Sigismȳndȳ Batori, kȳ pȳȳinȳ oștire ȳe
maȳ avea, se bate mi kȳ aȳeasta, dar norokulȳ mi așȳ datȳ
ilȳ pȳrșește. Atȳșȳ, amȳrȳtȳ de atȳte kalamitȳȳ, se în-
tȳrȳe la Basta mi se rȳȳ ka sȳ-ȳ kapete graȳia împăratȳ-
lăi. Dȳpȳ aȳeasta, prin mijlocirea lăi Basta, i s'a ȳ datȳ voe
sȳ se întȳlneaskȳ kȳ Arȳidȳele Massimilianȳ, mi sȳ se dȳ-
kȳ kȳar la Praga sȳ se întȳȳșeze la împăratulȳ Aștrielȳ
Rodolfȳ.

Transilvanii, kari niȳ o datȳ n'aș pȳștȳ șferi șȳverani-
tatea Germanȳ, aș konvokatȳ la Klășdionole adȳnare, mi, des-
lȳindȳ-se de sȳșȳnerea kȳtre împăratulȳ, aș alesȳ de a treia
ȳrȳ de domȳș pe Sigismȳndȳ Batori, karele se gȳșia în Moldo-
va. Basta a kȳștatȳ sȳ-ȳ opreaskȳ; dar Transilvanii aș trimisȳ
solȳ kȳtre împăratulȳ ka sȳ se jȳștifiȳe de aȳeastȳ pȳefȳe-

re; iar împăratul n'a voită nici s'a-i primească. Mihaïl Vodă, după tôte intrigile și acțiuni ale lui Basta, având dibăcia a se pune atît de bine către împăratul, în cîtă acesa i-a dată ună principatî în Silesia în drentul Transilvaniei; iar fîlul seș Nikolae petrecea la kărtea împăratească împreună cu Dómna soția sa, care se aflase în Transilvania. După aceea, vîzîndă că Basta nu putea încă să gonească pe Batori din Transilvania, împăratul a dată lui Mihaïl oștiri și bani ca să se dăcă să ia parte la operațiunile resboiului. Deci sosindă Mihaïl în Transilvania și zîndă-se cu Basta, aș plecată amîndoi și mi-aș amezată taberile la Moitiră. Batori, avîndă în ajutorul seș Târchi, Tatarî și Moldoveni, era în câmpul unei oștiri de trei-zeci mii de ómeni; cu tôte acesse, rivalii seî, prin taktika și eroismul lor, de și cu o oștire multă mai mică, lovindă-lă cu fîrie, îl învinsă cu totul și trecură săbă sabie peste oștă mi de ostamî; în cîtă abia cu o rămbăș de oștire a găsită scăparea în fîgă, părăsindă pe câmpul de bătălie proviziunile și țesurile.

După aceeașă viktorie strălucită, s'a rădikată între Basta și Mihaïl o gelosie, care a ajunsă la deșănșie. Basta, după ce a părășă pe Mihaïl cu avea îngeleră sekrete cu Târchi, a hotărătă ca să-lă și aresteze; deci trimițîndă să-lă poștească la konsiliu, și Mihaïl nevoindă a veni, a porunciță la căpî-va Nemți ca să înkonjore kortulă seș, și să-lă prinză viș, saș să-lă omóre. Mihaïl Vodă, vîzîndă-se astfel săpurinsă, a skosă sabia și a rînită pe unul din sbirii lui Basta, dar ună altulă străzîngîndă-lă cu săliga în pîntec, l'a trînită la pămîntă, și i-a tbeată câmpulă.

Acasășă zidere infamă a lui Mihaïl Vodă nu fî aprobată de nimene la kărtea împăratului Rodolf; căci Mihaïl, întră adevăr, făcuse serviciuri reale împărateșiei și-i arătase attea probe de devotamentă și de kredință. Cu tôte acesse, mórtea sa fî în kărîndă șitată, și kassa pentru care se lăntase remase cu totulă perdută.

Mihaïl Vodă a domnită oșă ani. În timpulă domniei

Isi a fūkstš Mъnъstirea kare se kīamъ Mīxaiъ Vodъ în Bъ-
kъremтi.

Dъпъ че s'a азsitš de зидerea Isi Mīxaiъ Vodъ, s'a
skъlatš Simeonš Vodъ Movilъ karele domnea în Moldova,
mi trekъndš kъ omтirea în Цeara Mъnteneaskъ, a okъpatš
kapitala mi a gonitš ne lokotenengii Isi Mīxaiъ; totš odatъ
a пръdatš Mъnъstirile mi a jefsitš tótъ geara kъ mare krъ-
zime mi neomenie. Atънче fraгii Bъzemтi, nenstъndš sъ
сфере атъта имnilare, аš trekstš peste Oltъ, mi ръdikъndš
omтirile Mexedingъslsi, s'aš întorsš ka sъ kazъ азъпра Isi
Simeonš Vodъ. Aгesta, lъndš шtire, mi nebizъindъ-se a se
опъне kъ пъterile че avea, a emitš din Тъrgoviшtea, mi шi-
a lъatš дръmslš kъtre Moldova¹. Dar Bъzemтii, lъndъ-se
kъ iъyealъ dъпъ elš, l'aš аjъnsš dinkôче de Fokmanī la знš
lokš че se kīamъ Valea mare saš Krъча Komisóeaī; akolo
lôvindš ne Moldoveni kъ fъrie, le-aš fūkstš mari strikъчишi,
mi le-aš lъatš tôte пръzile kare le adъnasertъ din Цeara
Mъnteneaskъ; iar Simeonš Movilъ, fъgъndš kъ преа пъgini
ómeni, abia a skъpatš în Moldova. De atънче valea нъmi-
тъ în kare a зrmatš бъtъlia, Mъntenii аš нъmit'о mi Kъkata.

Între агесте, mi boerii Isi Mīxaiъ Vodъ, dъпъ mórtea
Domnъslsi lorš, s'aš întъrnatš din Transilvania kъ trei kor-
пъri de omтiri, mi intrъndš ne la Kъineni în gearъ, шi-aš
amezatš tabъra la satlš Stъnemтii din sъsš de Mъnъstirea
Argemslsi. Atънче întorkъndъ-se mi Bъzemтii învingъtori,
s'aš зnitš mi аš fūkstš adъnare generalъ pentръ alegerea з-
нш Domnъ kъ minte mi kapabilš. Astfelis konsъltъndъ-se
kъ тогii, ka din isuirare dъmnezeeaskъ, аš alesš într'зnš
votš ne зnslš din boeri a нъme Шербанš, din familia Bas-
sarabilorš, ne karele l'aš adъsš la Тъrgoviшtea mi l'aš în-
tronatš kъ mare бъkъrie mi ferичire.

¹ De la агеста essistъ знš xrisovš din anulš 7110.

DOMNULU XLII.

Șierbanŭ Vodă I Bassarabă. Domnintg an

Aceasta era ginere lui Mixaiș Vodă Viteazslă, mi bŭr-
 batș kș mslŭtș în pelençisne, blŭndeçe mi marinimie.
 Din diverse }
 chronice }
 locale și }
 altele. }
 Îndatș ce s'a sŭitș ne tronș, elș a trimisș kŭçŭ-va
 boeri la Konstatinopole ka sŭ dșkŭ sŭșnerea çereŭ
 iarșmi la Pôrta Otomanș, promiçândș sŭ dea tribtslș a-
 nșalș ka mai nainte, nșmai sŭ se respekteze privelegișrile ei.
 Împŭratș de atșnçe, Seltanș Mșradș III, a priimitș kș ma-
 re bșkșrie ambassada mi a assignratș çererile ei. Dșpș a-
 çeasta Șerbanș a kșstatș de s'a împŭkatș kș toçŭ veçiniŭ,
 mi s'aș întșrnatș la șrma lorș toçŭ boeriŭ emigrançŭ; iarș
 çeara a înçenștș a se ferici mi a gșsta dșlçeaça pŭçei
 mi a linișteŭ. Dar açeastș stare de lșkŭrŭ n'a çinștș
 mslŭtș. Sekeli, prinçipale Transilvaniei, a pornitș mi a-
 sșșra Çereŭ Mșntenenști fŭrș niçŭ șnș kșvșntș. Șer-
 banș, dșpș çe în demertș s'a înçerkatș a se feri de res-
 boiș, a adșnatș oștire mi, înainte de a lșsa ne inemikș
 sŭ-i kalçe otarșle a trekștș în Transilvania mi a sdrobitș
 oștirea lși Sekeli, șuizândș-lș mi kŭarș ne dșșslș; în-
 torkândș-se apoi în çearș, nș s'a bșkșratș iarșmi mslŭtș
 timpș de pache mi a trebsitș sŭ întimpine ne Simeonș Mo-
 vilș Domnșlș Moldoveŭ, mi ne Xanșlș Kŭrșmșlș, kari intra-
 serș kș oștiriŭ în çearș. Astș datș resbelșlș tș înfrikomăț:
 bŭtșlia generalș se fŭkș ne valea Teleajșnșlș mi çinș trei
 zile kș mslŭtș vŭrsare de sșnge. Pređa Bșzeskș arștș mi-
 nșni de eroismș; kș mșna sa tșș ne însșmi nepotșlș Xa-
 nșlș; dar mi elș kŭpștș o plagș perikșlôștș la kanș, pen-
 trș a kŭreia vindekare s'a dșșș la Brașovș; dar medicii ne-
 pștșndș-lș skșpa, a mșritș. În fine Șerbanș Vodă a în-
 vinsș mi a gonitș ne inemiciŭ sei pșnș çe aș emiș din xo-
 tarșle çereŭ, fŭkândș-le mare strikçisne.

Dșpș açeasta s'a skșlatș iarșmi Domnșlș Transilva-
 nieŭ Batori Gaborș mi a intratș fŭrș de veste în çearș.
 Șerbanș Vodă, aflândș-se nepregțitș mi nebizzindș-se a

sta la batae k̄s omtirea k̄t̄b o avea, a trek̄t̄b în Moldova, d̄np̄ o domnie de noū ani. Ačesta a f̄k̄k̄t̄b mi M̄b̄n̄st̄irea Kotmenii mi Kombir̄. Batori Gabor̄, d̄np̄ emirea l̄s̄i Șerban̄ din ȋear̄, a ok̄pnat̄ T̄rgoviștea mi t̄ot̄b ȋeara; iar omtirile l̄s̄i aș p̄r̄dat̄b mi aș jef̄sit̄b pe l̄k̄k̄itor̄i mai r̄b̄ de k̄t̄b ori k̄nd̄b. Boerii îns̄b aș f̄k̄k̄t̄b, pe s̄b m̄n̄b, k̄no-sk̄t̄b Porȋei mi s'aș r̄gat̄b s̄b le trimiȋb k̄t̄b mai k̄r̄nd̄b Domn̄b pe Rad̄s fīs̄l̄s̄ l̄s̄i Mixnea Vod̄ T̄r̄c̄ițl̄s̄.

De la Șerban̄ Vod̄b essist̄b xris̄ove din anii 7112, 7113, 7116, 7117 mi 7118.

DOMNULU XLIII.

Radu Vodă I Mixnea.

Ačesta a venit̄b în ȋear̄ k̄s omtire T̄rḡeask̄b mi a-d̄np̄nd̄b mi omtirile p̄m̄ntene, a dat̄b r̄s̄boīs̄ l̄s̄i Batori Gabor̄, l̄'a învins̄b mi l̄'a gonit̄b k̄s r̄ș̄ine. At̄ș̄n̄c̄e Șerban̄ Vod̄b, karele se afla în Moldova, așzind̄b k̄s Batori f̄s̄ învins̄b, a ad̄șnat̄b k̄s grab̄b o-
D. Chr. 1610. După chronologia locale, Unguresci și altele.

mtiri din Moldova mi din Polonia, mi intr̄nd̄b în Transilvania, a t̄b̄r̄t̄b mi el̄s̄ așșura l̄s̄i Gabor̄, pe kare b̄t̄ș̄nd̄s-l̄ș̄ anr̄one de B̄r̄anov̄ș mi învinḡnd̄s-l̄ș̄, mi-a l̄șat̄b D̄omna mi konii, (pe kari Batori îi f̄k̄k̄se pr̄isionieri k̄nd̄b k̄l-kase f̄r̄b veste ȋeara M̄șnteneask̄b.) D̄np̄b ačesta Șerban̄, voind̄b s̄b între ear̄mi în ȋear̄ mi inkred̄iȋnd̄s-se k̄s Rad̄s Vod̄b avea pe l̄nḡb sine omtire m̄l̄t̄b de T̄t̄ari mi T̄r̄ci, a trek̄t̄b k̄s t̄ot̄b kasa sa în Aștria la Viena, ș̄nde împ̄r̄at̄s̄l̄s̄ Rodolf̄s̄ l̄'a p̄riimit̄b p̄rea bine, r̄nd̄șind̄s-ȋ mi pens̄ișne anșal̄, de kare s'a b̄k̄k̄rat̄b p̄n̄b la m̄orte.

Rad̄s Vod̄b, d̄np̄b ȋe a venit̄b în T̄rḡoviște mi mi-a l̄șat̄b tron̄s̄l̄s̄, a trimiș̄b înd̄r̄t̄b omtirea t̄rḡeask̄b mi ȋea t̄t̄r̄ask̄b. D̄np̄b ačesta ad̄șnp̄nd̄b omtirea p̄m̄nteneask̄b mi pe boeri, le-a ȋer̄șt̄b s̄b denșe j̄r̄m̄nt̄b k̄s-ȋ vor̄ș fi k̄s kred̄iȋȋb mi k̄s vor̄ș t̄r̄bi în ș̄nire. Ačesta a f̄k̄k̄t̄'o din k̄așș k̄s era mare neîȋelegere între diversele klase ale

societății. N'a trecură multă timpă însă mi sursă din boeri anume Berka, Stolnikă mare, din satulă Merimani, jădeglă Teleormană, a făcută ună komplotă kă alți ontă boeri kă să omóre pe Radă Vodă mi să prokieme Domnă pe sursă Mikaiă Kămpărașulă. Konjragiți veniseră la ayeastă xotărire, din kassă kă Radă Vodă rëndise în dregătoriale statulăi maldăi Greșă străini. Dar Radă Vodă, simțindă desure komplotă, îndată i-a prinsă mi le-a tătăș kăpetele în pórta kărgei, sure essemulă tătorora; dăpă kare a încenstă să domneaskă în pace.

Pe timpulă ayeasta se afla în mare neorândseală Transilvania, din kassa intrigiloră nobililoră de akolo. Din kassa grei țe aveăș pământeni asăpra Nemțiloră, aș ajnsă kă sursă cereaș ajstorulă Poloniloră, alți ală Tătarilor mi alți ală Tărciloră. Ayeasta adăcea îndesite skimbări în kărmăirea ayeastei țeri. Totă odată, fiindă kă Domniă Țerei Măntenești adese eraș în dășmănie kă gvernulă de akolo, nă încetaș la țeă mai mikă okasiune a se rădika kă răsboiș asăpra loră. Astfelă mi Radă-Vodă, prințindă de știre kă Batori Gaboră adăpă omțiri kă să vie earăș în Țeara Mănteneaskă, s'a îngesă în sekretă kă Basta generalisimulă Aștriakă, mi a părtăș la Pórta pe Batori kă voește să-lă kalče; dăpă kare Pórta i-a ordonată atătă lăi kăță mi Domnăulă Moldovei kă să intre în Transilvania. Dar Baroniă mi boeriă Transilvaniei, kămă aș vătătă kă Domniă Romăniă aș păresă asăpra țerei loră mi kă totă odată se mișkă mi omțirile aștriacești aș șcisă pe Batori Gaboră, mi astfelă aș înlășrată kassa răsboișlă; dăpă kare Domniă s'aș întorsă fie-kare în țeara sa.

Între ayește, nemăldămindă-se Tărciă de progresele lăi Basta, aș intrată în Transilvania mi încăngășrindă țetatea Alba Ișlia, dăpă multă vătăre de sänge mi perdere din partea kreștiniloră, aș lăat'o. Atănce kă ajstorulă Tărciloră mi kă sursăjăș Baroniiloră, Moise Sekeli se nămi Prinține; iar Basta, fiindă kă nă aveă pătere de ajnsă, mi fiindă kă Transilvaniă în genere detestaș săveranitatea Aștriakă, s'a silită să se retragă la Zegmară. Moise Sekeli, în lina

Isi, prinzëndš la inimă, avzëndš mi ajstoris de la Tŕgci mi Tŕtari, a sŕpsš Klŕjslš, mi apoĭ a ĩnkŕjŕatš Bramovslš.

Īn intervalslš ačesta, Radš Vodŕ, dšpŕ ĩndemnslš Isi Basta, s'a skslatš fŕŕŕ vŕetš kš o omŕire minšnatz mi a trekstš ĩn Transilvania. Akolo, ĩnr'o nŕnte a kŕzŕtš asŕpra Tatarilorš; ačestia, nenŕtndš sŕferi fŕria Romŕnilorš, s'aš ĩntorsš sŕ fŕgŕ mi aš datš peste Tŕgci, kariĭ sneriindŕ-se, aš ĩnčenŕtš a se rŕsini mi a fŕgi fŕŕŕ a se mai nŕtea nŕne ĩn rŕndŕealŕ. Atŕnče Radš Vodŕ, s'a renezitš asŕpra Isi Moise Sekeli, karele, kš tŕte kš se omŕse nŕternikš, dar ĩn fine fŕ ĩnvinsš mi ŕcisš ĩmpreŕnŕ kš vre-o patŕŕ mi de ostani. Astfelis Radš Vodŕ, a anŕkatš tŕtŕ proviziŕnea, mi a prinsš vre-o sŕtŕ ținčĭ-zecĭ de stindarde, ne kare le-a trimisš la Praga Arčidŕcelŕi de akolo ka semnš de viktorie. Aszindš de ačesta Basta, a plekatš kš omŕirea sa de la Zekmar mi, ĩnrŕndš ĩn Transilvania, a bŕtŕtš ne Tŕgci mi Tŕtariĭ țe mai remŕseserŕ, mi sŕpŕindš tŕte oraŕele a adŕšš earŕmi tŕtŕ Transilvania sŕb stŕpŕnirea ĩmpŕratslŕi Aŕstriakš. Iar Radš Vodŕ, s'a ĩntorsš la skaznslš domnieĭ sale.

Ačestš Domnš a prenoitš mi mŕnŕstirea Radš Vodŕ din Bŕkŕremŕ ĩn anslš 1614, kare se sfŕŕmase din kassa arderei nŕfŕrieĭ Isi Sinanš Paŕa, ne timnslš Isi Mixaiŕ Viteazš, mi ne kare o fŕkŕse strŕmomiŕslš seš Alessandrš Vodŕ ĩn anslš 1575. Dŕpŕ o domnie de mŕse ani, elš a abdikatš ĩn favŕrea fiŕslŕi seš Alessandrš, mi s'a dŕsš la Konstantinopole.

De la ačesta essistŕ xrisŕve kš data din aniĭ 7120, 7121, 7122, 7123 mi 7124.

DOMNULU XLIV.

Fin de Domn Alessandru Vodă IV. *Domnit 3 ani*

Dŕpŕ țe s'a fŕkŕtš ačesta Domnš, n'a tre-
kŕtš mŕltš mi Sŕltanŕslš Meemetš III, ĩ-a ordonatš
sŕ adŕne omŕi mi sŕ meargŕ ĩmpreŕnŕ kš Skender

D. Chr.
1616.
Duple chrono-
nic. locale.

Паша assigura Poloniai. Domnălă, porzăvîndă să se adăne oștirea afară din Țărgoviștea în tabără, a închență să se pregătească. Dar boerii din țeară, ne mai pătîndă sfer lăkomia și abssșrile boeriloră Greșii, aș komplotatș ka să-i șvîdă. Domnălă, simșîndă, se gătă să-i înfrîngă. Dar și ei, simșîndă planșrile Domnălăi, aș fșgitș în Transilvania, avîndă în kapă ne Пахарникăлă Lăne Mexedînceanș; iar kăpăi aș mai rămasă aș plekată чербица și s'aș înkinată Domnălăi.

Alessandră Vodă, dăpă асeastă, а plekată kă Skender Паша, și trekăndă Nistrălă, аș tăbărătă înaintea Kame-ninșei. Akolo, dăpă че s'aș bătătă kăteva zile fără ničii șnă resșlată definitivă, s'a făkătă паче între Polonia și Pôrta Otomană, și s'a întorsă fiekare la ale sale. Alessandră Vodă, întorkăndă-se la Țărgăvîștea, а tăétă kapălă marelăi Vornikă Xristea; voia să mai tae kapălă și altora, dar se temea de Skender Паша karele se afla înkă ne пă-măntăлă țerei Romăneștii. N'a trekătă măltă însă, și i-a venită utire kă Пахарникăлă Lăne, kă чеi-l-аpă boeri emigranșii, а intrată în țeară kă măltă oștire Șngărească și kă vine assura lăi Alessandră Vodă. Atăncе а kiemată kă-lărimea și infanteria kare era mai аpăpе, și а promisă ostăniloră kă de se voră bate kă kredîngă și kă inimă, le va plăti leafa îndoită. Ostăniî însă аș rășpănsă, kă fi-îndă kă le mikșorase mai denainte leafa, și fșsesе silișii а-și vinde armele ka să-și kăpurînză trebșîngele și nevoile korporale, nă aveăș kă че se bate; în fine, аrătăndă Domnălăi kă inimăișei seі se аpăpăiăș, ilă îndemnăș să-și kăste măntăirea în fșgă. Domnălă atăncе le-a mălățmită de sinceritate, și dăndă-le bană ka să împăngă între ei, а plekată să fșgă. Peste kărăndă а sosită și Пахарникăлă Lăne și а închență să șvîză ne boerii Greșii kă mare kăzime, nekrășăndă ničii ne serviî loră. Abăi kăpăi-va kă mare nevoie аș pătătă neste nănte să fșgă. Iar Alessandră Vodă, fșgăndă împresă kă Dămna, și temăndă-se să nă-lă аșngă dășmaniî, de la șnă lokă а пărăsită o și а fșgită kă-lare kătre Brăila, șnde kă mare greș а skăpată; iar Dăm-

na a skъpatŭ la Gîsrgîs, mi de akolo a trekъtŭ la Rъshchîskŭ, unde peste kъrîndŭ gъsind'o Alessandrъ Vodъ, a lъat'o mi s'a dъsŭ la Konstantinopole, dъpъ o domnie de trei anî.

Пахарникŭлŭ Lъns, înkredîndъ-se къ Тъrchîi se adъ-nъ ka съ treaka îн деара Мъntenеaskъ къ noslŭ nъmitŭ Domnŭ de къtre Пôrtъ, totŭ odatъ neavъndŭ banî ka съ nлъteaskъ lefele omîreî Ŭngъremtî, kare o adъsese къ dъn-sъlŭ, a venitŭ la o mъsъrъ estremъ: ne de o parte a nъsŭ o dare assъra negъdîtorilorŭ din Тъrgovîntea mi Въkъremtî ka съ nлъteaskъ o îsemnatъ къtime de banî; iar ne de alta a însъrchînatŭ ne знŭ къmitanŭ Въzdъganŭ, omŭ kъrdŭ mi a-sъnrъ, ka съ зчîdъ ne тоdî negъdîtorîi Грегî къdî va гъsi mi съ le konfisче averile. Dar între ачeste, a sositŭ mi Dom-nelŭ nъmitŭ de Пôrtъ Gavrilŭ Vodъ Movîlъ.

DOMNULU XLV.

Gavrilă Vodă Movilă.

Aчesta era originarŭ boerîs din Moldova. Prin mijlo-
 чirea ômenilorŭ îsemnadi de la îмпъrъdie, къpъ-
 tъndŭ domnia dereî Мъntenеmtî, a venitŭ къ omîre-
 tъrchеaskъ mi a intratŭ къ nъtere îн Тъrgovîntea. { D. Chr.
1619.
Din chro-
nologia
locală.
 Пахарникŭлŭ Lъns, nesokotîndъ-se îн stare a se omъne, s'a re-
 trasŭ къ omîtirea чеa Ŭrgъreaskъ къtre mъndî. Dar Gavrilŭ
 Vodъ, înkredîndъ-lŭ къ nъ-i va face nimika, elŭ a datŭ
 дръmslŭ Ŭngъrîlorŭ mi a venitŭ de s'a sъnъsŭ Domnelŭi.
 Între ачeste, primîndŭ ordîн de la Пôrtъ ka съ pleче къ
 Skenderŭ-Паша earъmî assъra Poloniei, mi avъndŭ къ omî-
 rea Romъneaskъ ne Пахарникŭлŭ Lъns, mi ne Къmitanelŭ
 Въzdъganŭ, Gavrilŭ Vodъ s'a îнgelesŭ къ Паша Тъrkŭ mi
 prinъndъ-i î-a trasŭ îн деапъ. Dar îн къrselŭ lipsireî lŭi
 Gavrilŭ Vodъ din деаръ, boerîi аŭ trimîsŭ arzŭ (плъngere,
 doleanдъ) assъra lŭi la Пôrtъ, kare l'a mi skîmbatŭ dъpъ o
 domnie abia de zече lъnî. Gavrilŭ Vodъ n'a voitŭ съ se

maî întorck la Konstantinople, ci s'a dssş în Ţngaria, şnde a mi mşritş.

De la dşnsşlş esistş şnş xisovş din anglş 7127.

A doua domnie a lui Radu Vodă I Mixnea.

Destitşzndş pe Gavrilş Vodş Movilş, Pórta a trimisş
 D. Chr. 1619. }
 Duple chrono- } pentrs a doa órş Domnş pe Radş Vodş Mixnea, ta-
 nologia } tşlş lşi Alessandrş Vodş. Ačesta, astş datş, a dom-
 locală. } nitş în pace kş blşndeđe mi kş dreptate. La 1621
 merse kş optirea Romşneaskş în şrma lşi Sşltanş Osmanş
 I asşpra Polonieî. Dşpş ačesta, în alş patrşlea anş alş
 domnieî sale, s'a strşmstatş la domnia Moldovei; iar în đea-
 ra Mşnteneaskş s'a rşndşitş Domnş earşmi de alş doilea
 fişls seş Alessandrş Vodş.

A doua domnie a lui Alexandru Vodă IV. ^{Dominty an}

Ačestş Domnş, kş tóte kş înkş era prea tşpşrş, însş
 D. Chr. 1623. }
 Duple chrono- } kşştata trebile Domnieî kş mşltş xşrničie mi skşm-
 nicile } pşttate. Iar pročesele mi neîndelegerile dintre po-
 locale şi } porş mi boerş le jşdeka kş mare dreptate mi ne-
 Moldave. } pşrtinire, pentrs kare mi-a atrasş şsbirea pşblikş. Domnia
 lşi fş liniştitş mi pačnikş, dar kş tóte ačesfea avş kşte-
 va sğşdsiriî tari. Kşlşramiî din Tşrgovimte, nenştşndş şş-
 ferî disiplinina la kare aş voitş a-î şşuşne, s'aş skşlatş din
 Gergiga, Ploemti mi Rşmiî de Vede, mi adşpşndş-se la
 Mşnemti, s'aş xotşrşttş şş vie asşpra Domnşlşi mi şş-lş go-
 neaskş din tronş. Boerii, kşmş aş aşzitş despre ačesta,
 s'aş adşnatş tođi împrejşrşlş Domnşlşi. Ačesta, lşzndş-î pe
 lşngş elş împreşnş kş ostamiî če eraş pe lşngş Kşrtea Dom-
 neaskş mi kş dregştorii, s'aş dşşş la Mşnemti mi aş kşzşttş
 fşrş de veste asşpra rebelilorş. Kşlşramiî fşrş în mare
 nşmşrş şčimiî mi risiniđi, iar Domnşlş se întorse învingş-
 toriş la Tşrgovimtea. N'a trekşttş mşltş timpş đşpş ačea-
 sta, mi s'aş skşlatş lşkşitorii de pe lşngş rislş Lotrş de

peste OltŃ, prokŃemŃndŃ DomnŃ pe ŃnŃ ore kare Paisie. DomnŃlŃ ŃndatŃ a trimisŃ omŃtire aŃŃpra lorŃ, kare Ń-a bŃtŃtŃ mi Ń-a rŃŃŃnitŃ, ŃŃizŃndŃ kŃarŃ pe DomnŃlŃ lorŃ.

Ńn intervalŃlŃ aŃesta DomnŃlŃ, fiindŃ vŃdŃvŃ, a voitŃ ŃŃ se Ńnsore kŃ fiika ŃnŃ omŃ inflŃentŃ din Konstantinople, a nsme SkarlatŃ BeŃlikŃiŃlŃ. TatŃ-seŃ, din Moldova, Ńa pof-titŃ ŃŃ vie ŃŃ fakŃ nsnta la TekŃŃi. DomnŃlŃ Ńa dŃsŃ kŃ mare pomŃŃ mi s'aŃ serbatŃ kŃŃŃniele de faŃŃ kŃ toŃi Ar-xiereŃi mi boeriŃ din Moldova mi Ńeara MŃnteneaskŃ mi aŃ prelŃngitŃ veseliile mai mŃlte zile; dŃpŃ kare s'a ŃntorsŃ fie-kare la ale sale.

AlessandrŃ VodŃ a terminatŃ de lŃkrŃ mi mŃŃŃstirea RadŃ VodŃ, pe kare ŃŃŃenŃse a o pŃnoi tatŃ-seŃ. Ńn aŃea-ŃŃ biserikŃ a adŃsŃ elŃ kornŃlŃ tatŃlŃi seŃ, dŃpŃ Ńe a mŃritŃ Ńn domnia Moldovei. Ńn zilele lŃi aŃ venitŃ fŃrŃ de ve-ste o mŃlŃime de TŃtarŃ, kare pŃdŃndŃ mi jefŃindŃ Ńeara pŃlŃ Ńn OltŃ, s'aŃ ŃntorsŃ, lŃndŃ kŃ ei mi o mŃlŃime de pri-sonieri. ElŃ a domnitŃ mŃnte ani, mi mŃrindŃ, fŃ ŃmormŃntatŃ Ńn mŃŃŃstirea RadŃ VodŃ a tatŃlŃi seŃ din BŃkŃ-rentŃi.

De la elŃ se gŃseskŃ xrisŃve din anŃ 7133, 7134, 7137 mi 7138.

DOMNULU XLVI.

LeonŃ VodŃ TomŃa.

DŃpŃ ŃŃrŃingele ŃmenilorŃ inflŃindŃ din Konstantinole, Ńn Ńrma morŃei lŃi AlessandrŃ VodŃ, a kŃpŃtatŃ { D. Chr. 1630. DupŃ chro-nicele locale. Domnia LeonŃ, fiŃlŃ lŃi StefanŃ VodŃ TomŃa din Moldova. AŃesta a arŃkatŃ aŃŃpra Ńerei mai mŃlte dŃri, pentŃ kare boeriŃ, fŃrŃ de niŃi ŃnŃ resŃtatŃ, se tŃngŃeaŃ la PŃrtŃ. Ne mai pŃtŃndŃ biŃeŃi lŃkŃitori ŃŃ ŃntimŃine a-tŃta greŃtate de dŃri, s'aŃ ŃmŃŃŃtŃeatŃ Ńn jŃdeŃele de pe-ste OltŃ, fŃgindŃ fie-kare Ńnkotro pŃtea. Iar DomnŃlŃ, prin AnrozŃ, silŃa pe boeriŃ ŃŃ plŃteaskŃ denlinŃ dŃrile fŃgarilorŃ, Ńn kŃtŃ ŃŃrŃmbŃtatea aŃŃsese revoltŃtŃre.

Atunci znel din boeri anume Matei, cu rangul de Agt, fiul Vornikului Danai, coborator din familia str-lucit a Bassarabilor, din satul Brankovenii, judeul Romanaii, peste care el era curmsitor, ne mai ptend sferi attea abssri mi imilri, s'a rdikat inpres cu Aslan Vornikul, Dorgan Spatarul, Barb Predesca Paharnikul, Mixai Kofan Spatarul, Dimitrie Filian Slgerul, Mitrea Vistierul mi alii boeri, mi a trekst in Transilvania prin plail Vslkan. Domnul Ardealului George Rakoci, Baroni mi Nemeni, i-a priimit cu mare onore mi le-a dat osnilitatea cea mai kordial. Leon Vod le-a skris de do mi de trei ori ca s se intork mi s se liniteask ne la kasele lor, inkredindnd-i prin jerminte cu ne va sptra ne nimini intr nimika. Boerii n'au voit s-l kreasz mi a stat ne lok. Leon Vod a trimis de a patra or la ei ne Teofil Episkopul Rimnikului mi ne Vornikul Xrizea, ca s-i indenne s se intork in patria lor; dar strginda aceasta a fost in demert. Emigratii, kptnd znel korn de omtire Ungreask de la Rakoci, a emit din Transilvania tot ne la plail Vslkan, mi s'au kobort la Trgul Jisli. Akolo, adnd mi alt omtire de pear din treapta Romiorilor, a pches spre Bkremti, pnd avangarda srb Barb Predesca Paharnikul, mi Mixai Kofan. Leon Vod, km s'a inntingut de aceasta, ne de o parte a trimis ka avangard inaintea lor ne Mix Spatarul cu o parte de omtire, iar, ne de alta mi-a trimis Dorna cu tote kokonele la Grgi; dnp aceasta, cu omtirile ce mai avea, a mers pn la satul Perschenii. Akolo, fknd konsiliul general cu boerii mi cu kanii omtirei, mai intri a trekst armata in revista, apoi a pltit lefile tstror Dorobanilor, mi dnp aceasta s'a intors ear mi la Bkremti, ameznd mi tabra din jos de Mntstirea Mixai Vod.

Mix Spatarul, fr a mi de minkrile lui Leon Vod, s'a intrinit cu avangarda rebelilor la satul Ungreii, mi stnd la btae se invinse mi abia skpu cu fga. Dnp aceasta, viind mi Aga Matei cu cei-lalii boeri spre

Bskremiti, s'aš lovitš kš Leonš Vodz čelš frikosš. Bvčlia fš sžngerostš, ĩins ontš ore, mi se žčiserš mšlĳi mi drintr'o parte mi din alta; dar in fine viktorija ržmase in partea lšĳ Leonš Vodz. Dintre rebeli se minserš vii Preda Bržnko-veanslš, žnkisłš lšĳ Aga Mateis mi Radž Logofčtš, kare ne žrmš kš dare de mšlĳi bani mi-aš kšmĳratš libertatea mi viaga. Adamš Bansłš mi Preda Florikoisłš se tšearš in mijlokšłš taberei; Prensiorš Armansłš fš trasš ne đeapš; iar patržzeči de Žngšri din čei prinšĳi se trimiserš la Konstantinopole. Džpš ačeasta se fčkš o grópš mare lžngž dršmš in kare se aržnkarš kornšrile čelorš kžžđĳi in bčtae, mi de asžpra se fčkš o movilš mare. Aga Mateis, mi boeri kžđĳi aš nststš skžpa kš ržmšmĳga omtirei, s'a re-trasš din'kolo de Oltš. Dar Leonš Vodz, a trimisš džpš đžnšĳi ne kšmnatšłš seš Bansłš Bož mi Nedelkš Boteanž kš omtire. Ačestĳa, gonindž-i mi ajžngžndž-i la mžnžstirea Tismana, žnde se in'kiseserš, s'aš lžntatš trei zile, dar nenžtžndš isnržvi nimika, s'aš in'torsš. Aga Mateis, ašzindš kš vine omtire maĳ mšltš asžpra lšĳ, a emitš din Tismana mi s'a trasš in mžnđĳi; in fine, gržmžditš de omtire sžb komžndšłš lšĳ Kžnitansž Ĵiorma, a trekstš earžmi in Transilvania.

In intervalšłš ačesta, ašžndž-se gžbernatoris marginilorš Džnžrei Meemetš Abaza Paša, mi ašzindš de čele in-tžmplate in đearž din kaša lšĳ Leonš Vodz mi a Grežilorš, s'a in'tristatš fórtē. Pentrs ačeasta s'a xotžržtš sž statorničeas-kš ne Aga Mateis Domnš, ka ne žnšłš čē-lš kžnomtea de omš kapabilš mi virtžosš. De ačeaa ne de o parte a raportatš la in'pžržđie desure čele in'tžmplate, iar ne de alta a trimisš ne protoierezłš din Silistra Ignatš in Transilvania kžtre Aga Matei kš skrisori, ka sž vie kžtš maĳ kžržndš fžrž de teamž la đžnsłš. Totš odatž mi Leonš Vodz a trimisš ne Mitropolitšłš Grigorie, ne Ivamkš Vornikš mi ne Grigori Komissłš kš skrisori atžtš kžtre boeri noštindž-i sž vie mi promiđžndž-le amnistie mi favorĳ, kžtš, mi kžtre Rakoi noštindž-lš sž-i in'demue a se in'torče in patria lorš. Aga Mateis mi kžđĳi-va din boeri nž s'aš in'džnplekatš; iar Filimanž, Kodofanž, Predeksš, Petre Slžgerisłš, Barbž de

la Pocana, mi Ionamkx de la Gaea, s'aş întorsş în dearg mi s'aş înkinatş Domnslş, karele i-a înaintatş îndatş în dregştorii. Dşpş achemtia a venitş mi Aslanş Vornikşlş, pe kare Leonş Vodş l'a fşkşştş Banş la Kraiova.

În intervalşlş ačesta priimindş mi Pórta raportşlş lşl Abaza Paşa, a destitştatş pe Leonş Vodş mi l'a adşştş la Konstantinopole prin şnş Kanşgişş împerşteskş, rşndşindş Domnş pe Radş Vodş fişlş lşl Alessandrş Pleshş karele era atşncş Domnş în Moldova. Dar boeriş din đeara aş skrişştş îndatş lşl Aga Mateiş ka şş grşbeaskş a veni fşrşş întşrziere. Ačesta îndatş mi-a lştatş zioa bşpş de la Rakoş, karele a orşndşitş şş-lş ւetreakş kş onori mi kş pomşş pşpş la marginile đerei, arştşndş-i prin ačesta rekşnoştinşđ pentru servidşşşile ւe-i fşkşşse kşndşş veniserş Nemşşii asşşura lşl Tokaş. Kşmş a ajşnsş Aga Mateiş la Romaşş, s'aş adşnatş împejşrşlş şeş toşş boeriş mi omşşirea mi, fşkşndş Adşnare generalş, aş cotşrşttş într'snş kşvşntş şş nş priimeaskş pe Radş Vodş; kşvş aş şşdekatş kş Radş Vodş, lşrşndşş domnia kş dare de banş, mi adşkşndşş earşşmi mşşđime de Grevş pe lşngş elş, va adşčş earşşmi đeara în datorii mi în nevoi. Aşa đarş prokiemşndşş Domnş pe Aga Mateiş, mi lşrşndş-lş fşrş de voe, l'aş đşştş la Nikopole la Meemetş Abaza Paşa. Ačesta, priimindş-lş kş mare onóre mi kş Meterxané, saş mşzikş domneaskş, l'a îmbrşkatş kş blanş domneaskş mi l'a felicitatş de Domnş. Apoi lşrşndşş anafora din partea boerilorş kş ւerere de a se înkşvşinđa alegerea, mi trimidşndş'o la Konstantinopole kş skrisoriş din partea sa, a trimişş pe Matei Vodş la tronşlş şeş în Bşkşreşti kş o nşmeroşş omşşire Tşrčşeaskş şpre ajştoriş.

De la Leonş Vodş essistş đoş xrişóve kş data din añi 7139 mi 7140.

DOMNULU XLVII.

Mateiu Vodă Bassarabă.

Acesta era bărbatș plinș de esperiinț, înțelepciune mi kragiș; pe lăngă aceste era drentș, miserikor-diosș, nietosș, mi dotatș kș mște alte virtăți civice mi morale.

D. Chr.
1633.
Din diverse
chronice
loc. și altele

Kăți-va din boeri, prekșmș Nikolae Vistierisł, Dimitrie Dădeskș, Panna Logofătisł de la Greci, Mixș Spătarisł, Katargiș Stolnikisł, Vasilaki Aga mi alții, așzindș kș la Nikopole se prokiema Domnș Aga Mateiș, s'aș dșș la Moldova pentrș ka sș se întorkș kș Radș Vodș ce venea de la Konstantinopole. Radș Vodș, așzindș de cele întmplate în țearș pe drșmș, a trekștș Dșnșrea la Oblăcița mi s'a șnitș kș partisanii seî, kariî adșnaserș kștșva omtire nșimitș la Slamș-Rșmnikș. Matei Vodș, așzindș despre aceste, a trimisș șnș kornș de omtire la Bșzșș kș Mișaiș Kodofanș mi Radș Dademș. Boeriî, kș Radș Vodș, atșnșe s'aș retrasș la Movilș, în marginea Siretisłi. De akolo doi boeri, skimbșndș-se în xaine prôte, s'aș dșș în tabșra slșjitorilorș Mșnteni mi s'aș çerkatș a-î îndemna sș deserteze de la Mateiș Vodș. Slșjitoriî, departe de a le da askșltare, i-aș prinsș mi i-aș adșș la Mateiș Vodș. Acesta i-a liberatș mi i-a trimisș îndrștș sș șnșe kamarazilorș ka sș se întorkș în țearș, promișndș kș nș le face niçi o șpșrgare. Dar Radș Vodș mi kș boeriî emigrați, kșpștșndș ajștoris de omtire de la Domnșș Moldovei, mi de la Tștariî din Bșgeakș, kari ęraș sșb komșndșsł Isi Skiemnș Agasi, a intratș în țearș, pșrtșndș înainte Tșisri mi steme țęçemti, mi anșkșndș drșmșsł kștre Bșkșremti pșda mi jefșia neferiçita țearș kș çea mai mare kșszime mi neomenie.

Mateiș Vodș a adșnatș mi elș omtirea sa, mi împșrșindș-o în doz kornșri, pe șnșsł l'a ameșatș în marginea Bșkșremtilorș despre Dșdșemti, mi pe çea-l-altș în kare se afla elș însșmi kș boeriî seî, lăngă podșsł Obilemtilorș la Kolințina, din josș de mșnșstirea Vornikisłi Danș. Așa da-

гъ, la 25 Oktombre în anşlă 1633, întălnind-se avan-gardele îmbelorş пѣгнї din josş de monastirea Шѣмбсита, ми înkăerăndş-se în лѣпъ кѣ mare înverşnare, se învinse ачѣа а лѣї Radş Vodъ ми se retrase кѣ marї perderї. Adoa zi de dimineауъ, ошtirile îmbilorş Domnї se пѣсеръ în гѣндşеалъ де бѣтае: Mateї Vodъ а аmezatş în dreauta ne Тѣдосї Шпѣтарїслş fiislş лѣї Лѣнѣ Пахарникѣ кѣ пѣтереа ка-валерїеї, компѣсѣ де корпѣслş Кѣлѣграмилорş, алş Skăstelnicїlorş, ми алş Сѣрѣдеїлорş; în стѣнга а пѣсş ne Ivamкѣ Vornıklş ми ne Вѣleanѣ, кѣ корпѣслş Кѣлѣреїлорş Romїorї ми кѣ знş корпѣ тѣрѣескş sşb komăndslş знсі Agъ алş lorş; iar în mijlokş sta tóť pѣтереа nedestrъ, în kare se afla знş kolonelş алş лѣї Abaza Пана кѣ Тѣгчї, Пахарникѣслş Предескѣ кѣ Dorobanгї, Aga Onrea кѣ Тѣлнїї ми Кѣзачїї, саş Pedestramїї, ми кѣ Кѣпитанş Лѣнѣ кѣ Seїmenїї ми Вѣнѣторїї; în dosslş ачѣстора апої, s'аş аmezatş ми аrierş-garde, îмпѣргїте în diverse корпѣрї ¹. Iar stindardslş, kare sta înainteа ошtireї, аѣа зѣгрѣvitş ne Archangelslş Mixailş кѣ sabia гóлъ întinsъ. Radş Vodъ асемїне în dreauta а пѣсş ne Тѣтарїї sşb komăndslş а дої Мѣрзачї ²; în стѣнга кѣлѣрїмеа Moldoveї sşb komăndslş Xatmanslşї Moldovenilorş ми а дої боерї Măntenї, Mixѣ Шпѣтарїслş ми Xrizeа Vornıklş; iar în mijlokş tóť infanteria Moldovenilorş Seїmenї, ми а Slăjїtorїlorş кѣ кѣпитанїї lorş, sşb komăndslş боерїлорş Măntenї, Dimitrie Vistierїslş Dădesкѣ, Nikolae Vornıklş, Пана Logofăť, Aga Vasilaki ми Katargїx Stolnikslş. Iar în frănte sta stindardslş îмпѣрѣтескş ми Тѣїsrїle кѣ Skiemn-Agasi.

Astfelїx аmezăndş-se ошtirile амѣндоръ ne кѣмпѣслş Dădemtilorş, Domnїї аş datş semnalslş де бѣтае. Атѣнче s'аş renezїтş Тѣтарїї кѣ marї strїгѣте асşпга Romїorїlorş ми а Тѣгчїлорş. Romїorїї, despѣргїndş-se în доъ, аş пѣсş ne Тѣтарїї la mijlokş ми ї-аş лѣатş între доъ foksrї. Dar кѣлѣрїмеа Moldovenilorş, sosindş în ајstorїslş Тѣтарїлорş, ми ачѣа

¹ Desire корпѣрїle аѣсте де ошtire, vezi în томslş алş II deskriereа че се фаче nentrъ organisarea lorş.

² Мѣрзачї се нѣмеа боерїї Тѣтарїлорş kari ераş koborştorї din familia Хѣnilorş.

a Кълърашилорѣ în ajstorisлѣ Romiorilorѣ, s'a fьkьstѣ o amestekьtsьrъ infrikomatъ mi nedeskrintibilъ. Asemine omtirile nedestre, viindѣ pentѣ la pentѣ, kь atьta mьnie mi invermьnare se lъntaѣ, în kьtѣ ori че komьndѣ de retragere saѣ închetare, ar fi fostѣ kь nenъtinъ de a fi askьltatѣ. Era întrъ adevьrѣ знѣ spektatolѣ straniѣ sь vazъ чинeva знѣ resbelѣ civilѣ între Mъntenі mi Moldovenі, între Romъnі de ачeeamі familie, prekьmѣ mi între Тьрчи mi Тьtari, kondьssѣ de o ambiциsne mi знѣ entьsiasmѣ fьrъ essemuls. Pe kьndѣ знѣ kornѣ de omtire інкьнъsra ne altьlѣ, karele de o datъ era інкьнъsratѣ de кьtre altьlѣ, se vedeaѣ kіar Domnіi алергьndѣ kь neobosire în tôte пьрдиле mi lъndѣ parte în lъntъ kіar în чentьslѣ бьтъліeі, în perikolьslѣ чelѣ маі mare. Тьtariі, kь renezile lorѣ atakьrі, аѣ fьkьstѣ mьлтъ strikьчьisne Romiorilorѣ mi Тьрчилорѣ; dar mi ачештіa, аjстаці de Кълъраши mi алціі, ми-аѣ resbьnatѣ маі kь ачeeamі мьsьrъ. Omтirea Romъneaskъ earъmі de чинчі ori a întorsѣ dosьlѣ, neпьтьndѣ ssferi pornirile Moldovenilorѣ, mi de чинчі ori earъmі s'a întorsѣ la бьтаe. În fine, дьпъ o бьтаe neінтрerъптъ de ontѣ оре, de dimineaцъ mi пьнъ în seаръ, інvingerea s'a pronьснатѣ în partea lъі Mateі Vodъ. Mъntenіі, вьzьndъ-se інvingьtorі, de mi obosіці фьрте, gonіrъ kіar în seара ачeea ne Тьtari mi Moldovenі пьнъ la Stefьnешті. Radъ-Vodъ, plinѣ de снаімъ, mi fьgіндѣ kь kapьslѣ golѣ, abіa a skьпатѣ kь іzьeala kalьslі seѣ la Afьмаці; de akolo, kь пьцине рьмъшиде din omтirea Moldoveneaskъ mi Тьтьraskъ, a trekьтѣ în Moldova. Дьпъ дьnsьslѣ s'aѣ dьssѣ mi боеrіі rebelі, din kari Nikolae Vistierisлѣ mi Папа Logofьтьslѣ аѣ рьmasѣ morці ne кьмпньslѣ рьsboйьslі. Mateй Vodъ інсъ prinъndѣ ne кьці va din еі, і-a trimisѣ ne la kasele lorѣ, fьrъ sь le fakъ ничі o сьпьrare; asemine ne Skіemп-Agasi kь stindardsлѣ імьпьrьteskѣ l'a adьssѣ kь кьвиинъ în Bьkьrешті. În ачeastъ бьтъліe аѣ кьzьtѣ чeі doі Mьrзачі Тьтьrешті, маі мьлді кьпнитані інsemнаці Moldovenі mi Mъntenі, ми аѣ рьmasѣ din імбе пьрдиле ne кьмпньslѣ бьтъліeі neste чинчі миі de kadьvre; iar рьниці, din чeі маі інsemнаці, аѣ fostѣ Івашкъ Vornікъ, Предескъ Пахарникьslѣ mi Bьleanьslѣ.

Dăpъ ачеаста, viindă Matei Vodă în Băkremti, a făkătkă răgăvâșni de mălășmită lăi Dămnezeș pentră învingerea strălăviti ce a renertată. Atănce a sosită mi de la Pórtă zăň Imbroxoră împărtesckă, anșme Solimană Aga, karele i-a adășș firmană mi stemele de domnie, dăpъ mijlocirea lăi Abaza-Паша. Dar Matei Vodă, înkinșindă-mi kă Alesandru Vodă din Moldova, kă fișlă seș Radă, kă boerii făgară mi kă Greții, voră șma a-i face intrigi mi niri la Pórtă, a găsită kă kale să se dăkă în persónă la Konstantinople. Devi, lășândă la tronă ne Dóșna lăi Elena, a lăată kă sine ne Imbroxoră lăi împărtesckă, ne Mitropolită lăi Grigorie, ne Teofilă Episkopă lăi Rîmnikă lăi kă mai mălăi preoți, boeră mi kăpitani de Kălărașă, Romiori mi Dorobanți; kă асештіа, trekândă ne la Silistra ne la Abaza-Паша, s'a dășș la Konstantinople, șnde sosindă a trasă la palătlă propriă ală derei Romănești nămită Vлах-Serai. Peste treș zile s'a înfășmată la marele Viziră, karele l'a primită kă onóre, mi îmbrăkândă-lă kă Kaftană, l'a trimisă la kasa sa. Atănce aș sosită mi boerii emigranți de la Moldova, împreșă kă kăpăiva boeră Moldovenă, adăkândă kătră Pórtă skrisori de rekomăndăvâșne de la Alesandru Vodă. Асештіа, șnindă-se mi kă boeră Greți din Konstantinople, aș dată plăngere la împărată lăi asșura lăi Matei Vodă, arăkândă asșura lăi o mălăime de înkriminări. Împărată lăi a ordonată să se jădece în persónă kă Domnă lăi Divană lăi împărtesckă înainte Viziră lăi. Astfelă șrmăndă-se, Matei Vodă s'a jăstifikată înainte Divană lăi, iar akășatoriă lăi aș emișă kă rășine.

Dăpъ ачеаста, Mitropolită lăi Grigori kă Episkopă lăi Rîmnikă lăi mi kă boeră Romăni, aș făkătkă plăngere kătră Săltansă în kontra boeriloră Greți, zikândă kă ei aș prăpădită đeara kă strămbățăpile, kă korăpăđășnea mi kă intrigile loră. Atănce Săltansă a întărită din noă domnia lăi Matei Vodă, mi nofindă-lă să i se înkine în persónă, l'a onorată kă șemnele domnești dăpъ datină, iar ne boeră se i-a îmbrăkată ne toți kă kaftane mi astfelă i-a trimisă a

kasъ kъ o pomпъ kare nъ s'a maī fъkstъ altsi Domnъ¹. Atsnчi Moldoveniī mi Greчii boeri s'aъ fъkstъ nevъzъdī de frikъ mi de rъmine; iar boeriī Mъntenī, viindъ kъ tojī la Domnъ, aъ kъzstъ la niчiorele lsi, чerъndъi ertare. Domnъlъ, kъ generositatea sa чеa fireaskъ iī ertъ mi iī trimise iīdatъ iīnresnъ kъ Arxierei mi kъ чеi-l-aldъ boeri iī deargъ. Peste trei-zeci de zile, pe la 1 marte 1634 a venitъ mi Matei Vodъ. O mълgime de noporъ, mi tojī boeriī, aъ emitъ iīntrъ iīntimpinarea sa la malъlъ Dъnъrii; mi drentъ semnъ de bskъrie mi ferichire, noporъlъ iīmъ desbrъka xainele mi le amternea la пъmъntъ, de a venitъ Domnъlъ preste e-le пъпъ iī Bъkъremti kълare.

Nъ tъrziъ Sъltanъ Mъradъ IV, deklarъndъ resbelъ Polonieī, a ordonatъ lsi Mateis Vodъ mi lsi Moise Vodъ din Moldova ka sъ ia parte iī espediчiune, iīnresnъ kъ Abaza-Pama mi kъ Tъtariī de la Bъgeakъ. Aчeste пъteri iīntrъ-nite, trekъndъ Nistrъlъ, aъ iīnчepstъ sъ batъ четatea Kame-niчei; dar, iīnainte de a o lъa, s'a rъspъnditъ o шtire minчi-nosъ kъ vine mълgime de ôste kъzъчeaskъ asъnra lorъ, dъпъ kare, iīspъimъntъndъ-se Abaza-Pama, s'a retrasъ iīnresnъ kъ Domniī Romъni. Dar kъzъndъ bъnъeala asъnra lsi Moise Vodъ kъ шtirea aчea minчiъnosъ ar fi fostъ o stratagemъ tъdъtore din partea sa, Pôrta l'a destitsatъ mi a rъn-pъitъ iī lokъ-i pe Vasile Vodъ. Aчesta, kъmъ a sositъ iī Moldova, krezъndъ kъ va пъtea пъne pe fiislъ seъ Domnъ iī dearga Mъnteneaskъ, a gъsitъ pretestъ mi a plekatъ kъ o шtire asъnra lsi Matei Vodъ. Kъпъtъndъ шtire kъ aъ ajъnsъ

1 De atsnчe s'a fъkstъ datina ka sъ iīmbrache la Pôrta pe 12 boeri kъ kaf-tane la fiekare domnie nosъ: mi fiindъ kъ boeriī lsi Mateis Vodъ eraъ kъpitanī de omtire, din kare чelъ iīntъix era kъpitanъ de Dorobanчi, de aчeea pe чеi iīntъi boeri ai domniei Pôrta iī nъmemte boeri de Dorobъnчie.

De atsnчe s'a nerpъtsatъ mi datina kъ, kъndъ este sъ se iīfъdгime-ze Domnъlъ la Sъltanъlъ, iī zioa aчeea de dimineadъ se dъche la pala-telъ iīmъpъteskъ kъ boeriī mi gъstъ din kazanъlъ kъ чiorbъ a Ienичeri-lorъ, lъkrъ че iīsemneazъ kъ se iīnskrie iī nъmъrъlъ lorъ ka komъn-dantъ alъ omtirilorъ. Dъпъ aчeasta se fache чeremonia iīfъdгimъrei, pre-kъmъ se va arъta pre largъ iī tomъlъ alъ III-lea.

пѣнѣ în jădeуѣлѣ Вѣзѣлѣ, Matei Vodă nă perde timpă şi pleacă asupra lui kă tótă omtirea че avea şi kă o cheată de Ţngări, kare-î trimesese Rakoci în ajătoriş. Vasile Vodă, văzândă psterile lui Matei, şi nebizăndă-se a se măştra kă elă, s'a întărnătă îndărăntă kă mare răşine, alăngătă пѣнѣ la Пѣна. Дѣнѣ ачѣста, de akolo a dată дрăмăлă Ţngăriloră, karii a trekătă în Ardeală prin Trotsăi, прăдăндă tóte lokările prin kare s'aş strekărată, dar Matei-Vodă s'a întorsă la Тărgoviştea.

Vasile-Vodă şi de a doa órg a intrătă în ueara Mănteneaskă kă Тătarі şi Moldovei; dar Matei-Vodă, kă işueala lui чеa natărală emindă-î înainte la satălă Nenimoră pe lăngă Ielomiş, şi lovindă-lă kă fărie, i-a sfărmătă mai tótă omtirea, în kăţă Vasile Vodă abia a skăpată kă kăpăiva ómenі la Brăila. Dar дѣнѣ ачѣста, пăndăse la mijlokă nişte amici, s'aş impăkată Domniі; şi în memoria ачѣтеi impăчăiri, Mateiş Vodă a făkătă la Тărgoviştea, kă keltăelele lui Vasile Vodă o biserikă kare esistă şi пѣнѣ astăzi, nămită Stelea, în kare se vede marka Moldovei; iar Vasile Vodă a făkătă asemine în Moldova kă keltăeala lui Mateiş Vodă, mănăstirea Soveja.

Пачеа întărită între ачѣтi doi Domni a înченăţă a fi răă văzăţ de Pórtă; mai alesă norokălă lui Mateiş Vodă. în бѣтălii, îi însăfla marі îngrijiri. Аша dară, ulănăindă sfărmăarea psteriloră lui, Pórtă a ordonată în askănsă tăпărălă Sinan-Pаша de la Isakchea kă să între kă omtire şi să loveaskă pe Matei Vodă. Sinan-Pаша intră fără de veste, şi aprăindăse de Вăкăremti, şi-a despărită omtirea în doă tabere, аwezăндă pe şna deasăpra Kotroceniloră, şi pe чеa-l-altă din josă de Văkăremti la Vitani. Mateiş Vodă, adăpăndăş omtirea kă işueală la Вăкăremti şi înarmăндă попорăлă, a inkănjărată kă kă şăă пărete totă orăşăлă; dar în аша posičione, s'a mărginită a se pinea în defensivă şi a observa zi şi nişte mişkările lui Sinan-Pаша Ачѣста, krezăндă nóte kă psterile sale nă săntă îndestăltóre, s'a temătă a lăa ofensiva; чi a trimisă respănsă în sekretă lui Mateiş Vodă kă elă a venită дѣнѣ îndemnările lui Vasile

Vodъ, dar kъ, kъnoskъndъ nedreptatea, se întóche fъrъ a-î face ničí o strikъчisne. Sinan-Pашa, în adevъrъ, primindъ darsrî de la Mateis Vodъ, a trekstъ îndrъrutъ peste Dъpъ-re. Pórta, dъpъ aceasta, a întrebъingatъ în sekretъ o altъ strategemъ: a ordonatъ lъi Sinan-Pашa sъ adsne omtirî mi sъ stea la Oblъчiga, pe de altъ parte a skrisъ atътъ lъi Mateis Vodъ kътъ mi lъi Vasile Vodъ ka sъ vie kъ omtirile lorъ la Akermanъ, saъ четatea Albъ, mi sъ stea akolo пълъ la alъ doilea ordinъ. Mateis Vodъ atъche, bъnsindъ kъ întrъ adevъrъ trebse sъ fie vre знъ planъ askъnsъ din partea lъi Vasile Vodъ, mi temъndъ-se ka nъ kъmva sъ vie între doъ fokъrî, a refszatъ de a emi din ęearъ, mi a trimisъ la Pórtъ jstifikъrile sale. Totъ odatъ, supre a-mî resbъna pe Vasile Vodъ, s'a nъsъ în alianцъ kъ Georgi Rakođi, kъ karele se afla în relaцisni intime, mi s'a îngelesъ ka sъ-lъ dea josъ din tronъ. Pentrъ aceasta s'aș adresatъ kъtrъ знъ boeris din Moldova, a nъme Logofътsîlъ George de la Bъkъчisni, mi pronъsindъ-î domnia, l'aș îndemnatъ sъ ia parte în komplotъ. Dъpъ aceasta, omtirile Domnilorъ aliadî, intrъndъ fъrъ de veste în ęearъ mi avъndъ în kaplъ lorъ pe nъmitslъ boeris, karele se mi prokîemase Domnъ, aș kълkatъ kapitала Iamii. Dar Vasile Vodъ, de mai nainte gъsindъ timпъ a-mî rъdika kasa mi a se retrage la ginerele seș Timъшъ, fîslъ lъi Xmelniski Xatmanslъ Kazachilorъ, lъsъndъmi akolo Dóma kъ komii, s'a întorsъ îndatъ kъ ginerele seș mi kъ mълциme de Kazachî, mi dъndъ resbois lъi George Stefanъ Vodъ ilъ goni din ęearъ mi-mî lъz earъmi tronlъ. George Stefanъ Vodъ atъche se retrase în Transilvania, iar omtirea Mъnteneaskъ se întorse în ęearъ.

Vasile Vodъ, dъpъ aceasta, a voitъ a-mî rъsbъna pe Mateis Vodъ, pentrъ kare a mi intratъ în ęeara Mъnteneaskъ kъ omtirea че o avea mi kъ ginerele seș Timъшъ. Mateis Vodъ a trimisъ înaintea lъi pe Deikъ Spъtarislъ kъ знъ kornъ de kavalerie, karele, bътъndъse la Fokmanî, fъ invinsъ mi rъsimiț. Dъpъ aceasta a mai trimisъ знъ kornъ de Seimeni nedestri kъ tъnsrî mi хайдъчî kълrî, kari earъmi fъrъ îvinъi la Шопlea pe Teleajъnъ. Atъche Matei Vodъ

se skzľ ĩnsšmĩ ka tođĩ boerĩĩ mĩ omtirea kare-ĩ maĩ rĕmĕ-
 sese mĩ emĩ ĩn kalea ľĩ Vasile Vodĕ la satzľľ Fĩnta, pe ana
 Ialomĩgeĩ, ȣnde se ĩntĕrĩ kĕ mangĕrĩ mĩ kĕ alte ĩntĕrĩrĩ de a-
 pĕrgare. Amezĕndĕ-mĩ tabĕra, a ķĩematĕ pe boerĩĩ mĩ pe ķĩpĩ-
 taniĩ de omtire mĩ le-a zĩsĕ: „O bravĩĩ mĩ vitejĩĩ meĩ ostamĩ!
 „rĕgađĩ pe Dĕmnezeĕľ sĕ vĕ ĩntĕreaskĕ ĩn bĕtĕlia aĕeasta, ka
 „ĩn atĕte altele de maĩ nainte. Pregĕtĩđĩ-vĕ, ķĕĕĩ eaka dĕm-
 „manzľľ vine. Vĕ rogĕ ĩnsĕ sĕ nĕ kare ķĕmva din voĩ sĕ se
 „afle ķĕ xotĕrĕre mĩ ķĕ ķĕgetĕ ĩndoĩtĕ; ĕĩ tođĩ ĩntĕr'o kre-
 „dĩnĕ, ĩntĕr'snĕ ķĕgetĕ, ĩntĕr'o xotĕrĩre, ĩntĕr'o singĕrĕ dra-
 „goste ķĕtrĕ ľĩsĕsĕ Dĕmnezezľľ nostrĕ, ķĕtrĕ đeara ĕea mĕltĕ
 „ĩsbitĕ mĩ ķĕtrĕ mine Domnľľľ vostrĕ, sĕ stađĩ ķĕ armele
 „ĩn mĕnĩ ĩnaintea dĕșmanilorĕ ķĕ statornĩĕe mĩ ķĕ ķĕra-
 „gĩz, prekĕmĕ adeseorĩ ađĩ statĕ mĩ voĩ, mĩ pĕrĩnđĩĩ vostrĩ.
 „Ľzađĩ seama ka sĕ nĕ ĩnmormĕntađĩ pe pĕmĕntzľľ aĕesta
 „faĩma ĕea strĕľzĩtĕ a nĕmelsĩ vostrĕ, ķĕĕĩ atĕnĕe ķĕ nimĩ-
 „ka nĕ vĕ veđĩ folosĩ.“ Aĕeste zĩĕĕndĕ, a datĕ fokĕ ȣnđĩ
 tĕnĕ ka semnĕ de bĕtae, fiĩdĕ ķĕ ĩn momentzľľ aĕela se
 vedea auroĩĩndĕ-se Vasile Vodĕ ķĕ ginerele seĕ mĩ ķĕ o-
 mtirea, kare se sĕkotea de doĕzeĕĩ de miĩ de ómenĩ, pe
 ķĕndĕ aĕea Mĕnteneaskĕ abĩa nĕmĕra ontĕ miĩ.

Amezĕndĕ-se ĩmbele omtĩrĩ ĩn linie de bĕtae, a ĩnĕ-
 pĕtĕ bĕtĕlia ĕrĩn fokzľľ tĕnrĩlorĕ mĩ a pĕștĩlorĕ, ķĕ ma-
 re ĩzdealĕ din amĕndoz pĕrgĩe. Dĩntĕr'snĕ kapĕtĕ alĕ ta-
 bereĩ ľĩ Mateĩz, rĕșmĕndĕsse ȣnĕ kornĕ de omtire, a trekĕtĕ
 Ialomĩđa mĩ a ĩggitĕ. Atĕnĕe Mateĩ Vodĕ, vĕzĕndĕ ķĕ o-
 mtirea sa s'a ĩnfrikomatĕ mĩ s'a ĩmĕșđĩnatĕ, s'a ĩngrĩjitĕ ka
 nĕ ķĕmva sĕ fie ĩnvĩnsĕ, mĩ a ĩnĕpĕstĕ sĕ alerge ĕrĩn tóte
 mĩrĕrile ĩmĕrĕbĕtĕndĕ-le mĩ zĩĕĕndĕ: „Bravĩĩ meĩ ostamĩ!
 „fiđĩ ķĕ ĩnimĕ, ķĕĕĩ vĕzĕ ķĕ darzľľ ľĩ Dĕmnezeĕľ este dea-
 „șĕra nóstrĕ. Amĕ statornĩĕ kredĩnĕ ķĕ o sĕ ĩnvĩngemĕ
 „ĩn ķĕrĕndĕ, mĩ o sĕ gonĩmĕ pe dĕșmanĕ ķĕ rĕșĩne.“
 Ķĕvĩntele Domnľľľ aĕ ĩnsĕfleđĩtĕ ĩnimile tĕșrora: Ro-
 mĕnĩĩ dĕșpĕ aĕeasta aĕ ĩnĕpĕstĕ a faĕe ataksĩrĩ ĩnfrikoma-
 te; dĕșpĕ ĕe-mĩ sloboziaĕ armele ĕele de fokĕ, ĩmĩ sko-
 teaĕ șĕbiile, se arĕnkaĕ așĕra dĕșmanilorĕ, mĩ se bĕteaĕ
 pentĕ la pentĕ. Maĩ ķĕ seamĕ boerĩĩ ĕeĩ maĩ marĩ ķĕ fiĩ

lorș chei de alș doilea ¹ mi kș trentele servitorilorș mi ale sșpșșilorș lorș ², arșnkșndș-se kș entșsiasmș în cheutrșlș dșșmanilorș, îi tșeaș kș sșbiile góle mi-ı goneaș în tóte pșr-
pșile. Atșncș mi Mateiș Vodș, vırndș-se în desinea chea
maı mare a bștșliei, a kșpștatș o plagș la genșnkıřlș nișio-
rșlș drentș de la o lovire de pșmkș; dar kș tóte bștrșne-
pșele sale, nș s'a infrikomatș, či a șrmatș a se bate kș in-
sșfleșire tinereaskș mi kș o bravșrș neasemnatș. Lșnta
se încheșse de dimineadș, mi pșnș la noșș óre ³ inkș nș
se xotșrișe viktorıa. Atșncș șnș evenimentș neaștentatș a
assıgșratș învingerea în partea Mșntenilorș. Pe kșndș bș-
taea se afla în ferbinșeala chea maı mare, s'a rșdikatș de
odatș desne apșșș șnș norș negrș mi desș kș o fșrtșnș
infrikomatș, kare, adșkșndș șnș prafș teribilș, a silitș pe
ımbele pșrșı sș se retragș mi sș se desparșș, fiındș kș nș se
maı vedea omș kș omș. Dșnș așeasta norșlș, viındș peste o-
știrea Moldo-kșzșcheaskș, a încheștș a se rșmne mi, dșnș
o grindinș deașș mi gróșș, a rșvșrsa o plóe infrikomatș,
în kștș tșbșra lși Vasile Vodș se pșefșkș într'șnș eleșteș
de noróř, în kare soldadıi staș în nișióre fșrș a se pș-
tea mișka. Dar așeastș plóe delșvióșș a trekștș pe lșn-
gș tabșra Mșnteneaskș, fșrș a se rșvșrsa de felıř așș-
pra ei. Așeastș întșmulare Matei Vodș a representat'ó ka
o minșnș cereaskș kștrș ostamiı seı, kari atșncș inșșfie-
pșındșse s'aș repezitș așșpra dșșmanilorș ka niște lșpı tșr-
bađı, mi gșsındș-ı șdađı, tremșrștorı mi fșrș pștere, aș în-
cheștș a-ı tșea kș nekrșđare mi a-ı pșinde. Trıșmfșlș Mșn-
tenilorș a fostș atștș de mare. în kștș Vasile Vodș mi kș
Timșșș Hatmanșlș, kș pșea pșđini kșlșređı abıa aș skș-
patș kș fșga, ađștađı de inșsnerekșlș nouđei, mi aș trekștș
în Moldova. Iar Mateiș Vodș, rșmșındș stșpșnșș pe tabșra

1 Se vede kș boeriı chei marı pe atșncș nș lșaș la bștșlie pe šiı lorș chei
intı pșskșđı, či pe chei maı mișı.

2 Așeștia eraș Șpștșreıi, Vıstiereıi, Poslelnıceıi, Komıșeıi, Șpștșreıi, Kș-
mșrșșeıi mi alđı, desne a kșrora ordine se va vedea la tomșlș III.

3 Adekș kș trei óre înaintea apșșșlș, dșnș șeasornıkıřlș tșrșeșkș.

inemiکی, pe proviziuni mi pe armele ei, s'a întorsă adoa zi în Țergovîntea învingătoris mi triumfătoris, s'nde aș fâkstă rșgi de mșldzmitz lsi Dșmnezeș. Pe șrmz a ordonatș sș adșne kadavrele morșilorș, dșnz kare, pe ale Moldovenilorș, în nșmzrș ka de trei miș, le-a arșnkatsă într'o grópnz de așșna kșreia aș fâkstă o movilz kș o kșzche de neatrz, kare se vede mi astzzi lșngz satșlș Finta; iar pe ale Kazaciilorș, kare eraș mai nșmeróse, le-aș arșnkatsă în altz grópnz mi aș rđdikatsă o altz movilz din josș de Țergovîntea în drșmzłș mare. Dșnz așeasta, pe toșii uez primmi în bztlie saș fșgarı, adșnșndș'i din diferite pșrșđi, i-a skosș afarz din Țergovîntea, mi tșndșle kapete-le, i-a ingronatsă sșb o altz movilz.

Mateis Vodz, din kassa plagei ze primise la nișiorș, zșkz mșltș timiș în natș, mi sșferi mșlte dșreı. Sșferinșele sale se adșogarz mi kș o rșskólz neamtentatsă din partea ostamilorș. Elș, dșnz fireaskz sa bșnzțate, fșkșse de demșltș greșeala de aș primitș în nșmzrșlș ostamilorș mai mșldzi Sșrbı mi strșini kari veniserz sș se înskrie, pe sokotealz kș póte sș aibz odatz nevoe de dșnmiș. Așești aventșrari, imșldindș-se mi rđdindș-se kș Dorobanșđi, kș Seimeniș mi kș Romiioriș, se dedeserz la totș felșlș de rșzțđi mi ajșnseserz a fi kș totșlș nessbordinadı. Adeseori intraș în kșrtea domneaskz, mi lșndș țșnrile, le skoteaș afarz la kșmnș. Șneori intraș pșnz mi în apartamentele Domnșlși, mi-i sșzneasă kș obrzșnzicie kș ei aș învinsă pe Kazaci mi Moldoveni, mi kș prin șrmare trebșea sș le întreeaskz leafa, saș de nș, amerinșaș kș vorș kșlka kiarș kamara sa mi vorș rșpi baniș din ea. Alteori iș ziceasă fșrț rșșinare kș, fiindș kș aș ajșnsă bztrșnș mi în dóga komilorș, era bine sș-mi lase tronșlș mi sș se fakz kșlșgșrș. Așeste tóte aș resłtatș din kassa a doi ómeni ingrșzțđișđi, anșme Vistierıșlș Ginea¹ nșmitș mi Olarișlș saș Țikalz, mi

¹ Așesta era din Rșmelia, omș uróșț mi neınsemnatș, de meserie ferarıs.

Venitș de fórtze jșne în dearz, mi fșkșndș-mi avere, se înszrș la satșlș Brzțșșeniș, lșngz Olteșđ, în jșdeșlș Romanșđi. Kș viklenia sa uez iskșsitz, ajșngșndș a se inainti în dregștoriile civile, mi auronșndș-s

Rada Armash nemiŭ mi Varzarisŭ¹. Achemtia, avndŭ în mŭni kŕma statsŭi mi inkrederea absolŭta a Domnŭsŭi, fŭ-
 ceaŭ abssŕile cele maŭ revoltante. Boeriŭ, ajngndŭ fŭrŭ
 pŭtere mi vŭzndŭ-mi viegele în mŭnile acestor doŭ tikŭ-
 loŭi, sŭfereaŭ tôte în tŭcere; zniŭ din ei însŭ, profitndŭ
 de bŭtrnegele mi slŭbiciŭsnea Domnŭsŭi, aŭiŭaŭ ne askŭnsŭ
 spiritele ostamilorŭ mi ajnserŭ a-ŭ face kŭ totslŭ neszŭmi
 mi a face, sŭb kŭvntŭ de apŭrarea dentŕrilorŭ pŭblice, fe-
 lisrite pretensiŭni. Întrŭ zna din zile Dorobanŭii impŕezŭ
 kŭ Seimeniŭ, dŭkndŭ-se în neorndŭealŭ la kŕtea domnea-
 skŭ, aŭ începŭtŭ sŭ-ŭ fearŭ kŭ strigtŭi mi kŭ zŕlete sŭ
 le dea îndatŭ ne Ūikalŭ mi ne Vŭrzarisŭ, zikndŭ kŭ ei
 sŭntŭ fŭntŭitorii tŭtŕrorŭ reledorŭ din gearŭ mi kŭ ei opreskŭ
 ne Domnŭ de a le mŭri lefele. Dŭpŭ ačeasta aŭ pŭvŭlitŭ
 ka fiarele în sŭtŭrie mi în palatŭ, mi în fine, gŭsindŭ-ŭ
 askŭniŭ în kamera în kare Domnŭsŭ zŭcea bolnavŭ, ŭ-aŭ skosŭ
 afarŭ, ŭ-aŭ desbrŭkatŭ în niŭle, ŭ-aŭ bŭtŭtŭ; apoi, skoŭndŭ-ŭ
 afarŭ din oramŭ, znde eraŭ tôte omŭtirile adŭnate, ŭ-aŭ zŭisŭ
 kŭ mŕrte teribilŭ. Pe zŭmŭ, întorkndŭ-se la kasele lorŭ, le-

adese de Domnŭ, ŭ zŭcea totŭdeazna sŭ-lŭ fakŭ ne elŭ Vistieris, mi-ŭ
 promitea kŭ va aŭa mijlŭce sŭ-ŭ sporeaskŭ venitŕrile, în kŭtŭ sŭ pŕtŭ
 kŭprinde mi alte deri. Mateis Vodŭ, ajngndŭ la bŭtrnege a se do-
 mina de ideea înavŭgirei mi de ŭsbirea de argintŭ, ŭ-a krezŭtŭ mi ŭ-a fŭ-
 katŭ Vistieris plenipotentŭ. Ačesta îndatŭ a lenŭdatŭ nelea mielŭsŭi, mi
 se arŭtŭ în adevŭrŭ lŭnŭ: trimitŭa în tôte pŕgŭile mi desbrŭka ŭmenii
 kŭ felŕrite kŭvinte; inventa felisŕi de dŭri mi de abssŕi, kare ajnsŭ-
 serŭ a înegri faŭma mi nŭmele celŭ gloriosŭ alŭ Domnŭsŭi, tokmai la zi-
 lele de bŭtrnege.

1 Ačesta er: Romŭnŭ din Ploemti, fiŭslŭ zŭni gŕdinaris karele kŭltiva
 Varza, de ačeea ilŭ mi nŭmirŭ Vŭrzarisŭ. Ajngndŭ din tŭlŭrege a
 înainti în dregŭtorile çivile, se fŭks mi Armash mare, odatŭ kŭ Ūi-
 kalŭ, kŭndŭ s'a fŭksŭtŭ Vistieris. Înzestratŭ kŭ zŭnŭ sŭfletŭ gŭtŭçiosŭ
 mi neomenosŭ, îndatŭ çe a ajnsŭ la postŭslŭ ačesta, a începŭtŭ a revŭrsa
 aŭnŭra tŭtŕrora veninsŭ gŭtŭçei sale; niçŭ boeriŭ, niçŭ preotŭ, nŭ skŭpa
 neszŭpŕatŭ mi neçefŭsitŭ de pŭsterea lŭi. Omorŭa ŭmenii prin kasele lorŭ,
 pŭnea de-ŭ îngropa în lokŕi nekŭrate. Altora le tŭea zŕekile mi nasŭ-
 rile, mi-ŭ nŕta astfelis ne zŭiçe, mi apoi ŭi trimitŭa la Okne. În
 skŕtŭtŭ nŭ lŭsa omŭ neçefŭsitŭ de dŭnsŭsŭ, mi neameninatŭ în fie kare
 zi kŭ perderea viegei.

aş jefsitş mi le-aş lşatş tóte avşđiile. Atşnche aş şchisş mi pe marele klşcheriş Kornşđeanş karele se afla ínkt bolnavş, jefsinds'i mi kasa.

Peste ktş va tişnş însşnştominds-se Domnşlş, a e-şitş ín klştorie la Argeshş. De akolo întorkşndşse la Tşrgoviştea, Dorobanđii mi Seimenii aş ínkisş porđile četđii mi i-aş refszatş intrarea, zikşndş kş nş vorş şb-lş mai aibş Domnş, mi kş, saş şb se demissioneze de bşnş voe, saş şb se đşkş la o mşnşstire şb se kşlşgşreaskş spre a se linişti. Trei zile aş statş Mateiş Vodş kş boerii sei, ímnedekats de a intra ín četate, de şnde niş makar de mşnkare nş lşsa ka şb-i adşkş de la palatslş seş; ín fine, promiđşndş-le baní mi şporire de lefi, i-aş datş drşmşlş. Atşnche s'a trekşđ din viađ mi Dómna lşi Elena, ín anşlş 1653 mi s'a ímormşntatş kş mare pomş mi şeremonie ín biserika domneaskş din Tşrgoviştea. Dar Dorobanđii mi Seimenii, kş tóte kş Domnşlş le mşrise lefele, nş se astşmpşraş: şi jefşeaş mşnşstiri, şchideaş boeri, mi fşcheaş felşrite rşşđđi ín tóte zilele. Domnşlş, nemtiúndş che şb mai fakş pentş ka şb-i ínfşneze, a adşnatş boerimea ín konsilş sekretş, mi a gşsitş kş kale ka de primşvarş şb adşkş pe askşnsş trei-zeci mi de Tştarí mi Şngşri, mi şb şnarşgş kşibşlş rebelilorş. N'a ajşnsş ínsş şb-şí pşe planşlş ín lşkrare, kşş de mşltş íntristare mi amşrşşşne sşfle-teaskş, a mşritş. Astfeliş, đşpş 21 aní de Domnie mi ín vşrstş peste 70 aní, trekşndş-se din viađ, se ínmormşntş ín biserika domneaskş fşkşte de đşnşslş ín anşlş 1654.

Mateiş Vodş, ín kşrsşlş Domniei sale, mşlte ameze-minte mi fante framóse a fşkşđ. Aşesta a tradşş ín limba Romşneaskş mi Pravila. Mşlte mşnşstiri mi biserişi a fşkşđ din noş mi a prenoitş. A pşefşkşđ din temelii mşnşstirea lşi Radş Negrş de la Kşmpş-lşngş. A fşkşđ o biserikş la Pitşnti. A fşkşđ mşnşstirea Şşnđilorş Arşangelí la Slobozie, a kşreia biserikş kş şnş tşrnş o fşkşse şnş Đşrigşđeanş Enake Karagea, pe kare elş ílş avşse Postelnikş. A mai fşkşđ o biserikş la podşlş Kşlşgşrenilorş, alta la Gergida, mşnşstirea Sadova de peste Oltş, mşnş-

tirea Motră la gura Motrăslăi, mănăstirea Călugărilor Dintr'ghă-Lemnă la Vlycea, mănăstirea Annota, biserica domnească la Craiova, o biserică la Karakală, mănăstirea Brankovenii, mănăstirea Negoeshii lângă Argemă, mănăstirea Ștefăneștii, mănăstirea Brebă, mănăstirea Căldăreșanii, mănăstirea Tîrnova. o biserică la Ploeshii, mănăstirea Makinenii aproape de Siretă, mănăstirea Episcopiei Buzăslăi, și alte mănăstiri și biserici, în număr de 39, asemenea și mănăstirea Sărbăndarii din Bășăreștii, cu sărbărea Adormirei Maicei Domnăslăi. Pe lângă aceste a dedicat multe așezăminte mănăstirilor de la Ierusalimă, de la muntele Atoș, și altora. Acesta a reparat din temelii și cetatea Târgoviștei în anul 1634.

Pe timpul domniei acestuia, cel în țările Kantakuzenă, Kostantină Postelnikslă, s'a însoțit cu Domnița Elena, nepoțică a lui Matei Vodă, și fiică a lui Șerban Vodă I Bassarabă, carele avusesse mese fii: Drăgici Ștătarăslă, Șerban Vodă, Konstantin Vornikslă (tată al lui Ștefană care ne știm s'a făcută Domnă), Mixai Ștătarăslă, Matei Aga (mai ne știm Domnă), și George Ștătarăslă.

De la Matei Vodă există xrisove de la anul 7141 până la anul 7162.

DOMNULU XLVIII.

Constantin Vodă I Bassarabă, Cărnulă.

După înmormântarea lui Matei Vodă, la care a celebrat și Patriarhăslă Antiochiei, s'a adănat Mitropolităslă (Ignatiă), Episcopii, boerii și ostășii, și konsultându-se aș alesă, cu părerea și voia generală, Domnă pe Konstantin Sărdarăslă, fiul lui Șerban Vodă I Bassarabă, nepoțică răposatăslă Matei Vodă, și frate ală Domniței Elene, soției lui Konstantină Kantakuzină. După aceasta aș făcută îndată cunoscută la Pórtă Săltanăslă Meemetă IV. și Vizirăslă Dervimă-Meemetă

D. Chr.
1654.
După istoriciei pămînteni și alții.

Папа, рѣгъндѣ-se ka сѣ se trimiцѣ стемеle Domniei aless-selѣi џerei.

Seltanslѣ, priimindѣ Arz-Magzarilѣ (anaforaoa, petiци-snea saѣ raportslѣ) џerei, kѣ kare aѣ fostѣ trimimѣ kѣцѣ-va din boeri mi din kѣnitanii de Romiori mi kleriцi, a intѣritѣ domnia lѣi Konstantinѣ; mi trimiцѣndѣ ne знѣ fonkционариѣ tѣrkѣ Mѣstafaga Skiemnѣ-Agasi kѣ стемеle Domniei dѣпѣ datinѣ, i-a emitѣ Konstantinѣ Vodѣ imainte la podslѣ мѣ-nѣstirei Пѣлѣmbита, kѣ тоцѣ boerii mi kѣ omtirile. Akolo Konstantinѣ Vodѣ, priimindѣ стемеle impѣрѣтешти, a intratѣ in Bѣkѣрешти kѣ mare черемоние mi s'a amezatѣ ne tronѣ. Dѣпѣ ачѣasta, прегѣtindѣ tribѣtѣslѣ anѣalѣ mi darѣri kѣtre Seltanslѣ mi kѣtre оmeniи infѣенцѣ de ne lѣngѣ Pѣrtѣ, le-a trimisѣ kѣ nѣmitѣslѣ Skiemnѣ-Agasi. Пе зрѣмѣ, legѣndѣ a-micie kѣ Domnitoriи vecini, преkѣмѣ kѣ Ханѣlѣ Kѣрѣмѣslѣi, kѣ Rakoci Domnѣslѣ Ardealslѣi mi kѣ Stefanѣ Vodѣ alѣ Mol-dovei, a assignatѣ пачѣa mi linisѣtea џerei.

Domnia lѣi Konstantinѣ Vodѣ a fostѣ intrѣ adevѣрѣлѣ пѣrinѣeaskѣ. A пѣblikatѣ amnistie generalѣ pentрѣ тоцѣ. A пѣtѣitѣ indatѣ lefile ostamilorѣ. A ertatѣ darea џerei ne o trilanie. A dѣrѣitѣ Dorobanѣilorѣ mi Kѣлѣramilorѣ skѣtealѣ de dejѣmѣritѣ mi oeritѣ, преkѣмѣ mi de zecѣseala din стѣпѣi, maskѣri mi oi. A imbrѣkatѣ omtirea kѣ хаине бѣне; iar ne kѣnitani (adikѣ koloneli) mi ne Iѣz-banѣi (sstami) kѣ хаине de мѣtase, onorѣndѣ-i a medea mi kѣarѣ la masa sa.

Konstantinѣ Vodѣ era знѣ omѣ fѣrte drentѣ la jѣde-kѣцѣi, fѣrte dѣlѣe la vorbѣ, fѣrte komпѣtimitoriѣ kѣtre чеi сѣрачѣi, mi fѣrte блѣndѣ pentрѣ тоцѣ. Elѣ nѣ kѣgeta de kѣтѣ la fericierea mi la binele komѣнѣ. De ачѣea vѣzѣndѣ kѣ Seimeniи ajѣnseserѣ a fi ingrozitori in џearѣ pentрѣ neorѣndѣ-elele lorѣ, a kѣgetatѣ сѣ kѣреде kornѣslѣ lorѣ de оmeniи in-рѣtѣцѣицѣi mi сѣ goneaskѣ ne Sѣrbii, kari eraѣ kassa nesѣ-bordinѣцѣisnei lorѣ. Deцѣi, adѣnѣndѣ ne kѣnitaniи Dorobanѣi-lorѣ mi aѣ Slѣjitorilorѣ, le-a komѣnikatѣ ideea sa. Ачѣemѣtia s'aѣ arѣtatѣ kѣ se знѣskѣ kѣ пѣrgerѣa Domnѣslѣi, dar apoi, emindѣ de la elѣ, aѣ deskoperitѣ planslѣ kѣtre Seimeni, kѣчѣi eraѣ рѣdѣицѣi in felisrite kинѣri kѣ ei. A doza zi, знѣndѣ-se

amândou korpurile Seimenilorș, s'aș skolatș în revoltă de-
kīaratș, mi aș înčenstș a șvide pe boeri, pe kare kzmș ū
gșsia, sșb kșvntș kș ei pșnș la kale pe Domnș pentrș a-
semine hotșiriri. Dșpș ačeasta s'aș revșrsatș, ka niște lșni
tșrbađi în tôte pșrgile: aș kșlkatș Vistieria domneaskș, de
aș lșatș tođi bani kșđi aș aflatș; aș jefsitș kasele boeremti,
mșnșstirile mi besericele, rșpindș sakrele odóre, kandlele,
vestmintele preođemti mi ornamentele pređioșe de pe la i-
kóne, nekrșđndș niči obiektele de pe sakrele mese din al-
tarie; aș șcisș pe marele Banș Gīorma, pe Drșganș fișlș
lși Papa Vistierīlș Grečeanș, pe George Karida Vistierīlș,
pe Papa fișlș lși Preda Vornikș Brșnkovanș, pe Xristea
fișlș Klșčerīlș Sokolș Kornșđelș, pe Șdrea Slșgerīlș
Doičeskș, pe Preda Benga de la Maia, pe Sava Șșfari Kș-
čīșreanș, pe Dșmitrșkș Frizșreanș, pe Dșmitrș Kosma fi-
īlș Pitariīlși Mitra Stșneskș, pe Mixaiș Čiohodarīlș, pe
kșnitānș Gida, pe kșnitānș Ivanș, pe kșnitānș Iankș Kșli-
neskș, mi alđi maī mșlđi; în kștș, kari din boeri pștea
skșpa, fșgea saș peste Dșpșre la Rșșčīskș, saș peste mșnđi
în Ardealș, saș în Moldova.

Domnșlș, rșmșindș singșrș, mi așngșndș de bajokora
rebelilorș, a kștatș mijłče, de a skșpatș fșgindș peste Dș-
pșre la Rșșčīskș. De akolo a datș mtire la Sșltānșlș Me-
emetș IV mi Vezirīlși Meemetș Kīșnrīli. Sșltānșlș a or-
donatș Domnșlși Transilvaniei Rakođi mi Domnșlși Moldo-
vei de aș intratș în đearđ kș omiri. Ačemtī Domni, pșmindș
de amândou pșrgile totș odatș, s'aș întlnitș la satșlș Čio-
plea, șnde viindș mi Konstantinș Vodș kș omtire tșrčeaskș,
s'aș ĩmpreșnatș kș tođi mi aș înčenstș a șrmșri pe Dorobānđi
mi pe Seimeni. ĩn skșrtș timș omtirile aliate aș isbștitș
a sfșrșma tôte bandele, a le rșșini, a le nimici, mi a resta-
tornici pe Konstantinș Vodș în tronșlș seș. Dar, dșpș țe
aliadđi aș emitș din đearđ, s'a ĩntorsș șnș kornș, kare ĩn
timșlș persekștșrii fșgise ĩn Ardealș, mi șnindș-se kș rș-
mșșidele rebelilorș, aș ĩnčenstș eargșmi a se face ameniđ-
torī linimti pșblīče. Konstantinș Vodș atșnče a trimiș asș-
pra lorș pe Vornikșlș Preda Brșnkoveanș mi pe Stolnkșlș

Rads Fьrkьшанѣ, karii, sьgrinznьdъ-ї la Tьrgslь Bengi, mi dnьdъ-le rьsboїѣ, aь ѣcisь o mьlцime din eї, prinznьdъ mi kїarь ne Sпtariьslь Xrizea ѣe era їn frьntea lorь, ne karele dnь mьlte kїnъrї l'aь ѣcisь їnpreъnъ kъ toпї kompli-чїї seї. Kъ tьte aчeste, skьpnьdъ їnkъ kьпї va din rebelї, nъ їnчetaь de a faчe tьrbьrьrї mi reskьle. O asemine stare de lьkrьrї skandalьse aчngьndъ la kьnomтїnъa Поргеї, aчeasta a destїtsatъ ne Konstantїnъ Vodъ mi a trimїsъ Domnъ ne Mїxnea Vodъ III; їar Domnъslъ kьzstъ trekъ kъ tьtъ familia sa їn Transilvania.

Konstantїnъ Vodъ a fьkьtъ Mitropolia din Bьkьremтї, ne o movїlъ mare, kъ sьrbьtьreа Sьngїlorъ Konstantїnъ mi Elena, kъ stьrьїnъa marelї Logofьtъ Rads Dьdeskь. Ѓar Dьmna lї Bлaшa a fьkьtъ Mьnъstїrea Zeteanъ, din jьsъ de Kraїova aprьne de riїslъ Jiїslї; asemine mi rakla mьmtelorъ Sьntslї Grїgorї Dekanolїtъ, ѣe se aflъ la Mьnъstїrea Bїstrїca de la jьdeгьslъ Vьlчeї; a maї trimїsъ mi mьlte odьre pгeгїьse mi mile bьnemтї la mьnъstїrїle de la Atosъ.

De la aчestъ Domnъ essїstъ xrisьve din anїї 7163, 7164, 7165 mi 7166.

DOMNULU XLIX.

Mїxnea Vodă III.

Aчesta era fiїslъ znъї Romъnъ anъme Iene Sьrdъ. Fi-
 D. Chr. 1658. } indъ їnkъ pгea jьne, s'a dnъsъ ta Konstantїnonole,
 Dupe chro- } nde, prin relaгїsnї infame kъ Tьrчїї, se lini de jь-
 nicele. } nele Sinan-Паша arьtьndъ-se ka fiїь alъ lї Rads
 locale }
 Vodъ I mi nepotъ lї Mїxnea Vodъ II. Sinanъ-Паша, гь-
 sindъ okasїъnea destїtsьreї lї Konstantїnъ Vodъ Bassarabъ,
 mijlocї sъ i se deа domnia Пгereї Mьntenemтї. Venirea lї
 se їnsemnъ prin kalamїtьпї de totъ felїslъ; kьчї adъkьndъ
 kъ sine mьlцime de Tьrчї mi Tьtarї, aчemтїa s'aь znїtъ kъ
 Dorobanпїї mi kъ Seїmenїї mi nъ nъmaї kъ aь mьdatъ tьtъ
 гeapa fьrъ kьгьare, dar aь mi robїtъ o mьlцime de lьkьї-
 torї nevinovaпї. Mїxnea Vodъ, ka znъlъ ѣe nъstrea їn sьfle-

tslš seš planšri de apostasie, nš nšmaī kš nš kšsta sš-ī ĩnfršneze, čī ĩnkš statorniči earšmī ordinašlš Dorobančilorš ĩn pšterea sa de maī nainte. Pe lšngš ačeste a ĩnčepštsš sš se aprovizione ne askšnsš kš tšnšri, prafš mī bombe, a maī kšema ómenī sšb arme, mī a ĩnšlša ĩntšritšri ĩnpšejsšlš mšpšstireī Radš Vodš, dšndš-ī pštere de resistinčš ka žneī četšči.

Īn dekšrsšlš ačesta, Pórta destitššndš ne George Stefanš Vodš din Moldova, a trimišš ĩn lokš-ī ne Georgie Vodš Gika I. Destitsatslš Domnš trekš ĩn Transilvania, mī lšndš ajstoriš de Šngšri de la Georgi Rakoci, a intratš ĩn Moldova kš xotššre sš goneaskš ne Gika Vodš. Dar ačesta a trimišš ne fišlš seš Grigori kš omtire, mī ĩntšlnindš-lš s'a bštštsš mī l'a ĩnvinsš la lokšlš kare se kšamš Stršnga; ĩn kštsš Stefanš Vodš, kš prea pšđinī Šngšri, a pštštsš sš se ĩntórkš ĩn Ardealš. Dšpš ačesta Rakoci, deklaršndš kš voemte a se skštsra de sšzeranitatea Porđei Otomane, ĩmpšratslš a trimišš asšpšš-ī ne Viziršlš Meemetš-Kišpššli, ordonšndš totš o datš Xanšlš de la Kršmš mī Domnilorš Romšni ka sš ĩa parte ĩn espediđisne. Atšnče Mixnea Vodš a kšematš ne boeri mī le-a deskoperitš planšlš seš zikšndš-le kš era timpš sš se žneaskš kš Rakoci mī sš skštsre jšđšlš tšrčeskš. Boeriš, štiindš pšterea čea mare a Tšrčilorš nš s'aš žnitš kš Domnšlš. Mixnea Vodš dšpš ačesta adšpš ne kšnitani mī ne Išs-bamš (xiliarxii, koloneliš), mī dšpš če ĩ špššne la jšršmšntš, le deskopere planšlš seš; dar mī ačestia nš s'aš primitš. Kš tóte ačeste, fšrš a divšlga ničī refšzšlš boerilorš, ničī alš kšnitanilorš, elš komandš plekarea neste Karnadi, kš kšvšntš de a merge asšura lšī Rakoci ĩn akordš kš Tšrčiš, ĩar kš planš ka, trekšndš akolo, sš se žneaskš kš elš mī sš ĩntórkš armele ĩn kontra Tšrčilorš. Dar ajšngšndš la satšlš Čirešš, de žnde trebše sš ĩnčeaпš a sšī mšntele Kraišlš, de odatš žniš din boeri ilš pšššseskš mī se ĩntorkš la Bšksremti, ĩar alđiš kš omtirea se ĩntorkš la Satšlš Tonlea ne ana Teleajšnšlš, žnde era apóne tabšra tšrčeaskš sšb Kadirš-Paša.

Mixnea Vodš, vžšndš kš a ršmasš nšmaī kš o mš-

ne de ómenî, mi kã planãlã seã era sã se deskonpere, s'a întorsã mi a kãzãts la niãiórele lãi Kadirã-Пана, mi dãn-dã-i darãrî preãióse, l'a fãkãtã a krede kã boeriî seî îlã îndemnaã la apostasie. Atãnce îndatã aã tãeatã kanãlã marelã Spãtarã Pãrvã Bãrkãneskã, marelã Postelnikã Istrati Gindeskã, Agãi Radã Bersekã, kãnitãnlãi de Romã Vintilã, mi lãi Badea Vãtafãlã de Pãshkãrie. Totã odata trimiããndã ne Dinkã Sãrbãlã Armããlãlã çelã mare kã posta, a çãisã ne inoçentãlã Banã Preda Bãnkovanã, ne kare-lã lãsase lokotenentã la Tãrgoviãtea.

Pe timãlã ayela bãtrãnlã Postelnikã Konstantinã Kantakãzenã, kã tótã kasa sa mi kã ginerile seã Spãtarãlã Hanã Filineskã, netreçea kã astorisarea formalã a Domnã-lãi la monãia sa Mãgãrenã apróne de mãnuã ne valea Praçovei. Elã dãdãse nãmaï ne doï din fiã seï ne lãngã domnie: ne Drãganã Logofãtãlã mi ne Șerbanã Postelnikãlã; dintre kari ne Drãganã îlã trimisese solã în Transilvania, iar ne Șerbanã îlã avea ne lãngã sine ka Postelnikã mare. Mixnea Vodã, determinãdã-se a perde ne toãã boeriã kari mtiãã planãlã seã de apostasie, mi preãsindã kã Kantakãzenã mi ginerile seã trebãea sã mtiã ayesta de la Drãganã mi Șerbanã, a ordonatã lãi Kãnitãnã Tãdorã sã se dãkã kã ostamiã de la Tãrgoviãtea mi kã Pãeamã de la Ialomãda mi sã-i prinã fãrã de veste. La 13 Aprilie 1658 kãnitãnã Tãdorã pleakã; dar pãnz a nã sosi, bãtrãnlã Kantakãzenã, simãindã, se rãdikã kã tótã kasa sa, kã ginerile seã, kã femeï mi kã kopã, mi, dãnã çe a netrekãtã doã zile mi doã nouã prin pãdrile çele dese ale Bãçeãlãlã, prin notãã lãtãrame mi neãmlate, a trekãtã în fine la Bramovã. De akolo lããndã ne fiãlã seã Drãganã, karele se afla solã (saã agentã,) a trekãtã kã tótã kasa la Moldova; apoi, skrãindã mi fiãlã seã Șerbanã, l'a adãsã mi ne elã akolo. Fãga ayestorã boeriã a sãpãratã fórtã ne Mixnea Vodã; dar kãinã sa era nãea întãrziãtã.

Tãrãii, trekãndã în Transilvania mi çmplãndã-se de jãfãrã, s'aã întorsã în çeara lorã neste Dãnãre. Kã ei s'a întorsã mi Mixnea Vodã. Kã tóte ayeste elã totã nãtea

planslā apostasieī, mi ne de o parte avea înțelegeri sekrete k̄s Rakouī, iar ne de alta se ar̄ta fōrte s̄p̄s̄s̄ Por̄gei. A în̄c̄enst̄ ne în̄c̄et̄sl̄ a adsna oștirī, în̄p̄r̄m̄st̄b̄nd̄-se k̄s banī de la T̄rḡiī c̄ei boḡaī din Konstantinopole mi de la c̄ei de pe l̄nḡ D̄n̄tre. Între vol̄ntirīi c̄e k̄̄ma s̄b̄ arme, eraș mi k̄iarș T̄rḡi, k̄rora le ar̄ta konsiderare mai deosebit̄, s̄p̄ind̄-le k̄ elș pe ask̄ns̄ este adoratoris alș religiozei l̄si Moametș. At̄nc̄e c̄ea mai mare parte din boerī emigr̄aī, obosiī de nevo'le str̄in̄b̄r̄gei, a venitș de i's'aș în̄kinatș; mi elș le-a datș ertare mi i-a l̄satș în̄ pace. Dar b̄tr̄n̄sl̄ Kantak̄zenș k̄s ginerile mi k̄s fiī seī nevoindș a se înt̄r̄c̄e în̄ țear̄, Mixnea Vod̄ a trimisș la Pōrt̄ de i-a p̄r̄t̄ș k̄ s'aș xainitș mi k̄ k̄̄sta s̄ tr̄b̄re am̄ndoz țerele. Vizir̄sl̄ Meemetș-K̄is̄r̄li a trimisș doi Kan̄gi-banī la Moldova, mi, l̄b̄ndș pe Kantak̄zenș, l'a ad̄sș la Konstantinopole. Mixnea Vod̄ a trimisș totș odat̄ pe kl̄c̄er̄isl̄ Kol̄da Doīcesk̄, pe Nik̄sl̄ai Sofaliș mi alī boerī k̄ darșri de banī la Vizir̄sl̄, ka s̄ mijloc̄eask̄ s̄-lș kondar̄ne mi s̄-lș ș̄viz̄. Kantak̄zenș f̄k̄ș apelș la izb̄irea de dreutate a Divan̄sl̄i, ș̄nde în̄f̄r̄iș̄nd̄-se de faț̄ mi k̄ Vizir̄sl̄ se desk̄l̄p̄ zik̄ndș k̄ elș a fostș ș̄n̄sl̄ din c̄ei înt̄i karele a p̄iimitș mi s'a ar̄tatș s̄p̄s̄s̄ l̄si Mixnea Vod̄ k̄ndș a venitș în̄ țear̄; k̄ Domn̄sl̄ l'a fostș onoratș k̄ ranḡsl̄ de mare Logof̄tș mi pe fiī seī k̄ alte ranḡri; k̄, f̄r̄ a da c̄elș mai mikș semnș de xainie, a f̄gitș la Moldova n̄smai pentr̄ ka s̄-mī skane viața, c̄e mi-o vedea amenințat̄ ka a altorș boerī. At̄nc̄e agenții l̄si Mixnea Vod̄ se konșdar̄ de totș mi se retraser̄ din Divanș k̄ r̄șine, iar Kantak̄zenș emi k̄ onore mi liberș de orī c̄e îngrijire.

D̄n̄tr̄ p̄șinș timnș ș̄fletsl̄ c̄elș în̄r̄b̄t̄itș alș l̄si Mixnea Vod̄ osindi la neire o m̄șțime de boerī; elș ș̄vise pe Vorniksl̄ Rad̄ș Gindesk̄, k̄s doi fraț̄i ai seī Negoic̄ș mi Moise, pe marele Ș̄n̄tar̄iș Ș̄dr̄mtea, pe Kl̄c̄er̄isl̄ Dii-k̄, pe marele Stolnikș Rad̄ș F̄r̄k̄șanș, pe marele Postelnikș F̄r̄k̄șanș, pe marele Postelnikș D̄n̄il̄ P̄r̄b̄ianș, în̄p̄r̄eș̄ k̄ fiīsl̄ seș Preda Logof̄t̄sl̄, pe marele Komisș

Badea Comăneanșă, pe Klăcherișă Stroe Bersesku, pe marele Kăpitănu Vasilie Kămpineanu, mi alți mai mulți din boeri. Kadavrele acestora se arșnaș de pe fereștrele Kărpei Domnemi afară în slișă, iar Dorobanșii, lăzând-le, le țraș pe strade, le kăkaș în nișă, mi, refăzândș de a le da rădelolăș spre înmormântare, le arșnaș în lokșii nekșrate. Așemi sbiri violaș pănă mi femeile boerilorș, sșzindș-le la felări de kinșri mi părăndș-le fără nișă o omenie. Aceste kșzimi Mixnea le îndesi kândș se determină a pșne în lăkrare planăș seș de anostasie. Atăce, nemălușmităș kș sșngele kăță vășsase, își adăpă oștirea, mi kș kățrimea înkonjșră Tărgoviștea, iar pedestrimea o pșse sș dea pșvală în orașă mi sș treakș sșb sabie pe toșii lăkșitorii kășii mai remșseseră. Dșpă așeastă tragikă vitejie, își împăru oștirea în doș konșri, pe kare le trimise de bătă, arșeră mi părădară Brăila, Gășrgășă mi toate marginele Dșnărei, trekândș sșb sabie nș nșmai pe Tărcă, dar mi pe kreștină, fără nișă o jșdekată saș măștrare de kșgetăș. Iar pentru asemine bravări înșlăa la rangșri de kăpitani mi de boeri pe Dorobanșii ței pșoști, kșroa le dete mi kostămlăș Spaxiilorăș spre a-i face mai îngrozitori.

Așzindș de așeste Săltanășă se șmplă de mășnie; iar Vizirășă Kışnărlă mi ței-l-alți Tărcă mară se miraș kămăș de s'a revoltatăș omășă așesta, fără sș fi sșferităș kăță de pșșină sșpărare din partea Porșei. Deșă aș trimișă pe Kăpitănușă Pașă Seraskierășă kș oștiri așșpă dereă Romănești. Așesta, șosindș fără întăriere la Rășăișă, a fără kăță podăș neste Dșnăre mi, trekândș, și-a așezatăș tabăra afară de Gășrgășă, întăring' o kș șanșșri. Mixnea Vodă, adăndș-mi oștirea, înainte de a păși așșpă Tărcilorăș, s'a rănezităș mai întă pănă la xotărlăș Transilvaniei la Răkășă, șnde s'a întălnităș kș Rakoi mi s'a legatăș kș jărmăntăș în alianșă nedesășșităș. Xotăndș-se întă altele, ka sș goneaskă mi pe Georgi Gika din Moldova mi sș pșe în lokșă pe Konstantinăș Vodă Bassarabăș, karele se afla emigrantăș în Ardealăș, aș lăatăș mășșrile șmătoșe: Konstantinăș Vodă, sș meargă sș kșșrinăș Moldova, Rakoi sș meargă așșpă

Tȕrçilorŝ ce intraserȕ mi pe la Bȕnatŝ, iar Mixnea sȕ pȕ-
sheaskȕ asȕpra celorȕ ce tȕbȕriserȕ la Giŝrgiȕ. Aȕa darȕ,
Konstantinŝ Vodȕ, plekȕndŝ kȕ ŝeŝe mi de omȕtire Ŭngȕ-
reaskȕ sȕb komȕndȕlŝ zȕŝi kȕnitȕnŝ, mi intrȕndŝ în Mol-
dova, a bȕtatŝ mi a învinsȕ pe Gika Vodȕ; dar aȕeŝta, a-
lergȕndŝ la Krȕmŝ, a venitŝ kȕ omȕtire tȕtȕreaskȕ, mi atȕtŝ
de tare a bȕtatŝ pe Ŭngȕri, în kȕtŝ Konstantinȕ Vodȕ, kȕ
pȕea pȕçini ómenȕ, s'a întorsȕ în Transilvania. Atȕnȕe Tȕ-
tarii aŝ prinsȕ pe Vornikŝlŝ George Bȕleanŝlŝ mi l'aŝ dȕsŝ
skȕvŝ la Krȕmŝ. de zȕde skȕpȕndŝ mai tȕziŝ, s'a întȕr-
natŝ în ðearȕ Mȕnteneaskȕ. Iar George Gika Vodȕ, dȕpȕ
ce ŝi-a lȕatŝ domnia perdȕtȕ, a primitŝ ordinŝ sȕ pȕshaskȕ
împȕreȕ kȕ Tȕtarii asȕpra lȕi Mixnea.

Rakoçȕ, pe lȕngȕ omȕtȕrea ce dedese lȕi Konstandinŝ
Vodȕ, dete mi lȕi Mixnea zȕŝ kornŝ de omȕtire sȕb komȕn-
dȕlŝ lȕi Kȕnitȕnŝ Gaŝtŝ. Aȕeŝta, plekȕndŝ din Tȕrgovi-
ŝtea împȕreȕ kȕ Romȕniȕ asȕpra Tȕrçilorŝ, întȕmȕnȕ zȕŝ
kornŝ de Tȕrçȕ la satŝlŝ Frȕtemtiȕ, asȕpra kȕrora rȕpezȕn-
dȕ-se kȕ fȕrie, i-a sfȕrȕmatŝ kȕ totŝlŝ mi a gonitŝ pe kȕçȕ
skȕpaserȕ pȕnȕ în tabȕra lorŝ ȕea mare.

În nóntea aȕeȕa, Mixnea Vodȕ priimi ŝtȕre kȕ Rakoçȕ
fȕ bȕtatŝ în Banatŝ de kȕtre Tȕrçȕ, kȕ Konstantinŝ Vodȕ
fȕ asemȕne învinsȕ de Tȕtariȕ în Moldova, mi kȕ Gika Vodȕ
vine împȕreȕ kȕ Sȕltȕnŝ Galga asȕpra lȕi. Aȕeŝte l'aŝ în-
ŝpȕŝȕntatŝ fórtȕ mi l'aŝ fȕkȕtŝ sȕ se retragȕ la Tȕrgovi-
ŝtea mi sȕ se înkȕzȕ în ȕetate ŝure a se apȕra. Dar Do-
robançȕȕ se vorbirȕ sȕ-lŝ prinȕȕ mi sȕ-lŝ deȕa pe mȕna Tȕr-
çilorŝ. Mixnea, ŝimçȕndŝ komȕlotŝlŝ, trȕse prin bani kȕçȕȕ
ȕa Dorobançȕȕ în favórea sa mi eŝindŝ nóntea din Tȕrgo-
viŝtea, trekȕ în Tȕransilvania, zȕde neŝte kȕrȕndŝ mi mȕri.
Iar Tȕrçȕȕ mi Tȕtarii, revȕrsȕndȕ-se ka torente asȕpra ðe-
reȕ, aŝ jȕŝit'o mi aŝ pȕdat'o fȕrȕ kȕçȕȕare; dȕpȕ kȕre, lȕ-
ȕndŝ în robȕe mi o mȕlçȕime de kȕrentȕni, se întȕrserȕ.

Mixnea Vodȕ domȕnise abȕa doȕ ani; de la elŝ se çȕ-
seskŝ xȕrisóve din aniȕ 7167 mi 7168.

DOMNULU L.

George Vodă Gica I.

Дѣпъ фѣга лѣи Мѣхнеа Водѣ, а venitѣ George Vodѣ
 D. Chr. 1660. } Gika kѣ пѣтере de Тѣтарѣ ми s'a instalatѣ la 20
 } Noemvrie. Дѣпъ аmezarea sa, а kongediatѣ ne Sѣl-
 tanѣ Galga, kѣlminѣndѣ-lѣ kѣ darѣrѣ ми kѣ мѣлѣмѣmirѣ. Gika
 Vodѣ, гѣsindѣ ъeara ѣntr'o stare miserabilѣ ми маѣ deser-
 тѣ, а trimisѣ ѣn tѣte пѣrgѣle ми а адѣnatѣ ne la vetrele lorѣ
 ne lokѣitorѣi фѣгарѣ. Апоѣ а ѣnчепѣтѣ kѣ generositate а se
 ѣngriji de interesele generale, а organisa оmтirile, ми а мѣн-
 гѣea familiile чelorѣ miserѣi, саѣ kѣзѣдѣ ѣn бѣтѣлѣи, skѣtindѣ-
 le de darea аnѣalѣ kѣtre statѣ. Dar liniштеа sa nѣ dѣini
 nrea mѣltѣ. Konstantinѣ Vodѣ Bassarabѣ karele se аfla ѣn
 Transilvania, ѣnчelegѣndѣ-se ne askѣnsѣ kѣ Dorobanѣdѣi, kѣ
 Seimenѣi ми kѣ чеѣl-аlѣi оstаnѣi, s'a гѣdikatѣ kѣ пѣдѣnѣ о-
 mтire de ѣngѣrѣ ми а trekstѣ фѣгѣ de veste ѣn ъearѣ ne la
 Kѣinenѣi. Gika Vodѣ, ѣnpреxнѣ kѣ boerѣi сеѣ, аbia авѣ timпѣ
 сѣ фѣгѣ ми сѣ se retragѣ la Gѣsrgѣis ѣn четatea тѣrчeаскѣ.
 Konstantinѣ Vodѣ ѣntrѣ ѣn Bѣkѣreштѣ la 1 Маѣs ми primi
 сѣпѣnnerеа lokѣitorilorѣ ми а оmтirilorѣ. Dar Dorobanѣdѣi,
 Seimenѣi ми Romѣiorѣi аѣ ѣnчепѣтѣ earѣшѣ а сѣпѣra деара kѣ
 гѣстѣдѣle ми kѣ пѣдѣчѣнѣle lorѣ: strikaѣ ми гѣнеаѣ про-
 dѣktele semѣnѣтѣrѣilorѣ de ne momѣile boerilorѣ, ми фѣчеаѣ
 ѣn tѣte zilele екчeсѣrѣi kriminale. Ёntrѣ зна din zile, ne
 kѣndѣ boerѣi фѣгѣдѣ kѣ Gika Vodѣ, se аflаѣ kѣ femeile ми
 kѣ kopѣiѣ lorѣ ѣn ѣnpреjsrimile Gѣsrgѣisѣi, о чeатѣ din а-
 чeштѣ ѣmenѣi ѣnрѣстѣдѣиѣ s'a репeзитѣ асѣnра lorѣ ka fiare тѣr-
 bate ми ne знѣи аѣ пѣдѣdatѣ, ne алѣи аѣ пѣrѣnsѣ, ne алѣи аѣ
 фѣгѣritѣ пѣнѣ 'ѣ-аѣ ѣnekatѣ ѣn Дѣнѣre, — дѣпѣ kare апоѣ s'aѣ
 ѣntorsѣ earѣшѣ la Bѣkѣreштѣ.

Hѣrta, аszindѣ de ачeste neорѣndѣsele, а хотѣrѣтѣ сѣ
 trimѣдѣ оmтirѣ de Тѣrчѣ ми de Тѣтарѣ, сѣ пeарѣ ne тодѣ Ro-
 мѣnѣi ми сѣ dekѣare деара de Пашаликѣ. Dar Gika Vodѣ,
 kѣ boerѣi kѣдѣ аveа ne lѣngѣ sine, аѣ фѣkстѣ рѣгѣmѣnte la
 Ёmpѣratѣlѣ ka сѣ nѣ se ѣndѣre de дѣrerile nevѣnovatѣsѣi по-

porš kremtinš, čī s̄ le dea ajstorīs ka n̄maī s̄ goneask̄ ne Konstantinš Vod̄ Bassarabš. S̄ltanl̄š, viindš la kom-
p̄timire, a trimiš ne Aslan-Paša mi ne Sinan-Paša k̄
oštire t̄r̄ceask̄ prek̄mš, mi ne At-M̄rza k̄ T̄tari, ka
s̄ statorničeask̄ ne Gika Vod̄ in domnie. Ačemtia, vi-
indš mi inprezn̄nd̄-se la Gisrgīs, aš plekatš la 21 maiš
sure B̄k̄remtī. Konstantinš Vod̄, nebiz̄ind̄se a se on̄-
ne, a f̄gitš inprezn̄ k̄ k̄p̄i va ōmenī de kredin̄p̄ peste
m̄n̄p̄i mi a trek̄tš in p̄ara Kazachilorš, l̄s̄nd̄-mī sočia
in Transilvania.

Astfelīx statorničind̄-se ear̄mī ne tronš Gika Vod̄,
T̄r̄cīi mi T̄tariī ce veniser̄ k̄ elš trek̄r̄ la R̄šava,
ende, inprezn̄nd̄-se k̄ B̄da-Pašasi mi k̄ Seđi Ali-Paša,
plekar̄ as̄pra l̄i George Rakoci in Transilvania. Akolo
din josš de Kl̄jš, ne ana Samošl̄i, se f̄k̄x o b̄t̄lie in-
frikomat̄, n̄ ins̄ k̄ arme de fok̄, čī k̄ sabia in m̄n̄p̄
mi pentš la pentš. Invingerea ins̄ r̄mase a T̄r̄cilorš,
k̄čī eraš mai m̄ltš de 40 mi, k̄ndš Ūnḡriī eraš abia 8
mi. At̄n̄ce mi Rakoci, ar̄nk̄nd̄-se k̄ sabia in m̄n̄p̄
in mijlok̄l̄š T̄r̄cilorš, priimi o lovit̄r̄ de m̄rte la kapš;
n̄ k̄z̄ ins̄ in m̄n̄ile inemīilorš, čī f̄gi la Oradia ma-
re, ende z̄k̄x mi m̄ri d̄n̄p̄ o domnie de 29 anī.

George Gika Vod̄, domnindš in p̄ara M̄steneask̄,
ordon̄ s̄ ad̄ne d̄rile sure a trimate la P̄rt̄ trib̄sl̄
d̄n̄p̄ datin̄. Dar lok̄itorii, saš din neavere, saš din vi-
klenie, se on̄ser̄ k̄ xot̄r̄ire; x̄nī se ask̄nd̄eaš ne t̄k̄-
te; alđi se ad̄naš gr̄mezi mi deklar̄ k̄ striḡte k̄ n̄
se s̄n̄n̄; iar alđi inčep̄r̄ a komplota kiar as̄pra vieđi
Domn̄sl̄i. Sosindš ins̄ mi trek̄ndš termin̄sl̄ trimiterei
trib̄sl̄i, s'a m̄nieatš Vizir̄l̄š Kis̄n̄sl̄i mi a ordonatš gi-
nerel̄i seš M̄stafa-Paša de la Silistra de s'a d̄sš f̄r̄ de
veste k̄ dox mi de T̄r̄cī la B̄k̄remtī mi r̄dik̄ndš ne
Vod̄ Gika. I'aš ad̄sš la Konstantinopole s̄-mī dea seam̄
pentr̄ nereglaritatea saš nekap̄चितatea sa.

Inprezn̄ k̄ Vod̄ Gika r̄dikar̄ mi ne Postelnik̄l̄š
Konstantinš Kantak̄zenš, ne kare-l̄ ad̄ser̄ la Andriano-
pole, ende se afla Vizir̄l̄š netrek̄ndš inprezn̄ k̄ S̄lta-

nslă Meemetă. Vizirul, kîmîndu-lă ne ačesta înainte sa, ilă mustră pentru nesupunerea țerei la trimiterea tribuțului și-i spuse că a scris gînerului se că să ia cărmîirea țerei, redăcîndu-o la Pașalikă.

Konstantină Kantakuzenă plînsese amară, și căzîndă la picioarele Vizirului ilă rugă că lăcămî și-i fie milă de biata țeară, și se puse ne sine kezamă că va plăti țeara tribuțului, că va răspunde la toate cererile împăriei, numai să retragă de astă dată ergia sa. Vizirul, karele cunoștea de mai nainte ne Kantakuzenă și-lă onora pentru înțelepciunea și pentru virtuțile sale, se îmblînzî, revocă ordinul dată lui Măstafa Pașa și ertă de mărte kiar ne Gika Vodă.

Vizirul Kîrneli avea atăta încredere și resuektă în Kantakuzenă, în cătă, că okaziunea întîrîrei la Konstantinople a Săltanului adăcîndu-lă și ne elă, ilă însușină și-i propuse ne ține va sokoti kapabilă că și-i dea domnia țerei. Atunci să fi văzută țineva ne Grecii Prigrițdeni cămă se rugă de Kantakuzenă, cămă îi promitea, cămă îi propunea mară șme de bani, cămă ilă lingșuia, cămă îi șrstaș mîna, numai că să propuse ne șnlă din ei pentru domnie. Dar Kantakuzenă, cănoskîndă nofta loră de înavățire, lăkomia loră țea neîndestălată, și anlekarea loră țea neînvîșă către nedreptățire și răpire, ne s'a îndănekată niță într'șnă kîpă că să ȳronse ne vre șnlă din ei, pentru că să ne jefșească țearăși țeara. Între kompeditorii de domnie se afla și Beizade Grigori fișlă și George Vodă Gika. karele rugă ne Kantakuzenă și promitea că-i va fi șpșșă că șnă pîrinte și că ne va emi din konsiliirile sale. Kantakuzenă se îndănelektă a-lă prefera ne ačesta, că ne șnlă țe fiindă năskătă în Moldova l'a sokotită că inimă mai romșească și mai că dșgere pentru binele lokșitorilor și ală țerei. Deci, lăzndă de la elă jărmîntă și îndatoriri în scrisă, ilă rekomîndă de domnă că din țeara țerei; dșruț kare, înfășșîndă-se la Săltanul prin Vizirul, primi stemele Domniei și plektă fără întăzriere spre

dearga Românească. Iar Postelniksl̄ Kantakuzeneŝ r̄mase la Konstantinople.

DOMNULU LI.

Grigore Vodă I Gica II.

Dearga se afla în starea cea mai îngrozibilă. Din cauza războiilor omenești, kiar ergia l̄i Dămnezeŝ se koborî asupra ei: mai întâi robirea, prekămŝ s'a zisŝ mai în urmă; apoi bôlă de chimă în trei ani deargândsl̄; apoi doi ani de fomete înfrikomată, în k̄tă omeni se pineaŝ k̄ rădăchinele arborilorŝ; apoi epidemii de mórte, dintre kare unŝ felis de b̄be k̄ flogosis, kare aduceaŝ mórtea mai repede de k̄tă chimă, mi kare eraŝ înk̄sibate mai mltŝ în Băkremti mi în T̄rgoviștea mi mai k̄ seamă între Dorobanți mi Seimeni. Pe lângă aeste, nefericiții lokșitorî s̄sfereaŝ cele mai k̄mulite s̄p̄r̄gi din partea T̄rcilorŝ desure D̄n̄re: unii se împ̄r̄m̄taser̄ de la ei k̄ banî, alții k̄ prod̄kte în timpsl̄ fometei, mi, nefindŝ în stare a le întor̄ce, se s̄p̄neaŝ la tôte jaf̄rile mi maltrat̄rile.

Grigori Vodă Gica, viindŝ în dearg la 6 Dekembrie a ansl̄ 1660, în așă nefericită stare a ḡsitŝ România. Cele întâi îngrijiri ale sale aŝ fostŝ pentr̄ ka s̄ s̄p̄reze datoriile lokșitorilorŝ k̄tre T̄rci; pentr̄ așă a întrebunatŝ n̄ n̄maî venisrile Vistieriei, dar kiar mi pe ale sale. D̄n̄r̄ asemenea m̄s̄r̄i generose, însuși Dămnezeŝ a trimisŝ bine-k̄v̄ntarea sa asupra d̄rei: p̄m̄ntsl̄ a deskisŝ tesarele sale; fr̄ktele mi prod̄ktele s'aŝ fr̄k̄tŝ k̄ îmbilșgare; vitele s'aŝ înm̄l̄gitŝ k̄ fericiire. Toți lokșitorii într'unŝ k̄v̄ntŝ aș închenstŝ a respira pl̄cherile viedei în pace, în liniște mi în fericiire. Iar Postelniksl̄ Konstantinŝ Kantakuzenŝ, întork̄nd̄-se în dearg, primi de la Domnŝ m̄lte m̄l̄d̄miri mi gratifik̄r̄i, prekămŝ se vede din xrisovele ce aŝ r̄masŝ p̄n̄ astăzi; ref̄s̄t̄ îns̄ oî ce dreptorie civilt̄ ce i-a pronssŝ Domnsl̄.

Întâmplându-se sã mórã Meemetș Kîșinevli Vizirulș, Sultanalș a nãmitș în lokș'i ne fiulș seș Axmet-Kîșinevli-Zade, mi neste kãrândș îlș trimise kã omirî asãpra Ţngariei, astorizându-lș a lãa kã sine mi ne Domniî din Moldova mi din țeara Mânteneaskã. Așa darã, plekândș mi Grigori Gika kã omirea Româneaskã, lãr ne lãngã sine mi ne trei fi ai lși Kantakzenș: ne Drãgîçî Pașarnikulș, ne Șerbanș Logofatulș alș doile, mi ne Konstantinș Postelnikulș alș doile, kariî serveaș ne Domnș kã kredinũr mi kã dragoste. Iar bãtrânulș Kantakzenș rãmase akasã, okãrându-se kã fapte kãvióse, pentrã kare se sokotea singurulș omș ferîçitș în țeara Româneaskã, mi kasa lși se nãmea kasa lși Avraamș.

Dar invidia, kare nã póte sãferi virtstea, rãdikã ne doi boeri asãpra virtosulș Kantakzenș: urulș nãmitș Vornikș Stroilș Lesdeanș Romãnș, mi altulș Vistierulș Dumitrahkã Konstantinopolitanș. Acheptia amãndoi, rãmîndș kãmãmãmî în lipsa Domnului, isbãtirã a face ne Dómna Maria a se sni kã ei snre a nerde ne Kantakzenș, karele era ka o stavilã în kontra anlekãrilor lorș snre abãzãri. Pentrã achestra skriserã Domnului kã achestra îlș nãrãste kãtre Trãçî ka inemikș alș împãrãçiei, kã nã respekteazã niçî de kãmș ne Dómna Maria, kã'mi bate jokș de ea, kã întãritș ne ponorș a nã plãti dãrile, mi altele de achestra, de kare inocentulș Kantakzenș nã avea niçî o idee.

Întorkându-se Grigori Vodã din espediçie asãpra Ţngariei, nãmîçii intrigançi îi emirã înainte, mi, ne lãngã chele che-i skriserã, îi mai spãserã o mãlgime de alte minçîni. Domnulș Gika, sîtândș jãrãmãntulș înskrisș che dedãse lși Kantakzenș, sîtândș datoria de rekãnomtinũr che avea kãtrã elș, sîtândș kiar respektulș che trebzea sã aibã kãtrã snș bãrbatș kare fãkãse atãte servîçuri țerei, fãrã a face kãtrã de pãçinã cheçetare snre a se încredinã de adevãrș, trimise Dorobançi, kare-lș rãdikarã ne la mezulș nonçei din kasa sa, mi la 20 Dekem. a anului 1662 îlș dãserã la Mãnãstirea Znaçovulș. În zioa achestra, fiindș dãmineka sãntãlș Ignatș, venerabilulș bãtrãnș se dãse la biserikã mi, dã-

пъ askăltarea santei litsgii, se komănikъ kъ sakrele taïne; dăпъ асeasta, seara, пе la mjezslă uonđei, Dorobanđii ilă adăserъ în Trapezarišlă Mъnъstirei, mi akolo ilă sчiserъ. Domnslă, аszindă de асeasta, s'a deștentată ka dintr'o le-targie mi a înсenstă a plъnge amară zikăndă Mitropolitslăi Stefană mi boeriloră kъ mórtea lăi Kantakъzenă s'a făkstă fьrъ de mtirea sa, mi blestema neînсetată пе Vomikslă Stro-ilъ Lesrdeană mi пе Vistierslă Dimitraшkъ, kari аă sneltită asemenea nelegisire.

Elena, soția nefericitălăi Kantakъzenă, înpresъ kъ fi-sei Dръgii, Șerbană, Konstantină, Miхаiă, Mateis mi George, kъпътăndă kornslă rъnosatălăi, ilă dăserъ la Mъnъstirea loră Mъrginenii mi-lă înmormăntarъ kъ tóte onorile kъvenite. Tóte деара în адеуră a plъnsă deșne perderea sнăi stălnă atătă de прецiosă, kare făkăse atăta servidъră пэblісe mi întimnă atăte nevoi generale. Plъngeаă nevoșii mi sьr-manii de perderea patronălăi mi a binefăkătorălăi loră; plъngeаă vădăvele mi orfanii de perderea protektorălăi mi a пэrintelăi loră; plъngeаă mi însămi Tьrчii de la Konstantino-pole kari kănoskăserъ personală пе асestă bьrbată meritosă mi plină de virtăđi. Tóte lămea osindea пэrtarea чеа ingrată a Domnălăi mi infamia асeloră doі înpăstăđiđi boeri; mtiindă mai kъ seamă kъ пе Lesrdeană ilă mъntsise Kan-takszenă de la mórte, mi-i era kiar rădъ, kъчi пе fiika lăi Lesrdeană o đinea Șerbană, fiislă lăi Kantakъzenă: iar Di-mitraшkъ Vistierslă era nepotă de soră lăi Kantakъzenă, mi асesta-lă kreskăse de mikă konilă în kasa sa mi-lă înăinta-se în treatele dregătoriloră statălăi.

În аnălă 1654 Pórta, хотьrăndă-se a face o noăzъ espe-dicišne аssura Șngariei, urimiră ordine atătă Xanslă de la Kъrămă kătă mi Domnii Romăni ka sь ia parte. Аша đarъ Eșstratie Dabija Domnălă Moldovei mi Grigori Vodă Gika, se sniră kъ Vizirălă mi kъ Xъzeim-Паша de la Vi-dină, mi intrăndă în Șngaria, încenără a bate четatea Le-viz. Dar Șngării, kъпътăndă аjstorіx mare de óste Nem-đeaskă sьb komăndălă generalălăi Soăkеш, înfănserъ kъ tótslă пе Tьrчi, le lzară tóte tănrile, tóte kortările, peste

patru mi de karu ku proviziuni mi muniuni; in katu Ter-
cii mi Romuni abia fagea ku koruibile loru, alungati mi
batalii neimchetat de katuru Ungri. In batalia acea Gri-
gori Vodu perdu malte optire, mi din boeri ne Konstantinu
Haxarnikulu, fiulu lui Radu Armash Varzarulu, ne marele
Logofatu Preda Beksheneanu, ne Ivashu Cheparulu, mi ne
alii malii.

Optirile infirute, intorkandu-se ne pampantulu turchesk, Domni Romuni primiru ordine ka su se oureaku la Bel-
gradulu Serbesku. Exstrati Dabija ruma, dar Drigori Gi-
ka s'a skulat fura de voe mi a venit la skanulu se; a-
kolo, indatu ce sosi, unu fiu alu se isbitu kazu bolnavu mi
muri. Dupu aceasta se bolnivi mi elu, mi abia se insten-
tohu fisiceste; moraliceste insu era munitu de duu rele
infrikomate: intulu mustrarea de kugetu pentru omorurea lui
Kantakszenu, mi alu doilea temerea de a nu-mi atrage urgia
impurteasku pentru ku au fugitu de la Belgrad ku opti-
rea, fura voea Vizirulu. Dominatu mai tare de aceastu te-
mere, in fine mi-a isatu Dorna ku koniit mi ku totu kasa
mi a trektu in Transilvania; de akolo a trektu in As-
tria, mi neste pudinu s'a koboratu la Venetia.

Grigori Gika a domnitu trei ani mi kuteva lani. De
la elu se guresku xrisove din anii 7171, 7172 mi 7173.

DOMNULU LI.

Leon Tomza
Radu Vodă XI, prenumitū Stridas. *Fiu su domn*

Dupu plekarea lui Grigore Vodu Gika, kati va boeri
s'au dusu la Konstantinopole, ku cerere din partea
D. Chr. 1665. }
Dupu Chro- } derei ka su le dea Domnu ne Radu fiulu lui Leonu
nicule } Vodu Tomsha. Poru akordu cererea derei. Leonu
locale si } Vodu, kumu veni, araku asupra derei nu noma kel-
altele. } tselele domniei dar mi datoriile sale private; ne lungu ace-
ste aduse ku sine mi mai malii boeri Greci, kari, kpurin-
zandu dregtoriile publice fagea purdutiunile mi ekcesuri-

le cele mai nesusferite. Astfelis în terminislă de trei ani pe care i se dase domnia, Rads Vodă nă nămaî kă se plătî de datorii, dar se mi înavăuî fôrte, mi pe lăngă elă tođî Grecii se îmbsăbară de răpîri mi jefsiri. Înkeindă-se terminislă Domniei, Rads Vodă a kăzstă kă răgăminuî la boeri ka să vie kă elă la Konstantinopole mi să-lă cheară earămi pe dănsăslă Domnă, — promiđăndă kă jăgămintă kă în viitoris nă va face niči snă pasă în kontra voinđei mi păregei loră, kă va îndestăla pe tođî boerii dăpă karakterslă loră, kă va fi bənă mi drentă kătră sărači, kă va șșșra kătră se va pștea dările din đară, mi kă va goni pe tođî Grecii afară de kămărașlă chelă mare mi čiohodarii sei. Kă asemine promiteri mi momela, a îndăpșlekată pe boeri ka să-lă cheară earămi Domnă. Pentră ačeastă, înainte de a pleka kătre Konstantinopole, aș trimisă înainte pe Vel Spatarislă Dregiči Kantakzenă, ka să nă la kale lăkrările prin Pamiî mi ómenii inflăenđi de pe lăngă Pórtă, kă kari elă era kănoskătră înkă de kăndă fșese kă tatălă seă. Ačeastă, în adăvără, năse lăkrările la kale prekămă fșe însărčinată, mi kăndă veniră boerii kă Rads Vodă, tóte eraă gata, — în kătră a činčea zi se inflăđișară mi la împăratslă kă tóte răndă-eala mi pompa kăvenită.

Dăpă če s'ăă terminată tóte čeremoniile, Dregiči Spatarislă mi kă čei-l-aldă boeri aș adășă Domnăslă aminte de promisiđnea dată kă nă va adăče Greci kă sine în đeară, mi mai kă seamă pe Nikolae Sofiali mi pe Balasaki Pașarnikslă, kari se făkșseră nășferiđi în đeară kă șra mi patima če aveăă în kontra Romăniloră. Ačestă miserabilă însă, kămă aș înđelesă prigonirea če le se face, aflară mijlokă mi înveninară pe neferičitslă Kantakzenă, ală kărsăia kornă se adăse în đară de kătre fratele seă Șerbană Spatarislă mi se înmormăntă în măpșstirea Komăniloră.

Dăpă ačeastă Rads Vodă veni în đeară, adăkăndă kă sine mi pe șčigamiî lăi Kantakzenă, kari înčepără earămi a se pșrta dăpă datina loră desbră kăndă mi jefsindă đeară. Iară Domnăslă, în lokă să se îndrente șpre bine, se kăprinse de poftă čea țărbată a răpîrei mi a îmbogăđirei. Șpre

a-mi îndestula asemenea noftă nu numai că adăuga dăruile generale, dar alerga mi kîar la mijloc de violare. Dakă mîria boerîi saş egşmenş, arximandrită saş kălsgrăş simplă, negşđtorîi saş meserîaşă, avrăş saş miserăş, bîrbatăş saş femeie, Domnăş se deklara monutenitorîi, pînea mîna pe orî ce avere remasă, mi o vindea în folosul săş. Dăru kon-siliserile miserabililoră sei sateliş, elă se întinse pîna mi aşpra lăkrăriloră sakre. Mai întăi a trimisă mi a adănată tôte prodşktele semăntăriloră mîntăstiremti, mi le-a vîndăştă; apoi a pîsă mi a desbîrkatăş biseriile de vasele che-le de argintăş, din kare mi-a făktă vase pentru kasă, prekăş mese, blide, ornamente pentru kaî, mi altele; asemi-ne a lăată mi doş inele de aşră kă petre fórte pređioşe de la degetele mînteloră şăntăşî Nikodimăş, ce se află la mîntăstirea Tismana. Atănce mi Vornikăş Stroilă Lekrdeanş, şăndă-se kă Balasaki mi Sofiali, aş pîsă la kale pe Domnă ka şă şăidă mai măđi đin boerî, învinovăđindăş kă ei kom-potează mi adănaş omirî pe săb askănsă ka şă se reskole aşpra Domnăşî mi a Greşilorăş.

Sure realizarea aştăi proektă infernalăş, în lăna De-kemvrie la anulăş 1668, aş noftităş pe tođi boerîi la kărte, şănde eraş pîmî Greşî mi Slşjitorî înarmăđi mi kă ordinăş ka şă-î nearză pe tođi. Dar boerîi, kăşă aş simđităş de aştă-sta, aş alergatăş kă tođi la Mitropolie, şănde, kă tragerea klonotelorăş, aş adănatăş ponorăş mi omirile din oraşăş, mi le-aş şăşăş planşrile Domnăşî mi ale Greşilorăş. Ponorăşă a strigatăş într'o voce kă nu va lăsa şă nearză boerimea đe-rei, mi kă-î va da ajătorîi întră alăngarea Greşilorăş. Atănce emindăş kă tođi din Mitropolie, boerîi marî mi miđi mi ostamîi, s'aş đăşă la satăş Kotroceni. Akolo, konsăltăndă-se, aş đăşităş kă kale ka şă meargă kă plăngere la Kon-stantinopole, aşpra Domnăşî. Dăru aştăa mai măđi bo-erî mi kăpitani de omire, în pîmăş kă 600, aş emităş din đearăş mi aflăndăş kă Săltanăş se afla la Larissa, şănde se đătea şă treakă la insăla Kreta ka şă o kăşrinză, s'aş đăşă akolo mi aş arătatăş plăngerile đerei. Săltanăş îndată a de-ştătsatăş pe Domnăş, mi kă ordinăş aşpra a hotărităş deşărtarea

Цѣригъденilorѣ din ȕearȕ; totȕ odatȕ dȕnȕ ȕererea boerilorȕ, aȕ datȕ domnia zȕnȕ boerȕ bȕtrȕnȕ anȕme Vornikȕlȕ Antonie, de la satsȕlȕ Понешȕ din jȕdeȕlȕ Прахова, karele ĩndatȕ a mȕ venitȕ ĩn ȕearȕ.

Aȕestȕ Radȕ Vodȕ domnise neste totȕ patrȕ anȕ mȕ dorȕ ĩnȕ. De la elȕ se gȕseskȕ xrisȕve din-anȕ 7174, 7175 mȕ 7176.

DOMNULU LIII.

Antonie Vodă. Boer alec

La 9 Aprilie s'aȕ instalatȕ Antonie Vodȕ, ĩar la 11 a- *a Dom*
le avelȕamȕ ĩnȕ ĩindȕ zioa de Паштȕ, dȕnȕ ȕelebrarea { D. Chr.
sȕnteȕ ĩnvieri, a fȕkȕtȕ jȕrȕmȕntȕ ne sȕntȕlȕ Evan- 1669.
geliȕ kȕ va pȕstra mȕ va sȕsȕinea drentsȕrile ȕerei, Duce chro-
niclele lo-
cate.
kȕ va fi drentȕ kȕtre toȕȕ sȕnȕmȕ, fȕrȕ distinkȕisne de ma-
re mȕ mikȕ, mȕ kȕ va ĩsbi kȕ sinȕeritate ne boeri, dȕndȕ
fie-kȕrsȕa ȕe ĩ se kȕvine. Boeriȕ asemine s'aȕ jȕratȕ kȕ
vorȕ fi kredinȕamȕ Domnitorȕlȕ, kȕ vorȕ fi drentȕ ĩn dre-
gȕtoriile ȕe le se vorȕ ĩnkredinȕa, kȕ vorȕ zȕta tȕte patri-
mile mȕ zȕrile dintre ei, mȕ toȕȕ ka patriotȕ mȕ kredinȕȕ
se vorȕ ĩnta pentȕ lege, patrie mȕ Domnȕ pȕnȕ la mȕrte
Aȕestȕ jȕrȕmȕntȕ, fȕkȕndȕ-se mȕ ĩn skȕrisȕ, s'a denȕsȕ sȕre
pȕstrare ĩn sȕnta Mitropolie.

Dȕnȕ aȕeasta Antonie Vodȕ a ĩnȕenȕtȕ a kȕrmȕȕ ȕeara
kȕ blȕndeȕe mȕ drentate. Atȕnȕe mȕ Elena, soȕia mortȕlȕȕ
Postelnikȕ Konstantinȕ Kantakȕzenȕ, ĩmpȕezȕ kȕ fiȕ seȕ, vȕ-
zȕndȕ kȕ Dȕmnezeȕ a trimisȕ ȕerei zȕnȕ Domnȕ drentȕ, a ve-
nitȕ mȕ a datȕ pȕngere la Domnie ȕerȕndȕ rȕsbȕnarea asȕnȕa
Vornikȕlȕ Stroilȕ Leȕrdeanȕ pentȕ mȕrteȕa soȕlȕlȕ ei. ĩnfȕ-
ȕimȕndȕ-se kassa ĩnainteȕ Domnȕlȕ mȕ a Divansȕlȕ generalȕ
de Arȕiereȕ mȕ boeri, Leȕrdeanȕ a ĩnȕenȕtȕ a nega, zȕkȕndȕ kȕ
n'a fostȕ elȕ kȕlȕnȕmȕ mȕ kȕ nȕ aveȕa niȕȕ o mȕtinȕȕ desȕre aȕea-
sta. Dar kokȕna Elena a ĩnfȕȕimatȕ treȕ skȕrisȕri astografe ȕe
Leȕrdeanȕ adresase komȕlȕȕelȕ seȕ Пахarnikȕlȕ Konstantinȕ
fiȕlȕ Armamȕlȕ Radȕ Vȕrzarȕlȕ, mȕ kare arȕtaȕ kȕ elȕ a

peșș la kale zhiderea bętręnslęi Kantakuzenș. Aचेste męr-
terii konfędarę ne kęliemș, kęčї toęi kęnoskęrę skrisorea
sa mi ničї elș nę maї pętę nega adevęrslę. Atęnче Dom-
nslę, konsęltęndę-se kę totș Divanslę, osindirę ne Lesrdea-
nę la pedeansa moręei; se mi dete ordinș marelęi Armanș
alș Pșmkęriei ka sę-lș omore. Dar kękóna Elena kę fiї
seї, infioręndę-se de kęrzimea zneї ama osinde, se ręgarę
Domnslęi ka sę-lș erte de la mórte, mi sę-lș trimięb la o
Męnęstire sę-lș kęlęgęreaskę, lęsęndș pedeansa řn jędekata
lęi Dęmnezeș. Atęnче Domnslę ordonę mi-ї legarę de gętș
skrisorile chele de dovadę, mi pęindę-lș ne zņș karș kę doї
boї, jęmętate desbrękatș, řlș pęrtarę ne zlięe mi apoї řlș
dęserę la Męnęstirea Znagovslęi. Akolo řlș kęlęgęrirę mi-lș
řmbrękarę kę rastę, pęindę-ї nęmele Silvestrę; řar elș stri-
ga: „Dómne, Dómne, tęrę de voĩa mea mę fakș kęlęgęrș!
„de kętș Silvestrę, maї bine Meemetș“.

Kę asemine essemle de drentate, Antonie Vodę kęr-
męea đeara, řsbindș mi tręgęndș řsbirea ponorslęi mi a bo-
erilorș. Dar aचेastę nache mi linimte din fatalitate nę đinę
męltș. O parte din boeri, mi a nęme Vornikslę George Bę-
leanę, ginerile seș Xrizea Vistierřslę, Pахarnikę Staikę de
la Teleormanș, Radę Știrbeї, mi alđї maї mičї, adęnęndę-
se nonđile la kasele lęi Bęleanę, komplotaș sę pęrzę ne trei
boeri, ne marele Banș Mareșș, ne marele Logofętș Radę
Kreęsleskę mi ne Sņętarřslę Șerbanș Kantakuzenș. Đra
konspiratorilorș provenea din kassę kę aचेmї trei boeri eraș
totșdeazna patroniї ponorslęi, protętorii drentęđei mi stęlmї
neklintii aї patriei; mi maї kę seamę din kassę kę aचेmїa
eraș bine vęzđї de toęi Domniї, okępaș dregętorii chele maї
řnsemnate, mi, řmbogęđindę-se, řmї bęteaș jokș de toęi čei
lalđї. Maї mare zrę řnsę avea George Bęleanę, fiindș kę
čeręse Bęnia Kraїovęi, mi din kassa lorș nę o pętęse kępęta.
Dar čei trei boeri, simđindș komplotslę, alergarę la Domnș
mi traserę ne konspiratori řnaintea jędekęđei Divanslęi. A-
kęzadıї nę aveaș drentș deskęlnare de kętș kęvintele maї
sșș zise. Atęnчеa Domnslę, męniindę-se, ř skóse din dre-
gętorii chele aveaș, mi le ordonę sę se đękę sę meazę ne la

momiiile lorș, ka în esilș. Peste pșginș însș, îi ertș mi-î pșse earșmî în postșrile lorș de mai nainte.

Între ačeste, înclinîndș-se trei ani ai domniei lși Antonie Vodș, plekș însșereșș kș toșî boerii la Andrianopolș unde se afla Săltanslș, pentș ka șș kapete earșmî domnia. Akolo însș se afla mi Grigori Vodș Gika, karele se îndrentș-șise kștre Pórtș pentș fșga sa în Așstria, mi pșndea șș kapete earșmî domnia. Atșncș, desbîntșndș-se kșșî-va din boerș če eraș pe lșngș Antonie Vodș, mi anșme Xrizea Vistișrîșlș, Stoika Pașarnikșlș, Radș Știrbei mi alșî din patria lorș, înčenșș a čere pe Gika, kșndș čei-l-alșî čereaș pe Antonie. Jokșlș banilorș viîndș la mijlokș, isbști a fače ka împșratșlș șș aleagș pe Grigori Vodș Gika. Atșncș, kșmș a lșatș semnele domniei, aș mijlociș pe lșngș Pórtș de aș pșinsș pe banslș Mareșș, ue Vornikșlș George, sokșlș lși Aga Mateiș Kantakșzenș, pe Logofștșlș Radș Kreșleskș, pe Giadș Klșčerîșlș mi pe Stoika Komîșlș, mi i-aș pșș la înkisóre. Nșmaî Șpștarîșlș Șerbanș Kantakșzenș aș skșpatș de pșinsóre kș fșga; dar Grigori Vodș a zîș de aș pșinsș pe frașî lși, Konstantîș, Mateiș mi George, mi i-a adșș kș elș în đearș.

Pșș a nș veni Grigori Gika Vodș, gșsi timș Mateiș fișlș Vornikșlși Stroilș Leșrdeanș, mi merșe kș kșșî-va ómenî de mșntși pe tatșlș seș de la mșșșstirea Znagovșlș; trekș kș elș în Ardealș, mi, kșndș aszi de venirea lși Grigori Gika Vodș, se întóșse în đearș nesșpșratș de nimenî, iar tatșlș seș lepșdș nșmele mi rasa de kșșșșș.

A doua domnie a lui Grigore Gica.

Grigori Vodș Gika intrșndș în đearș la 20 Martie a anșlș 1672, debșș kș îmșșnere de đșri noșî mi grele. Pe boerii če-î înkisese îi kinșea čerșndș pa trș șște de pșngî de bani ¹, șșb kșvșntș kș atșta a

D. Chr.
1672.
Duple chro-
nicile
locale.

¹ Čererea nș era modestș. Patș șște de pșngî fșčeaș 200 miș de lei, kare astșzi arș fače peste 2 milióne. (Traducștoriulu.)

keltsitǎ din kassa lorǎ pe lǎngǎ Tǎrǎci. În fine nefericirii omeni, temǎndu-se sǎ nu-și nearzǎ mi kapetele, își vǎndu-
rǎ moștile kǎ dǎrani și kǎ diganii, și plǎtirǎ glóba ce le
se cerea. Totǎ odatǎ boerii partizanǎ ai Domnǎlǎi, zǎindu-
se kǎ Grecii ce mai veniserǎ pe lǎngǎ elǎ, apǎcaș pe cei-
l-aii boeri pe kari-i știeaș kǎ aș rǎmasǎ kǎ ceva avere,
și desbrǎkǎndu-și sǎb felicitate pretexste, împǎrdeaș banii între
ei. Dar patima lorǎ cea mai mare era asǎpra casei Kanta-
kǎzenilorǎ, de aceea și voeaș sǎ nearzǎ nu numai pe toți
frații dar și totǎ familia lorǎ; pentrǎ aceasta șkrieaș pe
sǎb askǎnsǎ la Tǎrǎcii de la Adrianopole, promițǎndu-le mǎlđii
bani, kǎ sǎ omóre și pe Șerbanǎ. Acesta însǎ, simțindǎ
și kǎnoskǎndǎ lǎkomia tǎrǎeaskǎ, fǎgi la Moldova.

Persekǎstarea aceasta se întinse pǎtrǎ și asǎpra Mitro-
politǎlǎi Teodosiǎ, fiindǎ kǎ se trǎgea din familia Kantakǎ-
zenilorǎ. Domnǎlǎ, dǎpǎ îndemnǎlǎ boerilorǎ, akǎzǎndu-lǎ
kǎ felicitǎ de kalomni, îl destitǎ kǎ îndestǎlǎ bajokorǎ mi-lǎ
trimise la înkisóre la mǎnǎstirea Kozia, pǎindǎ în lokǎ-și pe
Varlaamǎ Episkopǎlǎ Rimmikǎlǎi, karele se zǎise la tóte ne-
legisirile de această fire. Asemine trimise la Oknele mari
pe George Vornikǎlǎ, sokrǎlǎ lǎi Mateiș Kantakǎzenǎ. pe
Giǎdu Kǎcheriǎlǎ, sokrǎlǎ lǎi Șerbanǎ, și pe bǎtrǎnǎlǎ Lo-
gofǎtǎ Stoika Dǎdeskǎ, kare era omǎ de kasǎ alǎ Postelni-
kǎlǎi Konstantinǎ Kantakǎzenǎ; iar pe Banǎlǎ celǎ mare
kǎskrǎlǎ lǎi Konstantinǎ Kantakǎzenǎ, kǎ Logofǎtǎlǎ Radǎ
Kregǎleskǎ ginerile lǎi, și pe Mixaiș, Konstantinǎ, Matei și
George, fiǎ ai bǎtrǎnǎlǎi Kantakǎzenǎ, i-aș înkisǎ în banka
zǎși tǎrnǎ; pe Postelniceasa Elena Kantakǎzenǎ a înkis'o în-
tr'o mǎnǎstire; iar pe alte rǎde din familie, globindu-le, le-a
liberatǎ din înkisori.

În intervalǎlǎ acesta Sǎltanǎlǎ Meemetǎ, mergǎndǎ a-
sǎpra Poloniei, kiemǎ și pe Gika kǎ oștirea Romǎneaskǎ.
În lokǎlǎ Domnǎlǎi rǎmǎindǎ kǎimakanǎ Vornikǎlǎ George
Bǎleanǎ, ginerile seș Xrizea Vistierǎlǎ, și Vornikǎlǎ Stro-
ilǎ Leǎrdeanǎ, nefericita familie Kantakǎzenǎ rǎmase în sór-
ta cea mai desneratǎ. Acestǎ trei misebili trimiserǎ pe Ar-
manǎlǎ celǎ mare Drossǎlǎ Mexedinganǎlǎ și skoğindǎ pe

înkimî, în tóte zilele îi bŕtea mai întŕi la talpe, apoi îi sŕnzŕra kŕ frŕngiŕ de mŕnŕ mi-ŕ kŕsnea kŕ kinŕrile chele mai infame kare zŕŕ sŕfletŕ kŕrdŕ póte sŕ-mŕ înkŕneaskŕ.

Grigori Vodŕ Gika, în timnŕlŕ kŕtŕ se afla la bŕtŕlie, kŕsta kŕ mŕltŕ îngrijire pe Őerbanŕ Kantakŕzens, dar din poroŕire nŕ-ŕ pŕtŕ da de zŕmŕ. Dŕpŕ întórcerea sa în ŕearŕ, aŕzindŕ de kasnele che dederŕ înkimilorŕ, arŕtŕ kaŕmakamilorŕ seŕ mare nemŕlŕdmire; ei însŕ, ka ómenŕ fŕrŕ de kŕgetŕ, întŕrŕtaŕ pe Domnŕ ka sŕ-ŕ mi ŕŕidŕ, mi-ŕ arŕtaŕ pŕrere de rŕŕ kŕ nŕ ŕ-aŕ ŕŕisŕ în lipsa sa.

Őerbanŕ Kantakŕzenŕ, aŕzindŕ de kŕzimele che sŕferea familia sa, a lŕsatŕ Moldova, zŕnde trŕea askŕnsŕ, mi a trekŕtŕ la Andrianopole. Akolo, dŕndŕ plŕngere împŕratsŕi, mijlocŕ, prin kŕnoŕtŕnŕele che avea, de se trimise zŕŕ Kapŕgi-baŕa înadinsŕ kŕ firmanŕ în ŕeara Romŕneaskŕ. Grigori Gika, vŕzŕndŕ pe trimissŕlŕ Sŕltansŕi viindŕ fŕrŕ de veste, vŕzŕndŕ mi firmanŕlŕ împŕrŕteskŕ, s'a kŕurinsŕ de grózŕ mi tŕrŕrare. Dŕpŕ aŕeasta, liberŕndŕ-se arestaŕiŕ, sŕb protekŕŕisnea lŕŕ Kapŕgi-baŕa trekŕrŕ kŕ toŕiŕ la Konstantinopole. Kŕ okasiŕnea aŕeasta skŕpŕ din înkisóre mi Giacŕ Klŕcheŕiŕlŕ mi trekŕ înpŕezŕ kŕ familia Kantakŕzineaskŕ peste Dŕnŕre. George Vornikŕlŕ mi Logofŕtsŕlŕ Stoŕka Dŕdeskŕ rŕmaserŕ totŕ la oknŕ; iar Banŕlŕ Mareŕŕ, îmbolnŕvindŕ-se akolo, fŕ adŕsŕ akasŕ mi peste kŕrŕndŕ mŕri.

Grigori Gika, kŕurinsŕ de teamŕ, a trimisŕ Vizirŕlŕ 600 pŕngŕ de banŕ pentŕ ka sŕ ŕŕizŕ familia Kantakŕzineaskŕ. Vizirŕlŕ priimi banŕi, dar nŕ voi a-mŕ mŕnji kŕgetsŕlŕ kŕ sŕnge inocentŕ, ŕi pe Logofŕtsŕlŕ Radŕ Kreŕsleskŕ, pe Kantakŕzinemŕtiŕ Őerbanŕ mi Konstantinŕ, i trimise în esilŕ la insŕla Kreta; iar pe mŕma lorŕ Elena a lŕsat'o nesŕpŕratŕ la Konstantinopole înpŕezŕ kŕ fiŕi seŕ cheŕ mai miŕi Miŕaŕis, Mateŕis mi George. Grigori Vodŕ atŕuce skóse din Oknŕ pe George Vornikŕ, sokŕsŕlŕ lŕŕ Kantakŕzenŕ, pŕekŕmŕ mi pe Logofŕtsŕ Stoŕka Dŕdeskŕ mi-ŕ înkise la monastirea Tismana; dar dŕpŕ che aflŕ kŕ Vizirŕlŕ a priimitŕ banŕi, che-ŕ trimisese, ŕŕise pe Vornikŕlŕ George.

Karamanŕ Xŕseinŕ Paŕa Saraskerŕlŕ, plekŕndŕ kŕ o-

mitirile țărcești în Polonia, a isatș kș sine mi pe Grigori Vodă Gika kș omțirea Româneaskă mi a țbbrgțș la Xotinș. Sobieski, regele Poloniei, veni asșpra lorș mi fčkendș-se șnș resbelș înfrikomatș, óstea țărceaskă se sfbrgmș. Karamanș Pama abia fșgi kș kșđđ-va ostamı, iarș cea mai mare parte de Țrçı se înekț în Nistrș. Grigore Gika, skșpșndș mi elș imuresnț kș învinșı, n'a kștezatș sș mai viș în țearș, çı a fșgitș neste Dșnșre în Țrçia. Atșnı mi Pórtă, destitșndș-lș, elș trekș la Konstantinopole șnde mi mșri. În astș a doșț domnie elș a fostș pe tronș nșmaı șnș anș mi ontș lșnı.

Postelnikș Miçaiș Kantakșzenș, kare se afla la çetatea Babadagș, îndatș çe aș azșitș de destitșarea lșı Grigori Gika, s'a dșșș la Kışnrșlı-Zade Vizirșlı, mi Meemetș Pama Kaımakamșlı mi, kșzșndș la niçórele lorș se rșgț sș rșndșeaskă Domnș pe Dșka Vodă, kare de kșrșndș fșsese destitșatș din Moldova. Rșgșmintea lșı Kantakșzenș se așkșltș mi Vizirșlı i dete ordinele împbrgțemț mi armele domnici. Dșka Vodă, kare niçı nș mția de açesta, se șmnlș de bkșrie mi promise Kantakșzenilorș kș va îmbrșđıma familia lorș, kș va plști datoriile lorș, mi kș în timnșlș domniei lșı vorș avea totș șnrıjınlș çe le va pștea da.

DOMNULU LIV.

Duca Vodă.

Alba. Romania 1671

Plekșndș Dșka Vodă din Konstantinopole împresnț kș

D. Chr. 1671. } Aga Mateiș Kantakșzenș mi kș nepotșlș seș Logo-
 Duple chrono- } fștșlș Pșrvș, fișlș Șırtarıșlı Dırgıçı Kantakșzenș,
 nicelle } trimise înainte în țearș kș firmansłș împbrgțeskkș
 locale. }
 pe Slșgerıșlı Konstantınș, fișlș Logofıtșlı Stoika Dșdeskkș
 ka sș ia kșrma gșvernșlı dșpș datınș. Darș Kaımaka-
 mıı lșı Grigori Gika, George Baleans, kș ginerile seș Xrı-
 zea, Vornikșlı Negoıđ Șkșđıanș, Banșlı Radș Nșstșrelș mi
 Haxarnikș Staıkș Merımiıanș, ıaș pșșș la înkışóre kș lan-

să mergă să pze mna pe familia persekstată. Ostamiî trimiși, ajzngândă la Drgtnești kiară în ajznelă Sf. Nikolae ktră sery, gysiră pe Spatarislă Șerbană în biserikă znde se înkina, ilă prinseră mi-lă dseră la monastirea Snagovă-lă, znde eraă s-lă vchiză ka pe tatălă seă srb Grigori Gika Vodă. Algi ostami s'aă dseră la momia Mărgineni, mi prinzândă pe Spatarislă Mixaiș kă fragiî lăi Mateiș mi George, mi pe ksmnată lory Barbă Vistierislă, i-aă pssă pe zăă kară ka s-lă dskă la Kokorești; dar, îmbătândă-se ostami pe drzmă, arestađi profitară de okazie mi skpară peste mșni la Брашовă. Aă maî prinsă pe Stolnikslă Konstantină Kantakzenă, pe Vistieră Barbă Fărkșană ginere Spatarislă Mixaiș, pe Radă Kreșleskă ginere lăi Konstantină Kreșleskă, — kari tođi se aflaă la Kokorești; apoi adskândă mi pe Spatarislă Șerbană de la Znavovă, i-aă înkisă pe tođi într'o kameră la Kokorești. Dar înainte de a prochede la vre o cheretare saă la rostirea vre znei sentinđe, Domnăslă, vzbândă kă ței trei fragi Mixaiș, Mateiș mi George aă skpată, mi tembândă-se de vre o resbnare din partea lory, mi-aă skimbată de odată pbrerea; mi adskândă pe Șerbană împreabă kă ței-l-algi arestađi înaintea sa, le-a spusă kă pe viitoră nă voră avea niči o sșpbare din partea sa, dșpă kare i-a mi liberată pe tođi.

Pe timnăslă ațela Vizirslă Meemet-Паша kă tótă ptearea țyrceaskă a plekată asșura Kazaiiloră. Kemată fiindă mi Dșka Vodă, a lăsată krmșitoră în lokă-i pe George Băleană, pe kare l'a făkstă Bană, pe Vornikslă Stroilă Leșdeană, pe Logofătăslă Șerbană Kantakzenă, pe Xrizea Vistierislă, mi pe Postelnikslă Laskarake Kșpăreskă. George Băleanăslă, kă tóte kă se arăta pe din față înpăkată kă Kantakzinesti, nă lipsia însă a pbrî mereă pe Șerbană mi a-lă kalomnia kă felisri de kăvinte perfide; în kăță Dșka Vodă venise la xotărire kă, îndată țe va veni în đeară, s-lă nearză. Pe lăngă Domnă însă, aflândă-se Stolnikslă Konstantină Kantakzenă, ațesta află de intrigile Băleană-lăi mi skrise fratelă seă Șerbană ka s-lă pbrzeaskă. Șerbană, kșmă azzi kă Dșka Vodă se întórcă, imi lăă sođia,

koniū mi tótъ kasa mi se trase la momia sa la Poeana; de akolo, lъndš ne msmъ-sa, ne fratele seš Matei, mi ne celel-alte rъde, se kobori la Giurgiu, de unde, trekъndš Dъnъrea, lъ drъmslš kъtre Adrianouole. În kale întълnemte ne Ssltanlš Meemetš, karele kъ tótъ kърtea mi ssita impъrъteaskъ se întorchea de la Silistra. Atъnче Шerbanš, fъrъ a perde timпš, dъ plъngere de tôte ssferingъele sale Vizirslš, kъ karele se kъnomtea de mai nainte, mi cherъ kompъtimire mi drentate. Vizirslš ũ zise sъ vie dъпъ elš la Adrianouole; akolo vorbindsse kъ impъratslš, aš xotorъtš sъ dea domnia lš Šerbanš.

Dъka Vodъ, viindš în pearъ mi aflъndš desnre emigrarea familiei Kantakzenilorš, a trimisš îndatъ dъпъ ei pe Vornikslš Neagъ Sъkъeanъ, pe Ivamkъ fiislš lš Bъleanъ, mi pe Xrizea Vistierislš, ka sъ-ī çrmъreaskъ mi sъ chearъ nedensirea lorš. Dar triminiū, sosindš la Adrianouole, aflarъ kъ pe Dъka Vodъ l'aš strъmъstatš la Moldova mi kъ în lokъ-ī s'a rъndsitš Šerbanš. Atъnче aš mersš de s'aš inkinatš Domnslš, afarъ de Staikъ Paхarnikslš mi Ivamkъ Bъleanъ, kariū aš fsgitš îndatъ la Moldova.

Dъпъ mъssra lsatъ, Vizirslš trimise çnš fonkçionarix tsrkš impъreub kъ Konstantinš Brъnkoveanъ, nepotš lš Šerbanš Vodъ, mi rъdikъndš pe Dъka Vodъ din domnia çereī Mъatenemti, ilš reamezъ la Moldova.

De la aчestš Domnš essistъ xrisove din anii 7183, 7184, 7185, 7186 i 7187.

DOMNULU LV.

Вонъ абе *Şierbană Vodă II Cantacuzenă.* *v. Domn. 10 ani*

Venirea lš Šerbanš Kantakzenš la domnia çereī, s'a mivitš ka o întъmulare de çea mai mare ferichire, kare a adssš bъkъrie mi veselie în inimile tsъsrorš. Çelš întъis aktš de drentate la kare Šerbanš Vo-
 dъ a kșgetatš, a fostš liberarea Mitropolitslš Teodosiș, karele se afla arestatš mi çitatš în mъnъstirea Tismana. Aчe-

{ D. Chr.
1679.
Din diverse
chronice.

sta, a dată îndată plângere la Domnă pentru strâmbătatea
 ce i s'a făcută. Mi Domnă s'a trimis'o la Konstantinopole
 la Patriarxă s'ă Dionisiă spre hotărîre. Patriarxă s'ă trimise
 îndată pe Mitropolită s'ă de la Maronia mi pe Logofătă s'ă Pa-
 triarxieî Enaki. Domnă s'ă atînce adună Divană mare din
 arhierieî, arximandriji, egumeni mi toți boeri perei, unde
 se înfrumășă amîndoi Mitropolită, Teodosiă mi Varlaamă.
 Dăpă jădekata șmată, Varlaamă, nepătîndă-se jăstifika, a
 depășă înainte Domnă s'ă kărja, saș toeagă s'ă pătoreșkă, mi
 a plekată. Iar Șerbană Vodă, lănd'o, o dete lă Teodosiă
 mi-lă instală în Mitropolie.

Deaia aflîndă-se în mare miserie din kassa abșșri-
 loră Domniloră de mai nainte, a boeriloră mi a Tărciloră
 de pe lăngă Dăpăre (kari făceaș mi de șăpărăi lokșito-
 riloră șăteni, împășăpătîndă'i kă bană, apoi șkoșpîndă-mi ba-
 niă kă astoritate loră, apoi lăndă-le vitele mi prodăktele
 dăpă păpășile ce le păneaș ei), cea întăș grîjă a Domnă
 s'ă a fostă ka șă se okșpe a face ore kare îndăpășă mi
 păneri la kale. Nă avă însă timpă ka șă realizeze tôte
 proektele sale, kăci la ană s'ă 1680 Pôrta, deklarăndă res-
 belă Asștriei, l'a kemată mi pe elă împășă kă Dăka Vo-
 dă din Moldova. Dăpă așeasta mergîndă amîndoi Domni,
 șeteră kă omșirile loră în Șngaria lăkrăndă la o țetate de
 pătăntă; iar dăpă terminarea așeșăi lăkră, kăpătară voe
 șă se întôră.

Pe atînce s'a dășă mi Postelniceasa Elena, măma lă
 Șerbană Vodă, kă fiă s'ă seă Mișă mi kă fiie-sa Stanka la
 Ierșsalimă; mi dăpă ce s'a îkinată la șăntă s'ă Mormăntă,
 mi la tôte mătăștirile, dăpă ce s'a șăită mi pe mătăle Si-
 naă, mi a împășăită mătă mile mi dășări, s'a întorsă în
 țeară. Fiă s'ă seă i-a eșăită înainte kă totă kleră s'ă mi kă
 boeri, mi aș adăș'o kă mare țeremonie pătă la biserika
 domneaskă, unde s'a făctă dokșologie (tedeam) mi apoi
 eargă mi kă pomă a dăș'o la kasa sa.

În ană s'ă 1682 a plekată însă mi Șăltană s'ă Meemetă a-
 șăpă lă Leonoldă împărată s'ă Asștriei. Sosindă la Belgra-
 dă s'ă Șerbeskă, elă kă kărtea sa a rămasă akolo; dar Vi-

zirslă Kara Măstafa, kă Xanăslă de la de la Krumă kă tôte omțirile, kă Șerbană Vodă din țeara Românească, kă Dăka Vodă din Moldova, kă Amnali Mixailă din Transilvania și kă grafulă Tekeli apostatslă Țungariei, aș plekată asăpra xotarăloră Aștriace. Ajungândă pănă la Viena kă 240 mi ostamă, și inkăngăzând'o, aș bătst'o în timpă de 63 zile. Dar ne kândă țetatea era aprône să kanitaleze, a venită în ajstorăslă ei Sobiedki regele Poloniei, karele, bătândă se kă Țăruă, nă nămaă kă i-a silită a părăsi asedislă, dar i-a învinsă kă totslă, în kăță Vizirăslă s'a întorsă kă rșmăne. Dăpă aceasta Țăruă, plekândă asăpra Poloniei ka să-și resbăne, aș mersă dăpă ei și Șerbană Vodă, kă oastea sa, dar nămaă pănă la Iamă, kăci de akolo a kăpătată voe să se întorkă.

Împăratslă Aștriiei, șmărindă șmilirile Țăruiloră, lăă din măna loră țetatea Băda, kanitala Țărgariei (anăă 1686) în kare s'aș perdstă 40 miă Ienăeri. Dăpă aceasta a maă lăată țetatea Segedin de lăngă Tissa, kă mare perdere din partea Țăruiloră. La aceste lănte se afla kă omțirea Românească și Snatarăslă George Kantakăzenă, ka generală ală lă Șerbană Vodă, dar se întorse kă pădine rămășide de ômenă.

Între aceste a mărită și Postelnăceasa Elena, măma Domnăslă. Șerbană Vodă kă fraăă seă și tôte familia, kă klerăslă, kă boerimea și kă ostamă, petrekăă kornăslă ei pănă afară de Băkrēmă. De akolo Domnăslă se întorse în kanitală, iar kortegăslă merse pănă la mănăstirea Mărginenă, șnde denșseră kornăslă rănosateă alățeri kă ačela ală memorabilăslă ei soăă. Totă în anăă ačela a mărită și Aga Mateă, fratele Domnăslă. Kornăslă ačestăia îlă denșseră în biserika mănăstirei Kotočeniă, ne kare o făkăse din temelă Șerbană Vodă, într'șnă lokă șnde e o pădăre deasă. Akolo, în timnă persekățăriloră familieă sale, Șerbană Vodă meășse askănsă trei zile pănă găsi kină să lăgă maă de parte; și atăă, promăăndă Maăei Năskătoreă de Dămneă kă de va skăna de perikolă va rădika șnă șăntă lo-

камѣ, ми-а îndenlinită kăvântăslă îndată че а ајѣнсѣ ла Domnie.

În anul 1687 Săltană Meemetă iartă mi a trimisă o-
mitiri assura împăratăslă Austriei. Dar învingându-se mi
astă dată, Săltanăslă nedensi kă mórte pe Săleimană-Pasha
Vizirăslă. Dăpă aceasta, revoltându-se Ienicherii, aă desti-
tăată pe Săltană Meemetă în ală patră-zeculea ană ală îm-
pătrăciei sale, mi aă rădikătlă la tronă pe fratele seă Sălei-
mană IV. Atănce Pórta a trimisă, prin zănlă fănkjonariă
tărkă, lăi Șerbană Vodă *mskarelsă*, saă înoire de domnie.

În anul zămătoră 1688 Șerbană Vodă a îmăritătlă
pe fiă-sa Manda kă Grigorănkă, fiăslă Logofătăslă Ivănkă
Băleană. În adevătlă rea mi demă de osîndă a fostă ză
Băleniloră assura familiei Kantăkzsinemtiloră, dar Dămne-
zeă nedensise în destăslă fautele loră. Ivănkă, dăpă nămi-
rea lăi Șerbană Vodă la domnie, se trăse la Moldova;
akolo îlă zămase mi soăia sa kă fiă mi fiăcele sale; apoi,
mărindă Ivănkă, kasa sa se trase în Transilvania, mi trăea
akolo kă mare strămtorare. Șerbană Vodă, zămăndă pre-
zenteloră Evangelice de a resnlăti kă bine țeloră che i-aă
făktătlă răă, trimise mi adăse familia lăi Ivănkă, mi-i arătlă
tótă îmbrăăimarea părinteaskă. Apoi, văzăndă kă fiăslă lăi
Ivănkă era zănlă jăne inteligentă mi kă kalităăđi eminentă,
rari pe timpsăslă ațela, zătlă relele tatăslă mi ale bănlăslă seă,
mi-lă făkă ginere; lăkră de kare tótă lămea se mira mi a-
nlăada. Peste păăină însă nefericita Manda mări, în zăma
znelă bóle grabnice, mi o înmormăntară la mănlăstirea Ko-
trochenii kă mare onóre mi țeremonie, kă assistinăđa mi a
patriarăslă Dionisă de la Konstantinopole, karele atănce se
întămplase să fie în Băkărești.

Totă pe atănce Săltană Săleimană a trimisă pe Iăză-
Pasha Seraskerăslă mi pe Xănlă de la Kărmă kă măđime
de omitiri assura împăratăslă Austriei, mi bătăndă-se din săslă
de Belgradăslă sărbeskă, lăngă pătrăslă Drina, fătlă învină
kă totăslă. Austriaciă, dăpă acea, aă bătătlă Belgradă, mi,
făkăndă o vărsare de sănge nedeskrisă, peste 32 de zile
îlă mi lăară. Apoi, la 6 Aăgăstă 1688 mai lăară Kăkălva-

rișă, apoi Sebeșlișă, Logoslișă, Orșava și Kladova; pe urmă și Kornă de Aștriaci, sub generalul Veterană treacă în țeara Măntenească și țărni la Țărnișă Severinlișă. Atunci Șerbană Vodă a trimisă îndată pe nepotul seș, Logofătlișă Konstantină Brankoveanlișă, că dăruie la generalul Veterană, răzând-lă că să se retragă din țeară pentru că nu cămăva Pôrta să bătăască că țeara s'a xănită și să trimiță Țătarii că fokă și că sabie asupra Românilor. Generalul Aștriacă, prămindă dăruile, se rădikă de acolo, dar se ameză că țărta să desure partea mănșiloră la Kămpă-lăngă. Șerbană Vodă trimise earșii pe frate-seș Șătarulă Mixăi și pe ginerile seș Konstantină Bălăceană, și, găsindă pe Generalul Veterană la Kămpă-lăngă, unde petrecea că Brankoveană, lăă răgată earșii că să easă că totlișă din țeară. Generalul Veterană în fine se îndăulecă și treacă că tôte ôstea neste mănșii la Brașovă. Atunci Șerbană Vodă raportă la Pôrta că a isbătitișă a face pe Nemșii să easă din țeară, și Săltanulă s'a bătărată fôrte și a lădată pârtaea sa.

Assigărândă se astfelă desure Țărcii, Șerbană Vodă se konsăltă că boerii și xotri să trimiță o depățăișăne la Viena către împăratulă Leopoldă, că răzăminte că, dacă cămă va Dămnezeșă îi va ajăta să învingă și să gonească pe Țărcii, apoi să fie țeara sub apărarea sa, pentru căre și ea va fi săpășă ordineloră sale. Pentru aceasta a trimisă pe fratele seș Șătarulă George Kantakzenă, pe ginerile seș Konstantină, Bălăceană, pe nepotulă seș Komissă Șerbană Kantakzenă fișă Șătarulă Drăgici Măgăceană, și pe Komissă Șerbană, fișă Vistierulă Părvulă Vlădeșcă de la Anenôsa. Dar dăpă plekarea acestora, Domnă căză bolnavă. Atunci, simșindă-mă môrtea, a kăemată pe Arxierei și pe boerii de mă-a cherșă ertăcișăne, și le-a rekomandată că dăpă môrte-i să aleagă Domnă pe fișă seș George. Astfelă, dăpă o domnie ferăcișă de 9 ani și 10 lăni, mări Șerbană Vodă, țăngăitișă de tôte țeara, și kornă seș se depășă în mănșăstirea Kotrochenii, făkă de elă Șerbană Vodă, întră adevărlă, în totă timnălișă domniei.

sale a stată b̄rbată k̄s minte, drentă, bl̄ndă mi nevindikativă. Elă a sk̄pată ȝeara de m̄lte nevoi, a m̄ntsită ne b̄iepi l̄k̄sitorii de s̄p̄r̄ḡrile ne in̄chetate ale T̄rḡiloră de ne l̄nḡ D̄n̄re, mi a im̄br̄ușată ka b̄nă p̄rinte ne toȝi. Elă ȝelă in̄tăis a f̄ndată shk̄la Ellineaskă în B̄k̄rești. Elă ȝelă in̄tăis a adășă por̄mb̄lă (п̄п̄шoйlă) kare mai nainte n̄s era k̄nosk̄tă. Elă a in̄fin̄gată ȝea in̄tăi fabrīkă de postavă la Af̄șmaȝi. Elă a f̄k̄tă m̄n̄stirea Kotrochenii, pre-k̄mă s'a zisă mai în șrmă, mi metoklă ei în orașlă B̄k̄reștii, n̄șmită Șerbană Vodă. P̄nă ne tim̄nlă domniei aȝestăia s'a ȝin̄tă obic̄islă de a n̄s se trimite trib̄tălă ȝr̄rei la P̄ortă, ȝi de a se da în piimirea șnăi f̄nk̄tionară t̄rkă, kare venea de-lă l̄a mi apoi, in̄ton̄șind̄-se de k̄tre șnă boeră p̄nă la Ḡșrgiș, da aȝeverin̄ȝ de primire mi-lă d̄ȝea elă la im̄p̄r̄ȝie. Elă avea privileȝișii mi de la im̄p̄r̄atslă Aștriei.

De la Șerbană Vodă se ȝșseskă xris̄ove mai m̄lte, de la anșlă 7188 p̄nă la 7196.

DOMNULU LVI.

Constantină Vodă Bassarabă Brâncoveanu. Bonabe

D̄șp̄ m̄rtea lăi Șerbană Vodă s'aș adănată toȝi bo-
 erii marī mi miȝi, in̄p̄reșnă k̄s Mitropolită Teodo-
 siă mi k̄s episkopii, la K̄rtea Domneaskă, mi pof-
 tindă șt̄ asisteză mi ne Patriarșlă Dionisiă de la
 Kontantinopole, karele atșnȝe se afla în ȝeară, asemine mi
 ne șnă Kanșgi-bașa otomană karele se afla venită pentră
 alte trebī im̄p̄r̄t̄ști. Pe l̄nḡ aȝestăia s'aș adănată mi
 k̄șnitaniū mi sștamiū diverseloră korp̄șii de om̄tiri, mi fr̄n-
 tamiū negșȝitoriloră mi altoră trente. Aȝeastă adănare, kon-
 șl̄t̄nd̄-se pentră alegerea Domnălăi, n'a p̄t̄tă șt̄ se in-
 vocaskă ka șt̄ aleaȝ ne fiislă r̄șosatslă Domnă, prek̄șmă
 elă rekomandase boeriloră, din k̄șș k̄s era prea t̄n̄tă
 mi n̄s-lă kreșră kapabilă pentră niute tim̄ni ama de ȝrei

Dupe Chr.
1689.
Dupe chro-
nice locale
și streine.

Tođi însz într'znš kszvntš s'aš znitš ka sz alégz pe marele Logofătš Konstantinš Bassarabš Brŋnkoveanz, karele era nepotš lzí Mateiš Vodz Bassarabš. Atsnče arxiereií mi boerií aš čerztš mi pŋrerea ímpŋrteskslzí Kanšgi-bama, kzmš sz fakz ka nš kšmva sz kazz ŋeara ín vreo szpŋrare. Ačesta a ršpsnsš ín ašzslš tštrora kš trebzínđa čere ka pe domnš sz-lš íntroneze índatš, maí nainte de a se dšče utirea din ŋearz afarz, mi totš o datz sz ínštínđeze pe Pórtz, čerzndš investitšra. Elš pŋpšnea mijlokšlš ačesta, nentš ka sz ska-pe ŋeara din intrigile ómenilorš marí de la Konstatinopole, de ínfsínđele ršz voitóre ale stršinilorš, pŋekšmš mi de kŋr-sele Grečilorš pŋekšpeđi, kari pŋndeskš tronšrile ŋerilorš romšneshí.

Atsnče tođi gršmadz s'aš dššš la Mitropolie, aš kíematš oštírile, mi le-aš snššš despre alegere. Ostamií, mšlpšmindz-se, aš aurobatš ín gšra mare nšmirea. Dšpš ačesta, adškšndš pe Konstantinš Brŋnkoveanz, karele ršmšse-se la Kšrtea Domneaskz, pe kalš Domneskš la Mitropolie, í s'aš ínkinatš tođi, atzštš kleršlš mi boerií, kztš mi ponoršlš mi ostamií. Pe šrmz emindš de akolo, saš dššš kš oršndšealz maí íntšis la beserika Domneaskz znde dšpš doksologie (tedeum) l'aš pŋokíematš, mi apoí la kšrte, znde l'a instalatš Kanšgi-bama čelš ímpŋrteskš íntre kšnteyele mszikale mi íntre salve de nšští mi de tšnšrí.

Atsnče Dómna Maria, sođia lzí Šerbanš Vodz, kare dšdšse mšpđi baní pe la zní din boerí mi pe la ostamí ka sz fakz pe físlš seš Domnš, vžzšndš kš nš mi-a ímplinitš skopšlš, a nlekatš kš tótz kasa sa ín Transilvania, znde s'a ašezatš.

Boerií índatš dšpš ačesta aš fškštš Arz-magzarš, saš raportš kštre Pórtz, aržtšndš maí íntšis mórtea lzí Šerbanš Vodz, apoí nevoca kare í-a silitš sz aleagz Domnš fšr-z voea ímpŋrteaskz, apoí alegerea fškštš ín persóna znší koboritoris din familia stršlčítš a Bassarabilorš mi nepotš alš kredinčiosslzí ímpŋržđiei Mateiš Vodz Bassarabš¹, ínke-

1 Familia Brŋnkovenilorš este alta mi a Bassarabilorš alta. Kon-
stantinš Vodz era fíis lzí Brŋnkoveanz, dar, fíindš kš era ne-
{ Dupe chro-
nolog.Serb.

indș kș rșgșmîntea de a-lș întșri mi kș încezșmsirea de a fi kredîncioșș ordinelorș înaltei Порш. Asemine aș skrisș Vizîrșlș mi Seraskerșlș, karele se afla dînkolo de Dșnșre. Dșnș achestra aș trimisș boerî înadînsș kș aktele ačeste la Konstantinopole, la Adrianopole mi la Babadagș, șnde se afla Seraskerșlș.

Konstantînș Vodș, dșnș țe a lsatș frșnele gșvernșlș, a trimisș kșrierî ka șș întșrkș pe boerîi, țe-i trimisese Șerbanș Vodș solî kștre împșratșlș Austriei. Din ačeia trei s'aș întorsș îן deargș; iar Aga Konstantînș Bșlșčeanș, gînerile lsî Șerbanș Vodș, remîndș îן Transilvania, s'a litîțș pe lșngș șnș visionarîș generalș austriakș a nșme Xalersș, karele-mi înkîpșea kș kș patrs mi de ostauî va pștea skșpa deara Mșnteneatkș de tîrșnia tșrșeaskș. Konstan-

notș de sorș lsî Mateis Bassarabș, dșnș țe s'a frșktș Domnș, mi-a însșmitș mi emitetșlș de Bassarabș ka șnlș țe era mai kșnosktș Porșei Otomane mi domnilorș veșine, prekșmș mi mai îșbitș de deargș; n'a lepșdatș însș pronșmele familiei sale pșringemti, prekșmș se vede atșțș pe sigîlșlș seș, kșțș mi pe monetele de pe timpslș seș înskrîpșșnea: „*Konstantînș Voevodș Bassarabș Brankoveans.*“ Pronșmele țełș pronșîș s'a lsatș dșnș moșia Brankovenîi, a kșrșia originș dșteazș de la Sърbiî Brankovičî. Istoria este astfelș:

În anulș 1372 mșrîndș Lazarș țełș întși Samoderskș (aș Simeonș.
chronolog. } tokratș) alș Serbiei mi alș Ilirikșlș, a rșmasș doi fi: Stefanș,
Serbă. } karele a lsatș tronșlș pșringeskș, mi Vșlkș, karele a rșmasș frș kșpiî. Lazarș însș avșsesse mi doz fete, din kare pe țea întși o đîpșse Danș I Bassarabș, alș treilea Domnș alș derei Mșntenemti, iar pe a doza Kneazșlș Vșlkș Brankovičî, generalissîmșl Voevodș alș Ilirikșlș mi alș Serbiei șngșremti. (Vezi biografia lsî Danș Vodș I Bassarabș.) Stefanș fiîșlș lsî Lazarș, dșnș țe Tșrșii aș lsatș Ilirikelș, a rșmasș domnitorîș nșmaî assura Serbiei; dar dșnș mърtea sa, îן anulș 1428, a lșsatș momtenitorîș pe George Brankovičî, fiîșlș lsî Vșlkș mi alș șșrorei sale, fiîndș kș nș avea alđî șrmamî.

George Brankovičî, însodîndș-se kș Irina, sora împșratșlș Paleologș, a avșțș trei fi: Stefanș, Grigori mi Lazarș, din kari ței doi dîntși aș fostș orbîđî de kștre Șulfanșlș Mșradș II. Dșnș mърtea lsî George Brankovičî, la anulș 1461, a rșmasș momtenitorîș fiîșlș seș Lazarș, karele, s'a însșratș kș Elena, fika lsî Toma Porfirogenits Paleologș, De șnotșlș yekei Patre din Polononesș. Lazarș avș doz fișe, din kare pe Angelia a dat'o de șogîe lsî Stefanș Domnșlș Bosnei, iar pe Despîna lsî

tină Vodă, arzindă de aceeași mișcăre de răzvrătire deșănțată de o nație nouă în Turci și peste cinci-zece mii Turci, a scris de două ori lui Vălcăuș ca să abandoneze asemenea planuri, care nu putea să aibă de răzvrătire nici o șansă de realizare; a scris și asemenea mișcărilor Xasler, arzindă-i că planurile sale este nerealisabile și că consilierile Vălcăușului erau nesocotite.

Între aceste Constantin Vodă primenite ordină de la Seraskerului Dănilă ca să merge împreună cu Ali-Pașa către părțile din sud ale Dănilă. Atunci el nu de o parte scrie lui Ali-Pașa ca să grăbească a se duce spre Cernaui, iar nu de alta parte pe alții de către generalului Xasler ca să easă înainte la Cernaui să întreprindă mișcarea Turcilor. Acesta îndată se scula cu oștile sale

Neaș Vodă Bassarabă, înainte de a se face Domn. Mărină Lazară, gurile sale Ștefană, cu dăru de mentenire după soție, a domniă în țara Serbia Ungrească. Ștefană, după moarte, lăsa doi fii, George și Ioan: din aștia George, călăuzind-se, a lăsat numele de Massim și a ajuns Metropolită ală Sirmisli; iar Ioană, carele s'a născut în Ioanopolă a rămas singur domnitor în țara Serbia Ungrească în anulă 1465; dar mărină în anulă 1469, Ungurii au pus domnie peste cea mai mare parte a țării, și numai o mică parte a lăsat în seama lui Pașă Brankovici (văr ală lui Ioanopolă), carele și avea tronul în Timișoara, săș Temenișă Banatului din Serbia Ungrească. Acesta se întinsă: „*Knează Pașă Brankovici, Bană ală Timișorei și ală țării Serbilor de ne lungă Măruș și Tissa.*“

Iar Massim Brankovici, după moarte fratelui său, nu mai putând se opune cabalelor ce i se făcea din partea zelozilor Paninți, și-a părăsit Patriarhia și, lăudă că sine nu mămă-sa Angelia, a venit în țara Românească nu timpului lui Radu Vodă cel mare, carele dăruindă-i o moșie spre Iacăș, după numele lui, se vede, satul lui numele *Brankoveni*. Mai târziu călăuzind și Banatul Timișorei în părțile Turcilor, a fugit toată strămoșii Kneazului Brankovici în Transilvania, de unde după părăsirea Turcilor aș trecut în țara Mentească, așezându-se totă la satul Brankoveni, care le venea de mentenire după Massim Brankovici.

Massim, celă întâi, făcă acolo o biserică, în care se și înmormântă. După aceea, familia Brankovilor lăsa numele de Brankoveni după numele satului; căci prekmă după Sărbente *Brankovici* vră să zică fii lui Brankă, asemenea după Românește *Brankoveani* vră să zică lăcășitorii de la Brankoveni.

аѣстриакъ че avea sѣb komanda sa la Брашовъ, trece la Чернеці, se bate къ Тѣрчії, dar se învinge ми se retrage къ гъ-мъшидеle олтїреї la Рѣшава. Dar dinkolo de Дѣнѣре Badens, generalissimѣлѣ Аѣстриакѣ, împreзнѣ къ generalѣлѣ Veteranѣ, генѣртѣндѣ о вїкторїе імсемнатѣ асѣпра Тѣрчїлорѣ, дѣ-пѣ че аѣ лѣатѣ Кладова ми Vidinsлѣ, аѣ venitѣ la Чернеці. Атѣнче Konstantinѣ Vodѣ trimite кѣцї-ва boerї сѣ рѣге ne generalissimѣлѣ Аѣстриакѣ ka сѣ treackѣ în Transilvania pentрѣ кѣ нѣ кѣмѣва сѣ vie Тѣрчїї în маї mare нѣмѣрѣ ми сѣ трѣтеze ne Romѣнї ka аliацї кѣ elѣ. Dar generalѣлѣ Badens нѣ s'a îndѣnplekatѣ, чї лѣзѣндѣ ne Xasler кѣ снѣ mare нѣ-мѣрѣ de олтїре ka сѣ erneze la Mexedїnцї, a trekѣтѣ în Țngaria.

Песте пѣцїнѣ аѣ venitѣ Seraskerѣлѣ Fѣндѣк-Паша, ми Кѣчїскѣ Ханѣлѣ Крѣмѣлї ми аѣ тѣбѣртѣ la satѣлѣ Потлогїї. Akolo s'aѣ întrѣnitѣ ми Grofѣлѣ Tekeli, апостатѣлѣ Țngarieї, karele avea кѣтѣва олтїре компѣсѣ din Țngarї desertorї. Ачѣntїа, kondшї de ómenїї лї Konstantinѣ Vodѣ, аѣ trekѣтѣ фѣрѣ de sgomotѣ кѣ олтїрїle lorѣ în Transilvania prin мѣнцїї Рѣкѣрѣлї. Akolo аѣ кѣзѣтѣ de о datѣ асѣпра Аѣ-стриацїлорѣ, kari, de ми мѣлтѣ маї пѣцїнѣ нѣмерошї, s'aѣ лѣ-натѣ кѣ мѣлтѣ бѣрѣбѣде. În чѣle de ne зрѣмѣ Тѣрчїї, аѣ fostѣ învingѣtorї; perderile lorѣ însă n'aѣ fostѣ маї пѣцїнѣ імсем-нate, кѣчї însăшї Seraskerѣлѣ Fѣндѣкѣ-Паша a fostѣ зчїсѣ, ми ne лѣнгѣ ачѣста a маї кѣзѣтѣ Tekeli (че fѣsese menїтѣ pentрѣ domnia Ardealsлї) ми Aga Konstantinѣ Вѣлѣчѣанѣ. Din partea Аѣстриацїлорѣ, împreзнѣ кѣ мѣлтѣ олтїре perdѣтѣ, a кѣзѣтѣ прїнсѣ мѣндрѣлѣ generalѣ Xaslerѣ. Iar Konstan- tinѣ Vodѣ, karele din вѣрѣрїle мѣнцїлорѣ se зїта la кѣм- пѣлѣ resboїslї, вѣзѣндѣ кѣ Тѣрчїї аѣ învїнсѣ, s'a koborѣтѣ ми маї întrїс a кѣзѣtatѣ kornѣлѣ лї Вѣлѣчѣанѣ, ми лѣзѣндѣ-ї ka- пѣлѣ, l'a trimїсѣ în деарѣ de l'aѣ îngronatѣ în mormѣнтѣлѣ пѣрїngїлорѣ сеї. Дѣнѣ ачѣста s'a îndrentatѣ кѣтрѣ Sibїїс, зн- de a adѣнатѣ ne boerїї Transilvanїeї ka сѣ орѣндѣеаскѣ гѣ-vernѣмѣнтѣлѣ дѣреї. Ardelenїї, вѣзѣндѣ кѣ бѣкѣрїе sfѣрѣма- rea олтїрїлорѣ Аѣстриаче, s'aѣ adѣнатѣ кѣ grabѣ імпрезрїлѣ лї Konstantinѣ Vodѣ ми se гѣтеаѣ a-lѣ prokїema Domнѣ.

Dar aचेastē idee nē anēkē a lēa konsistindē, kēčī a venitē ūtīre kē generalissimēlē Badens vine kē mēltē ūtīre asstriakē, dēpē kare Tērcīī mī Tētariī s'aē ūtorsē mī aē trektē neste Dēnēre, iar Konstantinē Vodē a rēmasē ūn pache mī linimte ūn skaznēlē seē.

La anēlē 1691, mērindē Sēltanēlē Ssleīmanē IV mī rēdikēndē-se la ūmpērtēnie Sēltanē Axmetē II, aचेता kētrē primēvara anēlē 1692 s'a skēlatē sē meargē kē ūtīrī earēšī asēpra Asstriēī. Atēnचे mī jēnele Vizirē Mēstafa-Паша Kīzīrēlēī a skrisē lēī Konstantinē Vodē ka sē meargē kē ūtīrile sale sē pēzeaskē trekētorile din mēnēīī Ardealēlēī. Konstantinē Vodē s'a nēšē la postērile ūnde ī s'a pēskrisē, iar Vizirēlē a nlekatē kē tōtē nētereā sa kētrē Beligradē. De akolo Vizirēlē s'a rēnezitē asēpra Asstriāčilorē че se aflaē ūntre Sovarē mī Semlinē sēb generalissimēlē Badens; dar de la чеa ūntēī čīoknīre, kēzēndē Vizirēlē, ūtīrile tērcēntī s'aē ūtorsē earēšī la Beligradē. Dēpē aचेea mī Konstantinē Vodē a pērsitē paza mēnēīlorē, mī ūtorēkēndēse la tronēlē seē a mēritatē ne fīkē-sa Stanka kē Radē fīlēlē lēī Ilie Vodē Domnēlē Moldoveī, karele se trēgea din Petrē Vodē Raremē.

Ūn kērsēlē anēlē 1693 aē trektē o mēlēime de Tētariī prin Moldova ūn Transilvania mī dēpē че aē fēkēlē mēlte strikēčīēnī s'aē ūtorsē kē o mēlēime de ōmenī robīī. Totē odatē ūntre Domnēlē Moldoveī mī aचेla alē ēereī Mēntēnemēī se ūntērtase o mare чеartē, kare s'ar fī terminatē kīarē kē vērsare de sēnge, dakē prin ēerile aचेstea nē s'arē fī strekēratē neūchetate ūtīrī tērcēntīī ūn lēntē asēpra Asstriēī mī a Polonēī.

Dar Konstantinē Vodē Brēnkoveanē isēbtise a faче sē se rēndēesekē Domnē ūn Moldova Konstantinē fīlēlē lēī Dēka Vodē, dēpē kare logodise ne Maria fīka sa. Nē anēkase ūnsē a faче nēnta, mī a primitē ordinē ka sē pēgēteaskē primireā Vizirēlēī Bēiskli Mēstafa-Паша mī a lēī Salin Gereī xanēlē Kērmēlēī, kari voeaē sē treakē kē ūtīrī ūn Transilvania. Dēpē aचेasta nēnta de o kam datē a rēmasē; dar mai ne ērmē a trimisē ne Dōmna sa kē fīka sa, ūnpre-

злѣ кѣ маї мѣлте kokóne ми boerí, de a fѣkѣtѣ nѣnta fѣrѣ assistinga sa.

Pe la anulǎ 1695 mǎrindǎ Sǎltanǎ Axmetǎ II s'a sǎitǎ ne tronǎ Sǎltanǎ Mǎstafa II. Ačesta, plekǎndǎ kǎ omtirí asǎnra Aǎstriei, ímpreznǎ kǎ Silan Gerei xanǎlǎ Krǎmǎlsǎi, a fѣkѣtǎ podǎ neste Dǎznǎre ín drentǎlǎ Beligradǎlsǎi mi trekǎndǎ ín Banatǎ la Logomǎ, a sfǎrǎmatǎ omtirile aǎstriače, zčigǎndǎ ín bǎrǎlie kíar ne generalissimǎlǎ Veteranǎ. Konstantínǎ Vodǎ atǎnče a primíiǎ ordinǎ sǎ meargǎ la Černejǎ kǎ omtirea sa mi sǎ stea akolo pentrǎ ka sǎ pǎzeaskǎ a nǎ se sǎpǎra de kǎtre Aǎstriačǎi transportǎrile če se fѣčeaǎ ne Dǎznǎre sǎre Beligradǎ ín trebǎingele omtirei Tǎrčeshtǎ. Pe lǎngǎ ačesta avea ordinǎ ka sǎ prokǎzǎ mi đeara prodǎkte, vite, kare, mi alte índestǎlǎrǎi pentrǎ tabǎra otomanǎ, — lǎkrǎ če adǎčea mare sǎpǎrare mi grestate atǎtǎ Domnǎlsǎi kǎtǎ mi đereí, maí alesǎ findǎ kǎ ín anulǎ ačela era eara fórte mare. Dǎznǎ ačeea a veníǎ altǎ porǎnkǎ, ka sǎ repareze četatea Kladovei, kare fǎsese sfǎrǎmatǎ de kǎtrǎ Aǎstriačǎi. Abía s'a terminatǎ lǎkrǎlǎ ačestei četǎrǎi, mi Konstantínǎ Vodǎ primi ordinǎ ka sǎ lase kǎrǎi va din boerí sǎre paza Černežilorǎ, íar elǎ sǎ meargǎ kǎ omtirea sa sǎ pǎzeaskǎ trekǎtorile mǎnđilorǎ desǎre Transilvania, pentrǎ ka nǎ kǎmva sǎ vie Aǎstriačǎi ne akolo. Atǎnče Domnǎlǎ a lǎsatǎ la Černejǎ ne Banǎlǎ Kornea Brǎilois, íar elǎ s'a đǎsǎ la mǎnđǎ prekǎmǎ i s'a preskrisǎ, de znde abía kǎtrǎ tómnǎ s'a întorsǎ la Tǎrgovištea.

La anulǎ 1696 Sǎltanǎ Mǎstafa, ínvíngǎndǎ omtirile aǎstriače, se întorčea prin đeara Romǎneaskǎ, ne la Černejǎ, kǎtre Konstantinopole. Banǎlǎ Brǎilois, karele se afla la pǎnktǎlǎ ačesta de pazǎ, temǎndǎse de vre zǎ felis de respǎndere, a fǎgitǎ de akolo nónteu. Domnǎlǎ, kǎmǎ a azitǎ de ačesta, a trimisǎ maí íntǎis ne Postelnikǎlǎ Karamanlǎs ínainte, ka zǎlǎ če mtia limba tǎrčeaskǎ; apoi ne Panǎ Armamǎlǎ, ne Postelnikǎlǎ Mixaiǎ Korbeansǎ, mi ne marele Kǎnitanǎ Petrea Obedeans, ka sǎ fakǎ pǎregǎtirile neapǎrate pentrǎ trečere. Dǎznǎ ačesta s'a đǎsǎ mi elǎ ínzǎmǎi, pentrǎ ka sǎ nǎ-mí atragǎ zrgia Sǎltanǎlsǎi. Akolo,

înfăpșind-se mai întîis la Vizirslă, fș mștratș mi amenințatș tare; dar apoi îndreptînd-se, a kșpștatș voe de a emițș înaintea împșratșlș kș patș-zeci de kșlșregi. Ajungîndș la kortegislă ce mergea înaintea Saltanșlș, s'a datș pe josș mi a mersș înaintea Tșisrilorș, ka kșlșzș, pșpș în marginea Dșnșrei. Sșindș-se în barkș, împșratșlș a îmbrșkatș kș kaftanș pe Konstantinș Vodș, karele dșpș ačeasta s'a întorsș la tronșlș seș din Tșrgovșntea. Atșnce a osînditș la înkisore pe zșș boerș a nșme slșgerslș Konstantinș Știrbei, pentș rșnșrile mi abzșrile ce fșkșse în pșrgile Kraiovei; era sș-lș pedenseaskș kiar kș môrtea pentș ačeasta, dar dșpș rșgșminșile soșiei sale kare era rșdș kș Domnșlș, l'a ertatș, dar l'a osînditș sș plșteaskș îndoitș jefșirile ce fșkșse.

În primșvara anșlș 1697 earșmi a plekatș Sșltanșlș Mșstafa asșura Așstriei; trekîndș prin Beligradș la Temișvarș, s'a bștatș kș Așstriașii, dar prinșipele Eșgeniș, karele-î komînda, îvîngîndș-lș, s'a întșrnatș la Adrianopole kș mare perdere mi rșșine.

În anșlș 1698 aflîndș-se Konstantinș Vodș earșmi kș oștire la Černeși, a venitș akolo de la Konstantinopole mi Skarlatș fișlș lș Aleksandrș Dragomanșlș Porșei Otomane karele kș okasșnea ačeea se însșrș kș fiika Domnșlș nșmitș Irina. Atșnce s'a fșkștș la Karloviși mi pačea între Așstria mi Pôrta. Nș apșkș însș Konstantinș Vodș a se bșkșra de fericșrea pșčei, mi de odatș se vșzș sșrșrinsș de zșș îmbroxorș împșrșteskș, rșdikatș fșrș de veste mi dșșș la Adrianopole, znde se afla Sșltanșlș Mșstafa. Kassa tôtș era kș marele Mșftiș, saș îvșpștorșlș religșșnei otomane, fiîndș favoritș alș împșratșlș, a čerștș de la agenșii derei Romșnșnti ținși-zeci de pșngi de banș, sșb kșvîntș kș elș fșsese profesorș în konișrie lș Konstantinș Vodș. Domnșlș primșe mștire desșre ačeastș reklșmșșșne, mi era sș'i dea banș kș tôte kș nș se mștia datorș, dar Banșlș Kornea Brșilois mi alși boerș nș-lș lșsarș a se sșșne la zșș ama pretekștș arbitrarș, kare ar fi servitș de rșș essemnș pentș viitorș.

Konstantinș Vodă făcuse la înkisóre fără să aibă voie a se întorci la nimeni; plătii glóba kare i se cerea și fără și alte keltsele málte, dar nu pútea săkupa de kúte adogúndă 240 púngi pe lúngă tribútslă anșală. Kă asemine kondiționne, kúptă kaftanș și ínoire de Domnie, și se întórise în țeara Múnteneaskă.

În anșlă 1703 revoltúndă-se Ienicheri, aș destitútată pe Sultánș Mústafa, și aș rúdikată la tronș pe fratele seș Sultánș Axmetș III.

După atâte evenimente făraste pentru țerile Române, liniștúndă-se lăkrurile, Konstantinș Vodă s'a întorsă la tronș seș búkúndăse, ímpreună kă țeara, de ferichirea púchei. Íntre adevărș púini din Domniú tímúslă seș se aflaș în púșchisne atúte de frémóș. Sultánșlă Axmetș îi dedese xatimeriș prin kare îi íntăria domnia pe viață. Ímpératúslă Austriei ílă krease prinține și-í dedese privilegii ínsemnate. Nimikș mái búș nu avea ce dori: era ínvútatș, spúritsósș, avúteș, súpútosș și búrbatș bine fărkatș. Avea o familie nșmúróș kare-lă ínkoujra kă dragoste și kredință; avea patru fiú, din kare însúrase pe doi, și șante fete pe kare le múritase pe tóte, și kare adúgea ferichirea sa.

Acestș Domnș a fostș celș íntúș karele a skosș darea Vúkúritslă, kare ímpúnea trei-zeci de bani pentru fie kare vită.

În anșlă 1711 deklarúndă-se resboiș íntre Túrșia și Rúșia, s'a koborúteș Petrus celș mare în Moldova kă o mare pútere de omțire. Marele Vizirș Baltagi Meemetș Pașa trekúndă Dúnețrea kă 100 miú de ómení, a ordonatș și Domnilorș Románi kă să ía parte la rúșboiș. Dimitrie Kantemirș, Domnșlă Moldovei, krežúndă kă akșma era tímúslă kă să skape țeara de Túrșí, s'a aliatș fúđimș kă ímpératúslă Petrus¹. Konstantinș Vodă Brúnkoveans, a ínatră și

¹ Kantemirș a fărkatș tratatș formalș kă Petre celș mare. Kondiționnile, după kámș múrtúrisește istorikúș Engelș, aș fostș șmútórele: „1-íș. Moldova să se múrgineaskă, kámș a fostș mái de demúteș, și să fie súb protekúșnea Rúșiei; 2-lea. Domnșlă, boerú și tođi Moldovenú să jure kredință ímpératúslă Petrus, kúte va sta așesta în Moldova; 3-lea omț-

elḥ în sekretḥ în ayeastḥ alianḥ, dar fḥḥimḥ se arḥta a fi kredinḥiosḥ Porḥei Otomane. De ayea kḥndḥ veni timḥlḥ lḥnteī, Konstantinḥ Vodḥ se trase kḥ omḥirea sa la satslḥ Ḑrlaḥii din jḥdeḥslḥ Sḥkseniī, amentḥndḥ ka sḥ vie Rḥmii din Moldova mi nḥmaī în kazḥ de viktorie sḥ se zneaskḥ kḥ ei, saḥ sḥ stea nestḥ pḥnḥ va vedea rezlḥtatlḥ.

Atḥnḥ Toma Kantakszenḥ, znkislḥ mi favoritslḥ Domnslḥi mi mare Spḥtarisḥ peste omḥire, în kontra voingḥei lḥi Konstantinḥ Vodḥ s'a dḥsḥ la Petrḥ ḥelḥ mare, oferindḥ-se a servi kassei sale. Īmpḥratslḥ ia datḥ omḥḥ miī de ostamii sḥb komḥndslḥ znḥi generalḥ pḥmitḥ Rene, kḥ kariī Spḥtarislḥ Toma viindḥ la Brḥila, a bḥtḥt'o mi a lḥat'o. Ayeastḥ fantḥ, frḥmḥsḥ pentḥ Kantakszenḥ mi pentḥ kassa kreḥtinnḥ, atrase mare nenoroḥire pe kapḥlḥ lḥi Konstantinḥ Vodḥ mi pe tḥtḥ familia Brḥnkoveneaskḥ.

Īmpḥratslḥ Petrḥ, plekḥndḥ pe valea Prḥtslḥi ĩmpḥreḥnḥ kḥ Dḥmitrankḥ Vodḥ Kantemirḥ, karele se deklarase rebelḥ în kontra Porḥei, aḥ venitḥ pḥnḥ din josḥ de Prḥtḥ. Ako lo l'aḥ ĩnkḥnjḥratḥ Tḥrḥii din tḥte pḥḥile, mi în atḥta perikolḥ ilḥ adḥseserḥ în kḥtḥ fḥ nevoitḥ, dḥpḥ ĩndemnslḥ Katerineī soḥiei sale, sḥ fakḥ pḥḥe kḥ folosslḥ Tḥrḥilorḥ, ĩntorkḥndḥ-le Azakslḥ, lakslḥ Taganrokḥlḥi, Brḥila mi alte ḥetḥḥi. Dḥpḥ aḥeste mi generalslḥ Rene, kḥ Spḥtarislḥ Toma Kantakszenḥ, s'aḥ trasḥ de la Brḥila¹. Atḥnḥ mi Konstantinḥ Vodḥ s'a ĩntorsḥ de la Ḑrlaḥii la Tḥrgoviḥtea. Atḥnḥ intrigile mi nenoroḥirile ĩnḥḥḥḥ a se rḥdika aḥpḥra lḥi; ĩnsḥmii znkii sei Spḥtarislḥ Mixaiḥ mi Spḥtarislḥ Konstantinḥ, fraḥii Kantakszenemḥi, — ĩnsḥmii veriī sei, Spḥtarislḥ Stefanḥ mi Komisḥlḥ Radḥ, pe kariī avea ka pe niḥte fraḥii, — se pḥserḥ a-lḥ ĩntriga kḥtḥ Tḥrḥi, pentḥ ka

le Moldovene sḥ se ĩmpḥreḥne kḥ ḥele Rḥsemḥi mi sḥ meargḥ aḥpḥra Tḥrḥilorḥ; 4-lea. Domnslḥ de akḥma mi momḥtenitorii lḥi sḥ aĭbḥ rḥstere absolḥtḥ ĩn deargḥ; 5-lea. Domnia Moldovei sḥ fie de momḥtenire a Kantemireḥtilorḥ.
(Nota Tradskḥtorislḥi).

1 Episodslḥ bḥtḥllei Tḥrḥilorḥ kḥ Petrḥ ḥelḥ mare, astorislḥ ilḥ deskḥrie ḥeva maī pre largḥ la istoria Moldovei din tomḥlḥ III.

(Nota Tradskḥtorislḥi).

să-î reușe kanșlă. Așemia aș trimisă mai întăis la Sna-
tarăslă Mișaiș Kantakzenă, karele se afla emigrantă la Bra-
șovă, mi aș făkștă akolo peșeșile țășorăș boeriloră; kș
așeste s'a făkștă Arz-magzară kătră Pórtă arăștoră kș
Konstantină Vodă Brănkoveană era nekredinșiosă Împătră-
șiei, kș elă, fiindă ingeșesă kș Rșmiă, a trimisă la ei pe Sna-
tarăslă Toma karele lășase Brăila, mi altele. Așemene aktă
șlă lăș Xatmanăslă Dșmitrașkă Rakovișă, ginerele Snatarăslă
Mișaiș Kantakzenă, mi-lă dășe la Konstantinonole la Mi-
șaiș Vodă Rakovișă, karele se afla akolo destășată din dom-
nia Moldovei. Așesta profită de okasișne, pentră ka ș
póť kăpăta domnia șerei Măntenemă; iară Țășăi. primindă
șăra kș băkșrie, pășiră kătră se póte mai sekretă, pentră
ka nă kșmva simșindă Konstantină Vodă, șă fșgă din șear-
ră. Brănkoveanăslă înșă, ka șnelă șe nă avea nișă o idee
despre așemine infernale intrigă, se șregătea șă însore pe
fișlă seă Răđkană kș fiika lăi Antioxă Vodă Kantemiră,
fostăslă Domnă ală Moldovei; pentră așeasta mi trimisese la
Konstantinonole pe ginerele seă Aga Manolaki kș fiikă-șă
Domniă Vălașă ka șă adăkă pe mireasă.

Pórtă, kare primise șările arătate mai șșșă, adășat
mai kș șeamă de Seit-Gin-Ali-Pașă, karele avea deosebită
patimă așșura lăi Brănkoveană, a trimisă pe marele Im-
broxoră kș șă Kanșgi-bașă nămită Măștafaga, kș ordină
sekretă ka șă vie mi șă răđișe pe Konstantină Vodă kș tó-
tă familia. Așemia șosindă la Gișrgăș, Kanșgi-bașă a ple-
kată înainte la Băkșreșă, iar Imbroxorăslă a rămasă pentră
ka șă vie kș omșire, kare șă-lă póť șșșșine, în kasă kăndă
Domnăslă ar voi a se omșne. Kanșgibașă a intrată de-a
drentăslă în kărtea Domneaskă, mi infășșimăndășe la Domnă
ia arătată firmanăslă de destășare, mi, fătră a-î lășă timă
de a se pștea doșă, řa arestată. În zioa de Joea mare a-
venită mi Imbroxorăslă kș 400 de Țășăi. Boerăi ř-aă emită
înaște kș Șlășjitoră mi ř-aă adășă kș mare omóre pătră la
kașă șe i se șregășise. Akolo Imbroxorăslă le ordonă kș
adoa zi șă se adășne toșă la elă. Kantakșzinemăi tótă nó-
ștea aș șmblată adășmăndă bană, pentră ka șă kșmpere pe

Imbroxorŝ mi ne Kapŝgi-baŝa sure a-î face sŝ dea domnia Snatarisli Stefanŝ Kantakŝzenŝ, fiŝliŝ Stolnikisli Konstantinŝ.

Adoa zi viindŝ înaintea Imbroxorsli mi a lŝi Kapŝgi-baŝa Mitropolitŝ Antimŝ kŝ Episkoniŝ, Banŝliŝ Konstantinŝ Őtirbeiŝ, Kantakŝzinemiŝ Miŝaiŝ mi Stefanŝ. Vistiersliŝ Őherbanŝ Bŝjoreauŝ mi ȝei-l-aiŝi boeriŝ, întrebarŝ ȝine este din ei Snatarisliŝ? Snatarisliŝ Miŝaiŝ arŝtŝ ne Stefanŝ. Atŝnȝe Imbroxorŝli a ȝerŝtŝ kaŝtanŝ ka sŝ-lŝ îmbrȝe, dar neaŝlŝndŝse, Kapŝgi-baŝa a skosŝ konteŝliŝ seŝ mi aŝ îmbrŝkatŝ ne Snatarisliŝ Stefanŝ. Dŝuŝ aȝeasta skouŝndŝ firmansliŝ împŝrŝteskŝ, treksŝ în elŝ nŝmele lŝi Stefanŝ (fiindŝ kŝ lokŝliŝ nŝmeliŝ era inadinsŝ deskisŝ) mi apoi ilŝ ȝetirŝ în aszŝliŝ tŝtŝrora. Peŝte nŝŝinŝ sosindŝ mi kaŝtanŝliŝ Vizirŝliŝ kŝ ȝele-l-alte semne ale domniei, Stefanŝ Vodŝ merse la kŝrtea Domneaskŝ kŝ tŝtŝ ȝeremonia obiȝnŝitŝ, mi se ameȝŝ ne tronŝ în zioa de 25 marte 1714.

În zioa de Vinerea mare Kapŝgi-baŝa, rŝdikŝndŝ ne Konstantinŝ Vodŝ împŝreŝnŝ kŝ Dŝmna sa, kŝ patrŝ fiŝ, kŝ znŝ nepotŝ inkŝ urŝnkŝ, kŝ patrŝ gineriŝ mi aiŝi boeriŝ mi servitorŝ, i-a dŝsŝ ne toŝi la Konstantinopole ŝnde i-aŝ inkisŝ în ŝnŝliŝ din ȝele méute tŝrŝriŝ kare se nŝmea Edikŝle. Iar tŝtŝ avere a lorŝ deklarŝndŝse de împŝrŝteaskŝ, se ŝrmŝri kŝ atŝta skŝmnŝtate în kŝtŝ se kŝrŝtŝ mi sŝb vestmintele Dŝmnei, ale nŝrorilorŝ mi ale fetelorŝ ei, lŝkŝ kŝ totŝliŝ neobiȝnsitŝ la Tŝrȝi. Iar Stefanŝ Vodŝ, ŝitŝndŝ atŝtŝ faȝerile de bine kŝtŝ mi rŝdirea ȝe-lŝ lega kŝ Konstantinŝ Vodŝ, întrebsinŝŝ kinŝrile ȝele mai extreme pentŝ ka sŝ deskonere avere a Brŝnkŝveansliŝ, ne kare, sŝb kŝvŝntŝ de a o da împŝrŝȝiei, o împŝrŝȝia kŝ Imbroxorŝliŝ. Pe lŝnȝŝ aȝeste adŝȝea kŝ sila ŝȝeni de prin ȝearŝ, mi prin nŝnerea la kale a ȝelor-l-aiŝi Kantakŝzeniŝ, arŝta imbroxorŝliŝ kŝ Brŝnkŝveansliŝ era lakomŝ, nedrentŝ, jeŝsitorŝ mi dŝŝmanŝ împŝrŝȝiei, mi alte niri kalomniatŝre, kŝ kare Imbroxorŝliŝ s'aŝ întorsŝ la Konstantinopole. Totŝ odatŝ Stefanŝ Vodŝ a trimisŝ ne Banŝliŝ Konstantinŝ Őtirbeiŝ mi ne kŝmnatsliŝ seŝ Radŝ Dŝdeskŝ, ne kare ilŝ fŝkŝse mi Lo-

gofătă mare, kă banî şii kă pemkeshri (dareri) la Konstantinopole, ka sã mijloceskă întăis întărirea domniei şii ală doilea ka sã persekste pănă la mórte pe Konstantin Vodă împreshă kă fiii sei, pentră ka nă kămva, skăpândă vre şnelă din ei, sã-şii răsăne pe şmă asăpra familiei Kap-takşzineşti.

Aşngând nămiciî la Konstantinopole şii îndelegând-se kă ómeniî infăşingă ai Porşii şii kă Vizirăş, Săltanăş dekretă mórtea lăi Brănkoveană şii a fiilor sei. În zioa de 15 Ağgăştă, aflănd-se Săltanăş la palatăş de lângă Mare, nămită Giali-Kioski, aă adăşă pe Konstantin Vodă, pe fiii sei Konstantină, Stefană, Radă şii Matei, şii pe ginerele sei Klăcherăş Ioană Văkăreskă, şii le-aă tăeată kapetele; iar kadavrele loră, dăpă ce aă stată asolo tótă zioa, neste nónte le-aă arănkătă în mare. Iar Dómna Maria, kă porăsa şii kă şnă păşnkă ală lăi Beizade Kotsantină (karele prin dibăcia doicei a skăpată de mórte), kă fikă-sa Domniăa Balama, kă şinşii gineri ai sei, şii kă alşii boeri şii servitori, se essilară într'o într'o cetate a Asiiei, nămită Kistaea, şnde este şii kapitála Frigiei, lângă marea Egee¹. Triminiî lăi Stefană Vodă, dăpă asemine ispravă, mai adăogândă la

1 Istorikăş Delkăro, şii alşii pe kari-şii şitează Şlinkai, deskriăş mai măte amăşşăşri desupe ačeastă tragikă întămplare, kare difereskă čeva de ačeste ce se vădă în istoria de fapă. Dăpă ačestăia, nă patră čii nă mai trei fii ai lăi Brănkoveană se tăeară: Matei, čelăş mai tănăş, Radă mirele čelăş neferičită, şii Stefană. Pe lângă ačeste fečioriloră lăi Konstantină le-aă pronăşă sã-şii aleagă între moarte şii tăşie; iar tatăş le şpănea: „Fiii mei! Amăş pierdăşă tóte avăşşiiile, sã nă ne perdemăş inkaî şăfetele! Staşii tare şii bărbăteşte, dragii mei! nă vă şităşii la mórte, čii vă adăčegăi aminte de Xristosăş Mintsitorăşăş, kare măităş mai kămnilăş mórte aă şăferităş pentră noi; dečii kredegăi şii mşrigăi în kredingă păşşingiloră vostri.“ Dăpă ačeastă se adaoge kă kapetele şčimiloră le-aă părtată în şălige pe stradele oraşăşă; kă korpăşşile loră dăpă ce s'aă arănkătă în mare, s'aă skosăş de kătre kredintini, şii s'aă ingronată în sekretă la Măşşăşşirea Kalxi.

tribuțlsă darei înkă 60 pengi de bani, s'a întorsă în țeara Mănteneaskă ¹.

Konstantinș Vodă a domnițș 25 ani mi 6 lăni. Elș a făkățș mălte îmbănbățșiri în țeară, biseriçi, mănăstiri mi altele. Elș a făkățș biserika sântălsi George din Băkăremți, pe kare a înkănjărat'o kă mări de țetate. Asemine mi făimósa mănăstire Xorezș din jădeglsă Vlăçi, mi alte mai mălte biseriçi.

De la elș aș rămasă mălte xrisóve, de la anulș 7198 până la 7222.

DOMNULU LVI.

Stefanū Vodă III Cantacuzenū.

Ačesta era fișlș Stolnikălsi Konstantinș Kantakuzenș mi nepotș lsi Șerbanș Vodă II. Atățș în fapte kățș mi în kăvinte, era omșlș țelș mai nestatornikș, mi atățș de anlekățș la răpire mi nedreutate, în kățș n'a rămasă preotș saș mireanș, boeriș saș komerçantș, mare s'aș mikș, fără a fi jefsițș saș strămbățșitș. Mai alesș ómeni lsi Konstantinș Brănkoveanș s'aș stănsă kă totălsă așb persekățșirile lsi țele terorističe. N'a pedensitș însă pe nimeni kă mórtē, kăçi kiar de arș fi voitș n'a nstățș mi niçi a avățș timnș, fiindș kă domnia sa niçi era asigărată bine la Pórtă, mi niçi a ținățș măltș. Ačesta nă askălta de konsilișlș nimărsi, afară de kățș de îndemnărele țele înrățșitș ale tatălsi seș. Elș nă se mălăgmea să serveaskă nămai pe Pórtă Otomană, çi se korespăndea mi kă kărpile Răsiei mi Astriei, pe kare kă diverse intrigi le apăda la răsboiș în kontra Tărcilorș, kă skonș ka să-mi afe protek-

¹ Istoria Vlăčeneaskă, citată de Șinkai adaoge: „Fost'aș în domnie fericițș (Konstantinș Vodă), dar nă mi lădatș, pentru kă aș adaosș xaracișlș mi din 250 de pengi (125,500 lei) s'aș sșitș la 520 pengi (260,000 lei) mi slăjitorimea, de la kare se skotea xaracișlș, aș învădit'o nrin satele sale mi ale Kantakuzenilorș, mi tóțș greătatea aș arăkat'o pe țeară.”

torș, Dar tóte memtensgirile lăi din noroçire nă serviră la nimikș.

În intervalulă acesta Tărciî de la Brăila, avândș patimă pe Romăni din kassa Spătarăiși Toma Kantakuzenș karele venise kă Rșmii mi le lsase çetatea, aș încențș să se întinză neste çotarslă lorș pănă în jădeçslă Ialomiceî la oramslă de Floçî, kșrinzândș mai mșlte sate, rândșindș neste ele sčbamî țăçemțî, priimindș zechăala prodăktelorș mi folósele nesksitșlăi din bălgile Dșnărei. Stefanș Vodă, țăngșindș-se la Pórtă, s'a trimisș çnș fonkçionarș țărkș kă firmanș ka să çerçeteze mi să mărgineaskă otarele ka mai nainte. Atșnç aș rândșitș mi Domnșlă din partea çerei trei boeri, pe Stolnikslă Neağă Toplıçeanș, pe Medelnicerislă Drăganș Strămbeanș mi pe Vornikslă Radă Poneskș, kari, adșnândșse înaintea kadışlăi (jădekçtorışlă țăçeskă), s'aș dispstatș fórtē kă Tărciî Brăilenî. În fine dșpă stărsingele boerilorș Mșntenî, kari aveaș mi drentate în partea lorș, s'aș așezatș çotarele akolo çnde eraș mai nainte, mi s'aș depçrtatș din tóte satele sčbamii țăçemțî. Açestș Domnș a rđdikatș kă totslă prin karte Domneaskă darea Văkçritșlăi, a Monastirilorș mi a preoçilorș.

Pe timpulă acesta a intratș mi Vizirslă Gin-Ali-Pașa în Peloponesș, saș Morea. De 24 de ani pșterile țăçemțî bștea, pe mare mi pe șskatș, faimósa çetate Nasule, kare era în măna Venęçianilorș mi sta înaintea Otomanilorș ka o kee a Peloponesșlăi. Astă dată çnș Korfiotș, nșmitș Sala, karele era intendantșlă fortereçei, vānzândș-se Tărcilorș, a astșpatș într'o nóute tóte țănrile mi a sșnșș la servitate Peloponesșlă întregș. În lokslă Vizirșlăi la Konstantinopole rămșese lokotenentș Rekelș Imbroxorșlă, amikșlă intimș alș lăi Stefanș Vodă, karele fșsese în çeara Mșnteneaskă nentřă destitsarea Brănkoveanșlăi. Vizirslă, întorkândș se trizmçtorış, a rândșitș pe nșmitșlă Pașă la çetatea Benderșlăi mi neste pșçinș l'a mi deskăpçminatș, făr să se kșnóskă kassa. Açeasta a înspăimčntatș fórtē pe Stefanș Vodă, kăçî prin Rekelș se făkșse Domnș, mi în elș avea totș reazemșlă seș.

Spētarīslē Miḡaiḡ Kantakḡzenē, šnkīslē Domnslē, ka omḡ neastēmpēratš mi īsbitorš de skandalgrī, atēne aš īn-
 ʧenstš sē skrie lsi Miḡaiḡ Vodē Rakoviḡ la Konstantino-
 pole, prin ginerile seš ḡatmanslē Dimitraḡkḡ, karele era
 frate kē Miḡaiḡ Vodē, īndemḡndē-lē sē ʧerʧe kē dare de
 banī mi kē ori ʧe altē mijlokē ka sē kapete domnia ʧereī.
 Miḡaiḡ Vodē a ʧerkatš, dar n'a pēstē rešmi, kēʧi Sēlta-
 nslē, avēndē a veni kē omtiri la Belgradē, a nēmitš Domnē
 ne Nikolae Mavrokordatē ʧe era Domnē la Moldova, iar ne
 Stefanē Vodē, dovedindē-lē ka inemikē alē īmpēryēi, l'a
 destitēsatš mi rēdikēndē-lē īmpēryē kē Dōmna Pēna, kē
 kopii mi kē tatēlē seš, l'a trimisē la Konstantinopole, vnde
 ī-aš relegatē ne toḡi īn īnkisōre. Spētarīslē Miḡaiḡ Kanta-
 kḡzenē, kēḡ a aflatē desne aʧeasta, s'a sklatē de la mo-
 mia sa Kosleḡi, vnde se afa, mi a datē sē fēgē īn Tran-
 sylvania; dar Pēeshi pēzitoriī mēḡilorē, prinzēndē-lē, l'aš
 adēš la Bēkēreḡti. Peste pēḡine zile aš venitē skrisori
 de la Nikolai Vodē, prin kare rēndēa ne Spētarīslē Miḡaiḡ
 lokotenentē alē seš, pēnē va sosi; totē odatē skriea mi ʧe-
 lor-l-aḡi boeri ka sē aibē speranē bēne mi sē se bēkēre
 de venirea sa. Iar kēndē a venitē de la Moldova, aš emitē
 īnainte sa la Fokḡanī o mēḡime de boeri Mēnteni kē o-
 mtirea Slējitorilorē, mi adēkēndē-lē la Bēkēreḡti kē ʧere-
 monia kēvenitē, l'aš amezētē ne tronēlē seš.

Vizirslē Gin-Ali-Paḡa, avēndē patimē assura familieī
 Brēnkovenilorē mi a Kantakḡzenilorē, a ordonatē de aš sē-
 grēmatē ne Stefanē Vodē, mi ne tatēlē seš īn īnkisōre, mi
 tēindē-le kapetele. le-aš pēšē īn pōrta Bax-ḡēmaīznēlē,
 saš a lokēlē osindeī. Avēḡia lorē, konfiskēndē-se īn foloslē
 īmpēryēi, s'a vēndētē; iar Dōmna Pēna, rēḡvēndē mi-
 serē mi nenorōʧitē, skēpē kē doī fiī ai seī Radē mi Kon-
 stantinē la Stašrodromi de la Galata, vnde intrēndē ītr'ēnē
 vasē Venēḡianē, a trekētē la Venēḡia. Pe lēḡḡ aʧeste, prin-
 zēndē-se īn ʧearē Spētarīslē Miḡaiḡ Kantakḡzenē mi marele
 Logofētē Radē Dēdeskē, ī adēserē mi ne aʧentia la Kon-
 stantinopole, le tēearē kapetele mi le konfiskarē averile.

Astfelis se fruk ruzbunare providențial Kantakuzenilorș mi lsi Dsdesks, pentru sangele inocentș alș Brnkovenilorș.

Stefanș Vodă a domnitș nșmaı unș anș mi noș lșni; de la elș a rmasș nșmaı unș xrisovș kș data din anulș 7223.

DOMNULU LVII.

Nikolae Vodă I Maurocordatū.

Acesta a fostș celș întiș Domnș din Greș, karele s'a
 D. Chr. 1716. } rındsitș dșp voința împērēiei, iar nș dșp ale-
 Dupe chro- } gerea mi voința boerilorș ħerei. ħea înti fantș de
 nicele lo- } kare s'a ankatș, dșp ħe s'a statornitș ne tronș,
 cale. }
 a fostș ka sș persekte ne Stefanș Vodă mi ne tôte familia
 Kantakuzenilorș, temndș-se ka nș kșmva aħentia, revindș
 la pștere. sș se întorkș a-lș perseksta ne elș. Keltsindș
 neste o mie de pșngi de banı, a rezmitș a perde ne Stefanș
 Vodă, ne Miħaiș Kantakuzenș mi ne ginerile aħestsia Radș
 Dsdesks, prekșmș s'a zisș mai sșșș. Dșp aħeasta a per-
 sekstatș kș o strșmnicie krđș ne mai mșlgi boeri, bșnșigi
 de partisanı ai Kantakuzenilorș, ne kari dșp ħe-i ħindea,
 iı ħinea iı inkisorı, iı globea mi iı libera.

Pentru ka sș trșeaskș iı ħaħe kș Trıciı de ne mals-
 rile Dșpșrei, le-a datș voe sș se iıntinzș iı tôte iınpșjșrimi-
 le ħetșilorș mi sș kșmınzș lokșri pentru pșșnatsł mi
 ernatsł vașilorș mi a trșmelorș lorș. De atșncı s'aș iınpș-
 rșvitș Trıciı a kłka ħeara mi a faħe, sșb felisrite ħre-
 teste, atșta rele iı kștș lșksitorıi se aflaș iıtr'o grózș neiı-
 ħetats; mi nș nșmaı Domniı ħeı mai de ne șrmș dar niħi
 iınsımi Pırta n'a fostș iı stare ka sș'i goneaskș saș sș-i
 mșrgineaskș de la rștșșile lorș.

Între aħeste deklarndș-se resbois iıtre Aștria mi
 Pırta Otomanș, aș venitș Nemșii mi aș nșșș domnire ne
 ħele ħinħi jșdeħe ale Kraıoveı. Domnșlș se afla iı mare
 șuaimș mi frikș. Întřna din zilele lși Așgșstș, viındș o
 ħtire ħimıtș kș vinș Nemșii ka sș'lș ħrinzș, a fșgitș neste

nónte kэмѣ a нѣтѣтѣ кѣ boerii sei Grečii la Giŕrgiŕ. Дѣпѣ че a netrekѣтѣ akolo кѣтева zile, ми a аflatѣ кѣ mtirea era neîntemeceatѣ, a хотѣрѣтѣтѣ сѣ se întórkѣ la Bѣkѣremti. Boerii Mѣnteni i-aѣ emiтѣ înainte la fѣntѣna lѣi Radѣ Vodѣ. Domnѣlѣ s'a arѣtatѣ fórtѣ porniтѣ asѣnra lorѣ: a tѣeatѣ канѣлѣ Vornikѣlѣi Пѣtramѣkѣ Brezoeanѣ, ми a încenѣтѣ earѣmii сѣ arѣnche ne boerii îн temniѣe. Atѣnche fiѣlѣlѣi Dѣsdeskѣ kѣ mѣmѣ-sa Maria Dѣdeaska, fiika Stolnikѣlѣi Konstantinѣ Kankѣzenѣ mi sorѣ kѣ Stefanѣ Vodѣ, îнpѣreпѣ mi kѣ algi boerii аѣ fѣgitѣ îн Transilvania.

La 14 Noemvrie знѣ кѣnitанѣ Aѣstriakѣ a нѣme Пiоvda, кѣ o omtire змóрѣ de katane, авѣндѣ кѣ sine ne Sѣrdarѣlѣ Barbѣ fiѣlѣlѣi Kornea Brѣilois mi algi boerii de peste Oltѣ, ми kondѣsѣ de Spѣtarѣlѣ Golekѣ, a кѣlkatѣ peste nónte Bѣkѣremti mi, îнкѣnjѣrѣндѣ kѣrtea domneaskѣ, аѣ prinsѣ ne Nikolai Vodѣ mi l'aѣ dѣsѣ îнpѣreпѣ kѣ тоgi kasničii sei la Sibiiѣlѣ Transilvaniei. Дѣпѣ ачѣasta, trekѣндѣ ne тоgi Tѣrčii din Bѣkѣremti сѣb sabie, s'aѣ întorsѣ; dar peste o сѣntѣmѣnѣ a venitѣ earѣmii знѣ generalѣ mare Aѣstriakѣ kѣ mai mѣlte omtiri, ми аѣ meзѣтѣ trei zile îн Bѣkѣremti, пѣnѣ s'aѣ pѣgѣtitѣ boerii kѣ tóтѣ avereа lorѣ miшkѣtóre de аѣ trekѣтѣ îн Transilvania. Iar Aѣstriaci, дѣпѣ че аѣ fѣkѣтѣ o mѣltime de jѣfsiri îн Bѣkѣremti, ka îнtr'зnѣ lokѣ neапѣratѣ de nimeni, аѣ lѣatѣ mi tѣnrile кѣte le-aѣ gѣsitѣ, ми s'aѣ întorsѣ кѣtre mѣnđi, зnde аѣ rѣdikatѣ îнтѣritѣri îн formѣ de четѣgi atѣтѣ la mѣnѣstirea Mѣrginenii кѣтѣ mi la Kѣmpѣ-lѣngѣ.

Îн mijlokѣlѣ ачѣstorѣ fatale evenimente, aflѣndѣ-se la Bѣkѣremti Patriarѣhѣlѣ Aleksandriei, ми vѣzѣндѣ starea тѣngѣsibilѣ a пѣrei, a skrisѣ Pamii de la Giŕrgiŕ despre chele îнтѣmplate; дѣпѣ kare Pórtа a trimisѣ Domnѣ ne Ioanѣ Mѣzrokordatѣ, karele era mare Dragomanѣ mi frate alѣ lѣi Nikolae Vodѣ.

Nikolae Vodѣ astѣ datѣ a domniтѣ abia знѣ anѣ. De la elѣ se gѣseskѣ xrisóve din anii 7226 mi 7227.

DOMNULU LVIII.

Ioanŭ Vodă II Maurocordatŭ.

Ioanŭ Vodă, viindŭ kă domnia, a adăss kă sine mi zăŭ
 D. Chr. } Папъ кă зече ми де Търчи кълри ми о мългime
 1717. } де Арпѣдї ми Тѣтари. Дар ачештия, дѣпъ trechere
 Dupe chro- }
 nice locale. } де о сѣпѣмѣпъ, прѣдѣндŭ ми jefsindŭ, s'aŭ întorsŭ
 îndѣртѣ. Тѣтариі аŭ lăatŭ ми о мългime де робї, дѣпъ da-
 tina lorŭ. Domnslŭ, аззindŭ де ачештия, аŭ emițŭ înaintea
 lorŭ la Podslŭ де Пеатрѣ, ми дѣндŭ банї ми даргї пе ла
 кѣпетенииле lorŭ, і-аŭ мѣнтсїтѣ. Дѣпъ ачештия întorkѣндŭ-se
 ла Bskѣremi, а trimisŭ doisprezече boeri la Konstantinople
 ка сѣ dskѣ sѣuznerea пѣrei кѣтре імперѣгїе. Între ачешті
 boeri егаŭ marele Vistierŭ Mateiŭ Fălkoianŭ, ми marele
 Banŭ Panŭ, fratele Dómnei lăi Konstantinŭ Vodă. Ачештия
 ínfѣцїиѣндŭ-se ла Пóртѣ, імперѣтслŭ s'aŭ bskѣratŭ tóрте, і-а
 íмбрѣкатŭ пе тоцї кă кафтане, ми і-а trimisŭ îndѣртѣ кă
 zăŭ fankѣionarіs tѣrkŭ karele adăse кафтанслŭ ми firmанслŭ
 Domnslăi, Ioanŭ Vodă. Fiindŭ кă атснче ега mare fómete ín
 пѣарѣ, а adăss măltŭ грѣŭ де пе аїсгѣа ми а nstritŭ по-
 norslŭ.

În tímнslŭ ачештия ¹ s'a íncecatŭ ми пачеа íntre Аstria
 ми Тѣрчиа ла Passaroviđŭ, ла каре а конtribuitŭ ми Domnslŭ.
 Аstriачїи, fiindŭ ínvíngѣtori чѣреаŭ tóтѣ пѣара Mănteneaskѣ;
 дар Ioanŭ Vodă, де ми ега plenipotentŭ ми пстеа сѣ акор-

1 Пачеа s'a íncecatŭ ла 21 Ізліе 1718. Ioanŭ (saŭ Enaki) Vodă făse z-
 nslŭ din delegaцїи Пордїе че lăz parte ла făчѣrea tratatslăi де паче. Дѣ-
 пъ kondїцїониле ачелїи tratatŭ, s'aŭ liberatŭ prisoneriї dintr'o parte ми
 din alta. Атснчї eliberădŭ-se ми Nikolaї Vodă че ега arestatŭ ín Tran-
 silvania, frateseŭ а trimisŭ ла marginea пѣrei маї мslгї boeri карїи f'aŭ
 прїїмитŭ кă чѣремонїе. Nekol і Vodă дѣпъ че а netrekstŭ маї мslте
 zile ла frateseŭ, а plekatŭ ми s'aŭ dăss ла Adrianople. Totŭ дѣпъ kon-
 dїцїонеле пѣчеі а рѣмасŭ ка че ле чїпчї jăдеде де песте Oltŭ адїкѣ Ba-
 natslŭ Timișórei ми Banatslŭ Craїovei, сѣ treakѣ sѣb domnїrea Nemѣi-
 lorŭ. Prin згмаре флѣг де кѣвѣнтŭ асторїслŭ атрїбсе lăi Ioanŭ Vodă me-
 ritslŭ кă а skѣпатŭ tóтѣ пѣара din merbїrea Nemѣeaskѣ.

(Tradskѣtorїslŭ).

de черегеа Аустриеі, іsbѣти а фаче пачеа дѣндѣ нѣмаі челе чинчі јѣдеге.

Ачестѣ Домнѣ а skosѣ еарѣши дареа Вѣкѣритслі (кѣте 20 парале де vitѣ) каре фсесе сѣриматѣ кѣ јѣрѣмѣнтслі лѣ Stefanѣ Vodѣ ши алѣ архiereilorѣ. Пе лѣнгѣ ачеста а маі skosѣ о dare че се кема Печетлсита, адикѣ кѣрѣи пе нсмеle fie-кѣрѣі individѣ, каре нѣ ераѣ маі nainte. Elѣ а mijlocitѣ la Пѣртѣ ка сѣ деа ши Itlakѣ-firmanѣ, адикѣ карте де гра-диаре, Дѣмнеі лѣ Konstantinѣ Vodѣ Brѣnkoveanѣ, каре, li-berѣндѣ-se din esilslѣ de la Кістаеа, с'а ѣntorsѣ ѣн ѣеарѣ ши а intratѣ ѣн стѣпѣnirea averilorѣ sale nemimkѣtѣre ¹.

Дѣпѣ о domnie де доі ані ши patrѣ Іѣнї, Іоанѣ Vodѣ с'а болнѣvitѣ greѣ. Атѣнче, кѣмѣндѣ пе Mitropolitslѣ кѣ Episcopїи ши кѣ boerїи, le-а черѣтѣ маі ѣntѣis ertare де че-ле че le-ar fi gremitѣ, апої le-а snѣsѣ кѣ чине este ѣndѣm-мѣnitѣ кѣ frate-seѣ Nikolaї Vodѣ сѣ се tragѣ din ѣеара Mѣnteneaskѣ, fiindѣ кѣ elѣ are сѣ vie Domnѣ. Дѣпѣ ачеста mѣrindѣ, ilѣ ѣnmormѣntarѣ ѣн Metropolia Bѣkѣremtilorѣ.

De la ачестѣ Domnѣ essistѣ xrisѣve din анії 7226 ши 7227.

1 Ачеста дѣне мѣрте а лѣsatѣ fetelorѣ sale тѣтѣ avereа mimkѣtѣre, ѣар nepѣtлslї seѣ чеа nemimkѣtѣre. Дѣпѣ ачееа, prin mѣntenire, avereа а рѣмасѣ la familia Brѣnkovenilerѣ, алѣ кѣrora kѣboritorїs astѣzї este ve-nerabilslѣ boerїs Banelѣ Grigori Brѣnkoveanѣ*.

* Banelѣ Brѣnkoveanѣ а mѣritѣ nе la 1832. Ачеста а fostѣ челѣ де пе змѣ kѣboritorїs din familia astѣ veke ми ilstѣrѣ ѣн istoria Romѣnilorѣ. Elѣ fсесе ѣnsrѣtѣ кѣ fiika Logofѣtлslѣ Чїsntѣ Balmѣ din Moldova, familie еарѣши фѣрте veke. Ne авѣндѣ kѣnїї ми vo-їndѣ а nernetsа nсmele seѣ, адонтарѣ пе Дѣмна Zoe sogїа fostлslї Domnѣ Bibesks (ка-ре ера nepѣtѣ де сорѣ а Дѣмнеі Brѣnkoveanѣ, fiika Logofѣtлslї Aleks Mavrokordatѣ din Moldova) дѣндѣ нсmele де Brѣnkoveanѣ челї ѣntѣis нѣskѣtѣ fiis алѣ еї. Astfelїs челѣ ѣntѣis fiis алѣ Domnлslї Bibesks се nсmї Brѣnkoveanѣ, ми пе лѣнгѣ ѣnsemnata а-vere че personalѣ а mѣntenїtѣ, а рѣмасѣ gerantѣ plenipotentѣ assura аверей destinatѣ nentrѣ аmezлmintele де bine фачере пѣblikѣ. Ачесте аmezлminte konsistѣ ѣн snitalїrї ми Mѣнѣstїrї. Venїtrile lorѣ се рѣdikѣ la 80 миї galbenї пе аѣ.

(Nota Tradsktorїslї).

A doua domnie a lui Nicolae Vodă Maurocordatū.

Dъпъ пачеа de la Pasaroviщъ, liberъндъ-se Nikolai Vo-
 D. Chr. 1719. } дъ de la Аѣстриачи, a trekътъ la Konstantinopole, mi
 Dipe chrono- } дъпъ мъртеа fratelsi seș a къръtatъ earъши domnia.
 nicelle } Астъ датъ s'a аръtatъ блъндъ кърте boeri, miserikor-
 locale. } diosъ кърте чеi сьрачi ми дрентъ кърте попоръ; dar a skosъ
 earъши darea Въркъритлси, a адаосъ Погокритлсѣ, a фъркътъ
 earъши къръци печетлсите, ми ащ пссъ dare не Мъръстирi ми
 не преопi, — дърi kare s'aș fostъ desfinъtatъ сеb Stefanъ
 Vodъ Kantakzenъ. Elъ a фъркътъ ми faimôsa Мъръstire Вър-
 кърештi aprône de Въркърештi. Dar авъндъ patimъ assura
 Mitropolitlси Antimъ Pa ръdikatъ din skaъnelъ Mitropoliei
 mi zikъндъ кър-lъ trimate în esilъ peste Дъръге, a datъ or-
 dinъ sekretъ de l'aș înekatъ trekъндъ Дъръгеа. Дъпъ 11
 ani mi 2 lъni de domnie în паче mi linimte, Nicolae Vodъ
 a мъритъ не тронлъ сеș în anlъ 1730 mi fъ înmormъntatъ
 în Мъръstirea Въркърештi.

Pe timpъlъ авеста, фъркъндъ-se o revolucъisne la Kon-
 stantinopole, în kapъlъ къреia era знъ Albanezъ нърмитъ Па-
 trona mi знъ altlъ нърмитъ Мърслхъ, s'a destronatъ Ssltанлъ
 Ахметъ III mi s'a înlъtatъ la îмпъръdie nepotlъ seș Ssl-
 танъ Maxmъtъ V.

DOMNULU LIX.

Constantinū Vodă III Maurocordatū.

Мъриндъ Nicolae Vodъ Маѣрокordatъ, Пърта, дъпъ че-
 D. Chr. 1730. } рerea кiаръ a boerilorъ din деаръ, a datъ domnia fi-
 Dipe chrono- } iлси Constantinъ. Dar abia domni patrъ lъni, mi дъ-
 locale. } пъ intrigele lъi Mixaiъ Rakoviщъ, se destitsъ.

DOMNULU LX.

Michaiu Vodă III Racovitză.

Acesta se născuise la Chexanș. Cu multă dare de banii el se destinsese pe Konstantinș Vodă; dar abia domnia sa și rivalul său se înfruntă la război. Din timpul acesta a început să se scrie darea către Poarta, și domnia sa se schimbă mai des.

D. Chr. 1731.
După cronicile locale.

A doua domnie a lui Constantină Maurocordatū.

Acesta, regele țării și tronul său multă dare de banii, și fiind în război, a făcut să se stabilească vechea sa țară în Sniridonș în Bășcheti. Dar abia domnia sa și Poarta îl războiește la domnia Moldovei, trimițându-l în locurile pe Grigori Vodă Gika, Domnului de acolo.

D. Chr. 1732.
După cronicile locale.

DOMNULU LXI.

Grigori Vodă II Ghica.

Acesta cu dare de banii, a mijlocit să-l strămoșească la domnia țării Măntenimii, fiind că această era mai puțină. El a scris vămilor, care puțin atârnă el foarte puțin; din această a rezultat și prefăcerea în veniturile Măntenimilor, care după xristocele Domnului de mai înainte erau scutite de vamă. Dar după o domnie de doi ani, Poarta războiește la Moldova.

D. Chr. 1733.
După cronicile locale.

A treia domnie a lui Constantină Vodă Maurocordatū.

După strămoșirea lui Grigori Vodă Gika, Poarta a tri-

Dupe Chr. 1735. Dupe chronicele locale. } misă de a treia ori Domnă pe Konstantină Mazro-kordată. Atunci, deskizându-se resboi între Austria și Turcia a intrat în țeara Românească un general kă un nămeră însemnat de omtire. Konstantin Vodu, kăm a vâzută kă Nemții s'apronie de Târgoviste, a fugit neste Dăpăre în Turcia; iar boerii aș stată pe lokă. Pe șrmă viindă Konstantin Vodu kă mare nămeră de Turci, Austriaii, vâzându-se în nămeră inferioră, s'aș retrasă kătre mănă. Turcii s'aș lăată dăpă ei, și ajungându-i i-aș bătută la Pitesti și la Pîerșinară, și i-aș învinsă. Dăpă ațeașta i-aș mă bătută și în alte lokări, pătă țe i-aș skosă și din țele ținți jădege de neste Oltă. Pe șrmă, făkându-se pache la anulă 1739, Banatsă Kraiovei s'a lăată în stăpănirea Turcilor. Ațeaștă țeară în kărsă de 18 ani aflăndu-se săb stăpănirea Austriei s'a șăvernătă dăpă legile țerei, kă Divansă și oriundelele sale de mă nainte. Konstantin Vodu mă adăogându 100 mi lei pe lăngă tributsă țerei, mă dăndă apoi și darsă la Turci, a isbită a inkorpora eargăși Banatsă kă țeara Românească, răndșindă Bană pe Mateiș Kantakșzenă. Iar boerii Mănteni, kăși se află desăre mănă aș trektă kă Austriaii în Tranailvania, iar ței desăre kămpie aș venită la Konstantin Vodu. Domnăș mă țărziă a skosă Itlakă-firmană, saș karte de erta-re împărtășă, dăpă kare toți emigrații, înștiindându-se de kătre Lakovișă komandirășă Transilvaniei, s'aș întorsă în țeară, neszăpărați și fără îngrijire.

Dăpă ațeaș, konsăltându-se Domnăș kă Mitropolităș, kă Episkopăș și kă boerii, prin komășăș înșelegere aș făkășă Reforma, saș prefăcere generală în tôte răndșelele țerei. A rădikășă de la Măpăștiri și dășrile kare le da, și milele kare le primeaș dăpă xisóve, înșfiingându și o epitronie așșăra loră. Boeriloră¹, lăndă le venitășri e kare le avea pe din afară, le-a regșlată lefi dăpă treașta și karakterășă loră. A regșlată și gradșrile boeriloră, nămindă pe

1 Prin kăvântășă Boeri se înșelegașă șnkșionari și în aktivitate.

achei ce ajnsese la dregtoriū marī mi primise rangrī *Ve-
liū*, iar pe achei ce se tręgeaș nęmaī din boeri mi nę ajns-
sese la dregtoriū *neamsrī*, pe kare i-a skętitș mi de dęrī.
Pe boeriū miči, adekъ pe cei de starea a treia i-a nęmitș
Mazilī, skętindș-i de *Vinęritș* mi *Dejmęritș*. A organisakș
tote cele-l-alte professiņi, mi a rędikatș tote dęrile cele
veki, prekșmș *Birsłș*, *Sama mikș*, *Plokonsłș steagsłsi*, *Peueuile*,
Hogonęritșłș, *Vękęritșłș*; iar în drentșłș acestora tote a хотъ-
rętș ka fie-kare Romęnș ¹ sș dea kęte 2 1/2 lei la *Čfertș*
(trilsnie) saș zече lei pe anș; a męritș insъ zęchęcelele pro-
dęktelorș, afarę de *Oieritș*, *Vinęritș*, mi *Dejmęritș*, pe kare
le-a lęsatș ka mai nainte.

Плнъ pe timpłș acesta, eraș satę întregi de Romęni
boeręnti mi de robī [*Đigani sklavi*] męnștirenti, kari nę
plęteaș darea de o potrivъ kę Romęniū liberī. Domnłș i-a
liberatș mi pe achemtia, pe zniī kę voea pe alđiī fęrъ voea
stępnilorș lorș; iar snre męngъerea Męnștirilorș mi a boe-
rilorș le-a datș pentrę servidș Skętelniči mi Posłșmniči.
[*Vezi amezъmęntșłș acesta pre largș la tomłș III.*]

Acestș Domnș a înfiņdatș șkolī pentrę limba Elinъ,
Italianъ mi Slavonъ saș Rzmęneaskъ ², a amezatș ręndșele
pentrę felīșłș jșdekęđilorș mi a adșș đeara la șnorire mi
la îmbęnștęđire. Dar Domniū mazilidī de la Konstantinopo-
le, ręvnindș bșuș-starea în kare ajnsese đeara, aș șnoritș
darea đerei kętre împęręđie, pentrę ka sș kapete Domnia.
Đęnъ aceasta, fiindș kę Konstantinș n'a voitș sș dea atęta
șșmъ kętș alđiī, Pórta l'a destitsatș, đęnъ ce a domnitș 6
ani mi 2 lșni.

1 Prin kęvęntșłș *Romęnș* astorișłș îngelege pe đęransłș șteanș, kęči,
nę nęmaī pe timpłș astorișłsi, dar mi kiar astęzi, męłđi din boeri se
rșmineazъ a-mi zичe Romęni, preferęndș a fi fęrъ nađionalitate de kętș
a se kęfęnda kę promtiī de Romęni.

(*Nota Tradskętorīslsi*).

2 E kęriosș kęmș astorișłș kęfęndъ limba slavonъ kę чеa romęnъ.

(*Tradskętorīslș*).

A doa domnie a lui Michaiu Racoviță.

Mixaiș Vodă Rakoviț, aflîndu-se dator ș kă banî la D. Chr. 1741. } Devletș (adikă la împărbîit) mi la mai mîlci oa-
 Dupa chro- } meni inflinșii, mi aflînd ș kă veniturile țării s'aș spo-
 nicile lo- } ritș, a promis ș s'ă-mî plătască datorile prin sptă-
 cale. } rîlș Manolake kare era Капъ-Кехайа, îndată ce î-ar da dom-
 nia. Kă assemenea propunerî, sporînd ș totș d'odată mi tri-
 bstălș, aș kăpătătă ceea ce dorîa. Viînd ș în țară, mi vî-
 zînd ș kă kă darea de zecă lei de kapș, ce era amezată de
 Konstantinș Vodă, nă ptea să ikonomisească plata datori-
 lor ș sale, aș skosș mai mîlte sferturi (trîșniî) de kățș pa-
 tră, mi o dare pe vite, nămită Văkăritș. Assemenea gres-
 tate de dări aș făkăt ș kă peste 15000 de lokșitorî, atîț de
 peste Oltș kîțș mi de dînkóche, aș fșgit ș peste Dăpăre. A-
 tșnčí Boeriî, dăkîndu-se la Konstantinople, aș dat ș plîngere
 la Pórtă. Acheasta, dăp ș țărșîncele oamenilor ș inflinșii de pe
 lîngă ea, karî aveăș darăveri bñnemș kă domnșlș, aș în-
 tîrziat ș destitșarea lșî pînt la împlinirea terminșlș de trei
 ani, pe kare î se dase domnia, mi pentră kare nă aveă de
 kățș trei lșni înkă. Din timurșlș acheasta aș încențș a se
 da domniile pe kîte trei ani, mi deosebitș de acheasta a se
 da pe fie-kare anș măkarelă, saș înoire de domnie, pentră
 kare se trimitea firmanș împărbteskș kă șnș fșnkșionarș
 tsrkș, mi se șrmaș o mîlciime de keltșelî. De atșnčí mi
 pterea domnilor ș s'a mikșoratș, fiînd ș kă ei nă se fșcheăș
 dăp alte merite saș konsiderașionî, de kîțș nămai prin p-
 terea banilor ș, mi miu mijlocîrea Kapșkexaielilor ș, în mîna
 kăpșora sta toată pterea.

A patra domniă a lui Constantină Maurocordatū.

Acheasta, kăpătînd ș domnia pentră a patra oară kă mîl-
 D. Chr. 1744. } tă dare de banî, a cherkat ș să șrmeze a adăna dă-
 Dupa chro- } rile dăp kîșlș amezărilor ș lșî de reformă de mai
 nicile } nainte. Kă kîșlș acheasta însă, nenștînd ș s'ă-mî plăt-
 locale. } tească datoriile, s'a întors ș la sistemele lșî Mixaiș Vodă

Раковидъ, ши дъиуъ о доминиъ de trei ani ши ноъ lăni se destitъ.

A duoa domniâ a lui Grigorie Ghica.

Acesta, кьитъндъ iarъ ши кь bani pentră a doa ôră domnia, ши viindъ la tronъ, a зmatъ adănarea дъ-
 рилоръ дъиуъ sistema lui Konstantinъ Masrokordatъ; a { D. Chr. 1748. Dupe chronicele locale.
 mai adăogatъ ши la Oeritъ kite знъ banъ ши jămъta-
 te de fie-kare oaiъ, pentră kare nînъ atănchi se plъtea vînci parale. Acesta a fьkstъ mъnъstirea sfîntului Panteleimonъ afară din Bskъrenti, în kare a fsndatъ ши знъ spitalъ menitъ a se đinea кь fondurile Monastirei.

Întîmplîndъ-se a mări Grigore Vodă Ghica, boerii аă trimisъ îndatъ знъ кьrierъ la Konstantinople кь Arzъ, saș sьnikъ, кьtre Poartъ ka sь le dea domnъ nre fiisъ sьъ Beizadea Skarlatъ. Totъ d'odatъ аă plekatъ ши kîđi-va boeri ka sь se plîngъ la Pórtъ asьnra greșъđii đrîlorъ, asьnra keltselilorъ mьkarelisli, asьnra îmiетъrei Tьrçilorъ, ши asьnra altor sьbiekte vъtmъtoare đrîi, ши mai кь seamъ asьnra desei skimbъri a domneli.

Aflîndъ-se atănchi Kapъkexaia al domniei знъ boerъ a nșme Basha Mixalopolъ, sokrslъ lui Beizadea Mateiъ Gika, karele era mare dragomanъ alъ Porđei, acesta, kșmъ аă priimitъ Arzslъ trimisъ de boeri, a mrefьkstъ nșmele din nъznră ши a nșș nșmele ginereisъ sьș, ши astъ felъ prin mijlocirea amicilorъ sьi infsinđi ne lîngъ Poartъ ши prin dare de bani, s'a fьkstъ domnъ ginerele sьș Mateiъ Gika. Acesta, plekъndъ sь vie în đarъ, se întilni în kale кь Boerii че veniaș кь însъrçinarea artatъ mai sșș, ши sьsîndъ-le кь ellъ va îndrenta nevoile đrîi, i-a îndъnlekatъ de s'aș întorsъ.

DOMNULU LXII.

Mateiu Vodă I Ghica IV.

Acesta, viindъ în đearъ, a fьkstъ mълte neajъnsъri Boe-

D. Chr. 1752. } riloră kare plekaseră la Konstantinopole kă plințerî.
 Dupe chro- } Ачештіа, ne mai pătîndă săferi asșpirile lăi, aș
 nicole } trimisă asșpura lăi doleanțu la Poartă. Poarta a o-
 locale. } rîndșită ne zăă Kanđgi-basha, kă însărcinare ka să cherche-
 teze lăkrările la Băkrărenti. Domnălă a orăndșită păzitorî
 nentă ka să nă meargă nimeni la dînsălă să se tîngăeaskă.
 Dar în zioa de sfîntă Konstantină, ne kîndă Domnălă se a-
 fla la Mitropolie la biserică, aflîndă-se măltă poporă adănată,
 s'aș skălată kă tođii kă strigărî mi kă șgomotă mi lăîndă ne
 Mitropolitălă înainte împreșă kă boerîi, s'aș dășă la Kanđgi-
 basha mi i-aș dată sșulika în kontra Domnălăi. Ačesta tri-
 miđîndă-o la Konstantinopole, Poarta destităă ne Mateiă Vo-
 dă dăpă noă lăni de domniă.

DOMNULU LXIII.

Constantină Vodă IV Cehanu.

Ačesta era fișlă lăi Mixaiă Vodă Rakovițu. Mai na-
 D. Chr. 1753. } inte fșese Domnă la Moldova, mi astă dată dăpă
 Dupe chro- } mijlocirea Săptărlăi Mixalake, kare era Bașă-Kanđ
 nicole } Кехаіа, a kăpatăă domnia đărei Rămănești. Vi-
 locale. } indă în đară, elă a orăndșită Kančimală, saș adăntoră de
 banî, ne ginerile săă postelnikălă Geanetă. Domnălă, fiindă
 datoră posiđisnea sa ačestoră dșoi ómeni mi stăpăndă-se
 de kătre ei, șma ka străngerea đăriloră mi gșvernălă đă-
 riî să se faktă dăpă voia mi kondăcherea loră. Boerîi, vă-
 zăndă kă lăkrările din ăe în ăe mergă mai răă, s'aș kon-
 sșlată între ei mi aș skrisă în sekretă la Краіова. Епи-
 skopălă mi kă tođi boerîi de akolo aș plekată la Konstan-
 tinopole. Domnălă, kămă a simđită de ačesta, s'a însăpă-
 măntăă, mi kemăndă ne boerî, a stată la învoială kă đăpă-
 șii mi le-a promisă ka să nă ia din đeară mai măltă de
 trei mi de păngi de banî ne ană, să goneaskă ne Postelni-
 kălă Geanetă din đeară mi să se trimiđă zăă boeră romăăă
 ka Kanđ-Кехаіа la Konstaitinopole. Boerîi măđșmindă-se,

aș trimisș îndatș mi ajșngșndș pe Episkopșlș Rșmnikșlșlș kș Kraïoveniș la Andrianopole, i-aș întorsș. Kș ačeste în-învoiele s'aș arștatș de odatș mlșgșmitș mi Sșrtarșlș Ma-nolake, kare era Bașș Kapș-Kexaïa; darș pe șrmș, prin dare de bani, aș skosș firmanș înpșrșteskș, kș kare a esi-latș la Ūinrs pe doi boeri Vșkșreștï, mi aș gonitș din Konstantinopole pe boerșlș romșnș trimisș ka Kapș-Kexaïa, pentrs ka sș îngrozeaskș pre ței din đearș mi sș-mi împlinea-skș skopșrile. Domnșlș, îngrijindș-se ka sș nș se mai dea plșngerï asșpra lși la Pörtș, a mijlocitș de s'a strșmștatș iarșmi la domnia Moldoviï, đșpș țe a domnitș ači trei ani. În anulș 1754, adikș în alș đșoilea anș alș domniei lși, a mșritș mi Sșltanșlș Maxmștș V mi în lokș-i s'a nșsș frate-le seș Sșltanș Osmanș III.

A cincea domnie a lui Constantinŭ Vodă Maurocordatŭ.

Kș toate kș ačesta avea mare trečere la Pörtș, dom-nia însș n'a nștat'o kșușta de krtș prin dare de
 bani. Viindș kș domnia, elș a șmatș a adșna đr-
 rile đșpș modșlș adontatș de predecesorii sși, pen-
 trș întșmınarea keltșelilorș sale. Dar đeara, vșzșndș-se
 înpovșratș, s'a plșnsș asșpra lși la Pörtș, kare l'a mi des-
 stitsatș đșpș đșoi ani mi mșșe lșni de domniș. În anulș
 alș đșoilea alș domniei ačestsïa a mșritș mi Sșltanșlș Os-
 manș III, mi s'aș fșkștș împșratș Sșltanș Mșstafa III, fișlș
 lși Axmetș III mi vșrș lși Osmanș III.

DOMNULU LXIV.

Scarlatŭ Vodă I Ghica V.

Ačesta era fiș alș lși Grigore Vodș Gika mi frate kș Mateiș
 Vodș Gika. Đșpș țe a fostș mai întșis Domnș alș
 Moldovei, s'a strșmștatș la Domnia đerei Mșntenemșlș,
 însș kș mlștș dare de bani. Ačesta, kș tôte kș strșn-
 gerea đșrilorș o fșkș đșpș orșndșeala Domnilorș țe-lș pre-

D. Chr.
1758.
Dupe chro-
nicile
locale.

vedase, totuși a arătată plecare ca să fakă mi bine cerei. A dată senlikă la Pórtă asăpra abșșeriloră mi a întinderei Tșrçiloră în dearg, mi, keltăindă peste patră sste miî lei, a isbătită să se rîndăaskă zăđ Măvela Efendi, zăđ Kapșgi-bașa mi zăđ Teftigiă, kariî ađ gonită pe Tșrçi împreună kă vitele loră peste Dănpere, — i-ađ mărğinită de a mai kălka deara, a nă pșteva veni de kăță kăđi-va kapalıî kănoskăđi, prin știrea mi învoirea Domnăliî ka să kămpere zaherele kă bșne tokmeală pentru trebșinđa împărțdiei, — orîndăea- lă kare se pzește mi păne astăzi.

Kă tóte pșrtările sale chele bșne kătră boeri, kă tóte șervicișrile che a făkăță cerei, kă tóte kă nă s'a dată niçi o plăngere asăpra lăi, Pórtă însă dăneș înplinirea de trei ani de domnie l'a destităță fără niçi zăđ kăvăntă.

A șesea domnie a lui Constantină Maurocordată.

Acestă Domnă, de mi ka omă era prea bșneș mi blăndă,
 D. Chr. 1761. } dar fiindă kă mi astă dată dădăse măđi banî ka să
 Dure chro- } ăa domnia, mi fiindă kă făkăse mălte datorii la Kon-
 nicle } stantinonole, a fostă nevoită să însărcineze deara kă
 locale. } mălte felsri de dări. Pe lăngă ačeste, fiindă kă avea boe-
 rii greçi doi Kapș-kexaia din doz deosebite patrii, mi fiindă
 datoris kă banî la amăndoi, eraș čerte neînčetate între ei.
 kăçi čelă mai vekis pretindea să fie plătită mai nainte, mi
 čelă mai noș asemine. Dășmăniile dintre Kapș-kexaele
 făkătră patrii mi între boerii din dearg, kari înčenștră a se
 persekăta mi a se mănka zăni pe alđii. Folosindă-se de as-
 semine intrigi Bașa Mixalonsis, agentă lăi Konstantină
 Vodă Čexană, a făkăță de a venită kăđi-va din boeri la
 Konstantinonole pe fșrișă kă plăngere asăpra lăi Mașro-
 kordată. Pórtă, dăndă kredinđă boeriloră ačestora, a voită
 să le fakă drentate; dar, pentru ka să nă simđă Kapș-ke-
 xaelele lăi Mașrokordată, s'a arătată fșrișă kă nă krede
 plăngerile boeriloră, mi a trimisă zăđ Kapșgi-bașa kă zăđ
 firmană de întărire mi kă zăđ altă firmană sekretă de des-

titsare. Domnsl̃ a emiṡ înaintea l̃i Kap̃gi-baṡa mi l̃a primit̃ k̃ mare ceremonie. T̃r̃k̃sl̃ veni la K̃rtea domneask̃; çeti mai înt̃is firmañsl̃ de înt̃r̃ire; pe çrm̃ sk̃ose f̃r̃ veste pe avel̃ de destit̃ire, mi d̃p̃ çetire arest̃ pe Domñ mi konfisk̃ t̃ote averile sale; d̃p̃ kare-l̃ l̃i k̃ el̃ la Konstantinopole, d̃p̃ çñ añ mi ont̃ l̃ni de Domnie.

A doua domnie a lui Constantiñ Vod̃ Cehañ.

Açesta, viind̃ k̃ domnia, a l̃sat̃ Kap̃-keçaĩa pe Baṡa Mixalop̃lo; dar çñ Spatar̃isl̃ Stavraki (çe se ziçea mi Stavrakog̃l̃) aṽnd̃ inf̃içind̃ la P̃ort̃ mi la împ̃rat̃sl̃, isb̃ti s̃ se fak̃ Kap̃-keçaĩa mi s̃ essileze pe Mixalop̃lo. Açesta, p̃r̃ind̃ la P̃ort̃ pe boerĩ din dearg̃ k̃ viñ adese k̃ pl̃nger̃i minçiñose as̃nra domnilor̃, a trimis̃ çñ Kap̃gi-baṡe k̃ firmañ de a arestat̃ în p̃çk̃ria de choĩ pe o m̃lçime de boerĩ, pe karĩ îi kiñsea, p̃p̃ çe k̃çtã s̃ skape k̃ dare de bañi. Açestea le f̃çea înadins̃ pentr̃ ka s̃ sl̃beask̃ pe boerĩ, mi s̃-î îngrozeask̃, pentr̃ ka s̃ ñ mai vie k̃ pl̃nger̃i la P̃ort̃ as̃nra d̃rilor̃ mi a ab̃çrilor̃ Greçilor̃ fanarioĩ. Dar ab̃ia domni Konstantiñ Vod̃ zeçe l̃ni mi ont̃-sure zeçe zile, mi din kaçç k̃ bea m̃lt̃ meliss̃ mi alte l̃kr̃l̃i snirt̃ose, m̃ri mi se înmorm̃nt̃ la Mitropolia din B̃k̃-reṡti.

DOMNULU LXV.

Stefañ Vod̃ Racovitz̃ă.

Açesta era frate l̃i Kostantiñ Vod̃ Çehañ. K̃p̃-t̃nd̃ domnia prin prea p̃sternik̃sl̃ Stavrakog̃l̃, çr- ma s̃ ask̃lte t̃ote p̃nerile l̃i la kale ka ordine. Stavrakog̃l̃ într̃ altele îl̃ p̃se la kale k̃, ka s̃ îngrozeask̃ pe boerĩ, s̃ sp̃z̃re pe doĩ, pentr̃ kare îi mi sk̃ose çñ firmañ mi i-l̃ dete pe ask̃ns̃. Viind̃ Dom-

nelş în ȋeară, kəmş intra kş ceremonie în Bşksremti, a datş ordinş îndatş de aş prinsş pe şnş Stolnikşlş Stefanaki mi pe George Bşzeskş mi 'i-aş şpnşzşratş pe şnlş în pórta din şşşş mi pe altşlş în ȋea din josş a kşşşei Domnemti. Aȋeasta s'a întşmplatş în zioa de 26 Aprilie. Dşpş aȋeasta a înȋenştş a skóte o mşşime de dşri grele pe ȋeară. Presimşindş însş kş aş şş dea plşngere aşşira lşi la Pórtş, a skrisş de 'i-a mai venitş şnş firmanş, kş kare a arestatş o mşşime de boeri mari. Aȋei kşşii aş şşmasş liberş, infrikomşndş-se de ȋea ȋe s'a întşmplatş ȋelorlalşii, nş kştezarş a rostí niȋi kşvntş despre nevoile ȋerei. Dar ponorşlş, pe mai pşşndş şşferi greşşşile, s'a revoltatş, mi înȋenşndş a trage klonotele ȋerea liberarea boerilorş¹ mi împşşinarea dşrilorş. Stefanş Vodş, dşpş şşnerile la kale ale ómenilorş lşi Stavrakí ȋe avea pe lşngş elş, trimise o-sta 'i înarmatş mi şşşimi ponorşlş, şşizşndş mi trei ómeni. Pamií din ȋetşşile şşşemti, aflşndş despre aȋeste, aş skrisş la Kşnstantinopole kş tóte nekşviinşele aȋeste se fakş din kassa lşi Stavrakí. Aflşndş-se totş odatş la Konstantinopole mi Xanslş de la Kşşmş, s'a impresionatş mi elş de relele ȋerei mi a şşşşitş la împşşşşie de s'a şpnşzşratş Stavrakí înaintea kasei sale; iar Stefanş Vodş s'a destitşatş kş mare şşgie, konfiskşndş-se tóte averile, dşpş o domnie de şnş anş mi şşése lşni.

A doua domnie a lui Scarlatş Vodş Ghica.

De mi domniile ajşnseserş a se da pe baní, totşşii

D. Chr. 1765.
 Din chonologiele locale.

}

 kşndş ȋea mai mikş plşngere a ȋerei ajşngea la
 aşşşlş împşşratşlşii, se fşȋea alegerea mai bşşş. Ast-
 felş astş datş, kşnoskşştş fiindş Skarlatş Vodş Gi-
 ka ka omş anlikatş la virtşte, i s'a datş domnia kş maş
 pşşinş dare de baní. Aȋesta, vşşşndş kş o proprietate a

¹ Se vede kş pe atşşȋe boerii graşş şşea bşni partióii, de se skşla ponorşlş în favórea lorş.
(Traducătóriulu.)

znei Sultane Sofia, nămită Odaia Vizirului, fiindă aprone de Brăila, adăcea pereii mare pagubă mi strikăvîne, s'a tokmită kă nămita Sultantă ka s'î dea kăte 25 mi lei pe ană, mi proprietatea s'ă rămbe a statului. Acheastă tokmeală se puzemte mi puză astăzi¹. Achestă Domnă a făkătă mi Măntstirea sântului Spiridonă în Băkărenții; dar dăpă o domnie păchnikă mi liniștită de zăă ană mi mese lăni, mărindă pe tronă, s'a înmormîntată în acheastă biserikă.

DOMNULU LXVI.

Alessandru Vodă Ghica VI.

Dăpă mórtea lui Skarlată Vodă, înainte de a se da ničî o mîre despre acheasta la Konstantinople, s'aă { D. Chr. 1766. Dupe chro- nicile locale. adănată Mitropolitulă mi boerii, dăpă îndemnulă Dómnei, mi aă făkătă cherere la Pórta ka s'ă le dea domnă pe Aleksandră Vodă, fiulă mortului. Dăpă stărin- ga mi a Kapă-kexaeleloră de la Konstantinople, Pórta î-a trimisă semnele domniei. Peste doi ani, însă Pórta, deklarîndă resboiă Răsiei (în anulă 1768) mi bătîndă kă Ales- sandră Vodă, fiindă preă june, n'ar pstea kărmăi deara kă vrednicie, l'a destitutată fără ničî zăă kăvîntă mi a rîndsită pe vărulă seă Grigori Vodă Gika.

¹ Tărcii, în bătăliile kă Poloniă, prinzîndă adese ori robii din țărniile Po- loniei, aă statornicită o kolonie în lokală arătată, kare s'a nămită Odaea Vizirului, iar Tărcemte Vizir-Kislasi. Vizirulă acela, avîndă de soție o Sultantă nămită Sofia, țără mórte a lăsată proprietatea acheasta soției sale, kare o stăpînea kă Bostangii țără. Lokulă acesta, s'ă protekăvî- nea nămitei Sultane, se făkăse adăpostulă tătăroră făkătoriloră de rele, kari emiaă de akolo mi făcheă felăcite însăgeri mi părdăvîni în îm- prejurimi. Pentă asemenea kasse, Domnulă s'a învoită kă Sultana, pre- kămă s'a arătată mai s'ăă.

DOMNULU LXVII.

Grigore Vodă III Ghica VII.

Acesta era fiul mareșal dragoman al Porței Alessan-
 D. Chr. 1768. }
 Dupe chro- }
 nicole }
 locale. }
 drs Gika, mi nepotș lui Grigore Vodă Gika. Aflin-
 dă-se mi acesta mai înainte mare dragoman mi
 Domnș în Moldova, kș inflinșa țe avea ne lingș
 Pórtș a kșpștatș domnia țerei Mșntenemș. Pe timnșlș a-
 țela, aș lșatș Rșmș țetatea Xotinslș mi tóťș Moldova. La
 Fokșanș viindș șnș Polkovnikș Nazarie Karezinș kș omțiri
 șpóre, adekș Kazachș, Volintiriș mi Iegșriș, a trimisș ne Vo-
 lintiriș pșșș în șșdețele Praxova mi Ialomșșa ka șș omșea-
 skș ne loksitoriș a se șșșșne Domnșlș. Atșșne boeriș țe
 era în slșjbele domniei, retrșgindș-se, Domnșlș a înșenșțș
 șș-ș mșstre, zikșndș kș șintș înșeleșmi kș Rșmș, mi le-a
 ordonatș șșb amerinșare de șșgie împșrșteaskș ka șș mear-
 gș șș rșșningș ne Volontiriș. Boeriș atșșne se konsșltarș
 mi trimiserș ne șnșlș din ei la Kolonelșlș Nazarie șș se rș-
 ge pentrș ațeasta. Kolonelșlș însș nș le dete nițș o askșl-
 tare, flindș kș lșase utire kșmș kș Șrfa Valisi, karele se a-
 fla la Galați kș 12 miș omțire, pama de la Brșila kș 15 miș
 mi Grigori Vodă kș 5 miș. plșșșeaș șș vie șș-lș lovenskș
 de odatș din trei pșșș. Așș darș, lșșșndș 800 Volintiriș
 ka șș tae drșmșlș lșș Grigori Vodă, elș s'a șnitș kș Kaza-
 ții mi Iagșriș țe venise șșb Polkovnikșlș Fabrișșș mi-a
 plekatș șure Galați.

Volintiriș, înaintindșse șure Bșkșremș, la 7 okt, a a-
 nșlș 1769 în zori de zior aș intratș în orașș fșrș nițș o
 împedekare. Poporșlș, krețndș kș omțirea rșșeaskș vine
 șș-ș dea drentșrile nerđște, libertatea doritș mi mșntșsirea
 nevoilorș, se șni kș Volintiriș mi, kș pșșșș lșntș, toțș Tșr-
 ții din Bșkșremș fșrș șșșș șaș fșgșrișș. Totș odatș aș
 prinsș mi ne Domnș, kș toțș boeriș Greș de ne lingș elș
 (afarș de Doamna ne kare o lșsase la Konstantinopol kș
 koniș) mi l'aș trimisș la Moldova, de șnde apoi fș trimisș
 la Petersbșrgș Dșșș ațeasta Mareșalșlș Romianșovș rșș-

dși guvernatoris ne Spatarisl̄ P̄rv̄s Kantakzen̄s. Atunci
aș trimis̄ din partea Țerei la Petersburḡ mi denstați ne
Vistiersl̄ Grigorie, ne Vistiersl̄ Mihaïl̄ Kantakzen̄s mi ne
marele Logofăt̄ Nikolae Br̄nkovean̄s.

Nazarie mi k̄s Fabricīs, b̄tând̄ ne Ūrfa Valisi la Ga-
lați, l'aș învins̄ mi l'aș învins̄ neste D̄n̄re. Akolo aș
urins̄ mi ne Konstantin̄s Vod̄s Mașrokordat̄s, karele era
de a patra ór̄s Domn̄s în Moldova, mi l'aș trimis̄ la Iam̄i,
ȳnde a mi m̄rit̄s. D̄n̄s aȳeastă Nazarie, întorkând̄-se la
B̄sk̄remt̄i k̄s Kazachī, ȳnde aj̄nsese mi Maïorsl̄s Andrak̄s
k̄s 418 Ieḡri, aș plekat̄s k̄tre Gîrgīs. În kale a întl-
nit̄s ȳn̄s korn̄s de omtire Ț̄r̄ci, kare n̄mera neste 14 mi
ómen̄i. K̄s n̄șina omtire ȳe avea, nebizsind̄-se a se bate
k̄s Ț̄r̄ci, s'a înkis̄ în M̄n̄stirea Komana, mi a trimis̄
resuns̄s l̄s Andrak̄s mi Spatarisl̄i P̄rv̄s Kantakzen̄s ka
s̄-i vie într̄s aj̄stor̄s. Asediat̄s de Ț̄r̄ci, s'a ȳinst̄s trei zi-
le. La 11 Dekemvrie k̄tr̄s sear̄b, ar̄tând̄-se omtirea ȳe
venea într̄s aj̄stor̄s, Ț̄r̄ci aș t̄b̄r̄it̄s as̄nra ei mi, k̄s n̄-
m̄r̄sl̄s lor̄s ȳel̄s mare, aș sf̄r̄mat'ó, ȳizind̄s mi ne Maïo-
rsl̄s Andrak̄s mi ne Spatarisl̄s P̄rv̄s. Atunci a venit̄s la
B̄sk̄remt̄i generalsl̄s Zametin̄s, k̄s ȳn̄s korn̄s de omtire re-
glat̄s, desure kare as̄zind̄s Ț̄r̄ci, aș p̄r̄sit̄s as̄sedisl̄s Ko-
man̄i mi aș f̄git̄s la Gîrgīs. K̄s k̄n̄sl̄s aȳeastă aș sk̄pat̄s
Polkovniksl̄s Nazarie, mi R̄șnī aș k̄n̄rins̄s ȳele 12 j̄dege
ale Rom̄niei mari. Ț̄r̄ci, kari ȳineaș înk̄s Banatsl̄s Kra-
iovei, aș prokemat̄s Domn̄s ne Postelniksl̄s Manolaki Ros-
seti, karele se afla Kaïmakam̄s akolo. Aȳeastă, sk̄lind̄-se k̄s
omtire t̄r̄ȳeask̄s ka s̄ vie la B̄sk̄remt̄i, s'a b̄tst̄s k̄s ge-
neralsl̄s Zametin̄s, mi r̄m̄bind̄s învins̄s, a trekst̄s neste D̄n̄-
n̄re. Zametin̄s a stat̄s în B̄sk̄remt̄i p̄n̄s ne la înȳep̄stisl̄s
l̄s Maï̄s 1770; mi ne k̄nd̄s se n̄npara ka s̄ se loveask̄s
k̄s Ț̄r̄ci în b̄tae generl̄s, n̄rimi ordin̄s s̄ se retraḡs k̄s
tóte omtirile l̄s în Bassarabia. Voerī din B̄sk̄remt̄i at̄nȳe,
kompromiș̄i pentr̄s devotamentsl̄s ȳe aș fost̄s ar̄tat̄s k̄-
tre R̄șnī, aș k̄stat̄s s̄ f̄ḡs de ȳgia t̄r̄ȳeask̄s: ȳnī aș
trekst̄s în Transilvania, alȳi s'aș d̄s̄s d̄n̄s M̄skalī în Mol-
dova. Aȳeast̄s, mtire k̄n̄tind'ó Manoli Vod̄s, s'a sk̄lat̄s

îndatъ кѣ Rsmeli Valisi, mi trekândș kѣ omtire în ȕeara Mъnteneaskъ, aș venitș în Bșkșremști.

DOMNULU LXVIII.

Manoli Vodă Rosseti, după muma.

Acesta, kșm a intratș în Bșkșremști, a skrisș îndatъ
 D. Chr. 1770. } boerilor mi lșkșitorilorș kari eraș emigranți, îndem-
 } nșndș-ı sș se întorkъ la kșminele lorș. Dar în kș-
 rândș veni mtire kъ, dșnș viktoria repșrtatъ de Feld-ma-
 remalsș Romianșovș în Bassarabia la Gșra-Kalslși, șnș ge-
 neralș Maiorș nșmitș Xlebș a lșatș Brșila, mi kъ Brigadi-
 rșlș Gșdoviči vine asșura Bșkșremștilorș. Atșnși Rșmeli
 Valisi kș omtirea a trekștș peste Dșnșre, iar Manoli Vodș
 peste Oltș la Krașova.

DOMNIA RUȘILORU.

Guvernulă Divanulă.

Intrândș omtirile Rșsești de a dosa ôrș în Bșkșremști,
 D. Chr. 1770. } Romianșovș a amezatș șnș Divanș, saș adșnare de
 } boeri pșminteni, pentrs kșrmșirea ȕerei¹. Koman-
 dirșlș Generalș Oligș s'a dșșș kș o parte de omtire asșura

1 Mai întlșș s'a ȕetitș șnș șkasș, saș ordinș imperialș, atștș kștre
 klerș kștș mi kștre ponorș, kare komindea kъ, pșnș nș se va face
 pache mi nș se va nșne ȕeara la bșnș orșndșealș, omtirile imperiale nș
 vorș lipsi din ȕearș, mi în totș kșrselș acesta se va nșzi bșna orșn-
 dșealș mi drentatea pentrs tođi. Totș odatș s'a rșdikatș darea ne kanș,
 rșmiindș a se stringe nșmai dșrile Komorei, kare eraș destinate dom-
 niei, adekъ Vșmile, Oknele, Oieritșlș, Vinșritșlș mi Dejmșritșlș porși-
 lorș mi alș Albinelorș. Iar Divanșlș sș îngrijeaskъ pentrs îndestlarea
 omtirilorș dșndș ȕele trebșinșioșe din ȕearș, prekșmș grșș, orșș, po-
 rșmbș, fșnș, karre pentrs transportari, lemne pentrs kasarmiș mi Sni-
 talșri, mi salaxori pentrs redște mi pentrs reparatșra ȕetșgilorș Brșila
 mi Gșșrgiș.

Giurgisli, mi la Ibatš; dšpъ kare mšrindš, s'a înmormântatš la Mitropolie. Peste pšdinš Generalšlš Kriġenie s'a dšš la Kraiova mi a gonitš pe Manoli Vodъ, karele se afla akolo. Dšpъ aчeasta, retregъndъ-se generalšlš Kriġenie spre Bskremti, Tъrчii aš venitš earšmi kъ Manoli Vodъ mi aš okšpatš cele чinчи jšdeġe de peste Oltš. Maі tъrziš rъndš-indъ-se generalšlš Potemkinš kъ altъ omtire, a trekstš Oltšlš mi a tъbrъtš auróne de Tъrnъ, şnde aš ajšnsš mi generalšlš Gšdš kъ o altъ omtire. Pe lъngъ aчentia a maі

La 18 Noemvrie 1771, s'a nšmitš Brigadiršlš Mederš, pmedinte mi membrъ al Divanšlš, kъ însъrvinare de a se korespъnde kъ Feld-maremašlš mi a nš se maі lsa deslegъri mi ordine de la Komandiršlš omtirilorš, чi de a drentšlš de la Feld-maremaš. Iar Divanšlš era kompъssš ast felis.

Doi Vorniči mari, kari aveaš Departamentš separatš pentrъ apelšlš proçessororš jšdekate mi pentrъ ka sъ nš se fakъ nedrentate în tribunalele din jšdeġe.

Sъrtarišlš, kъ îngrijirea ašpъra menzilšrilorš domniei, ašpъra pъçei fьkъtorilorš de rele, ašpъra întreginerei podšrilorš mi a drъmšrilorš.

Marele Vistierš, kъ îngrijire de a adъna venitsrile statslš, mi a da seamъ la înkierea anšlš de întrebsingarea lorš. Keltselele cele ordinar se fьçeaš dšpъ ordine sšbskrise de toġi boerii Divanšlš mi de Brigadiri; iar cele estraordinare dšpъ deslegarea Feld-maremašlš.

Marele Logofătš, marele Kъçerš, marele Paхarnikš mi alġi boeri, aveaš însъrvinъri diverse pentrъ servijšrile dъrei mi provisionarea omtirilorš. Marele Logofătš însъ pъrta kancelaria Divanšlš. Iar pe lъngъ çei doi Vorniči se rъndšise mi alġi boeri ka ajstori.

Pentръ oři çe neîndelegere mi nedšmirire, se adъnaš toġi boerii Divanšlš, de faġъ kъ Brigadiršlš mi kъ Mitropolitšlš, kъ totš kleršlš e-klesiastikš (dšpъ datina veke) pentrъ ka sъ-mi dea pъrerea fie-kare.

Aga, avea îngrijirea oramašlš Bskremti ka maі nainte.

Ispravniçii de jšdeġe, fьçeaš analogia çelorš çe se çereaş din çearъ dšpъ ordine, fьr' a se abate întrs nimikš fьrș mtirea boerilorš Divanšlš.

Feld-maremašlš a datš mi rangsri de Banі, Vorniči, Logofedі, Sъrtari, Vistierі, mi altele, însъ fьrș kařtanšri. Rъndširile în postšri se fьçeaš prin patente tipъrite, saš prin ordine kъtre Divanš mi kъtre Brigadiri; ml fie-kare fonkçionaris avea mi venitš dšpъ postšlš mi gradšlš sъš.

În lъna Noemvrie a anšlš 1773, boerii aš trimisš Denštaġi kъtre Feld-maremašlš karele se afla la Fokmani, kъ çererea çimъtorelorš îndrentъri în rъndšeala Divanšlš, adekъ:

venitŭ mi Prinŭipele Renniŭŭ, karele s'a rŭndsitŭ komandirŭ
 ŭn lokŭlŭ lŭi Oliuŭŭ. Tŭrŭiŭ de peste Dŭnŭre, aflŭndŭ kŭ Mo-
 skaliŭ ŭe pŭzeafŭ Giŭrgiŭlŭ eraŭ nŭmai vŭre o sŭtŭ, afŭ trekŭtŭ
 ŭn nŭmŭrŭ mai mŭltŭ de 50 miŭ; iar Rŭŭiŭ, dŭnŭ o mikŭ
 resistinŭ, afŭ pŭrŭsitŭ ŭetatea de bŭna voe.

Kneazŭlŭ Renniŭŭ, aŭzindŭ de aŭeasta, a lŭsatŭ la Tŭr-
 nŭ nŭmai pe Potemkinŭ, mi elŭ kŭ ŭei-l-afŭ generalŭ mi
 kŭ oŭtirea ŭea mai mare s'afŭ ŭntorsŭ ŭn Bŭkŭremŭti. Tŭrŭiŭ
 ŭnaintase pŭnŭ ŭn marginea kapitaleŭ la Mŭnŭstirea Vŭkŭ-

Mitronolitŭlŭ mi ŭei doŭ Episkopi sŭ fie nelinŭŭiŭ la Divanŭ.

Pentrŭ fie-ŭe kazŭ sŭ se fakŭ mai ŭntŭŭ kibzŭealŭ ŭntre boeri, mi
 ei sŭ dea sentinŭa ŭnŭkrisŭ. Iar kindŭ va fi desbinare, kasŭlŭ sŭ se jŭ-
 deŭe de Mitronolitŭlŭ, de Episkopi mi de Brigadirŭ, dŭnŭ kare Brigadi-
 rŭlŭ sŭ-lŭ xotŭraskŭ ŭnŭreŭnŭ kŭ ŭnŭlŭ saŭ doŭ din boeri.

Ordinele Divanŭlŭi sŭ se fakŭ prin Logofŭtŭlŭlŭ ŭelŭ mare, iar ale
 Visteriei prin Vistierŭ, dŭnŭ xotŭrŭirea Divanŭlŭi.

ŭele trebsitŭre oŭtirilorŭ sŭ se dea nŭmai dŭnŭ ordinŭlŭ ŭnŭkrisŭ
 al Feld-mareŭalŭlŭi, saŭ al ŭelorŭ doŭ mari komandanŭi, ŭe se aflŭ ŭn
 ŭara Romŭneaskŭ.

Iar despre sarŭinele boerilorŭ, afŭ ŭerŭtŭ ŭrŭmŭtŭrele rŭndŭele:

Vornŭiŭ ŭnŭreŭnŭ kŭ kolegiŭ lorŭ sŭ observese proŭesele la Depar-
 tamentŭlŭ lorŭ, sŭ aŭbŭ ŭngrijire de plŭŭŭri, rŭndŭindŭ mi depŭrtŭndŭ
 pe Vŭŭavi prin ŭtirea Divanŭlŭi.

Logofŭtŭlŭlŭ ŭelŭ mare sŭ skrie xotŭrŭirile Divanŭlŭi, sŭ rekomande
 ŭnŭlichele pe la Departamente dŭnŭ kŭmŭ se kŭvine, mi alte lŭkŭrŭi
 kŭrente de atribŭŭŭnile lŭi.

Sŭrtarŭlŭ sŭ ŭngrijeaskŭ menŭilŭrile, podŭrile, drŭmŭrile mi altele
 ŭe se ŭinŭ de ŭnŭŭŭŭŭnea sa.

Vistierŭlŭ sŭ fakŭ ŭislete, saŭ analogie pe jŭdeŭe pentŭ ŭele ŭe se
 ŭerŭ din ŭearŭ, dŭnŭ otŭrŭirea Divanŭlŭi; sŭ adŭne venitŭrile, sŭ die so-
 kotelele mi sŭ dea semŭ la ŭnkeerea anŭlŭi.

Kŭŭerŭlŭlŭ ŭelŭ mare ŭŭ ia ŭnsemnare de la Visterie desprezaxereaoa
 kŭtŭ trebsŭente, prin nŭna sa sŭ se dea sŭb aŭeverinŭ, mi sŭ fie rŭŭ-
 pŭnŭzŭtorŭ pentŭ strŭmbŭtatea ŭe s'ar faŭe ŭŭranilorŭ la mŭŭŭrŭ, dŭndŭ
 seamŭ Visteriei.

Aga sŭ ŭngrijeaskŭ de podŭrile Bŭkŭremŭtilorŭ, de rŭndŭeala oraŭŭ-
 lŭi, de paza fokŭlŭi, mi altele.

Marele Kŭmŭgramŭ sŭ privigeze vŭnzarea mi mŭrŭŭrile negŭdŭtori-
 lorŭ, mi prin elŭ sŭ se komŭnŭce ordinele Divanŭlŭi la negŭdŭtori.

Serdarŭlŭ sŭ aŭbŭ sŭb ŭnspekŭŭŭnea sa karele mi salaxorii, dŭnŭ ŭn-
 semnarea Visteriei, mi aŭesta sŭ le trimŭtŭ pe ŭnde se ŭerŭ kŭ aŭeverinŭ.

remții, dar lovindă-î Rșmii kə fərie mi învingəndă-î, s'aă re-
trasă. Dșpă aceasta Kneazslă Reminș, rekîeməndă-se în
Rșsia, a rșmasă Komandantă la Bəkrəmti generalslă Es-
senă, iar la Kraïova Potemkină, karele înkə se afa la Tșr-
nə. Generalslă Essenă, plekəndă asspra Gîșrgîslă, se çear-
kə a ləa çetatea; dar se întóçe fərg səkçesă la Bəkrəmti.
Məșsnaglă, seraskerlă generală, rșmăinnđ la Gîșrgîș, tri-
mite asspra Bəkrəmtiloră ne Xagi-Meemetă-Pașa. Dar
Rșmii, emindă-le înainte mi dăndă-le zăđ rșsboiș generală,

Sləgerlă sə priimeaskə vitele dșpă însemnarea Visteriei mi sə le
dispəe la lokərile însemnate, sșb adeverinđ.

Armașlă çelă mare sə adăne așrăđ de la điganii mi birările loră,
mi sə prevegeze inkisorile kriminaliloră.

Klăçerlă de arie sə rvegeze məșșrtórea mi priimirea fənlăđi
sșb adeverinđ, dăndă-mi seamă la Visterie; mi sə fie respənztoris dakə
s'ar strəmbətđi đrganii.

Ispravniklă de kərte sə îngrijėskə de kvartire mi sə aibă preve-
gereă đđrvariloră pentrə ka sə dea fie-kare kəte doz kare de lemne ne
șpătəmăđ la fie-kare kasə zndə səntă đđđi ostamii.

Zăđ boeris sə se rəndəeaskə Komisaris neste snitalăđi, kəđăia Șp-
tarlăđi mi Aga sə-î dea slăjitori pentrə îngrijirea snitalăriloră.

De doz ori ne șpătəmăđ nesmintită sə se adăne Divanslă în kom-
plektă pentrə ka sə orəndəeaskə çele neçessariii pentrə omtire, sə çer-
çeteze ləkərile de importanđ neapčrată, çotčrile jədekçtoreștii mi
sentinđele kriminale.

Tóte disposiđiđnile açeste s'aă întčrită de Feld mareșalslă, mi ast-
felis s'aă çrmată

Pe ləngă açeste s'aă orəndəită mi 1050 skətelniçii pentrə Mitrono-
lie, pentrə Episkopiii mi Məłnəștiri. Boeriloră le s'aă dată în jəmçtate din
kəđđi aveăđ în timuș de paçe; aseminea mi kokóneloră vđđșve. Iar çei-
l-aldđ skətelniçii s'aă împčđđită dșpă analogie ne la boerii çe erađ dșpă
rangăđi. Divanslă, mi kari nș aveăđ venităđi, mi ne la boerii mazilii çe
erađ fərg de rangăđi mi fərg venităđi în serviđșrile Divanslăđi.

Pe ləngă açeste s'a çotčrită ka fie-kare ləkșitoră sə dea kite zăđ
çetfertă (98 oka) grăđ, zăđđ de orăđ, zăđđ de meis mi zăđđ de no-
rəmbăđ, afađ de skətelniçii, poslășnniçii, slăjitori, đđrvarii, səřșđii mi sa-
laxori, kari aă rșmasă skəđđđi. Afađ de açeasta, kare, salaxori, fokă mi
lemne dșpă întəmnlătórele trebșinđe ale omtirei.

Pentř tóte çele de mai sșșă, s'aă fəkștăđ ordine din partea Feld-
mareșalslăđi Romianđovă, kare s'aă essekstată pəđ s'a fəkștăđ paçe.

îi învingă. Търчиі аtснче, пѣрѣсекѣ Гієргіслѣ ші trekѣ пе-
ste Дѣнѣре. Manoli, вѣзѣндѣ ешекѣриле Тѣрчилорѣ, trece la
Sibiș în Transilvania. Generalslѣ Potemkinș, totș în anslѣ
ačela, bate pe Тѣрчиі din Краіова, îi gonește ші пѣне стѣ-
пѣнѣре pe chele чіпчи јѣдеде de peste Oltѣ. Feld-mareșalslѣ
Romianđovș organizeazѣ la Краіова знѣ Divanș întokmaі
ka чelș din Вскѣремті, ші deosebitѣ нѣмаі pentрѣ гѣверна-
rea јѣдегелорѣ de peste Oltѣ. Astfelis tótѣ пѣара Romъnea-
a гѣmasș sșb стѣпѣнѣirea Rșmilorș, afarѣ de четatea Тѣрнѣ-
лѣі, kare нѣ se пѣsteа lșa din kassа тѣнѣрилорѣ de la Niko-
pole, kare бѣтаeăș ші dinkolo de Тѣрнѣ.

Între ачeste Мѣсѣноглѣ se face Vizirș. Пóрта, вѣзѣндѣ
атѣtea învingerі din partea Rșmilorș, вѣзѣндѣ кѣ a пердѣтѣ
Крѣмѣлѣ, Bassarabia, Moldova, пѣара Мѣнтенеаскѣ, ші tóte
четѣиле desure Дѣнѣре, a sokotitѣ a se pleka la паче. Гѣ-
кѣндѣ-se armistiđș (închetare de бѣтае), s'a provokatș знѣ
Kongresș. Din partea Rșsieі se нѣми komitele Orlofș, ші
generalslѣ Obređkofș; din partea Порѣі Osman-Efendi ші
знѣ altslѣ. Între ачештіа venirѣ ші mediatorі Ambassado-
rslѣ Аѣстриеі ші ачела алѣ Прѣsieі. Ачештіа тоѣі, адѣнѣндѣ-
se la satslѣ Golemtіі din јѣдегslѣ Slamș-Rimnikș (în anslѣ
1772) ші пенѣтѣндѣ-se зні асснра пѣчеі, s'aș împрѣștiatș.
Armistiđslѣ s'a respektatș пѣнѣ la kapѣtslѣ lși Аѣгѣстѣ. Пóр-
та чѣрѣ de a doxa óрѣ Kongresș ші armistiđș de 6 lșnі. А-
тснче s'a хотѣрѣтѣ sѣ se адѣне la Вскѣремті. Din partea
Rșsieі a venitș generalslѣ Obređkofș; din partea Порѣі Re-
iz-Efendin-Abđrazakș. Întrevorbirile s'aș зmatѣ пѣнѣ la
9 martie; dar пенѣтѣндѣ veni la ničі знѣ resslatș, Reiz-E-
fendi a trekѣтѣ peste Дѣнѣре, iar Obređkofș la Iamі, ші re-
sboіslѣ s'a înчепѣтѣ îndatѣ.

Romianđovș trece Дѣнѣrea pe la Silistra, bate ші în-
vinge pe Тѣрчиі, ші assedieazѣ pe Vizirslѣ la Шѣmlа. Komi-
tele Soltikofș asemine trece Дѣнѣrea pe la Гієргіс ші таіе
komșnikъчіșnile, în кѣтѣ нѣ se маі пѣsteа дѣче Тѣрчилорѣ în а-
јstorslѣ Шѣmlei ničі de la Nikopole, ničі de alte пѣрѣі. А-
тснче Vizirslѣ, вѣзѣндѣ-se атѣтѣ de стрѣmtoratș, s'a plekatș
la паче, kare s'a înkeeatș la 1774. Дѣнѣ kondіііsnile stі-

nslate Rssia a întorsă Porţei Otomane pentru Msteneaskă, Moldova, Bassarabia şi tóte cetăţile lorş.

În ansă avela a mşrită şi Ssltansă Mstafa III şi ne tronşă seă s'a înţdată fratele seă Ssltană Abdslxamidă I.

DOMNULU LXIX.

Alessandru Vodă V Ipsilante.

Гькьндъ-се пачеа între Тьрчи şi Рьші, s'aş adşnată boeriі la Bşkşremti şi, konslţndъ-се pentru domnie, şniі aş alesă Domnă pe şnă boeriş Stefană Pri-
 skoveană, iar alţi aş gşsită kş kale şь чeарь pe Manoli Vodă Rosetă. Îmbele пьрци aş trimişă гьгьminte la Pórtь ka şь întreaskă pe kandidaţiі lorş, dar ničí şna nă kьпъть асееа че чeгъ. Atşnче аştндъ-се mare Dragomană Alessndră Ipsilante (fiş şniі boeră пьригьгьdeană şmită Aga Ioană) şi авндă mare inflşндъ pe лнгъ Pórtь, a isbştită de a kьпъtată domnia. În Bşkşremti se adşnaseră toţi boeriі, atştă асeі emigraţi în Transilvania kтă şi асeі че şmblaseră pe лнгъ Manole Vodă prin Тьрчиа, аfară de şnăş singşрă Banăş Míxaіş Kantakşzenă, karele se dşsese la Petersbşrgă, şnde імьгьгьteasa Ekaterina ílă fşkşse generală Maіoră. Domnăş priimi pe toţi boeriі kş dragoste şi kş kşvîndъ, fşră deosebire de şimşirile şi ideile lorş politice, şi le dete postşri şi drogьtoriі dşne meritele şi kapaşitatea lorş. Dşpă асeasta şтгьşi şь se konserve nivelegişrile дerei, dşne prinşiniile tratatslşi de паче, onrîndă pe Тьрчи de a маі intra în дeарь, şi skşzşndă din tribştă şşma че se da pentru Odaea Vizirslşi. Маі тьрziş veni de la Petersbşrgă Generalslă Míxaіş Kantakşzenă, şi vşnzşndă Domnslă averile mişkьtóre şi nemişkьtole че avea în дeарь, se dşse în Rssia. În lşna Aşgşstă 1775, trekşndă prin дeарь Kneazslă Remină, karele era гьндşită ambasadoră la Konstantinouole, Domnăş í-a fşkştă marі onorі şi чeremoniі atştă la intrare kтă şi la emire.

D. Chr.
1774.
Dupe note
din țeară.

îi învinge. Търчиі атачче, пѣрѣsesкѣ Гісіргіslѣ ші trekѣ пе-
ste Дѣнѣре. Manoli, вѣзѣндѣ ешекѣrile Тѣрчилорѣ, treche la
Sibiș în Transilvania. Generalslѣ Potemkinѣ, totѣ în anslѣ
ачела, bate пе Тѣрчиі din Краіова, îi gonemte ші пѣне стѣ-
пѣnire пе челе чинчі jѣдеде де neste Oltѣ. Feld-maremarshlѣ
Romianцovѣ organizeazѣ la Краіова знѣ Divanѣ întokmaі
ка чelѣ din Вѣкѣremті, ші deosebitѣ нѣмаі pentрѣ гѣvernare-
rea jѣдегелорѣ де neste Oltѣ Astfelis tótѣ пѣара Romѣnea-
a гѣmasѣ sѣb стѣпѣnirea Rѣшилорѣ, афарѣ де четatea Тѣрнѣ-
lѣi, kare нѣ се пѣtea lѣa din каѣssa тѣнѣrilорѣ де la Niko-
pole, kare бѣteaѣ ші dinkolo де Тѣрнѣ.

Între ачeste Мѣssznoglѣ се face Vizirѣ. Пóра, вѣзѣндѣ
атѣtea învingerі din partea Rѣшилорѣ, вѣзѣндѣ кѣ а пердѣтѣ
Крѣмѣslѣ, Bassarabia, Moldova, пѣара Мѣnteneaskѣ, ші tóte
четѣpile desпѣ Dѣнѣре, а sokotitѣ а се pleka la паче. Гѣ-
кѣндѣ-se armistіѣѣ (îнchetare де бѣтае), s'a provokatѣ знѣ
Kongresѣ. Din partea Rѣsiei се нѣми komitele Orlofѣ, ші
generalslѣ Obreпkofѣ; din partea Порѣei Osman-Efendi ші
знѣ altslѣ. Între ачештіa venirѣ ші mediatorі Ambassado-
rslѣ Австріei ші ачела алѣ Пѣrsiei. Ачештіa тогѣ, адѣнѣндѣ-
se la satslѣ Golemtіi din jѣдегslѣ Slamѣ-Rimnikѣ (în anslѣ
1772) ші пенѣтѣндѣ-se зні асспга пѣчеi, s'aș îмплѣmтіatѣ.
Armistіѣslѣ s'a respektatѣ пѣнѣ la капѣtslѣ lѣi Авгѣstѣ. Пóра
чегѣ де а доза óрѣ Kongresѣ ші armistіѣѣ де 6 lѣnі. А-
тѣчче s'a хотѣrѣtѣ сѣ се адѣне la Вѣкѣremті. Din partea
Rѣsiei а venitѣ generalslѣ Obreпkofѣ; din partea Порѣei Re-
iz-Efendin-Abdѣrazakѣ. Întrevorbirile s'aș зrmatѣ пѣнѣ la
9 martie; dar пенѣтѣндѣ veni la niчi знѣ reslstatѣ, Reiz-E-
fendi а trekѣtѣ neste Дѣнѣре, iar Obreпkofѣ la Iamі, ші re-
sboіslѣ s'a îнченѣtѣ îndatѣ.

Romianцovѣ treche Дѣнѣrea пе la Silistra, bate ші îн-
vinge пе Тѣрчиі, ші assediеazѣ пе Vizirslѣ la Пѣmла. Komi-
tele Soltikofѣ аsemіne treche Дѣнѣrea пе la Гісіргіs ші таіе
komѣnikѣчіsnile, îн кѣtѣ нѣ се маі пѣtea дѣче Тѣрчилорѣ îн а-
jѣtórslѣ Пѣmlei niчi де la Nikopole, niчi де alte пѣгѣi. А-
тѣчче Vizirslѣ, вѣзѣндѣ-se атѣtѣ де стрѣmtoratѣ, s'a plekatѣ
la паче, kare s'a îнкеeatѣ la 1774. Дѣпѣ kondіѣiѣnile sti-

pslate Rssia a întorsă Porgei Otomane pentru Msteneaskă, Moldova, Bassarabia mi tôte cetățile loră.

În anulă acela a mșrită mi Ssltanlă Mstafa III mi ne tronslă seă s'a înlătată fratele seă Ssltană Abdalxamidă I.

DOMNULU LXIX.

Alessandru Vodă V Ipsilante.

Frăcând-se pacea între Turci mi Rșșii, s'aă adsnată boerii la Bskrești mi, konslând-se pentru domnie, șni aă alesă Domnă ne șnă boerilă Stefană Prișkoveană, iar alții aă gșsită kă kale să cheară ne Manoli Vodă Rosetă. Îmbele țrăii aă trimisă rșgminte la Pörtă ka să înlăreaskă ne kandidații loră, dar niči șna nă kșptă așea șe țeră. Atșnce aflând-se mare Dragomană Alessndru Ipsilante (fiș șni boeră țrigrădeană nșmită Aga Ioană) mi avândă mare înflăntă ne țngă Pörtă, a isbștită de a kșptată domnia. În Bskrești se adsnaseră toți boerii, atștă așei emigrați în Transilvania kștă mi așei șe șmblaseră ne țngă Manole Vodă prin Turcia, afară de șnălă singură Banălă Mișaiș Kantakșzenă, karele se dșsesse la Petersbșrgă, șnde împărețeasa Ekaterina îlă frășse generală Maioră. Domnălă priimi ne toți boerii kă dragoste mi kă kșviindă, fră deosebire de simțirile mi ideile loră politice, mi le dete postșri mi droștorii dșne meritele mi kapacitatea loră. Dșpă așeasta ștrăi să se kșnserve privelegișrile țerei, dșne minșiniile tratatslă de pace, oprindă ne Turci de a mai intra în țeară, mi skșzândă din tribștă șșma șe se da pentru Odaea Vizirșlă. Mai țrăziș veni de la Petersbșrgă Generalălă Mișaiș Kantakșzenă, mi vnzândă Domnșlă averile mișkștore mi nemișkștole șe avea în țeară, se dșsse în Rșșia. În lșna Așgșstă 1775, țrăcândă prin țeară Kneazălă Remină, karele era rândșită ambasadoră la Konstantinouole, Domnălă i-a frăkștă mari onori mi țeremonii atștă la intrare kștă mi la emire.

D. Chr.
1774.
Dupe note
din țeară.

Alessandrǘ Vodǘ a domnitǘ mēnte arī în pace mi în liniște. În ačestǘ restimǘș komerçialǘ a kreskǘtǘ, lǘksitorii s'aș kǘpǘrinsǘ, mi tóť deara a gǘstatǘ kǘ feričire, sǘb zǘș gǘvernǘ blǘndǘ mi drentǘ, dǘlçeađa pǘçei. Domnia ačeasta a fostǘ ka o epokǘ mi zǘș sekolǘ de azǘș pentrǘ deara ačeasta, kare dǘpǘ atǘtea înprejǘrǘi grele, fǘse sǘpǘștǘ la atǘte grețǘđi.

Ačestǘ Domnǘ a fǘkǘtǘ mǘlte mi bǘne întokmiri în deargǘ. Elǘ a pǘșǘ în rǘndǘealǘ tribǘnalele, legile mi jǘdekǘtorii; a așezatǘ venitǘrile rangǘrilorǘ; a fǘkǘtǘ șkolii mi le-a dotatǘ kǘ venitǘri, între kare mi pe ačeea din Sǘntǘlǘ Sava; a întrodǘșǘ felisrite rǘndǘeale de meserii; a înfiingatǘ kǘstiea milelorǘ; a reglatǘ lefele lǘnare; a organizatǘ kornǘlǘ Slǘjitorilorǘ; a skimbatǘ çfertǘrile dǘrilorǘ dǘpǘ altǘ sistemǘ, kare s'a pǘnǘtǘ mi de domni çe l'aș șmatǘ, mai mǘltǘ saș mai pǘđinǘ pǘnǘ astǘzi; a fǘkǘtǘ nesșușmi la dare pe preođi mi pe Mǘnǘstiri, dǘndǘ zǘș xrisovǘ¹ anșme pentrǘ ačeasta. Ačesta a fǘkǘtǘ Kǘrtea noșǘ, saș palatǘlǘ domneskǘ minșnatǘ din sǘșǘ de Mǘnǘstirea lǘi Miçaiș Vodǘ; a fǘkǘtǘ mi kasǘ *Beilikǘ* pentrǘ fǘnkçionari Tǘrçi çe veneaș la Bǘkǘremști; a fǘkǘtǘ kase domnești la Afșmađi; a fǘkǘtǘ o orfanotrofie la Mǘnǘstirea tǘtǘrorǘ Sfingilorǘ, pǘindș'o sǘb o epitronie îndatoritǘ a da sémǘ de venitǘri mi keltșeale; a reparatǘ mi a înfrǘmșșegatǘ Mǘnǘstirea de la Mǘrkçđa, înzestrǘndș-o kǘ zǘș Xanǘ mi pǘđvǘlii çe aș fǘkǘtǘ pe podșl lǘi Radș Vodǘ; a fǘkǘtǘ mǘlte çimșeale (fǘntǘni) de apǘ în orașǘ, mi alte mai mǘlte îmbǘnștǘđiri. Dómma Ekaterina, sođia sa, kare era fiikǘ lǘi Konstantinǘ Vodǘ Morșzi de la Moldova, a fǘkǘtǘ zǘș Xanǘ anróne de Mǘnǘstirea Sǘntei Ekaterine, metokǘ alǘ mǘntelși Sinaish, pe kare l'a dedikatǘ nșmitei Mǘnǘstiri.

Pe la kapǘtǘlǘ ačestei feričite domni, doii fi ai sei, dorindǘ sǘ vazǘ ðerile Eșropei, aș fșgitǘ în kontra voinçei tatǘlși lorǘ în Transilvania. Domnǘlǘ, karele se îngriđia ka nș kǘmva ačeasta sǘ dea bǘnșeale Pořgei în kontra

1 Vezi la Tomșlǘ III ačestǘ xrisovǘ.

lși, s'a întristatș fôrte. Аша darъ ne de o parte a trimisș la Konstantinopole skrisori inkredingștore desure devotamentșlș seș. iar ne de alta a trimisș ne Mitropolitslș mi ne kșđđ-va boeri dșpș fiș seș în Transilvania ka sș-î întôrkb. Dar fiindș kb Beizadelele trekșse la Viena, a trimisș dșpș ei ne doș boeri, între kari era șnșlș Ioanș (saș Enaki) Vș-kșreskb, mi așentia kb mare greș ĩ-aș ĩndsnekatș sș-ĩ fakș a se întôrșe. Dar atșnșe Pôrștș fșrș niș șnș kbvșntș ĩlș destitșș dșpș șe a domnitș 7 ani mi 4 lșni. Destitșșatșlș Domnș a trekștș kb tôtș kasa sa la Konstantinopole, șnde peste mēse lșni aș venitș mi fiș seș de la Viena.

DOMNULU LXX.

Nicolae Vodă III Caragea.

Așesta era fișlș șnși boeriș đșrigșđeanș, nșmitș Konstantinș Karagea, Dragomanșlș ĩmpșrșđiei. Prin mijlocirile tatșlși sșș kbșștase domnia, dar fiindș kb dșpș tatșlș seș se fșkbșse Dragomanș Mișaiș Sș-đș, așesta, prin dare de banđ destitșș ne Nikolai Vodș, dșpș o domnie de șnș anș mi mēse lșni.

DOMNULU LXXI.

Michaiu Vodă IV Sușu.

Așesta ĩnkș era đșrigșđeanș, fișlș șnei boeriș nșmitș Konstantinș Sșđș. În domnia sa s'a arștatș blēndș, bșnș mi drentș kbtre tođi mi pentș tôte, mi đeara s'a bșkșratș de fericșirea nșșei mi a linișteș. Dar dșpș doș ani mi outș lșni, ne la kapetșlș lși ĩșnie, se destitșș din kasa șșmștore.

Kșșitan-Паша de atșnșe alș armiei Otomane, nșmitș Gezaerli-Xasan-Паша, favoritș ĩntimș alș Sșltansłși Abdșl-

Xamid, cerea kă străinîț să fakt Domnș în ueara Măn-
teneaskă pe Dragomanslă Mărei Albe, Nikolae Maurogeni,
pe karele-lă isbea pentru diversele serviciu che-i făcuse.
Dar Tarahanagislă Poruei, adekă inspektorăslă Monetăriei
imperiale, nămită Celebi Petraki, karele era pe atăne în
mare pătete mi inflăinđ pe lăngă Pórtă, se oiauea stră-
nikă la chererea lăi Kănităn-Pășă: zăuea mi striga kă nă
se póte să se fakt Domnș zăđ Tășmană (saă epăre; astă
felă Đărigrădeni nămeskă pe inselari) făr năme mi fami-
lie¹ mi să se fakt strămbătate la atăte beizadele de neamă
strălăuită, kari se zătă kă doră mare la ačeste doră domni.
Atăne Gezaerli-Xasan-Pășă mi Vizirăslă Iăssăfă-Pășă, se
dăseră la Împăratăslă mi, ka zăni ue avea inflăinđ partikă-
lară asăpra spiritală seă, ilă îndăulekară a da domnia lăi
Maurogeni mi pentru Celebi Petraki a da kalte-firmană, a-
dekă ordină de deskăpăđinare. Astă felă kăară în zăoa kăndă
Maurogeni prămi semnele domniei, mi se întoruea de la Sa-
raış la kasa sa, dășmanăslă seă săferi tăuea kapăslă în ș-
lăđ; iar averile sale se konfăskară, gămăindă-i koniă sărači
mi făr reazămă.

DOMNULU LXXII.

Nicolae Vodă IV Maurogeni.

Ačesta a stată zăđ Domnș fórtē asăpră mi esčentrikă,
kă karakteră bizară mi kă anskătră de totă kărió-
se. Kătre poporă se arăta protektoră mi generosă
iar kătre boeri desăpăđitoră mi tirană. Kătre Tăgăi
se arăta tărkolatră mi Moameto-latră, dar în parte
imi bătea jokă mi de ei mi de religia loră. În skărtă es-
singă spiritală seă era o amestekătră de ideă mi de fan-
tasiă kare se konfănda kă prejădeuele uele maă straniă mi
kă bigotismăslă ueă maă komăă. Adese ori săuea kăară

¹ Nikolae Maurogeni era fiă zăđ negăđitoră obskără, nămită Petră, dintr'o
insălă a Mărei Egee.

în Divanș kъ vede ximere mi kъ a visatș lșkrșrī estraordinare; asemene lșkrșrī mai kș seamъ le inventa kъndș voea sъ-mī batъ jokș de boerī saș de kълșgrī, saș kъndș voea sъ ia mitъ de la çineva. Astș felīș snre a-mī bate jokș de kaftanșrī mi de boerī, a îmbrkatș kș kaftanș ne znș kalș alș seș, çe se nșmea Talambama, mi i-a datș titlș de Klșçerīș. Dar elș nș-mī bъtea jokș nșmai de boerī, dar kīar mi de Pamiī Tșrçī, kari se afla în Bșksremti ne timpnlș resboīș-lșī, prekșmș se va snșne mai departe; mi açeste le fъçea fъrъ niçī o teamъ, bizīndș-se în favorile lșī Ișșșf-Pașa mi a lșī Kъnitān-Pașa Gezaerli. Açestș omș, prīvitș dșpъ esteriorș, se arъta kъ era originalș saș nebnș; dar prīvitș dșpъ interiorș, se vedea kъ nș era omș fъrъ minte mi snīritș, fiīndș kъ era fôrte pietosș kъtre çele sakre mi fôrte drentș kъtre poporș; mai alesș, în rșsboīșlș çe a çrmatș mai tșrziș, s'a arъtatș adevъratș protektorș mi mъntșitorīș al çerei, kъçī a omritș ne Tșrçī de la nrъdъçīșnile, jșfșirile mi robirile çe voeaș a façe în ÷earъ.

La 3 așgșstș 1787 s'a deklaratș resbelș între Pôrta Otomanъ mi Rșsia; mi în primъvara anlșī 1788 Vizirșlș Ișșșf-Pașa a plekatș kș mare nștere așnpra lokșrilorș din sșșș. Atșnçe mi Nekșlāī Vodъ gъsi okazīșne ka sъ se lege de boerī. Sșb pretestș kъ eraș xainī, saș nekredīnçiomī kъtre Pôrтъ, iī inkīdea mi amerīnçūndș-i kș môrtea iī storçea de parale. Pre fraçīī Brъnkovenī Nikolae mi Manoīlș, ne fraçīī Gīkșlemti Konstantīnș mi Skarlatș, ne Dimitrie Rakovīçъ, ne Ioanș Morșzi, mi ne Ioanș Vъkъreskș kș fiīșlș seș Aleksandrș i-a essilatș kș firmanș îmnrъteskș la insșla Rodos: ne bъtrīnșlș mare Banș Paпъ Filīneskș kș doī fiī aī sei Nikolai mi Konstantīnș, i-a essilatș la Mъnștirile sъn-tșlșī Mъnte; iar familiile lorș ne snele le-a trimiș la Konstantīnonole, mi ne altele neste Dșnъre în Bșlgaria.

Dșpъ mēse lșnī s'a rъdikatș mi Aștria, în aliançъ kș Rșmīī, așnpra Porçei Otomane, plekândș în espedīçīșne în-sșmī Îmnratșlș Iosīfș. Atșnçea mi Mavrogeni a adșș la Bșksremti neste 30 miī de omtirī Tșrçemti kș mai mșlçī Aīanī mi Pamiī. Pe lъngъ Tșrçī a adșnatș mi voluntirī de

Albanezi, Sârbi și Bâlgari, în cîtăș oștirea tótă se zрка la 100 mił ómenī în tótă țeara. Peste aceste trupe elă era Seraskerīș, saă generalissimă plenipotentă; și kă tóte kă era krementină, însă Паші, Аіані și тоді Тьрчіі атăта se te-meaă de dănsălă, în kătă tremăraă kăndă se înfăđuшаă ina-
 ĩntea lăi; iar elă adese ĩ maltrăta, ĩ đinea în ničóre mi-
 măstra.

Aăstro-Rășni, așengăndă la Moldova, Domnălă Mavrogeni a trimisă pe frađi Katakzinemti, pe frađi Kămpineni, pe Kărolova și pe alđi, kă oștirī de Volontirī și de Тьрчі, kă să stea kă avan-găardă la Băză și să opreaskă trečerea dășmaniloră în đara Romăneaskă. Dar în ačestă intervală, la 7 aprilie 1789, mărindă Săltanălă Xamidă, s'a săită pe tronălă țьrčeskă nepotălă seă Săltană Selimă III, zăă ĩșne în vărstă de 27 ani. Domnălă Mavrogeni atăncea prin Vizirălă Іssăfă Паша nă ĩnčeta de a ađiца simđemintele reșbeliče în spiritală ĩșnelă Săltană, și a-ĩ representa kă era zămoră și de nevoe a goni pe Aăstro-Rășni đin Moldova. Čerkarea ĩnsă făkă pe Тьрчі să kănóskă kă fără pterī māi māi și fără presinđa marelă Viziră, ĩntreprinde-
 rea nă se pstea realisa. Rășni se ĩntinseseră pără la rīă¹, și zăă kornă de 6000 săb generalălă Kamenskoī a plekată așupra Galađiloră, zăde se afla zăă kornă de Тьрчі, kari e-raă gata să pășaskă ĩnlăntrelă Moldovei, dăpă ĩndemnălă și konsilizrile lăi Mavrogeni. În oștirea țьrčeskă de la Galađi se afla și Manoli Vodă, destinată de Пórtă pentră domnia Moldovei, și zăă Episkopă trimisă de Mavrogeni kă să se ameze Mitropolită în lokălă mortălă Mitropolită de akolo.

ĩntre aceste generalălă Kamenskoī, sosindă la Galađi, đăsi tabăra țьrčeskă apărată de șanđuri și ĩntărituri. Se ĩnčete și se zămează lăuta kă ĩnverșănare; ĩn țele de pe zămă Rășni ĩvingă, mățelează o măđime de Тьрчі, prindă zăă Пашă Albaneză, și o măđime de prisioneri, anăkă pro-

¹ Astorislă nă șăne nămele rīșăi; dar de sigără kă era Prătsălă.

visișnile, țenșrile mi tóť tabșra, mi dșndș orașșlș în pra-
da soldașilorș, aș datș mai întși de mțire kreștinilorș ka sș
eastș, mi apoi aș datș fokș țergșlși, ka sș nș mai potș ser-
vi de asilș Țșřilorș, kari arș mai veni de peste Dșnșre.
Dar înainte de a se efekťsa ačeastș kșcherire, Manoli Vodș,
șrevșzșndș lșkrșrile mi temșndșse ka nș kșmva înpreșnș
kș Țșřii sș se perikșleze mi elș, s'a řrimaťș kș pșřini
din kasničii sei mi a emitș din tabșra țșřeaskș; s'a dșsș
la Iamș mi s'a sșnșsș Feld-mareșalșlș Romianșovș, kare-
le, řkșndș-ī o pensisne anșalș de mease miī řșble, ř'a tri-
misș la Xersonș ka sș se linimteaskș. Astș-felș a lșatș ka-
płťș espedișisnea čea mare a Țșřilorș, řmatș dșpș kon-
silisrile lși Mașrogeni. Dșpș ačeastș învingere, Țșřii s'aș
impșřmțiatș peste Dșnșre, iar Kazaii aș okșpatș Bassara-
bia. Pe de altș parte prinčipele Aștriei Kobșrgș amerin-
đa din partea sa đeara Romșneaskș.

Între ačeste aș venitș kște-va korpșri de oșțiri așș-
triace mi aș anșkatș pșřșile desșre Karnai ale đerei Ro-
mșnemti. Mavrogeni, kș oșțirile če le avea, avș norokșlș
a repșrta kște-va învingeri așșpra Aștriacilorș, atťť la
Mșnșstirea Sinaea kșťș mi la Mșnșstirea Kozia de peste
Oltș, mi în alte lokșri. Ačele loviri, de mi nș řșseserș de
kșťș niște mičī xarđe, totșmi Mavrogeni kștre Țșři le re-
presenta ka bșťlși mari; mi mșnșstirile le nșmea četșđi
întșrite, întitslșndș-le *Sinaia-Kalesi*, *Kozia-Kalesi*, mi altele.
Pentș asemine sșkčese, Sșltanșlș ř-a trimisș Kiliđș-Kaf-
tanș, adekș sabie impșřșteaskș, mi xaiňș kș felșrite laș-
de mi bine-kșvintșri.

Iar marele Vizirș, plekîndș din șșre Bșlgaria mi Ser-
biea, a intratș în pșmîntșrile șngșremti pîňș la Temișvar.
Akolo bșťndș-se mi învingîndș oșțirile așștriace, aș robitș
peste 70,000 sșřlete de oamenī, aș pșdatș toate latsrile, mi
apoi s'aș trasș kștre Serbia, mi de akolo kștre Șșmla în
Bșlgaria. Între ačestea nș înčeta mi domșlș Mavrogeni
a'șmi řrma vitejile sale, onșrîndș tot-d'a-șna intrarea Aștri-
acilorș în đeara Mșnteneaskș; mi ačeasta nș era șnș mikș
serviđș pentș Poarta Otomanș, mai alesș fiîndș kș dșpș

toate skrisorile ce trimitea la Konstantinopoli năi venea niči keltsele pentră răsboiș, niči agistorșii de omtire; či toate le întîmpina kă mijloacele țerii. În ačestă intervală a lăsat țire kă generalisimșlă Kobșrg intra în țeară kă patră-zeci de miă Aștriachi. La o pătore ama de formidabilă nă rămînea lăi Mașrogeni niči snș mijlokă de apărare saș de o pătore, fiind kă mi Poarta nă răsputdea nimikă despre artikolșlă baniloră. Tot odată întîmplîndă-se să kază din Viziriati protektorșlă seș Isssf Пана, s'a rîndșită în lokșii Viziră pe Saxin Ali Пана. Atșncea doi din konsiliariș în țrăciă aș trimisă kă viklenie skrisori sekrete kătre Mașrogeni prin kare îi skrieaș ka să nă mai stăseaskă a apăra țeara; fiind kă Poarta nă are de gîndă să-i trimiță niči bani, niči agistoră, niči rekșnoștină; pentră ačeasta lă pătreaș la kale ka mai bine să'mi kaste mîntșirea trekîndă peste Dșnăre. Kibzîndă-se atșncea Mașrogeni, a lăsată în țeară Kaïmakamă pe snșlă Dimitrie Tșrnavită, omă prostă mi ignorantă, pe kare însă elă îlă stîma mi'lă întrebșingă în toate fiind kă i se asemăna în ideii mi anskățșii; iar dșpă ačeasta a trekșă peste Dșnăre la Rșșcișkă.

Dșpă ačeaa Generalisimșlă Prințipe Kobșrgă, intrîndă în țeara Romăneaskă, a fostă priimită de kătre boerii de la Bșzăș ce fșseseră trimiși de Mașrogeni ka avan-Gardă, mi a intrată kă ei în lășntă țerii. Anonîndă-se de Bșkșrești, Tșrciă kîșii erăș în orașă aș fșgită îndată, ear Mitropolitșlă kă boerii, emîndă întră întîmpinarea lor, mi inkredîndă-i despre kredînda loră, aș intrată mi aș okșpată kapitale în lăna Oktomvrie a anășii 1788. Dșpă ačeasta Aștriachiă aș plekată așșpra Țisrgișlăi, dar nenștîndă-lă lăa, 'mi aș fșkștă tabăra în anoniere, pe kîndă Vizirășlă mi ačea tabăra de ačea parte la Rșșcișkă. Trekîndă-mi însă așă-felă timușlă Aștriachiă pe lăngă Gîșrgiș, mi krezîndă kă omtirea țșrăaskă din țetate era pătîpă, nă pătreaș niči o îngrijire așșpra mișkăriloră loră. Tșrciă, bșgîndă deseamă la neglijența loră, întră șna din zile aș deskisă porțile țetășile, mi emîndă doș miă de omeni aleșii, s'aș răpezită kă fșrie așșpra taberei, rășuîndîndă mărtea mi șnaîma. Totă

odate r̄nezind̄-se mi T̄r̄ciū de la R̄s̄m̄c̄isk̄ k̄ m̄sl̄imea, mi profit̄nd̄ de neor̄nd̄seala în kare se afl̄ă Āst̄riaciū, ā închen̄st̄ a-ī bate mi a-ī f̄sḡri n̄n̄b̄ c̄e ā trek̄st̄ apa Arḡem̄sl̄i. Akolo abia ā p̄st̄st̄ Āst̄riaciū a se ad̄na mi a se restr̄nge din amedeala în kare erās̄ pent̄r̄ ka s̄b̄ se p̄t̄ ap̄ra, dar îns̄b̄ ā l̄sat̄ t̄t̄b̄ provis̄is̄nea mi artileria c̄ea grea în m̄na T̄r̄ciilor̄. D̄np̄r̄ āc̄easta k̄ t̄t̄b̄ k̄ T̄r̄ciū n' ā k̄stezat̄ s̄b̄ treak̄ Arḡem̄sl̄, Āst̄riaciū îns̄b̄ mi l̄ks̄itorii B̄ks̄rem̄tilor̄ îngrijind̄-se de jef̄sirile mi r̄sb̄n̄area lor̄, se gr̄teās̄ s̄b̄ f̄sḡr̄ în genere. Din norōaire îns̄b̄ a sosit̄ general̄sl̄ Sovarov̄ k̄ pat̄r̄ miī de ostam̄i R̄s̄m̄i mi ā întremat̄ k̄raḡisl̄ N̄em̄ciilor̄. At̄s̄nc̄i T̄r̄ciū, v̄z̄b̄nd̄ k̄ Kazaciū se întind̄ n̄n̄b̄ aur̄one de Ḡisrḡis, ka p̄rtaūi de v̄nt̄r̄i, s' ā tr̄as̄ k̄ tōciū la Ḡisrḡis.

N̄z̄ t̄r̄zī f̄k̄nd̄-se armistiū, R̄s̄m̄i s' ā tr̄as̄ la Mol-Moldova, T̄r̄ciū ā trek̄st̄ peste D̄np̄re, iar Āst̄riaciū ā r̄mas̄ în p̄eara M̄nteneask̄, ḡvern̄nd̄-o k̄ Divan̄ de boeri p̄m̄inten̄i.

Domn̄sl̄ Masrogeni, afl̄nd̄-se peste D̄np̄re, se pre-
z̄mb̄la de la o c̄etate la alta, ka sn̄ general̄issim̄ prea n̄-
ternik̄ k̄ t̄t̄b̄ demnitatē sa c̄ea domneask̄, mi ad̄na om̄-
tire de B̄lgari mi S̄rb̄i, ka s̄b̄ fak̄ o ir̄n̄dis̄ne în p̄eara
M̄nteneask̄. At̄s̄nc̄i a l̄sat̄ untire k̄ Vizir̄sl̄ a k̄z̄st̄, k̄
în lok̄-ī s' a f̄k̄st̄ protektor̄sl̄ sē Gezaerli-Ḫasan-Kap̄i-
tan-Ḫan̄a, mi k̄ în k̄r̄nd̄ s̄osem̄te la Ḫ̄s̄mla. Masrogeni s' a
gr̄bit̄ a merge într̄ înt̄m̄n̄areasa, mi merḡnd̄ la Ḫ̄s̄mla
k̄iar în zioa k̄ind̄ a sosit̄ Vizir̄sl̄, s' a înf̄ci-
mat̄ la el̄. Āc̄easta ar̄t̄nd̄-ī mirarea k̄-l̄ vede akolo, mi
întreb̄nd̄-l̄ k̄m̄ de a l̄sat̄ p̄eara în apa îm̄prejs̄rare,
Masrogeni a r̄s̄n̄s̄ k̄ a fost̄ îndemnat̄ a trece neste
D̄np̄re de sk̄risorile c̄e miimise de la konsiliarī împ̄r̄c̄iei.
Vizir̄sl̄, v̄z̄b̄nd̄ sk̄risorile mi konfr̄nt̄nd̄-le k̄ astorii
lor̄, kari se afl̄ă în tab̄ra de la Ḫ̄s̄mla, a p̄s̄ îndat̄
mi le-a t̄reat̄ kapetele. Masrogeni d̄np̄r̄ āc̄easta f̄s̄ ordonat̄
a trece k̄ om̄tire în p̄ear̄, dar trek̄nd̄ D̄np̄rea pe la Ka-
lafat̄ mi b̄t̄nd̄-se k̄ Āst̄riaciū în j̄s̄deys̄l̄ Mexedinḡ-
l̄i în mai m̄lte lok̄r̄i, a fost̄ învins̄ mi resn̄s̄ car̄m̄i

peste Dănpere. Vizirul, având ordin împărațeskă ka nămaî de kăț s'ă fakă pače kă amândoș kărgile însă făr pagăba mi rășinea Porței, mi vâzând kă nă pstea isbăti, s'a otrăvită mi neste pșuină a mi mărită. Pôrta nămi în lokălă lăi Gezaerli de Vizir ne Çelebi-Xasan-Pasha-Rășpăklisă. Ačesta, având ză veke mi neîmpăkată asăpra lăi Masrogeni, a trimisă dănp elă mi găsindă-lă la satsă Pelingă, aurone de Sistovă, 'i aș tbeată kanălă făr nič o jădekă. Astă-felă de kapăț mi răsplată a avăț omălă karele făkăse Porței Otomane atăte servișri mi-i arătase atăta zelă mi kredinș.

Se zice kă Masrogeni prinsese de utire despre venirea sbiriloră seî mi kă kăpă-va din kasničii seî ilă pșneaă la kale s'ă făgă în vre o parte a Eșronei, znde s'ă třeaskă kă onóre mi konsiderăčisne. — dar a reșsată nentă ka nă kă ačesta s'ă adăkă despreș asăpra tășroră Kreștiniloră mi s'ă băpșeaskă Tărgii în viitoră kă togă Domniă voră fi nekredinčioșii mi inimici; mi kă tôte kă a prevăzăț mi a prezisă sfirșitsă seă, dar a plekăț țerbicea ka mielălă la înșngiere. Este asemine lăkră nesăpșă la îndoală kă firmansă nentă țbera kanălă seă era minășnosă făr utirea împărației, „fiindă kă fămosă Valide-Ketădasi [intendantsă mămei

După notă autografă a marelui Postelnică Iacovachi Rizn, carele s'a ocupat de această istoriă.

împărațelă Issăfă-Krișă] karele atănce era Tarapxana-Eminisă (ministră Tesăpăriei imperiale) karele fiindă inemikă ală ačestă Domnă, a mijlocită mórtea sa prin Sala Maxmădă ce făsesse kreskătorisă lăi Săltană Selimă.“ Mi kă tôte kă Vizirulă a trimisă la Kăntantinonole kanălă lăi Masrogeni deskriindă kălpa ce a țerăț mórtea sa, dar Săltanălă s'a săpărată fôrte; nentă ačesta nič averile lăi nă s'a vândăț în folosălă xaznelă împărațemă, dănp obiceis, či s'a lăsată Dómnei mi koniloră seî.

Domnălă Masrogeni domnise trei ani mi 8 lăni. Dănp mórtea sa, de mi țeara era înkă okăpată de Nemăi, însă Pôrta a răndșită Domnă ne Alessandră Masrokordată, karele se zicea mi Deli-bei, ne kare l'a mi trimisă la tabăra Vizirulă.

Între acestea, Pórta vâzândă atâtea viktorii mi kâcherii din partea Rșnilorș, vâzândă Izarea cetădeii Akermanș a Bassarabiei mi a Moldovei, — vâzândă psterile sale sfârșmate atâte ne zskatș krtș mi ne mare, — vâzândă kș Rșmii se fâkșserș stăpni ne Marea Neagrș mi Nemșii ne Adriatika, în krtș ameninșă kiarș Konstantinopole, — vâzândă în fine kș nș mai avea pstere a se opșne la doșș psteri așna de mari, s'aș plekatș a face pace mai întă kș Așstria. Deçi kîemândș-se din amândoșș părșile Mșrașamii [ambasadori plenipotenșii] mi întrândș-se peste Dșnpșre la Sistovș, dșpș mșlte desbateri mi negșșșșri, abia într'șnș anș s'a înkeiatș pacea. Dșpș kondișionile stipulate, la 1 Oktomvrie a anșlș 1791, prinșipele Koborgș s'aș rđdikatș kș tóte optirile sale mi a trekștș în Așstria, lșșândș đeara Mșnteneaskș în stăpșnirea Porșei Otomane.

Domnșlș Mășrogeni a fostș fâkștș în marginea Bșkșreștilorș o beserikș în nșmele Nșskștórii de Dșmnezeș mi a izvorsșlși đztștoris de viadș, în prejšșrlș kșreia a fâkștș kšoskșii minșnate mi a adșnatș ane de izvóre, kare essistș mi pșșș astșzi, însș neingrijite mi mai în rșine ¹.

A doua domnie a lui Michaiu Vodă Sutzu.

De mi se rđndșise Domnș Alessandrș Mavrokordatș, prekșmș s'aș zisș mai în șmș, dar Pórta, dșpș mi-
 jlocirile ómenilorș inflșenșii de ne lșngș împșrșđie. D. Chr. 1791.
 mi dșpș stșrsinșele boerilorș Romșni karı cęraș ne fostșlș Domnș Mișaiș Șșșș, Ța rđndșitș ne așesta, karele a mi venitș în đearș ne la Sentemvrie.

Peste pșșinș s'a fâkștș pace mi între Rșșia kș Pórta, dșpș kare rđmșindș mi Moldova în stăpșnirea Porșei, s'a rđndșitș îndatș mi akolo Domnș ne Alessandrș Morșzi, karele ne lșngș inflșinșa sa personalș avea mi ne așeaa a fra-

¹ Așeste, de mi nș le nșmește lokșlș astorisłș, dar șntș negreșitș anele de la Filaretș, mi biserika ęe este în anpșiere de ele ne kósta dea-lșlș.

telși seș Beizade George kare era mare Dragomanș ne lъngъ Пърта. Aчеста, dorindș domnia derei Mъntenemti, a lъkratș mi a isbstitș a skimba ne Sъдъ la Moldova mi a-lș rъndși ne elș în lokș. Astfelis Mixaiș Vodъ Sъдъ, dъпъ o domnie de знș anș mi чинчi lъni, în lъna Iansari a anșlși 1793 a trekstș kъ domnia la Moldova.

DOMNULU LXXIII.

Alessandru Vodă VII Moruzi.

Aчesta era fiis lși Konstantinș Vodъ Mъrzi, mi fșese
 D. Chr. 1793. } mi mare Dragomanș ne lъngъ Пърта Otomanъ. În
 } domnia sa a gъvernatș deara forte bine: kъtre boeri se
 pъrta kъ dragoste mi kъ înkredere, onorъndъ-i kъ rangъri dъпъ
 merite mi ajstъndș ne fie-kare dъпъ karakterslș seș; iar kъtre
 попорș se arъta kъ blъndedъmi kъ drentate, ka nimeni altslș.
 Kъ tôte kъ în timușlș seș s'aș întъmplatș doz marî flagele
 în deargъ, adikъ foamete mi чișmъ, dar elș s'a strъdsitș ka
 sъ adșkъ tôte змъringele pъtinчiôse. A fъkștș afarъ de Bъ-
 kъremti знș snitalș inkъпъtoris pentъ чișmamiî din oramș,
 în kъtș a fъkștș mi o biserikъ destinatъ a avea sъrbarea
 Sъntslși Alessandrъ. Dar în ajъnslș zilei kъndș era sъ o
 sfinđeaskъ, în ajъnslș sъrbъtorei пъmitslși Sfъntș, kъtre sea-
 rъ, a sositș destitșarea sa. Astfelis, dъпъ o domnie de trei
 anî mi mēse lъni, fъkъndș lokș altșia, s'a dșșș la Konstan-
 tinopole.

A doua domnie a lui Alessandru Ipsilante.

Destitșarea lși Alessandrъ Mъrzi fșese ka o konsekъ-
 D. Chr. 1796. } indъ a destitșirei fratelsi seș din Dragomъnie, kare
 } le fъrъ de niчi знș kъvъntș se mi essilъ la insъla
 Чинъ mi neste kъrъndș se mi зuise în flôrea vъstei, dъпъ
 jokslș intrigilorș de la Fanariș. Atșnче Alessandrъ Vodъ
 Ipsilante, dъndș mъlчi banî ne la ômenii inflisинчi ne lъngъ

Pórtă, a kăpătată domnia perei Românești. Dar astă dată nă nătră să ikonomiseaskă lăkrările perei ka maī năinte. Nevoită ka să-mī plăteaskă datoriile țe făkăse pentră ka să kapete domnia, a trebită să înmărlădeaskă mi dă-rile în peară. Pe lăngă ačeste reskoala lăi Pasvantoglə, Pa-șă de la Vidină, era fatală nă nămaī pentră Pórtă, dar mi pentră peara Româneaskă, kăčī Tăruī trečeaă Dăntrea prin tóte păruile mi făčeaă țele maī kămpulite ekčessă. Săltanăă Selimă, dăpă țe în kărsă de trei anī se čerkașe fătră ničī ănă resătată să săpăse pe rebelăă Pașă, în țele de pe ărmă se determină a făce asăpă lăi o espediție sereioșă, răndăindă kīară pe favorităă seă ministră de răsboiă, Kăpitană-Pașă-Kăčiskă-Ĥăseină. Ačesta înșă, čerăndă kă stărsin-pă ka să fakă Domnă în peara Mănteneaskă pe Dragomanăă seă Konstantină Xangerli, Pórtă, a destităată fătră vină pe Alessandră Vodă lusilante, karele dăpă o domnie de ănă ană mi trei lăni, s'a întorsă la Konstantinopole.

DOMNULU LXXIV.

Constantină Vodă Hangerli.

Ačesta era fiăă ănă medikă George Xangerli. Tatăă seă, fiăă favorită ală Săltaneī Valide, măma Împăratăăă, isbăti, prin mijlocirea ačestă, a făce pe fiăă seă maī întă Dragomană în lokăă lăi Stefanaki, nepotăă lăi Măroge-ni, mi anoī, prin mijlocirea lăi Kăpitan-Pașă Kăčiskă-Ĥăseină, Domnă în peara Româneaskă. La domnia ačestă înșă a kontribită măltă mi revolta lăi Pasvantoglə, kăčī împătrăția, voindă a-lă săpăse, a trimisă maī de mălte ori a-săpă lăi oștiră kă Remeli-Valisi mi kă alăi Pașă, kari s'aăă întorsă învină mi rășinăă, — mi în țele de pe ărmă, Pórtă, făkăndă din nevoe generosită, ilă ertăse săb kăvintă kă ar fi stată mijlocitoră Alessandră Vodă Mărszi ¹. Dar

1 Bănlă lăi Pasvantoglə era originăă din Bosna, omă prostă mi ordina-ră. Ačesta, fiăăă păzitoră orășăă Sofia (dăpă kare s'a mi nămită

Sultaniș Selimș, nepstândș sșferi mslțș timnș rșminea arștatș, mi voidnș ka sș-mi rșsbșne, a adșnatș omșiri mai nșmerșse mi a rșndșitș seraskeriș pentrș așeastș espedișișne pe favoritișlș seș Ministrș de marinș Xșsein-Pașa. Sșb așesta eraș Pașii kș trei țșiri: Ali-Pașa Rșmeli Valisi, Ali-Pașa Teneleli, Kșirdș Osmanș-Pașa, mi Gișrgi Osmanș-Pașa; iar Pașii kște kș doș țșiri mai mslțș de zece, mi așoi o mșlșime de Bei mi Aianș, din kari mai prin-

ama, fiindș kș Pasvantogls va sș zikș paznikș), s'a intșmplatș sș intșmine șnș fokș, karele amerișga strikșșișni mari. Atșnși intșmplatșds-se Vizirișlș akolo, din kassa resboișlși șe avea Pșrta kș ĩmpșrș teasa Ekaterina, l'a onoratș kș titlșlș de *Serden-Gieut-Agasi*, kare va sș zikș nobilș. Dșpș așe sta, așezșndș-se la șetatea Vidinșlși, mi a fșkșș őre-kare stare, mi se nșmșra ĩntre Agale. Fiilș așestșia, dobșndindș kș nșmele nșringeskș o posișișne mi o stare mai bșnș, a fostș ajșnsș sș fie șnșlș din șei ĩntși Aianș. Așesta avșndș doi fi, șnșlș din ei, a nșme Osmanș, a arștatș din kopilșrie suirițș mare mi șnș kșragiș deosebitș. Osmanș, dșpș mșrșea tatșlși seș, ajșngșndș prin felișrite kiușri a se ĩnbogșđi, a trasș ĩn partea sa mai mșlđi Ienișeri mi s'aș deklaratș de protektorș alș drentșrilorș lorș. ĩn șele de pe șrnș a pșsș stșpșnire pe șetatea Vidinșlși, a gonitș pe Pașa de akolo mi s'a fșkșș stșpșnș neste tștș provinciș.

Nē ĩndestlatș kș atșta, a ĩnșenșțș sș batș mi latșrile veșine pentrș ka sș le șșșșe. Pe atșnși Sultaniș Selimș, voidnș a ĩntrodșșe Ni-zam-Geditș adekș rșndșeala eșropeanș ĩn omșire, mi a desșișga Ienișerimea, a ĩnșetatș de a da lefele pe la garnișionele șetșđilorș. Pasvantogls a profitatș de nemșlđmșmirile Ienișerilorș, s'a deklaratș protektorșlș lorș mi opoșantș reformei șe voea sș faks ĩmpșratșlș ĩn omșire. Kș așestș kiuș a ajșnsș a se fașe ĩnșpșimșntștorș pentrș ĩmpșrșđie, kșși Ienișerii de la Belgradș mi de prin alte lokșri, adșșndș-se ĩmpșeșșlș seș, ełș s'a vșzșțș ĩn kșrșndș ĩn kanișlș șnei omșiri alese de trei-șeș mi de őmeni mi a șnei șetșđi mari mi tarı. Pșrta a trimișș așșpra lși Pașii ka sș-lș șșpșe, dar n'a ĩșpșvitș nimika; așoi a trimișș pe Rșmeli Valisi kș alđi meante Pașii, dar mi pe așemștia 'i a ĩnvinsș mi 'i a resșinsș.

Sultaniș Selimș, vșzșndș kș nș-lș nște ĩnvinge, a ĩnșenșțș akșșta kșvșntș ka de o kam-datș sș-lș erte. Atșnși 'i aș venitș doș Arșmagzarșri (netișișni) șna din partea đerei Romșnșmi trimișș de Aleksandrs Vodș Mșrșzi, prin kare se șerea ertarea lși, arștșndș kș este omș drentș mi foloșitoriș pentrș đearș, — mi alta din partea Mitropolitși Grigorie de la Vidinș, karele ĩmpșezș kș tođi Kremșiniș se rșga sș-lș erte, arștșndș-lș de omș drentș mi așșrtoriș ĩnfokatș alș tștș

çinãli eraş: Kara Osmanş-Zade, Çeapanoglu mi Sarigioglu, ku omtiri alese de la Anatolu; iar Aiani de ne linga Denege eraş: Tersenikli, Pirkoglu, Satoglu, mi alii mai muli, ku omtiri din purtile anşene. Asta felu, prekmu mai sasu s'a zisu, Seraskerlu Kucuklu Hussein-Pasa, kundu a voitlu sa plece ku espediciunea, a cerstu sa aiu in domnu lu dera Menteshti nu omu devotatu mi ku konfiantu, karele sa-i prokure inlesnirile kvenite ne Denege, mi karele nu nstea sa fie altlu de kulu Dragomanslu seş George Xangerli.

roru raeliloru imputaciei. Dupa aceste sputice, Soltanlu Selimlu s'a fuku kulu kulu eartu, ku kondiciuni ku elu sa fie celu intlu kermitoriu alu cetatei, dar insu in cetate sa vie mi nu altu Pasa ku nu nu mu de omeni xotritu, totu odatu elu sa trimitu mi veniturile ordinare ale imputaciei. Asta-felu, fukundu-se pace ku Pasvantoglu, imputatlu l'a onoratu mi ku ranglu de Imbroxorlu, mi s'a liniutitu.

De aice a inçenstu neorundseala generalu mi onşerea Turcuiei Europene. Aiani mi Pasiu diverseloru provinci, vuzundu komessioanele ce Porta s'a indnlekatu a face lu Pasvantoglu, au inçenstu a-lu imita mi a se revolta in kontra Nizam-Geditsai: fie-kare se inkemtu a se face independentu in provincia in kare era guvernatoriu; mi mai alesu nmiu Kujalii (o şminie Turceasku) ce lukeau desupe munu Traciei, rdukundu-se in mai multe mi, bandeles loru ktrierau mi jekuau toatu Tracia mi laturile vecine, fuku sa notu imputacia niu de kmu sa-i strneasku.

Pasvantoglu avea statslu de mijlocu, fadu smolitu, oku sari, barba galben-inkiu; de natra sa era iste mi kradu, indrniku la kgetare, kragiosu la ssetlu, sirgitoriu la fante, impetosu la mişklu, intiligentu la vikleni, prevztoriu nentru fiitoriu, gata nentru btlie mi şçideri, ambiçiosu, liberalu mi generosu la munu, ne şbitoriu de vanitate, şmpnatu la plçeri, mi mreç in tote; mai înainte de tote, avea minte mare mi suiritu inaltu, lskru rarlu la naçionele turceasku.

Dar pacea ce fuku ku Soltanlu n'a dinstu multu timu; klu mi Pasa ce fusesu trimisu la Vidinu, elu l'a ingrdu ku intr'o inkisore, iar dera Menteshti a inçenstu sa-i faku felurite sputeri fuku de kuvutu, cerundu in tote zilele de la Insilante banu, zaxerele, prodakte vite, ştu, mi altele. Pe luga aceste se lnta neinçetatlu ku Aiani de prin ureşu, mi mai alesu ku Tersenikli Aianlu de la Rumiklu, karele, dpu ordinele secrete a le imputaciei, ilu xrudu neinçetatlu mi-lu inpedeka de a se intinde. Ku tote aceste, Soltanlu Selimlu, vuzundu ku elu din zi in zi se fucea mai periklosu, a xotritu sa trimitu aspra lu tote nsterile de ne şkatu mi de ne mare, seb komundlu lu Kucuklu Husseinlu Kpitanlu-Pasa.

Aceasta, viindș în țeară pe la lăna Noemvrie a anșlăi 1797, fș primitș kș mare bșkșrie mi veselie de kștre boeri mi poporș, ka șnlș che era kșnoskștș de tođi a omș bșnș, řngřdsitoris. veselș mi dotatș kș mșlte virtșđi rarı mi frș-móse. Dșpș che s'a ameizatș în domnie, în adevțrș s'a arștatș kș mșltș blșndeđe mi drentate, mi ekonomisea kșmș nștea trebșinđele oștirilorș řnpșrștemti che se anronieaș de Vidinș. Dar în chele de pe șrmș, sșb kșvřntș de a řntșm-pina keltșelele resbelsłi, fș řndemnatș a skóte o dare noș în țeară, pșmitș Goshina, dșpș kare se lșa pentrș fie-kare vitș mare kște doı lei mi pentrș chea mikș kște doı zlođi. Boeriı pșmřntenı se oșserș la aceasta, arștșndș Domnșlș kș asemenea đrı eraș řđikate din țeară kș řđřminte mi kș afșrisenii; dar kasničii seı, ómenı tikłomi (Grecı de Fanariș!) destrșmađi mi fșrș sađiș, nekșgetșndș de kștș nș-mai kșmș sș se řmbogșđeaskș kș desbrșkarea șřgacılorș, řnřlșnđarș șřfletșlș seș cheł młđiosș, mi-lș determinarș la aceastș asșpire, kare adșse mare greștate poporșlș mi șnș kapștș fórte tragikș Domnșlș, prekșmș se va șnșne mai nainte. Astș felș șrmșndș lșkrșrile în țeara Mșnteneaskș, aș ajšnsș mi oștirile řnpșrștemti la Vidinș. Șente șure-zече Паши, kș oștirile de sșbt ei, aș řnkșnșratș четatea desure șskatș, iar desure Dșpșre s'a ameizatș o flotilș řșmeróș de malsne kanoniere, kș bșrbadı esserçitađi la lșp-tele navale, avřndș řntre ei bombardiri mi řngineri Eșronei, sșb komșndșlș sșb-admiralșlș řnđem-bei. řnçenșrș deçı a bate четatea, mi în tóte zilele a face nșvșliri ka sș o řa kș sforđa, řnsș tóte eraș fșrș șskçesș. Pasvantogłș prevșzșse lșkrșrile de mai nainte mi se řngrijise a ameza în çeta-te nș mai mșltș de çinçı șure-zече miı ómenı, řnsș tođi bșrbadı alemi mi çotșritori; totș odatș se řnkșnsise kș provi-sișni řndestșlștoare, pentrș ka sș nóť sșferi assedișlș cheł mai řndelșngatș. Iar pe Паша, karele se afla în четате dș-pș porșnka řnpșrșteaskș, pentrș kșvřntș de sșmędie mi pentrș prenșș de trșdare, ř'a řçisș.

řntre aceste lșnta se șrma în fie-kare zi mi orș kș řn-verșnșnare. Çei de afarș arșnkaș ne řnçetatș bombe anřin-

zbtóre, iar cei din lăntur le stingeau îndată cu neî zdate. Pasvantoglu a strămutat pe toți lokșitorii Vidinșii în șteranele de srb mării cetăde, iar pe zlice amezase o mărime de lăzi, pline cu apă și cu peltele (în linsă de pături să păsle) și pusesse mai mărui ómenii de pzeau pe lângă streșinele kaselorș, în krtș, îndată ce vedeau cu kade o bombă, alergau și arșnauș asupra ei o peie zdată kare o stingea furtă șă pótă plesni. Cu kinsăș ačesta în totă karselș resbelșii n'a arșă de krtș o geamie și o kasă. Assediatorii amezaseră bterii într'o insulă de pe Dnepru ce venea în fața cu țetatea, prekumă și la Kalafatș pe pământulș pereii Româneștii, și astă felis bombardarea se făcea și de pe zskatș și de pe apă; dar assediatiunii se punea cu eroismă, țnșrile lorș făceaș mari strikțușni și bteaș cu nemeire pntă din kolo de Dnepru. Dar dșpă o lăntă ne întresuntă de ținții lșni întregi, în kare și o parte și alta arțtaș minșni de eroismă, assediatorii încheșă a se face kamă negligenții. Bzșind de seamă la ačesta Pasvantoglu, întră șna din zile a emiță furtă de veste din țetate cu toți ómenii cei mai alenii ai seii, și kșzndă pe oștirea împărtășaskă ka niște fiare șlbatice, aș încheșă a face șnă mțelș înfrikoșatș; cu o reșeșne nespeșă, aș spartă tótă tabăra cea mare, aș aușkatș tóte provisioșnile, țnșrile, kortșrile, stindardele, pntă și kortșlș lăi Kșnitān-Pașa cu tóte abșușile și lăkrșrile preșioșe kare se afla în elș. Kșnitān-Pașa fșgșrită, înspeșimintată și mai golă, a trekșă la Rașova și s'a pșșă în apărare cu pșușinele și slabele rșmășide de oștire ce aș skșpată de fșria lăi Pasvantoglu. De akolo a skrișă îndată împărtășlșii despre cele întimlate, și i-a arțtată cu altă kinsă nă este de krtș șă se trimiță ertare rebelșlșii. Šaltānșă Selimă, askșltāndă konsilish favoritșlșii seș, a trimișă firmană lăi Pasvantoglu, prin kare pe lângă ertare îi da rangulș de Pașă cu țisri trei și demnitate de Vali, șăș domnă ală Vidinșlșii.

Krtă a mezșă Kșnitān-Pașa la Rașova, avea cu sine și pe Ali-Pașa Rșmeli, pe kare-lă trăta ka amikă șinșeră și-lă întrebșinga în tóte kasșrile. Afșndă-se într'o seară dă

pe ȕinȕ amȕendoȕi singȕurȕi ĩntr'o kamerȕ, mi trȕgĩndȕ-ȕi ȕȕ-
 bȕeche dȕpe datina trȕcheaskȕ, de odatȕ Xȕsein-Паша sare
 kȕ nistȕlele asȕnra lȕi Ali, mi slobozĩndȕ-le, ĩlȕ rȕnehte de
 mȕrte. Ali-Паша, fiĩdȕ de natȕra sa voinikȕ, skȕte xan-
 gerlȕ ĕin teakȕ mi se rȕpede asȕnra ȕȕigamȕlȕi seȕ: dar
 fiĩdȕ kȕ slobozitȕra nistȕlelorȕ lȕi Xȕsein stĩnsese lȕmȕnȕ-
 rile, fiĩdȕ kȕ ranele lȕi Ali eraȕ grele, fiĩdȕ kȕ nȕ avea
 ne nimenȕ ĕin aȕ sei ne amȕne ka sȕ-lȕ ajȕte, fiĩdȕ kȕ ĕin
 kontra ȕmenȕi lȕi Xȕsein trȕbrȕise asȕnra lȕi, n'a nȕtȕtȕ sȕ-ȕi
 faktȕ rȕsbȕnare. Kȕssa aȕestȕi assassinatȕ era nekȕnoskȕtȕ:
 ne ȕmȕ ĩnsȕ se aflȕ kȕ Kȕȕȕkȕ Xȕsein-Паша, pentȕ ka
 sȕ se deskȕlȕeze de neisbȕtirea espediȕĩsneȕi, skrisese ĩm-
 pȕratsȕi kȕ Ali era ĩnȕelesȕ kȕ Pasvantogȕ mi kȕ ĕin ka-
 ssa lȕi nȕ s'a nȕtȕtȕ lȕa Vidĩnslȕ, — mi dȕpe asemene nȕrȕ
 kȕnȕtase firmanȕ ka sȕ-ȕi tae kapȕlȕ. Dȕpe aȕeasta Kȕnitȕn-
 Паша trimise kapȕlȕ lȕi Ali la Konstantinopole, mi apoi
 trekȕ la Rȕȕȕȕkȕ, ȕnde ȕrma sȕ se pȕregȕteaskȕ de ĩntoar-
 cere la postȕlȕ seȕ.

Dar Rigealȕiȕ, saȕ konsilĩlȕ ĩmpȕrȕteskȕ, kȕsta sȕ a-
 rȕche asȕnra lȕi Xȕseinȕ-Паша tȕte gȕmelele espediȕĩsneȕi,
 kare se fȕkȕ kȕ atȕta perdere mi rȕȕine. Pentȕ aȕeasta
 ȕnȕ ĕin membriȕ Devletȕlȕi aȕ skrisȕ ĩn sekretȕ lȕi Xanger-
 li Vodȕ, kȕ Kȕnitȕnȕ-Паша ȕrmeazȕ sȕ kazȕ sȕb ȕrgia ĩm-
 pȕrȕteaskȕ, kȕ elȕ, sȕre a-ȕi asȕȕra posiȕiȕnea, trebȕea sȕ
 raporteze ĩn kontra lȕi. Domȕslȕ, ȕitȕndȕ rekȕnomȕnȕȕa ȕe
 era datorȕ protȕktorȕlȕi seȕ, totȕ odatȕ mi dragostea ȕe a-
 vea ĩmpȕratsȕlȕ asȕnra lȕi Xȕseinȕ-Паша kare ĩlȕ fȕȕea ne-
 sȕȕsȕ la niȕi ȕnȕ felȕs de rȕsbȕndere saȕ prigonire, — se a-
 lsnekȕ mi skrise felȕrȕ de kalomȕiȕ asȕnra lȕi. ĕin ĩntȕm-
 plare provĩndȕȕialȕ ĩnsȕ, skrisorile lȕi Xangerli Vodȕ aȕ kȕ-
 zȕtȕ ĩn mȕna ȕmenilorȕ lȕi Xȕseinȕ Паша mi ĩn lokȕ sȕ
 meargȕ la Devletȕ s'aȕ omȕtȕ la Rȕȕȕȕkȕ. Xȕseinȕ-Паша,
 primĩndȕ asemene doveȕi nekȕntenite, a mi nȕsȕ ĩn lȕkrare
 planȕlȕ rȕsbȕnȕreȕi sale: fȕrȕ sȕ faktȕ niȕi ȕnȕ vȕetȕ, fȕrȕ
 sȕ sȕre nĩmȕrȕi, skrie la Konstantinopole mi ȕere destitȕa-
 rea lȕi Xangerli. Aȕesta, vȕzȕndȕ-se ne neamȕtentate kȕzȕtȕ
 fȕrȕ sȕ-ȕi ĩnkĩnȕeaskȕ kȕtȕ de nȕȕĩnȕ kȕssa, s'a kȕrĩnsȕ de

grózb: atsnche skrie lsi Xseinš-Pasha, rēgēndš-lš sē mijlo-
 ceaskē a-lš rēndši Domnš la Moldova. Xseinš-Pasha ū
 rēspēnde kē politegē, fēgē kētš de pēđinē desnēčere, kē
 va face ce va pētea ka sē-ī ūnlineaskē čererea. Dēpē a-
 ceasta Xangerli amentē kē sigzranēđ domnia Moldovei.

Lēkrē de mirare este kē đrāniī, kē mēltš timēđ mā
 ūnainie, prezicēāđ ūn gēra mare ūi ūn tóte pēđpile kē asēpna
 Domnēlšī are sē vie ērgie ūnpērēteaskē ūi kē are sē i se tae
 kapēlš. Domnēlš, dēpē ce s'a destitšatš, a datš gēvernēlš ūn
 mēna Kařmakamēlšī noslšī Domnš, karele ūnpresē kē Di-
 vanēlš boerilorš kērmēea trebile đereī; iar elš medea ūn li-
 nimte la Kērtea Domneaskē ūi-ūi fēčea preparativele de
 plekare. Dar ūnr'o zi (vinerī 18 frevzarie) ne la činčī ore
 a intratš la elš znš Tērkš Pēmkirgiš alš Vizirēlšī, nēmitš
 Xseinš, ērmatš de znš Aranš ūi de đoi servī ūnarmađi.
 Tērkēlš ačesta aveā firmanš pēntrē ka sē tae ne Domnš,
 ūi māi nainte de a intra la elš se ūnfēđiūase la Divanš ūi
 ūi đēđse skrisoriī din partea Vizirēlšī ūn felšrite trebī, fē-
 rē sē sēse nimika desne firmanš. Domnēlš māi ūntēi nē
 voea sē-lš primeaskē, zikēndš kē e bolnavš, dar māi ne ēr-
 mē kēindš-se, a trimisš ūi l'a noftitš. Pēmkirgišlš, kēmš
 intrē, ūlš salstē, mede lēngē elš, ūi-ī đē ūn mēnē o skri-
 sóre de la Xseinš-Pasha kare kēnrindea o kassē simplē
 ūi salstēi amikale; iar Arabēlš, ūnarmatš, medea ūnaintea
 lorš ūn pičiore. Pēmkirgišlš, ne kēndš ūni lsa čēsbēkēlš
 ūi kafeoa, a ūnčēnstē sē-ī tremēre mēna, sē-ūi skimbe fa-
 đā ūi sē se čite desš la Arabš. Domnēlš, observēndš fig-
 ra čea sēlbatekē a Arabēlšī, a zisš ūnčētš kētre servīi seī
 ka sē-lš skóđđ atarē ūi sē-ī deā kafea, kēčī presenđā lšī
 ūlš sēpēgē. Servīi ūlš nofteskš afarē; elš rēspēnde: *iste-
 memš, adikē nē vois*. Domnēlš atsnche s'a tērbēratš la sē-
 fletš ūi, arēnkēndš-ūi okiī kētre kēmēraūēlš seš, ūi zicē
 sē vadē dakē bēđiī (adikē Bēlškbamiī ūi Arnēđđiī) sēntš
 afarē, ūi sē le sēse sē intre ūndatē akolo. Kēmš a emitš
 kēmēraūēlš, Arabēlš, karele ūnčelegeā grečēnte, se ūntóčē
 kētre Pēmkirgiš, ūi-ī zicē kē voce sēlbatekē: *ne dsrsrsnš
 saš ce amentēi?* zikēndš ačesta, skóte din sēnš o frēngie

mi o arănkă la grăţile Domnului; frăngia kade însă la ni-
 ciore... Domnule vrea să se rădăce... Arabule, strigăndă
davranma [adikă nă te opăne] îi deskarkă ună pistolă în
 pentă, mi Domnule kade jsmătate mortă. Atănce se arănkă
 mi Pemkirgile asăpra sa mi înţene a-î grări kă xangerule
 pentule, kă tôte kă Domnule era mortă de la cea întăi lo-
 vităre de pistolă.

Din întămplare niăi unule din ómenii înarmăăi ai Dom-
 nului nă fşeseră în momentule ačesta pe lăngă elă, afară
 de Kafegii mi de doi Iăioglani, kari, vărăndă sčena ačeea
 tragikă, aă tsğită kă gróză. Afară, în sala Kărgei, eraă o
 măşine de ómenii, adănaăi pentă deosebite trebi ăe aveăă
 la kărmăire; mi niăi ómenii, niăi boeri, nă ştieăă nimikă
 de ăele întămlate ăei doi tsğăi, servi ai Pemkirgilei, te-
 măndă-se ka nă kămva să vie paporule asăpra loră mi să-
 şidă, aă slobozită doă pistolă în sala Kărgei, mi atănce totă
 paporule a înţenăă a tsği kare în kotro. Iar Arabule, des-
 brăkăndă pe Domnă, pănă a nă i se răăi trănule, i-a trăată
 kapule ka să-lă trimiăă dăpă datină la Konstantinopole. Pe
 şmă, trăndă kornule fără de respektă de niăiore, l'a skosă
 din salele Kărgei pănă la skară, unde l'a şpănzărată ka pe
 ună şără de kăne, mi apoi l'a arănkăă în mijlokule Kăr-
 gei pe zăpadă golă mi fără de kapă, spre însăimăntărea
 mi înfiorărea păblikulei privitoră.

Vai! kămă este lămea asta kărdă mi înşelătoare!

ăe şsitiă are omule kăte-o dat' amăgitore!

Ferăire mi dăre, tôte ună amestekă şăntă,

Şi de tôte se înşală măritorile pe pămăntă!

Şnde este Domnule kare pănă eră kă măreăe,

Sta pe tronule ġerei măndă, kă pătore de domnie?

Eată-lă astăzi zăce 'n şănge, fără kapă, fără vestmăntă,

Asărlită fără 'ndărare ka ună kăine pe pămăntă!

Şnde-î kabaniă ore? şnde-î kăka ăea domneaskă?

Şnde e meterăneaoa ka makar să-lă tsăngăaskă?

O! demartă kărdă lăme! o destină înşelătoră!

Tôte 'n vărăă se dăkă ka prafule mi ka făşule şberătoră;

Ши онóre, ш'авъдје, ши мѣгге, ши пѣтере,
 De odatъ se stingъ tóte, kĭar ka visslĭš kare pere.
 Nĕmaĭ fačerea de bine ши virtĕșile maĭ sĕntĕș,
 Kare lasъ kĕte-o șrĕmъ ne ačestĕș minčĭșnosĕș pĕmĕntĕș ¹.

Tóteș zioa ačeea a rĕmasĕș kornĭslĕș lĕngitĕș ĩn kĕrtea palatĕslĕș Domneskĕș. Peste nópte, ómenĭi kaseĭ l'aș lkatĕș ne askĕnsĕș ши l'aș ĩnmormĕntatĕș ĩn biserika čea noș a sĕntĕslĕș Spiridonș; ши astĕș felĭș, đĕpĕ o domnie de șnĕ anș ши patrĕș lĕnĭ, Xangerli Vodĕș a datĕș kapĕtĕș vieđei sale.

Boerĭi Divanslĕș, atĕta se ĩnșpĕșimĕntaserĕș de terórea ačesteĭ tragedĭi, ĩn kĕtĕș se ĩnpĕșștiearĕș fĕgĕndĕș kare ĩn-kotrĕș ши đĕndĕș șnĕslĕș neste altĕslĕș. Dar Pemkirgĭslĕș, viindĕș ĩn sala Divanslĕș, a trimĭș de ĩ-a vestitĕș ne tođĭ ka sĕș vie la kĕrte, amerĭnđĕndĕș-ĭ kĕș șrgia ĩmpĕrĕteaskĕș. Boerĭi de frikĕș aș venitĕș. Pemkirgĭslĕș atĕncĕ le-a čitĭtĕș firmanĕslĕș pentrĕș tĕșerea kauslĕș lĕș Xangerli Vodĕș; đĕpĕș ačeasta a ĩn-čepĕtĕș sĕș desbrache palatĕslĕș, adekĕș averea domnĕslĕș. Tóteș avĕșșile kasnĭčilorĕș, ředelorĕș ши tĕșșrorĕș čelorĕș če lokșiaș ĩn palatĕș se konfĭskaș ĩn favoarea ĩmpĕrĕșĕiĕș. Dóm-na čea nenoročĭtĕș a lĕș Xangerli Vodĕș, ne lĕngĕș sfĕșșierile ĩnĭmĭi sale pentrĕș řviderea șođslĕș seș, a trebșitĕș sĕș maĭ pĕriveaskĕș ши kĕmĕș o desbrakĕș de totĕș če avea. Beizadelele, șĕrĭndĕș ne ferestre, aș skĕpatĕș ne șliđe laterale ĩn kasa lĕș Manoilĕș Brĕnkoveanș. Boerĭi Grečĭ se pĕșserĕș la ĩnkisóre ши la tortșre pentrĕș ka sĕș arĕte averea Domnĕslĕș, ши maĭ alesĕș ka sĕș dea șeamĕș despre adșnareaș banilorĕș Góștinĕrĭtslĕș, de kare se kredea kĕș se vorĕș gĕșsi maĭ mĕl-te milióne. Astĕș datĕș eĭ ĩmĭi trĕgeaș pĕkatslĕș, adekĕș rĕș-pĕtĕșirea Đĕmnezeaskĕș, pentrĕș ĩntrođĕčerea șneĭ đĕrĭi kare fĕșese desfĭnđatĕș kĕș jĕrĕminte ши afsĕrisenĭi. Póřta kĕș kĭ-pĕslĕș ačesta kĕșta sĕș se desđĕșneze de 40 miĭ pĕșngĭ de banĭ če keltșise ĩn resbelĕslĕș kĕș Pasvantogĕș; de ačeea, ne lĕngĕș

¹ Đĕne ačeste versșĭ se nóte vedea kĕș ши astóřislĕș ши tradĕkĕtorĭslĕș aș fostĕș poeđĭ. Poesia, ĩn originalĕș, este maĭ lĕngĕș. Tradĕkĕtorĭslĕș, nepĕ-tĕndĕș fače de kĕtĕș o ĩmĭtĕčĭșne, a trebșitĕș sĕș o maĭ skĕrteze.

(Nota Tradĕkĕtorĭslĕș).

averea lui Xangerli, a confiscat și pe aceea a kasnicilor și pe cea a Kapă-kexților sale de la Konstantinopole. Nu era tortură și înkisorii teribile kənoskəte, care s-au se fi întrebșinat pentru atâte sfflete nenorocite, pentru ca să le ia și aceea ce nu puteau avea.

Pe ləngă aceste Xəsein-Pașa adese pe ză George Lanati, carele era Kaımkamă al lui Xangerli la Kraïova, și bənzind-lă că a scris că mna sa pərile Domnului aspra sa, i-a tbeată kaplă. Dəpă aceasta a plecat la Konstantinopole.

A doua domniă a lui Alessandru Vodă Muruzi.

Dəpă mórtea lui Xangerli, s'a fəkată Domnă pentru a
 D. Chr. } doa oarb Alessandră Vodă Mərszi. Înainte de a i se
 1799. } da tsirile și semnele Domniei, el și primi ordină ca să vie rəpede la skasnă, fiindă că Pasvantoglu səpəra neînțată deara că felsrite țereii țăr de kəvəntă. La intrarea sa în Bəkkərenti, poporlă l'a primită că bəkkərie și entșiasmă, și el s'a îngrijită a kərmăi deara că bləndegge și drentate.

Pórta, vəzəndă nəsəpnerea și întinderile lui Pasvantoglu, și mai alesă sferințele țereii Romənentii, a trimisă firmană sekretă lui Tersenikli Aianslă de la Rəșçikă și lui Ibrahim Nazir, că ordină ca să adəne omțirile de pe ləngă Dəpəre și să die pe Pasvantoglu înkənjrată din afară, în kətă să nu se pótă întinde mai mlătă și mai departe ca mai înainte.

Nəmigi, înșirəndă o parte de omțire pe dinkolo de Dəpəre, aș adəșă o altă parte pe dinkóce prin jədegele de neste Oltă, pentru ca să inkiză pe Pasvantoglu din tóte pərgile, și să nu pótă ləa de nikəire provisioăni și altele sūre îndestlarea omțirei sale. Plansă acesta însu, în lokă de a le isbăti, fə sūre pagəba nevinovatei țereii Romanentii. Pasvantoglu, vəzəndă mișkərile aceste, a trimisă pe zəslă din Agalii sei, anəme Kara-Məstafa, că o mie de kłəređi Vidinlii aleși și voinicii, de aș trekătă Dəpərea. Ačentia, gəzindă căile deskise (fiindă că omțirile împərtəmentii se de-

dase la petreceri) aș sbratș ka cherbiî mi s'aș îndrentatș kãtre Kraïova, kș planș ka sș prinzș pe Kaïmakamslș de akolo Nikolai Zagoreslș. Știrea ajungãndș la Kraïova, s'aș skãlatș de îndatș Arnãzii Kremtini che se aflaș akolo în-presntș kș o parte din Tșrçii împãrãtemți, mi aș ewitș în-naintea Pasvantliilor la ana Jiisliș, ka sș le onreaskș tre- cerea. Akolo înçepãndș-se lãnta kș mëlț animositate mi eroismș, Kremtiniî se vızgș înproșkãđi pș nșmaî de dșm- manii che aveaș înaintea lorș, dar mi de Tșrçii împãrãtemți che eraș în șrma lorș. Atșncea a înçepștș a fșgi fie-kare în kotro pștea gșsi lokș de skșpare, mi în chele de pe șrmaș Pasvantliii îmi deskiserș drșmãlș neîmpedekãđi kãtre Kraï- va. Lokșitorii din oraș, kșprinșii de gróza nenorocirei che-i autentã, aș înçepștș a-mi kãsta mãntșirea vieđei prin fșgș: chei che aveaș trșșșri, lșarș che pștșrș kș sine mi fș- girș; iar chei che nș aveaș înkinsire de plekare, mai alesș negșđđtorii, îmi frũgeaș mșnile de desperare, vızbãndș kș nș potș rãdika nimikș mi kș pe lãngș avșđie aveaș sș-mi pearzș mi vieđile. Pasvantliii, viindș kș sșbiile góle mi kãzãndș asșura orașlși kș fșrie sșlbatekș, deterș fokș kaselorș, pșđdarș che pștșrș mi trekșrș sșo sabie totș che le kãzș la mșnș. Lșmina sórelsi se întșnekase de fșmș, ae- rslș rșșșfla nșmaî flakșri mi skșntei, mi atmosfera resșna nșmaî çinete mi vaete. În skșrtș, spektakolslș era atștș de dșrerosș mi înspãmãntștorș, în kãtș nș e mșnș kare sș-lș nóț deskrie.

Știrea despre nenorocirile din Kraïova s'a lãđitș în tóte pãđile. Atșnce Ibrailș Nazarș a plekatș kș Kozariî Zaporogeni¹ mi o parte de ouștire împãrãteaskș che avea sșb dșnșslș, ka sș meargș asșpra Vidindiilorș. Sosindș însș la Kraïova, a gșsitș intrșrile inkise. Kasele che skșuaserș de flakșri, mi pãrçđii che mai eraș în niçiore, serveaș de în- trșritșri mi metereze pentru Pasvantlii; kariî, avãndș mi pro-

¹ Açemti Kozaci se nșmeskș de kãtre Tșrçi Giënat-Kazaklar, adekș Ka- zaci fșgari, fiindș kș aș fșgitș mai multe mi de la Rșmi mi s'aș a- mezatș pe marginile imperislși tșrçeskș, pe lãngș pãrae. Tșrçii le-aș datș privileđisri, pentru kare în timň de rșboiș, daș ómeni de óste.

visișni în lăntur, se pineaș mi se lăntaș eroicemte. În fine, cei de afară amăcândș mi ei kpte-va kase, s'aș întăritș mi s'aș pssș pe btae.

Pe de altă parte, ksmș aș ajnsș mtirea la Bskșremti, Domnșlș a alergatș la Slatina kș Arnșșii kreștini che avea în servișlș seș. Bskșremteniū atșnči, înspmîntașii vo-eaș sș fșgș, dar Domnșlș kș amenișșii asure i-a înpedekatș, înkredișșndș'i kș nș vorș ajșnge dșșmaniū pșpș aiche. Sosindș la Slatina, îndatș a întăritș strșmtorile, mi a pssș gșarde pe marginea Oltslși ka sș nș lase sș treakș nimeni. Totș odatș a trimișș pe Arnșșii la Kraïova, kș ordinș ka însreșșndș-se kș Tșrșii împărtemti de akolo sș opereze în kontra Pasvantliilorș, promișșndș-le kș le va rșșulști ksmș meritș, lșkrș che a mi fșkștș kș mlștș generositate.

Nșmișii Arnșșii, ksmș aș ajnsș la Kraïova, s'aș șnitș kș oștirea lși Ibrailș Nazirș, kș așcea a lși Mșșliaga mi a Bosniakșlși, în kptș aș formatș șnș korușformidabilș. Atșnči bștșha a înșenștș a se face serioaș. Tșrșii, Arnșșii mi Kozachiū, în tôte zilele fșșeaș pșvșliri fșriôșe. Kș tôte așeste pșșinș strikșșisne fșșeaș dșșmanilorș, fiindș kș așemtiā bșteaș de la metereze kș sigșșanșș, iar cei-l-aldșii își demertăș armele mai mlștș în vșntș. Pe lșngș așeste, întrândș dșșmșnie între kreștini mi mșșșlmani, așemti de pe șrmș, kșndș se dșșea la btae, șuideaș pe kamaraziū lorș ne din dșrtștș mișelemte. Nșmai singșrș Ibrailș Nazirș, kș Kozachiū mi Arnșșii Domnșlși, se lșnta în kontra dșșmanilorș kș zelș mi kș bșnș kredinșș, kș tôte kș era nișmșitș de Tșrșii.

Dșpș mai mlște zile de lșntș, înkșșjșșrașii, vșșșndș kș mi-aș însrșvitș pșovișșniile, aș înșenștș a gșndi ksmș sș fșgș. Lșkrșlș însș era greș de essekstatș: înkșșjșșrtoriū eraș mlștș mai nșmeromi de kptș dșșmiū. Atșnči aș înșenștș a se însșelege pe sșb mșnș kș șniū din kșșeteniile oșștirilorș împărtemti, mi mai alesș kș Bosniakșlș, karele era vekiș amikș alș lși Pasvantogls. Aștș-feliș pșindș-se la kale, mi profitândș de întșnerekșlș șnei noușii, aș emișș nîn-

tre gzarde din cetate; mi ajungândș pân la Chiocș, se gte-
teaș sș se așeze mi sș se întreaskș. Dar Ibrailș Nazirș,
lșândș-se dșpș ei kș Kozacii seî, i-a fșgșritș mi i-a fșkștș
sș anșce kalea kștre Vidinș. Dșpș Ibrailș Nazirș însș, vi-
indș mi Tșrșcii, de mi nș prea kș bșnș inimș, jșfșeaș mi
ardeaș bietele sate kște skșnaserș de Pasvantlii. Așentia
în fine trekșrș de ășea parte la Vidinș kș o mșlșime de
jafșrș, vite mi prodșkte. Întrș adevșrș kșmnlitș a fostș ka-
tastrofa așeea pentrș Kraiova mi pentrș jșdeșele de peste
Oltș în kșrșș de trei lșni. Pasvantliii aveăș de skonș sș
vic mi kșar la Bșkșremști, dar nșmaî mșșșrile ășele energi-
șe ale Domnșlși aș fșkștș de aș skșpatș orașelș de peirea
neapșratș ășe lș aștenta.

Dșpș atște kalamitșșii mi nekazșri ășe șșferea ășeara
din kassa lși Pasvantogłș, Domnșlș perđș șueranșa de a
împșka lșkșrșrile mi a domni în linimte: kșșii dakș s'arș fi
nlekatsș la ășererile lși Pasvantogłș, s'arș fi konsideratsș ka
trș lștoris kștre Pórtș; iar la din-kontra, s'arș fi aflatș ne-
încetatsș în perikolș atștș elș kștș mi ășeara. De așeea afș-
kștș tóte kinsrile, mi kșarș prin mare dare de bani, de s'a
demisionatsș; mi astș-felis, dșpș o domnie de doi ani mi noș
lșni, a trekșiș la Konstantinopol.

A treia domnie a lui Michaiu Vodă Sutz.

Dșpș demisionarea lși Alessandrș Vodș Mșrșzi, Pórt-
ta a rșndșitș pentrș a treia órș Domnș ne Michaiș ^{D. Ch.}
Vodș Șșșș, îndatoríndș-lș ka ne de o parte sș șrme- ^{1801.}
ze rșșboisłș în kontra lși Pasvantogłș, iar ne de alta sș e-
konomiseshkș ășeara kșmș va nștea. Astș-felis Michaiș Vodș
Șșșș a venitș în ășearș ne la lșna lși Oktomvrie, priimitș
kș mare entșșiasmș mi bșkșrie, fiindș kș în ășele doș dom-
niș ale sale de mai nainte se nșrtase kș mșltș blșndșșș mi
dșentate, ka adevșratș pșrinte mi bșnș protektorș pentrș toșii.

Lșândș mi astș datș frșnele gșvernșlși, Michaiș Vodș
a încenștș a nșne tóte la kale, prekștș împrejsșrile ilș er-

taș. Oștirea împărbteaskă, kare se afla în ȕeară, împărbtin-
d'o în mai multe kornări, aș amezat'o pe lăngă malările Dă-
nărei de peste Oltă pentră ka să pzeaskă mi să vegieze
asupra mișkărilor lăi Pasvantoglă, în kontra kărgia de
chea parte de Vidinș se btea neînchetă Tersenikli Aianșlă
Рѣшчійскій mi ȕei-l-algi Aiani Deli-ormanlii. Kăț desure
găvernălă din lăntre ală ȕerei, kă tôte kă Domnălă s'ane-
voită să ekonomiseaskă lăkrările sure a nă se îngreșea ȕea-
ra, înșă fiindă kă elă keltșise mălgi banī pentră ka să ka-
pete domnia, fiindă kă avea însemnătore keltșeli kă oști-
rile. (pentră kare Pôrta nă-ī trimitea niȕi o para de la Xas-
neaoa sa,) — a fostă nevoită de la șnă timpi a năne mai
multe dări pe ȕeară.

Pasvantoglă, în timpiș rebelălăi ȕe i se fȕcea, a tri-
misă răsănsă Domnălă kă dakă voște să fie în pace, să
se pzeaskă de a-lă bate mi elă, mi să lase pe Tărgii îm-
părbtești să fakă ȕe potă mi ȕe voeskă. Domnălă înșă,
kalifikăndă răsănsălă aȕesta drentă slăbiȕăne, a îndemnată
mi a ajstată pe Tărgii ȕe eraș sșb ordinile sale ka să ia
ofensiva. Atăȕe Memişaga mi Taxiraga, prekămă mi șnă
Axmet-geami, trekăndă kă oștire peste Dănăre, aș lăată
kă nșterea Fet-Islamălă mi Kraina; dăpă aȕeasta înkănjă-
răndă mi bătăndă trei lăni de zile Negotinșlă, l'aș silită să
kapitșleze kă kondiȕișni mi aș mi intrată în lăntre. Mihaïș
Vodă a raportată la Pôrta desure săkȕesele aȕeste, arătă-
ndă-ī înkă kă kă voea lăi D-zeș în kărăndă se va lăa mi
Vidinșlă. Pôrta i-a trimisă pentră aȕeasta firmană împărb-
teskă kă lasde mi kă o mălgime de *berhudarola* (adekă *a-
ferim* ni bravo), kare aș băkrată fôrte mătă pe Domnă.
Nă țărăiș înșă aȕeastă băkrărie s'a prefăktă în lakrime mi
întristare. Pasvantoglă, sșpărbăndă-se fôrte pe ȕeara Romă-
neaskă, a trimisă răsănsă îndată la făimoișii xoi Kărgia-
lii, kari se aflaș desure Trăcia mi Bălgaria, ka să vie la
Vidinș, — notrivindă înșă ka să nă ũtie nimeni desure a-
ȕeasta păpă în momentălă ȕelă de pe șmă. Kărgialii n'aș
întărzieată de a veni, mi Pasvantoglă nșindă vre o mie de
kălăregi (din ei) sșb komăndălă șnăia Manaf-Ibraimă, făi-

mosŭ pentrŭ rŭtate mi krszime, i-a trimisŭ neste Dŭnrŭe în ueara Romŭneaskŭ.

Sŭb kondŭcereu sursi Xiots a nŭme Xristodolo, în zioa de 25 Aprilie a anslŭi 1802, Pasvantlii aŭ trekŭtŭ prin mijlokslŭ a doŭ korprŭi de outire împŭrŭteaskŭ, kare stadiŭna în doŭ sate, Moseŭei mi Baklavitŭ. Se krede kŭ Tŭrŭcii i-ar fi vŭzŭtŭ trekŭndŭ, dar kŭ s'arŭ fi pŭefŭkstŭ kŭ niŭi vedeaŭ niŭi kŭnomŭteaŭ pe dŭmmani, fiindŭ kŭ eraŭ sŭpŭraŭi asŭpra Domnŭslŭi, din kassŭ kŭ le împŭdginase lefele mi tai-nŭrile (porŭiznile de mŭnkare); mi mai alesŭ kŭ xopŭi de fonkŭionari ai Domnŭslŭi nŭ le dedese lefele de mŭse lŭni. Din nenorŭire mi Ibrailŭ Nazirŭ nŭ se grŭsia în uearŭ, fiindŭ neste Dŭnrŭe la Lomŭ, mi nemtiindŭ nimika despre trecherea Kŭrjaliilorŭ. Astŭ-felis, pe kŭndŭ era bŭlŭis (iarमारोकŭ) la satslŭ ce se nŭmente Klianovŭ, unde era o mŭldime de lŭksitorŭi mi negŭpŭtorŭi din mai mŭlte pŭrŭi, aŭ kŭzŭtŭ Kŭrjaliu de o datŭ în mijlokslŭ tŭrgslŭi kŭ sŭbiile gŭle. Cine pŭte sŭ deskrie snektakolslŭ auela înfrikomatŭ mi îngrozitorŭs kare s'a întŭmulatŭ? Prekŭmŭ kŭndŭ intrŭ lŭni în oi, gŭtse, întindŭ mi sfŭmie kŭ tŭrbare, astŭ-felis mi Kŭrjaliu tŭeaŭ nasŭrŭi mi zrekŭi, kŭlkaŭ femeŭi mi kopŭi în niŭiŭorele kailorŭ, mi jefŭeaŭ totŭ ce le kŭdea sŭb mŭnŭ. Ŭniŭ din ŭmenŭi nevinovŭci aŭ rŭmasŭ morŭi pe lokŭ, alŭii ŭisntŭiŭi mi slŭtiŭi, alŭii lŭaci în robie, alŭii aŭ fŭgitŭ kŭmŭ aŭ pŭstŭtŭ. Kŭmŭ s'a terminatŭ ŭcena aueasta tragikŭ, Kŭrjaliu aŭ trekŭtŭ la Mŭnŭstirea Strŭxaia. Dar Ibrailŭ Nazirŭ, aszindŭ de aueste, a trekŭtŭ îndatŭ Dŭnrŭea mi a trimisŭ resnŭnsŭ boerilorŭ de la Tŭrgŭ-Jiislŭi ka sŭ se grŭbeaskŭ a pleka îndatŭ, ka nŭ kŭm-va sŭ vie dŭmmaniŭ mi sŭ-i kalŭe. Lŭksitorŭi atŭnŭcea s'aŭ rŭdikatŭ kŭ mare grabŭ, lŭndŭ fievine kŭ sine ce pŭtea; dar abia trekŭserŭ ne la Plaislŭ Vilkanŭ în Ardealŭ, mi Kŭrjaliu aŭ kŭlkatŭ oramslŭ mi i-aŭ datŭ fokŭ. A dea zi însŭ Ibrailŭ Nazirŭ sosi kŭ vre o mie de Kozaci mi Delii alemŭi kŭlŭrŭi, kŭ kari s'aŭ bŭtŭtŭ neînŭetatŭ în kŭrsŭ de ŭinŭi zile kŭ mare învermŭnare. A mŭsea zi a emitŭ mi o parte mi alta la kŭmŭŭ, mi amestekŭndŭ-se în bŭtŭlie generalŭ, s'aŭ lŭntatŭ de ne la amcazŭ zi

пѣлъ în nónte, фѣръ съ се хотѣраскъ sórta бѣтліеі. Înоп-
тѣндѣ, с'а trasѣ ми о parte ми alta în лѣтѣри; dar peste nóп-
te Кѣрjaliіі аѣ фѣгитѣ къ liniunte фѣръ съ се simѣъ, în кѣтѣ
а doa zi Ibraimѣ Nazirslѣ, voidѣ а-і фѣгѣри, нѣ шtiea пе
че kale съ-і зѣмѣреаскъ. Între ачесте Кѣрjaliіі, mergѣндѣ
пѣлъ la Стѣнемті, ми гѣсindѣ satsлѣ пѣстиѣ, с'аѣ dssѣ кѣдї-
va din еі în пѣдѣрile де пе аурóне ми аѣ мѣчелатѣ vг'o
sѣтъ чинчї zecї de sѣflete бѣрбадї, femeї ми komї, kari се
askѣnseserѣ akolo. Peste пѣдїнѣ sosindѣ dѣпъ еі Ibraimѣ
Nazirѣ, се гѣтеа ка съ-і loveaskѣ, dar еі peste nónte с'аѣ
фѣкстѣ nevѣзѣдї. Dѣпъ ачеса с'аѣ dssѣ la Okna mare, знде
earѣми аѣ фѣкстѣ о мѣлѣime де esчessї. Totѣ odatѣ знѣ
altѣ kornѣ де Pasvantliї с'а агѣtatѣ la Karakalѣ къ знѣ шefѣ
vestitѣ Kѣsangeali, kari аѣ фѣкстѣ atrocїтѣиле челе маї mari:
аѣ тѣeatѣ, аѣ чїснтїтѣ ми аѣ робїтѣ о мѣлѣime де ómenї ne-
vinovadї. Dѣпъ ачeasta пѣдѣндѣ ми пѣрjолїндѣ kasele, аѣ
лѣsatѣ нѣмаї кѣте-va, în kare с'аѣ аmezatѣ ми с'аѣ інтрїтѣ,
fїндѣ къ Тѣрчї імперѣтеmtї нѣ eraѣ ка съ-і імpedeче.

Între ачесте Ibrailѣ Nazirѣ аjѣnge la Рѣмnikslѣ Vѣл-
чeї. De akolo се repede азѣпа Кѣрjaliilorѣ la Okna mare,
къ kari се bate în kѣrsѣ де чинчї-sure-zече zile, пе інче-
tatѣ. Атѣнче Manaf, вѣзѣндѣ къ тѣргѣлѣ Okneї, Мѣпѣstїrea
Govora ми Рѣмnikslѣ се пѣstїeserѣ, ми вѣзѣндѣ къ нѣ се
маї nóte пїnea, а хотѣрѣтѣ съ фѣгѣ. Ibrailѣ Nazirѣ інсѣ нѣ-
і slѣbemte. Пе tótz інтїnderea малѣлї Oltѣлї, tóte satele с'аѣ
arsѣ ми с'аѣ пѣstїitѣ, къчї în tóte се зѣма кѣте о лѣпѣ ін-
tre фѣгарї ми gonachї. În fine Manaf аjѣnge la Karakalѣ ми
се знеште къ Kѣsangeali, karele се аflа інтрїтѣ akolo. I-
brailѣ Nazirѣ, karele akѣma аvea о оштїре ка де оштѣ мїї
де ómenї, (din kare treї мїї Arnѣдї, чинчї sѣте Kozachї ми
чeї l'aldї Тѣрчї де пе лѣngѣ Dѣнѣре,) sosindѣ dѣпъ еі la
Karakalѣ, і-а інкѣnjсratѣ ми с'а пѣсѣ а-і bate.

Dar оштїrea kare се зїчеа імперѣтеaskѣ, фѣчеа нѣ маї
пѣдїнѣ striкѣчїsне пѣреї де кѣтѣ Pasvantliї. Ачешtia, де
ми eraѣ інтрѣ аdevѣрѣ ómenї алемї ми воїнчї, къ tóte аче-
ste оштїrea імперѣтеaskѣ era къ атѣтѣ маї мѣлтѣ нѣmerósz,
în кѣтѣ арѣ fi пѣststѣ nrea lesne ми nrea кѣрѣндѣ съ-і ін-

vingr̃. Dar b̃t̃b̃liile în realitate ñ se f̃c̃eaș̃ serios̃, din dõr̃ k̃aș̃e: înt̃i k̃ T̃gr̃ii eraș̃ nem̃z̃l̃g̃m̃iđi pentr̃ k̃ ñ le se dase lefele de mease l̃ni; al doilea, k̃ Arñz̃đi eraș̃ îngeleș̃i k̃ Pasvantlii, mi k̃nd̃ș̃ se amestekaș̃ în l̃nt̃ș̃ îmi demertaș̃ armele în ṽnt̃ș̃, iar nouș̃ile se înpresnaș̃ mi m̃nkaș̃ înpresñș̃ ka amiđi adevr̃ađi. Pentr̃ aș̃easta l̃kr̃l̃ș̃ se prel̃ngea f̃r̃ș̃ niđi ș̃nș̃ folos̃ș̃.

Între aș̃easte niște Taingii (saș̃ înp̃r̃đitori de proviș̃iș̃ni ai om̃tir̃i) aș̃ skris̃ș̃ Domñl̃ș̃i k̃ Pasvantlii se g̃tesk̃ș̃ ș̃ treak̃ Oltș̃i mi ș̃ vie f̃r̃ș̃ de veste ș̃ ș̃m̃rinz̃ș̃ B̃k̃ș̃rem̃ti. Domñl̃ș̃, primind̃ș̃ asemine ș̃tire, at̃ta de tare s'a dekoncentrat̃ș̃ mi s'a ș̃periat̃ș̃, în k̃t̃ș̃ p̃rea k̃-ș̃i perd̃ș̃e k̃aș̃l̃ș̃. At̃ș̃nc̃e ad̃ș̃p̃nd̃ș̃-se boerĩ la el̃ș̃, aș̃ înc̃ep̃t̃ș̃ a-l̃ș̃ îndemna ka ș̃ ia vre o m̃ș̃ș̃r̃ș̃ de ap̃r̃are pentr̃ oraș̃, p̃ñș̃ a ñ sosi devastatorĩ; dar la asemine iniđiatiṽș̃ ñ se p̃ș̃tea determina din k̃aș̃sa diverselor̃ș̃ konsiliș̃ri ȝe-i da boerĩ Gređi, kari-l̃ș̃ înp̃r̃đim̃taș̃ mai m̃l̃t̃ș̃ de k̃t̃ș̃ ar fi fost̃ș̃ k̃ṽint̃ș̃l̃ș̃ ¹. De aș̃eaa îndat̃ș̃ ȝe a aș̃zit̃ș̃ k̃ om̃tir̃ile s'aș̃ revoltat̃ș̃ mi k̃ ȝereaș̃ lefele pe ȝele m̃ș̃e l̃ni ȝe ñ le primiser̃ș̃, aș̃ f̃k̃k̃t̃ș̃ k̃ș̃nosk̃t̃ș̃ boerilor̃ș̃ mi t̃ș̃ș̃rora ka ș̃ f̃ș̃g̃ș̃ kare în kotr̃o va p̃ș̃tea mi ș̃-ș̃i assigneze familiile. D̃ș̃p̃ș̃ aș̃easta a înc̃ep̃t̃ș̃ t̃ot̃ș̃ l̃ș̃mea a se p̃r̃ȝti de plekare k̃tre Ardeal̃ș̃.

Pe la 15 Maiș̃ s'aș̃ r̃đikat̃ș̃ boerĩ mi l̃k̃ș̃itorii din B̃k̃ș̃rem̃ti k̃ familiile lor̃ș̃, în ñș̃m̃r̃ș̃ peste meante-ȝeđi mi ș̃ș̃flete. Tođi îmi înk̃ideat̃ș̃ kasele mi eș̃iaș̃ din ele p̃l̃nș̃g̃nd̃ș̃ mi d̃ș̃nd̃ș̃-le adio ȝel̃ș̃ de pe ș̃r̃m̃ș̃; îmi înk̃r̃kaș̃ karele k̃ș̃m̃ș̃ p̃ș̃teaș̃, mi ȝeaa ȝe ñ p̃ș̃teaș̃ l̃ș̃a, l̃ș̃saș̃ în p̃r̃r̃ș̃ire. Domñl̃ș̃ ș̃'a pornit̃ș̃ t̃ot̃ș̃ kasa, r̃m̃bind̃ș̃ ñș̃mai el̃ș̃ sing̃r̃ș̃ k̃ Beizadelele. P̃ñș̃ în dõr̃ zile a r̃ș̃mas̃ș̃ mai tot̃ș̃

1 Aice ñș̃ pot̃ș̃ t̃ȝea adevr̃r̃l̃ș̃, pe kare m̃l̃đi ñ-l̃ș̃ k̃ș̃nosk̃ș̃ mi kritik̃ș̃ pe Domñș̃ f̃r̃ș̃ de k̃ṽint̃ș̃. Aș̃eș̃ș̃ nenoroiđ̃ș̃ Domñș̃ n'a f̃ș̃git̃ș̃ f̃r̃ș̃ de k̃ṽint̃ș̃ saș̃ de b̃ș̃ñș̃ voea sa. ȝeaa ȝe l'a îndemnat̃ș̃ la aș̃easta a fost̃ș̃ skris̃oriile ȝe-i veneat̃ș̃ din Konstantinopole k̃iar de la ómenii Porđii, kare skriaș̃ k̃ de va vedea k̃ vinș̃ Pasvantlii ș̃ f̃ș̃g̃ș̃ îndat̃ș̃ în Transilvania. Pe l̃ng̃ș̃ aș̃easte il̃ș̃ mai îndemna mi ș̃nș̃ General̃ș̃-Maior̃ș̃ R̃esek̃ș̃, Barođi, karele se afla at̃ș̃nc̃e la B̃k̃ș̃rem̃ti, pentr̃ skop̃ș̃i kare pe a-t̃ș̃nc̃e ñș̃ eraș̃ k̃ș̃nosk̃te.

орашлѣ пѣстиѣх де ѡменї, ми аѣ маї statѣ нѣмаї Mitropolitul sѣ Dositei sѣ mi Episcopul sѣ Argensul sѣ, iar din boeriї marї Banslѣ Nikolae Brѣnkovean sѣ, Banslѣ Skarlat sѣ Gika mi inkѣ kѣpї-va, gata mi ei a fѣgi la apropierea perikolul sѣ. Pe lѣngѣ асешtia era mi Vistierul sѣ Konstantin sѣ Filinesk sѣ, karele zѣcea bolnav sѣ la kѣrte. O datѣ kѣ чеї-l-alcїї lѣkѣitori, se rѣdikaserѣ mi konsliї pѣterior sѣ streine kѣ familiile mi kѣ kancelariile lor sѣ. Era sѣn sѣ lskr sѣ infrikomat sѣ de vѣzst sѣ асeastѣ emigraциe imnosantѣ de попор sѣ, kare fѣgea ka ni sѣte tѣrme de oї de teama lѣnilor sѣ, ka sѣ skape de sfѣshie rea dingilor sѣ mi de mѣrtea neapѣratѣ че-ї аштenta. Drѣmslѣ, вn вntindere de doz-zeci de ore, era presѣrat sѣ de асeastѣ mѣlїime de ѡменї, kare semѣna a оmtire пѣsѣ вn sfѣrѣmare. Ачї se vedea karete mi bѣtѣї, mkѣnjsrate de Argѣpїї mi de servi, че пѣrea sѣ kѣ merg sѣ la presѣmlare; ачї kѣte trei rѣnd sѣrї de kare вnkѣrkate kѣ lskr sѣrї, femeї mi komїї: ачї ѡменї de tѣte kondїциnile kѣlѣrї, ачї alcїї ne jos sѣ, пѣrtѣnd sѣ ne sѣmerї saruina lskr sѣrilor sѣ lor sѣ. Аjsѣngѣnd sѣ tѣte mѣlїimea la Kѣmuina, s'a sѣ adsnat sѣ boeriї emigranци ka sѣ se konslѣte de treb sѣia sѣ meargѣ вn nainte sa sѣ maї аштente пѣnѣ че vor sѣ afla че s'a netrekѣt sѣ la Bѣkѣreshї. Пѣrerea чеa de ne sѣrmѣ s'a gѣsit sѣ admisibilѣ. Dar sѣnde sѣ se gѣseaskѣ атѣte kase пѣrѣneshї kare sѣ dea оsmitalitate la атѣta попор sѣ? Pentrѣ asemene nevoe se tѣbѣrѣ tot sѣ попор sѣl sѣ ne messrile Kѣmuinei, mi kѣt sѣ n'a вnkѣnѣt sѣ s'a вntins sѣ sure Komarnik sѣ, Poecana mi Breaza. Sїnї mѣneas вn karѣ, alcїї sѣb karѣ, alcїї sѣb kort sѣrї imurovisate din пѣnzѣt sѣrї de kasѣ. Sїnї dormeas, alcїї mѣnkas mi se veseleas, iar alcїї, maї вntristauї, вnї вngїdїas nekaz sѣl вn sѣsnine, fѣrѣ sѣ nѣtѣ dormi. A doa zi вnsѣ eatѣ kѣ vine o mtire kѣm sѣ kѣ Pasvantliї s'a sѣ despѣrgїt sѣ вn trei kornїї, kѣ sѣn sѣl din асeste a апѣkat sѣ sure mѣnци, alt sѣl sѣ sure Bѣkѣreshї, iar alt sѣl kѣ vine sure Kѣmuina ka sѣ оpreaskѣ treчerea emigranциlor sѣ neste mѣnци вn Ardeal sѣ.

Асeastѣ mtire, de mi neadevѣratѣ, a арѣnkat sѣ suaїma чеa mare вn ѡменї mi kѣ toциї s'a sѣ skѣlat sѣ ka sѣ апѣче drѣmslѣ Брашов sѣl sѣ. Drѣmslѣ асesta вnsѣ este sѣn sѣl sѣ sin-

guză, strămtă, stănkosă, nereglată, prăpstiosă, mi ne znelokuri înspăimântătoris mi perikolosă. Pe asemenea kale mergândă poporilă de odată se inkise drămsilă: sfărământă-se kăteva karete mi trăsuri greș inkărkate, se grămădiră trăsurile chele din zămă zna dăpă alta, mi astfelis, nenstăndă nimeni da niči ne alături, niči înainte, niči îndărătă, se fără o înspăimântare generală, ka kănd i-ar fi gonită dășmanii kă sabia mi kă țensilă. Risetile znora mi bochetele alto-ra, pinatele ómeniloră mi kataraktele prăaeloră, fărăeăș nimate răsănete fioróse; kăci, întră adevără loksilă era atătă de perikolosă, în kătă zăș pasă greșită ală zăși animală ar fi prăpădită o trăsură, zăș pasă greșită ală zăși omă l'ar fi kăstată viața. În asemenea înprejărare era de neapărată trebșindă să se fi întămulată mi Demokrită ka să rădă păpă să plesneaskă, mi Eraklită ka să plăngă păpă să i easă okii.

Dăpă mlătă nevoe mi bătăe de kană, în fine karavana a trektă strămtórea mi a ajănsă la Măpăstirea Sinaea, zăde a netrektă nóntea. A doza zi dimineada veni eară i o mțire minčisnósă kă Domnăilă kă Mitropolităilă mi kă boerii che rămăseseră în Băkăreștă se țeară de kătre Tărcă. Čine nóte deskrie pinatele mi plănsetele kokóneloră? Kăvinte de măngăere nă se păteaăș găsi. Pólele mănčiloră, zăde se află Măpăstirea Sinaea, se fărăse întră adevără valea plăgeriloră. Dar nă treks mlătă mi sosi zăș kărieris ina-dinsă da la Băkăreștă, kă skrisori inkedindătóre desne săpătatea tățrora. Atăncea întristarea s'a urefăksilă în veselie, mi karavana, fără întrăziere, mi-a lăată drămsilă mi a ajănsă la Stefanopole saș Brașovă. Dar mi akoló, zăde să se găseaskă atătea kase zăde să inkapă zăș poporă atătă de nămerosă? Kiară mi chele neapărată trebșitóre nentă viășpire, ajănseseră la o skămnete nesășă. Fie kare atănce kăsta să se strămtoreaskă nentă medere kămă pătea, mi nentă mănkare să fakă tótă ekonomia pătinčiosă. Dar nă țărziă a venită ordină împăpăteskă de la Viena, de la urea generossilă împărată Frančiskă, kătre dreğtóriile din Brașovă mi Sibiiă ka să se dea tóte înlesnirile păstinčiose nentă osnitalitatea emigrăniloră, mi să se păe

tarifă pe obiectele de îndestălare ca să nu se vînză mai scumpă de cîtă fakă. Atunci emigrații s'aș mai liniștită, pînă să vază ce se va mai face în țeara Românească.

Boerii ce rătăseseră la Băkremiți cu Mitropolitul și Episcopul, trăeă cu cea mai mare grăz din kassa infrikomatei pătieri. În adevără era ză ce însușimăntătoris. Pinenie de omă nu se vedea pe slipe; kiară ptegiu pteăă șlbateu mi fioroși pentră ce-i vedeaă. Din kăndă în kăndă se așiaă nămai șrletele șnoră kăni însușimăntađi. Bisericiile eraă inkise; klonotele eraă mște, mi nămai kăkăvaele đinaă pe kăpotniđe. Pe sliđe, de se vedea kăte ză omă, trebea să fie vre ză ȋerșătoris, saă vre ză smințită de minte. În prejšrăă Kărgi saă în lăntă, eraă nămai kăđi-va Anăđi mi Tăđi, kari vociferaă ȋerăndă-mi lefele. Pe lăngă așentia mai viindă mi ză Bimbama Sava [kremtină] de la Negotină, reklama mi elă lefile omțirei sale. Dar zăde eraă bană? ȋine plătea? cu *neki*, adikă *fôrte bine*, le se rășpăndea la tođi, mi ei rășpăndeaă cu kăvinte amare. Iar boerii ședeaă la kasele loră singurateci, cu inimile tremătăre de frikă. Văzăndă cu lăkrăă ajănsese amerinșătoris, cu-ă aștenta ză perikolă neaștentată, adeseori se đăceaă cu Mitropolitul la Kărte mi ȋerkaă să indăplece pe Domnă ka saă să dea lefile omțiriloră țărbărate, saă să fșgă impășă cu đăniș; dar tôte ȋerkrile loră eraă demerte, fiindă cu Grecii, konsiliariu sei, aveăă o mare aștoritate așupra șpiritală sei. În fine se ȋățrăș să se đăkă ka să se inkiză în Mitropolie mi în zidările sale să se anere în kontra rebeliloră kare-ă amerinșăă mi ne đăniș. Đăkăndă-se akolo în zioa de 18 Maiă, a venită Nikolae Brănkoveană, zikăndă cu a nișimăă o skrisăre de la Karakală kare șpănea cu Pasvanlii, trekăndă Oltăă, aă anăkată đrămsăă șpre Băkremiți. Atănce boerii, însușimăntăndă-se, n'ăă dormită tôte năntea, mi a doza zi mergăndă la Domnăă i-ăă zisă: „Măria ta, ce imelășăne este așeasta? nu-đi este milă de noi, de vreă se ne sakrifăi pe tođi? Đakă Măria ta nu vreă să pleci, așă cu noi nu mai ședemă.“ Domnăă, așzindă așeste, mai întă a tăkăă kățva timăă, apoi

deutentând-se ka din somnș mi kș okiī plinī de lakrēmī, a zisș : „Dakъ D-vóstrъ plekadī. ne mine kēmș de mъ lъ-sadī? Eș sъntș gata a vъ șrma“. Dșpt aчeasta tođī s'aș invoițș ka sъ plece īmpreșnș sure Moldova.

Lșrând-se asemīne xotъrъre, s'a pșș la kale, ka boeriī sъ easъ la kasa Banșlș Gika de la Kolintina, mi akolo sъ ahteute pъnъ va sosi mi Domnșlș, mi apoī sъ anșce īmpreșnș drșmșlș sure Fokmanī. Astfelīx boeriī se dșserș la lokșlș nșmitș, șnde, ne kъndș amtetaș ne Domnș ne la ora de cinъ, a venitș Sșrtarslș Anastasaki kș maī mșlđī kълrī zikъndș kъ la Kșrte s'aș revoltatș ostamī kari чereasъ lefele mi kъ aș mi șcisș ne Domnș. Boeriī, fър'a maī ahteuta sъ se īnkredīngeze dakъ ōtirea era adevъratъ, n'aș maī stъtatș sъ чineze, чī s'aș skșlatș kș renejsne mi aș plekatș sure Gergīa. Fșgъndș șniī maī tare mi alđī maī īnчetș, s'aș resleđitș șniī de alđī mi din kassa īntșnerечimeī mi-aș perdștș drșmșlș, aș șmblatș rъtъчīnd-se tótъ nóutea prin pъdșrī, mi abīa ne la rъvъrsatslș zorilorș s'aș adșnatș kș tođī la Gergīa. Dșpt aчeaa fiīndș kъ tođī simđiaș trebșīnđa de mъnkare, se omrīrъ de pъrъnzīrъ mi adъstarъ pъnъ doarъ vorș priimi mi vre o ōtire de la Bșksremtī. Ne kъndș se gъtiaș sъ se pъe la masъ, eatъ kъ soseskș doī Greчī Domnemtī kълrī īn fșga mare, kari, īntrebađī fiīndș de șnde vinș mi чe ōtiș, aș rъșpъnsș kъ īn nóutea pъeчedentъ Arлъșrīī mi kș Tърчīī, īnđelegъnd-se īntre ei, s'aș īmpreșnatș mi aș venitș la Kșrtea Domneaskъ, șnde aș īnчematș a чere kș mare tșrбștare mi kș amerīnđare lefele чe aveasъ a lșa; dar emīndș Beizadea Grigori ī-a fъkștș kș kъvъntș ka sъ se līniuteaskъ. Dșpt aчeasta Domnșlș, kīemъndș ne Bimbasha Sava, ilș īmbrъkъ kș kontъmș, īī dъrșī șnș kalș minșnatș, īī dete treī miī lei mi-ī zise kъ-lș lasъ lokotenentș, s'aș Kai-makъmș, īndatorъndș-lș sъ pъzeaskъ orașnlș ne pșđīnș timnș kъtș are sъ easъ la șnș satș īn anroniere; ne lъngъ aчeasta ī-a zisș kъ neste doъ zile sъ vie mi ostamī la Tърșorș pentъrъ ka sъ-mī primeaskъ lefile. Dșpt aчeasta Domnșlș, sșīndș-se īn kareț kș beizadelele sale Grigori mi Ioanș, mi șmatș de tođī ómenīī Kșrđeī sale kълrī, a emīțș

la Kolintina. Akolo, negrindă pe nici unul din boeri, după cum își dăse cuvântul, a ordonat Vizitiului să se așeze drămlul către Vlenii de Munte pe unde este drămlul către Transilvania.

Mitropolitul și boerii, cum așeză aceste amănunțimi, s'au înșurubinat grozav, dând că s'ocoteală cu Domnul este zăbărită de așone, de bănuț că ce mi-a skimbată planul de a plecată spre Ardeal în loc să se vie spre Moldova, prekmă le dăse cuvântul; și prekmă era gata ca să se ipe să mănăce, aș lăsată masa pe loc și a încheștă fie-kare a fagi, apărândă fie-kare către un drăml deosebit. Gikshii, ajungând la Vleni, era să mai stea ca să mai vază ce pôte să se întemne, mai ales că akolo se mai află neste doză-zeci de mi de Bășteni, neghitori și poroș, ca într'un loc mai sigră și nesăpșă perikolulă. Dar Domnul, cum a vază că vină boerii, făr a perde timp, intră în trăsă sa că beizadelele, lăndă că sine și pe marele Bană Dimitrie Gika (pe lăngă karele împresă și eș, astorilă Dionisiș, mă află și mai nainte și mai pe zămă nedeshărită în tôte evenimentele) a plecată repede către hotarulă Transilvaniei și a trekată de ceea parte. Boerii, vazăndă faga Domnului, și lăksitorii pe a ceea boerilor, s'au skulată și ei ca vachele și aș încheștă a fagi că previnăre. În kalea a ceea este un munte mare ce se kiamă Vărfălă-Krașulă, că fruntea pleșăvă și zskată, konerită că nori, și pe zăne lokșri că nășore. Voindă țineva să treakă de la Slonă în Ardeal, trebe să treakă d'a dreptulă neste vărfălă să, ca să se koboare de ceea parte. Drămlă este fôrte reș, strămtă, petrosă și periklos, avândă pe de lășri năpștii adănci. Pentru că să meargă țineva de la Slonă pănă dinkolo de Poana Fetii, trebe să fakă kale de zăce ore. Pe lokșlă a ceea trăsșrile nă potă zăka făr să se tragă că boi. Pentru așta, de și veniseră mălăi țărană că boi (pe plată), însă nă eraș de ajănsă, și mălăi făr nevoiă a-și sși trăsșrile că kai loră năvăi, iar femeile și koniilă loră a merge pe jos. După ce mălăimea ômenilor se sși pe podșulă mântelă, se răsăndi pe earbă verde ca să se

odixneaskъ. Din înțelimea aceea se vedea mai tótъ întin-
derea țerei Mănteneniți a Moldovei și a Transilvaniei, pe
kâtъ nóte okișlă sъ se întinzъ. Nă aușkarъ bine a se odix-
ni, și de odatъ veni o ploae reche, amestekatъ kъ ninsóre.
Ne fiindă niči șnă arbșre de adăpostă, sșferirъ tođi ploaea
kъ mșinile în sină, și din kassa aceea mșlđi konii și ó-
meni bolnavi mșrirъ. În fine trekândă ploaea, karavana în-
cheș a se koborъ și, ajșngândă, petrekъ nóntea akolo kъ
toate inkomoditșdile și nevoile înkinsite. A doșa zi mșlđi-
mea trekъ și ajșse la Brașovă. Nșmai Domnșlă kъ be-
zadelele rșmaserъ la vamă, aștentândă kъ neastșmpșră
sosirea familiiloră loră kare veniăș kș Sșrtarșlă Anastasa-
ki. Niči o idee însъ nș aveăș despre chele che se petrecheăș
în șrimă. Bimbasha Sava, karele rșmșsese Kařmakamă, dș-
pș che a plekată Domnșlă, vșzândă kș a fostă înmelată și
kș elă a fșgită ka sș skape de plata lefeloră, a doșa zi se
lșz dșpș dșnsșlă kș kșđi-va din ómenii șei. Dar în lokă
sș ajșngъ pe Domnă, în Vșrtșlă Kraișlă dete neste familia
domneaskъ, în kare era Sșrtarșlă și Postelnikșlă kș fi-
chele Domnșlăi. Așnche Bimbasha Sava kăștъ sș kapete che
va pștea, și, gșsindă o lđidș kș skșle și petre skșmpș
che pređșiăș ka činči zeci mi lei, o lșz și apoi le dete
dșmșlă. Astfelș familia Domneaskъ, pșdatъ și maltrata-
tă, ajșse la vama Bezșlă și înpreșpșndș-se kș Domnșlă,
trekș la Brașovă. Akolo kreditoriđ Domnșlăi, avândă a lșz
vre o doz mi de pșngi de banđ, aș dată șșulikă la împș-
ratșlă ka sș-lă inulineaskъ. Nă țșrziș însъ veni ordindă im-
pșrșteskă ka Domnșlă sș meargă la Sigensbergă, kș invo-
ire kș, de va voi sș treakă în Tșrčia, sș fie liberă.

Epoč'a desperaților.

Fșgândă Gșvernșlă, pșekșmă s'a zisă, a rșmasă ora-
șlă Bșkșrenți pșștiș și fșră niči șnă felș de rșndșeală.
Așnche aș înčenștă a domni ómenii desperadi și fșră kș-
pștiș, kari se nșmesă în limba ponorșlă krađ. Așentia,

intrând în Kârtea Domnească, pe când mi Bimban Şava lipsia, o jăfă de tôte, furt a lăsa niçi mârkar prafslă prin kase. Găsind akolo semnele Domniei, adek tşirile mi stindardele, se preşmblaş kş ele pe tôte şligele oramşlă. Iar kşnitanslă lorş nşmitş Melamos, de viş Arnăştş mi de profesione Bokueagiş, se preşmbla kş kşka domnească pe kanş. Achestia, sfşrmândş şmile kşrşimelorş mi ale nişnişelorş, intraş mi se dedeaş la orgiile chele maiş kşrbóse, furt niçi şnş furtş mi furt niçi o mşşşş. Achesti miserabili se preparaş a da mi fokş oramşlă, pentş ka şş însemneze memoria lorş prin şşine. Din noroşire Bemleaga Ibrahimş Bosniakşlă, karele se afla la Kotroşeni kş kşđiva ostamş, simşindş lşkrşlă acesta, veni în oramş mi închepeş a şşşşşş mi a pedensi pe tiklomş, în kşşt se fşkşrtş maiş tođi nev şşđi. În lipsş de boeri elş a fşkştş Şşrtariş pe şnş Gşliano boeriş mikş însş desfşrnatş mi kraş, iar Agş pe şnş şbrakş Polkovnişelş Ioniş, omş onestş mi inteligentş. Dşntş ačeea a adşşş mşşelarş mi brştarş, mi a mai adşnatş čeva din ómenii fşşđi če eraş pe auróne, restatormiindş bşna orşndşealş în oramş.

Domniea Turcilorş.

Aşzindş despre chele întşmulate la Bşkşremti, Xasan Aga Paşa de la Nikoşole mi Tersenikli Aianşlş Rşmşşkşşlş, s'aş înşelesş mi aş plekatş îndatş ka şş penş în şşndşealş lşkrşrile din Ńearş. Deuş sosindş în Bşkşremti, aş înşenştş a şvide pe chođi mi pe fşkştori de rele, mi aş fşkştş kş în kşrşndş aş înşenştş a se adşna fşşariş pe la kasele lorş mi a se okşna fie-kare în liniunte de trebile sale. Nş şşrziş însş veni ştire kş Porta ertase pe rebelşlş Gşşrgi Osman Paşa mi kş acesta vine Paşş la Silistra. Ačeastş ştire a şmşştş de gróşş pe Aianii de pe lşngş Dşntşre, fiindş kş se temeaş de elş ka de fşşşşş lş Dşmnezeş. De ačeea, şitşndş tóte čertele dintre dşnmii, s'aş adşnatş îndatş la Bşkşremti tođi Aianii, prekşmş Ilikogş,

Batalaga, Satogls, Aslanogls, Xagi Omerogls, Meemet-Ali-Bej, Giasrŭ Imamŭ, Tirnogls, Xasan Bairaktariŭ, mi algiŭ mai mŭlŭ. Acheastia, sŭb premedinga lŭi Tersenikli, se konsl-tarŭ mi hotŭrŭrŭ ka sŭ se nŭe kŭ tŭte pŭsterile lorŭ mi sŭ nŭ primŭaskŭ pe znŭ asemene inemikŭ ŭn kapslŭ lorŭ, mi pen-trŭ ayeasta sŭ se lŭnte pŭnŭ la cea de pe ŭrmŭ pikŭrŭrŭ de sŭnge. Dŭpŭ ayeasta, ŭnkŭnsindŭ znŭ kornŭ de omŭire ka de doŭ-zecŭ miŭ de ŭmenii, aŭ plekatŭ o seamŭ din eŭ ka sŭ-ŭ ajie kalea la trecerea Balkanilorŭ.

Rebeliunea lui Giurgi Osman Paŭia.

Acesta era din Asia, de viŭŭ Giurgiŭ, omŭ kapabilŭ mi kŭteŭrŭrŭ, ŭnsŭ mi fŭrŭ karakterŭ. Fiindŭ Paŭŭ la Si-listra, elŭ se bŭtŭse de mŭlte ori kŭ Pasvantogls, dar pen-trŭ mŭltele sale abŭsŭri mi mai alesŭ pentrŭ sŭpŭrŭrile ce fŭkŭse dŭreŭ Romŭneshŭ, Pŭrta-lŭ destitŭse mi-lŭ trimise la znŭ pašalikŭ ŭn Asia mikŭ. De akolo trecŭ ŭn Tŭrŭia Ex-ropoanŭ, ŭmŭ fŭkŭ o armatŭ ka de trei zecŭ de miŭ de Kŭr-jaliŭ mi Arnŭŭŭ, mi, deklarŭndŭ-se rebelŭ, merse sŭ batŭ Adrianopole. Nimika ŭnsŭ nŭ reŭmi, kŭcŭ neste 60 miŭ lŭ-kŭitoriŭ ŭnarmajŭ aŭ eŭitŭ kŭ armele ŭnaintea lŭi. Dŭpŭ a-yeasta merse asŭra Filipopoleŭ; niŭi akolo ŭnsŭ nŭ fŭkŭ ni-mika, fiindŭ kŭ orgŭnaniŭ mi dregŭtoriŭ i s'aŭ opŭsŭkŭ vŭd-niŭie. De akolo ŭncŭpŭ a kŭtriera Maŭedonia mi Trachia mi a rŭsŭndŭ ŭn trecerea sa, fokŭ ŭcidere mi pŭdŭŭisne neste tŭte satele mi oraŭele cele mai miŭi. Ūn fine, pŭr-tŭndŭ-se astŭ-felis ka znŭ kometŭ de nenorŭire, ajŭnse aurŭ-ne de Konstantinopole, ŭn kale ka de mŭse ore, ŭn kŭtŭ ŭn-sŭmi lŭkŭitoriŭi kanitaleŭ ŭncŭpŭrŭ a tremŭra de frikŭ. Astŭ-felis, pe kŭndŭ ŭn gŭara Romŭneaskŭ se petreŭea evenemin-tele fiorŭse de kare s'a vorbitŭ, totŭ ŭntr'znŭ timnŭ mi ŭn imperislŭ Otomanŭ se petreŭea mai asemene terorismŭ. Pe kŭndŭ Bŭkŭreŭtenii ŭmŭ kŭtaŭ mŭntŭsirea emigrŭndŭ ŭn Tran-silvania, Dŭrigŭdenii se gŭteaŭ sŭ emigreze mi sŭ se asi-gŭreze de cea parte, la Skŭtari.

Sultaniş Selim porneshite asupra rebelşilor pe Къчлкъ Хъsein Kapetan Паца generalissimş. Aчesta къ o armatş ka de mёse zech miі оmenі, Ienicheгi, Galionчiі mi soldaцi regşladi dşpş noza sistemş Europeanz, a emiţş afarş din oraşş la şnş lokş че se kema Dast-Паша, mi a pşşş omşirea în rşndşealş de бѣтае. Пън' a нъ inchene insş ostilitşpile, elş черкş съ adşкş lşkrşrile la pace, fiindş къ pe de o parte voea съ inkşnjşre rşsboişlş civilş, iar pe de alta se ingrijea de vre şnş resşltatş nenorочiţş. Astş-felş isbşti a impşka pe rebelş. dşndş-i doz miі de pşnci de bani, fşkşndş-se къ-lş cartş, mi restabilindş-lş Пашş la Silistra, prekşmş чerea elş.

Aчesta era казsa къ se insпşimşntaserş Aіanii dintre Balkani mi Dşnpşre. Ei se ingrijiaş de rşsбşnarea ачestşi omş, къ kare se lşntaserş de atşta ori mi къtre kare se ачтaserş dşşmanі neімшкaцi. Deчi trimiцşndş omşire în kontra lşi, prekşmş s'a zisş mai şşşş, mi omşindş-i treкъtorile Balkanilorş, Gіşrgi Osman Паша rensşцъ de la Pашalikşlş Silistrei mi se întorse la şnş altş Pашalikş, despre kare vomş vorbi mai departe.

Urmare istoriei Romănesci.

Tersenikli, кşmş a sositş în Bşksremşi, îndatş a trimişş vre o doz miі de оmenі aleşi la Karakalş, ka съ se şneaskş къ ачei че eraş şşb Ibrailş Nazirş mi съ batş pe Pasvantlii. Aчestia, sosindş akolo, se inchepş бѣтаеа mai къ nştere. Pasvantliii eraş inkşnjşraцi la Karakalş de zech zile, mi къ tóte къ isпşviserş provіsіsnile de mşnkare, insş se бѣteaş къ desperare. În chele de pe şrmş, vşzşndş къ нş se mai potş şinea, mi-aş lşsatş akolo rşnciі, mi într'o noapte s'aş rşpezitş mi аş trekşţş nşntre assediatoriі къştşndş-mi skşparea prin fşgş. Dşpş ачeea, despşгşndş-se Manaf Ibraimş a апskatş şure Kalafatş iar Kşsangeali şure Tşrnş, къ planş ka съ-lş ia mi съ se inkіzş în четate. Амъndoі insş нş mi аş skosş planslş la кацъţё, fiindş къ omştirile

împărzitești nă le da timpăș mi ori znde se arțăș îi împoșkaș kă săkuesă. De ațea, vâzândă-se strămtoară, s'aș repetiș mi aș trekătă peste Dănege la Vidină. Dakă gonașii i-ar fi lovităș ne kândă trețeaș Dănegea, negremităș kă n'ar fi skăpatăș niči znelăș mi ne toți i-ar fi kăfăndatăș; dar este adevărăș proverbăł kă *korbă la korbă nă skóte oki*.

La Băkăreștii se afla peste ontăș mi de omtire țărceaskă, dar țea mai bəne orăndzeală se stabilise. Tersenikli mi kă Xasan Aga Pașă, lăzândăș mtiingă kă marele Bană Nikolae Brankoveanu se afla la Fokșani, i-a skrisăș îndată de a venităș la Băkăreștii. Peste păđină a venităș mi Dimitrie Xangerli, trimisăș ka Kaımakamă de kătre Domnăłă Moldovei Alessandru Săđă. Ațeștia aș înțenităș îndată a se okna de îndrentarea țereș mi de bəna orăndzeală pəne va sosi răndăităłă Domnă de la Moldova.

DOMNULU LXXV.

Alessandru Vodă Săđă.

Ațesta aflăndă-se Domnă la Moldova mi azzindă de țga znkălăși seă în Transilvania, a skrisăș îndată la D. Chr.
1802. Devletăș, țerăndăș ka să i se dea domnia țereș Mən-teneștii. Pórta, între ațeste, đăđse ertare lăi Pasvantogă, đəne mijlocireă lăi Xasană Aga Pașă; đəne ațesta, primindăș țererea lăi Alessandru Vodă Săđă, îi dete kărmăirea îmbelorăș đări, preskriindăș i prin Xatixməizmăș împărzteskăș să vie îndată în țeara Mənteneaskă, să readsne ponorăłă emigratăș, să reacheze bəna orăndzeală, să răfzeaskă mi să plăteaskă lefele omtirilorăș țăreștii mi apoi să le dea đărmăłă ka să se întórkeș peste Dănege; iar đəne ațeste apoi să aibă a-mi alege șna din țele doș Domniș mi să skrie Devletăłăș pəneș ka să-lă întăreaskă akolo znde-i va plățea.

Astă-felăș Alessandru Vodă Săđă, fəne a perde timpăș, veni în Băkăreștii, mi înțenă a îndrenta lăkrășile đəne kăłăș împreșășrile-lă ertaș. Mai întăș însă s'a sărgăităș ka să

îmbledzeaskă pe împăratie mi să kanete zădăfirmană pentru graziarea zăkăisă seă. Atănce Mixaiă Vodă Sădă, rădikăndă-se kă tótă familia sa din Sigensbărg, veni în țeara Româneaskă. De aicea se dăse la Konstantinople, zăde fiindă ordină kă să plăteaskă datorile ce avea, i se vândărtă tótă avăziile, atătsă acele ce avea pe lăngă sine, kătsă mi acele nemăskătore ce avea în țeara Româneaskă. Peste puțină, strivită de atăta nekăzări mi nenorăiri, pătrănsă de starea de miserie în kare ajănsese, kăpănsă mi de bătrănece totă odată, trekă la lăkamările cele eterne.

Între ačeste Alessandră Vodă a skrătsă Mitropolătsăi, Episkopiloră mi altoră boeri ce se află la Bramovă kă să se întoră în țeară la ale loră. Ačestă însă se opără de a veni pentru doză kăvinte: întăis, kăci kădeă kămă kă, îndată ce ară veni, Domnălsă mi kă Tersenikli Păma, i-ar sili kă să plăteaskă datorile lăi Mixaiă Vodă kătre omătirile împăratemă; ală doile, kăci aveă idee kămă kă Domnălsă avea skopă să osăndeaskă pe kăpăi-va din boeri pentru făga loră, kă skopă să deskălne pe zăkăisă seă. Pătrărele ačeste însă eraă greșite, fiindă kă pe boeri, kăpăi s'ăă întorsă în Transilvania, Domnălsă i-a păriimită kă mare drăgoste, mi, depăte de a le făce vre o săpărare, i-a măngăeată mi i-a onorată kă rangări mi dregători.

La Sibăisă Transilvaniei se află Mitropolătsă Dositeiă kă Episkopiă, Bănsă Dimitrie Gika kă fiă seă, Manole Brănkoveăns, Dimitrie Rakoviă, Radă Goleksă, Skărlată Kămpăneăns, Isaak Răletă, mi alăi măi mălăi boeri din Kăraiova. Ačestă, kibăzăndă-se asăpăra lăkrăriloră țerei, aă trimisă Arz-Măgăzar (sănikă) kătre Înălă Părtă; mi arătăndă-i dărerile mi nenorăirile kărele le săfere țeară în ontă ană neăntreăzăpă, aă țerătsă kă să le deă Domnă pe jănele Insălănte Konstantină Vodă, kărele făsesse măi năinte Domnă în Moldova mi se arătăse blăndă, bănă mi drentă kătre țeară. Pe lăngă ačestă se răgară kă să fie skătită țeară pe zădă ană de tribătsă, în părivăre miseriei la kare ajănsese. Sănliă ačestă, înfăpășăndă-se împăratătsăi, dăpă stăzăinăele ambăssădorătsăi Răsiei de atănce mi ale bătrănătsă Alessandră

Vodъ Ipsilante, avъ rezultatslăş velş mai fericităş. Peste puţină boerii din Ardealăş priimireş unş Xatixismaismăş împărteskă, karele întrea nă nămaî aचेle че le cherşeră boerii, dar înкă mi altele mai mălte, adeкă : lăkşitorii să rămăe năşpărađi în kărsă de unş anş mi liberi de ori че servidiş împărteskăş; Domnălăş să fie pe шénte anî; Domnălăş să nă fakă nimika fără ştirea mi învoirea Mitropolitălăş mi a boerilorăş; să nă dea fănkşişnişe đereî la boerii Greşii; veşinii Paşii, Naziri mi Aianiî să nă aibeş nişî unş amestekăş în đeară, mi altele, prekămăş se va vedea la velş de pe şrămăş tomăş ală aचेstei istorii.

Dăpă aचेasta îndată a venităş mazilia (destitşirea) lăş Alessandră Vodă Şăpă, kare, domnindăş abia trei lăni, s'a întorsă earămi la Moldova. Dar mi akolo nă rămăse întărităş prekămăş şpera mi prekămăş i se promisese; kăşî boerii din Moldova, Ambassadorăş Răşeskăş mi fostii Domni Mărszi mi Ipsilante, kari se aflaş la Konstantinouole, prigoinde-lăş kă ştăşşinăş, mi akăşşendă-lăş kă ară fi din patria Franşesilorăş, isbtăreş a'lă destitşă mi a trimite, o dată kă Konstantinăş Ipsilante, pe Alessandră Vodă Mărszi la domnia Moldovei.

DOMNULU LXXVI.

Constantin Vodă Ipsilante.

Boerii din Transilvania, dăpă че aă văzşţăş întărirea mi înkăşvinăşarea chererilorăş lorăş, mi mai alesăş răn-
 dşirea dorită de tođi a lăş Konstantinăş Vodă Insi-
 lante, s'aă şmulţăş de mare băkărie mi veselie mi s'aă skălatăş să vie în đeară ka să arăte fericişirea lorăş kătre noşlăş Domnăş. Deşî emindăş-i înainte la Dăpăre, în zioa de 14 oktombrie, vineri, ilăş priimireş mi îndată plekarăş kătre Băkăreantă. Dar la satslăş Radvaniî, a mareşî Banăş Skarlatăş Gika, Domnălăş se ouri pentăş ka să se odixneaskăş puşinăş mi să fakă kănoştingăş kă boerii đereî. Atăşne dăkăndăş-se kă tođii la biserikăş pentăş ka să măđămeaskăş lăş D-zeş, de o-
 *

dată a închipită a se cătremsra pământsle kă o țarie kare nă s'a mai pomenită¹, înkăță tótă lămea a emiță din bese-rikă, dândă snii peste alții, plini de spaime și mai furtă simțire. A doa zi Domnăle a plekată spre Băksremți. Aice, găsindă Kărtea Domneaskă străninată de cătremsrăle în-rikomată ce șmase, s'a așezată la Mănăstirea Văkăremții, pănă s'a reparată palatsle Domneskă. Dăni ce s'a așezată în tronăle seș, Konstantinș Vodă îndată se îngrijă kasă plă-teaskă lefele oștirilor țărçemți, pentră ka s'ă le dea kon-gediș s'ă se dăkă peste Dănișre, spre a skăpa țeara de ne-kazările ce sferia din partea loră. O dată kă oștirile, a

- 1 Acea zi se ținea minte, era mare srbătore,
 Zioa Santei Paraskeve de minune făcătore.
 S'a cătremsrată pământsle într'ună kiuă înrikomată;
 Dar din mare noroicare lăkrăle zioa s'a 'ntămplată.
 Dăkă se întămpla năntea așă mare grozvie,
 Ține ore era 'n stare măkară mintea s'ă-șă o ție?
 Kăță stăngere de omenī, atănci, va! se mai ficea?
 Șii kăți omenī de peire viața loră și mătăea?
 Era astă-felis de srbatekă vsetăle kare venise,
 Kă kiar fearele selbateci năte kă înkremenise.
 De cătremsre pământsle dese ori a fostă țertată,
 Dar atăta de kămplite niči odată s'a 'ntămplată.
 Globăle parkă era 'n aeră, saș ne ape marī de mare,
 Ka o frănză, ka o pană, în a vătăslă sșflare.
 Zidirī marī, vekī și mărețe, kare sekolī înfrăntăș,
 Sgădăsite pănă 'n base, gătărnăndă-se kădeaș.
 Iar pământsle pretstindenī, de a sa nenoroicare
 Sșșmănăndă ka o ființă imbrăkată kă simțire,
 A kăpnată în mălte lokări și din sînă-i a vărșată,
 Lakări, rîșri sșlășrăse, ka kăndă ară fi lăkrămată.
 Țărăle țelă înaltă ală Kolței, kare 'n Băksremți domnește
 Peste țele-l-alte țărări, și de-o sșță anī trăește,
 Astă dată pleakă kapăle, nă mai năte resista,
 Se restogolește, geme pănă 'n temelă sa.
 Nă mai zikă despre biserici și klonotniți și palate,
 Vekī și noi, marī și frămăse, kare se restornă sșțimate...

Astorăle mai prelăngăte versăle, vândă s'ă demăstre kă către-
 msrăle era o țertare providențială pentră țeară. Tradskătorăle însă,
 neșnăndă-se kă ațeastă idee, țrețe înainte.

(Nota Tradskătorăle).

netrekstŭ kŭ maŭ onori ūi ceremonii ūi pe Xasan Aga Paŭa, karele, trekŭndŭ neste Dŭnŭre, s'a dŭsŭ la Beligradŭ. Dŭnŭ aŭeasta neferiŭta ŭearŭ Romŭneaskŭ rŭmŭindŭ ūn liniŭte ūi paŭe, ūi sŭb ŭnŭ Domnŭ ne drentŭ zisŭ pŭrinte alŭ patriei, a ūnŭenstŭ sŭ simŭŭ kŭ faŭe din zi ūn zi kŭte ŭnŭ pasŭ ūnre ūmbŭnŭtŭŭire ūi ūnre vindekarea kŭmnlitelorŭ rane de kare sŭferia. Iar Domnŭlŭ, dŭnŭ ŭe s'a maŭ liniŭtitŭ, fŭkŭndŭ kibzŭire ūrin konsilislŭ boerilorŭ ŭerei, a fŭkŭtŭ tŭte kinŭrile de a plŭtitŭ datoriiŭe, kŭ kare se ūnŭŭrinase ŭeara din timpi Domnilorŭ Sŭŭemti Mixai ūi Alessandrŭ, ūi pentŭ kare se plŭteaŭ dobŭnzŭ grele pe la Tŭrŭni din Konstantinopole.

Pe lŭngŭ aŭeste, gŭsindŭ, kŭ kale a se nŭne bine kŭ neŭmŭkatslŭ dŭŭmanŭ alŭ omenirei, Pasvantoglŭ, ūi a-ŭi stŭmŭŭra setea ūi poŭta ŭe avea ka sŭ sŭnere ŭeara, a trimisŭ la Vidinŭ pe marele Postelnikŭ Konstantinŭ Karagea kŭ darsŭi ūi kŭ banŭ, ŭerŭndŭ-ŭi amiŭia. Pasvantoglŭ s'a arŭtatŭ fŭrte mŭldŭmitŭ de maniera Domnŭlŭi, ūi ŭ-a promisŭ amiŭie sinŭerŭ. Iar Konstantinŭ Karagea, ūntorkŭndŭ-se de la Vidinŭ kŭ resŭtatŭslŭ misŭŭnei sale, fŭ nŭmitŭ Kai-makamŭ la Kraiova.

Astŭ felis de pŭefavere fŭkŭndŭ-se ūn ŭeara Mŭnteneaskŭ, aŭ ūnŭenstŭ a se deda toŭi Romŭniŭ la veselii ūi la netreŭeri, ūi ūn tŭte pŭrŭile nŭ se aszia de kŭtŭ semne de ferŭŭire, jokŭri ūi bankete. Kŭte nŭnŭi boeremti avea sŭ se ŭrmeze, ūi se ūmiedekase din kaŭsa evenimentelorŭ ŭe s'aŭ deskrisŭ, akŭma aŭ ūnŭenstŭ a se faŭe kŭ tŭtŭ manifiŭingŭa dŭnŭ datinile ŭerei, ūi la Kŭrtea domneaskŭ se fŭŭe aŭ neŭnŭetatŭ balsŭi ūi kŭŭnŭii, la kare ūnŭŭŭi Domnŭlŭ lŭa parte kŭ inima ŭea maŭ deskisŭ. Dar liniŭtea Domnŭlŭi nŭ ŭinŭ mŭltŭ: Pasvantoglŭ ūnŭenŭ earŭŭi a-lŭ sŭpŭra kŭ felisrite ŭererŭ ūi pretensŭni. Nemŭldŭmitŭ kŭ presentsŭrile kare Domnŭlŭ din kŭndŭ ūn kŭndŭ ŭi trimetea, pŭekŭmŭ karete, bŭtŭi ūi altele, dar de o datŭ trimite sŭ-ŭi maŭ ŭearŭ fŭrŭ de niŭi ŭnŭ drentŭ saŭ kŭvŭntŭ o mie de nŭngŭi de banŭ. Domnŭlŭ atŭnŭe vede kt. aŭeasta nŭ e semnŭ de amiŭie, ūi kŭ ūn kŭrŭndŭ are sŭ ūnŭeapŭ earŭŭi ale sale;

кэ то́те ачесте, sokotindэ-se кэмэ сэ íntimnине nevoea, а фэктэ́ то́те кинэриле де í-а trimisэ о parte din сэма черэтэ. Кэ trimiterea banilorэ ачестора а íнсэргинатэ́ не Divan-Efendisi¹ ми í-а спэсэ́ ка, мергэ́ндэ́ ла Видинэ, сэ стэдиезе мишкэриле лэ́ Пасвантоглэ́ ми сэ дескóсэ́ планэриле sale. Пасвантоглэ́, пríиминдэ́ бани́, а аргэ́татэ́ mare мэлэ́муре; totэ́ оdatэ́ а спэсэ́ лэ́ Divan Efendisi кэ́ домнэ́лэ́ катэ́ сэ íнгриеаскэ́ а-í trimitе ми restэ́лэ́ кэ́тэ́ де кэ́рэ́ндэ́, fi-индэ́ кэ́ ма́й тэ́рзиэ́ are сэ-í skrie ка сэ-í ма́й trimiуэ́ ми altele.

Divanэ-Efendisi, пríиминдэ́ мэрэ́трисириле де мэлэ́муре ми де amicie din partea лэ́ Пасвантоглэ́, се íнтóрсе, фэ́рэ́ а пэ́теа дескóперí ни́чí э́нэ́ семнэ́ десне́ планэриле kare аме́риндаэ́ цара. Dar abia а́жэ́нсе ла Кра́йова, ми Пасвантоглэ́ пэ́се íн лэ́краре skopэ́риле sale askэ́нсе.

Íн а́нслэ́ ачела, fiиндэ́ earnэ́ аспэ́рэ́ ми фóрте grea, Дэ́нэ́-rea era íнгíеда́тэ́. La 18 Ianу́арие, се вэ́зэ́ фэ́рэ́ де veste tre-кэ́нбэ́ Дэ́нэ́rea не ла Ostroveni о́штírea лэ́ Пасвантоглэ́, íн пэ́мэ́рэ́ ка де шéсе ми́ де ómení, кэ́ о мэлэ́муре де тэ́нэ́рí, сэб комэ́ндэ́лэ́ Faímossэ́лэ́ Manaf Ibraam, Kosangeali, Xagi-Mimishogлэ́, Чилíлоглэ́ ми алэ́и до́й Beí Albanesi. Ачэ́стíа зí-чаэ́э́ кэ́ аэ́ íнtratэ́ pentрэ́ ка сэ́ treакэ́ не dinkóче де Дэ́-нэ́ре сэ́ íа Nikopole, а́па пре́кэ́мэ́ не dinkolo treчереа е-ра ма́й grea; dar не э́рмэ́ сэ́ а до́ведíтэ́ кэ́ skopэ́лэ́ лорэ́ íн realitate era altэ́лэ́.

Astэ́ felíх, не кэ́ндэ́ бíе́цú лэ́кэ́торí кре́деаэ́ кэ́ ми-аэ́ спэ́сítэ́ (esmatэ́) пэ́кatele и́рин сэ́феринэ́ле trekste, не кэ́ндэ́ спераэ́ кэ́ се vorэ́ бэ́кэ́ра де liníштеа лорэ́ чеа мэлэ́тэ́ dorítэ́, íнторкэ́ндэ́ссе fie-kare не ла ветре́ле sale ми а́нэ́кэ́ндэ́ссе де trebile sale, вэ́зэ́ндэ́ де оdatэ́ víиндэ́ атэ́та о́штíре а́спэ́ра лорэ́, сэ́ аэ́ кэ́пríнсэ́ де сна́ймэ́ generalэ́ ми аэ́ íнченэ́тэ́ а се íнпэ́рэ́штíа kare íн kotро пэ́теа. Dar earna era а́па де grea, ninsórea а́па де mare, герэ́лэ́ а́па де tare, íн кэ́тэ́ бíе́цú fэ́гарí се кэ́фэ́ндаэ́ íн troene (nemeцú) ка íн а́пеле де mare,

¹ Acesta se vede кэ́ era vre э́нэ́ боерíс notabilэ́́ din Divanэ́.

iar lăpni, vâlnile mi zămi eșiaș la drămeri ka orbî mi țăr-
badi de sfârșieaș mșerile mi koniî che le kădeaș în kale.

Știrea așeasta, sosindș mi la Băkremți, a rșpânditș
nș mai pșdînș grózș mi în orșșanî. În adevărș nș pștea
șț nș se spăimșanteze de o omșire de chođi, kare nș avea
niči o lege mi niči o rândșealș, mtiindș mai alesș kș fiindș
îngedate pșraele mi neafșndș-se omșire șure a le se onșne,
kalea lorș era neîmpedekatș mi pștea șț soșeaskș kșțș de
repede. Între așeste Manafș mi chei-l-aldî kanî Pasvantliî
skrieaș Kaïmakamșlî de la Kraïova kș eî trekș ka amiči
mi ka șț le trimidș kșțș mai kșrândș zaherele (provisișni)
pentrș omșire, șț le pregșteaskș konakșri (kase de osuita-
litate), prekșmș mi provisișni de kafe, zaharș, kanotșri mi
blane de samșrș, kontșșe mi șalvari, mi telegari pentrș
transportșlș țšnșrilorș; mi pentrș tôte așeste skrieaș ka șț
se fakș fșrș întșrziere mi smintealș, amerindșndș-lș kș pe-
deapșș țșrș deskșlpare. Kaïmakamșlș a raportatș Domnș-
lș kș deamșrșntșlș desșre tôte așeste, Domnșlș, departe
de a se amedî, s'a arștatș întrș așeasta kș kșmpșnșrea mi
kșragișlș șnși korșbierș esperimentatș la fșrtșnele mi ta-
lazșrile mșrilorș. Elș a rșpșșșș îndatș Kaïmakamșlș ka
șț fakș Pasvantliilorș tôte înlesnșrile pștinčoșe mi șț în-
destșleze tôte șererile lorș. Totș odatș a înșenșț a lșa
mșșșri de apșrare pentrș kanitalș; ne o parte a pșșș ștrșji
ka șț nș lase pe nimenî șț easș din oramș; iar ne de al-
tș a trimișș în jșdeșele desșre mșnte mi de peste Oltș de
a adșnatș plșemîi Grșnișerî mi Pandșrii, (ștrșșenodîi omș-
rilorș Romșșemști ne kare Konstantinș Mavrokordatș le des-
fiîngase) pentrș ka șț improvizese o omșire. În adevărș, re-
krștândș șnș nșmșrșș însemnștorș de ómenî, i-a îmbrșkatș
kș mintene, kș potșri, kș kșčișlișe șniforme, ne șniî în kș-
lorî romîi ne aldîi în kșlorî verzi. Pe lșngș așemștia, a or-
donatș țșțșrorș trentelorș de negșđitorî de s'aș alesș dintre
eî chei mai tinerî, mai kredinčoșmi mi mai vredniči, mi s'a
organisatș în omșire nșmitș Orșșemîi. Totș odatș a trimișș
de a adșșș mi o seamș de Kazaci, kari se întșmpășerș șț
se gșșeaskș apróșe de Moldova. A adșșș țșnarî esperi-

mentauți, de aș pregătitiș țensri mi tóte chele-l-alte trebsitóre. Într'snș kxvntș a înfiingatș o omtire noș ka de patrș mií ómení, kari, înpresnt kx alți ontș mií che fšseserș sșb arme de maí nainte, s'aș pșșș pe niçiorș de bțtae la chełș întzış semnalș alș Domnșlșí. Dșnt tóte pregătirile aचेstea, fșkște maí kxřndș de křtș în doș sșntșmșnı, a trimisș çinçı sște de křtșređi alemı mi voınıçı kș ordinș ka sș meazș ni-tiđı (șpniliđı) prin satele de pe lșngș Gırgıș, mi, křndș vorș vedea pe Pasvantlii viindș spre Bșkșremtı, sș-ı șmșreaskș de departe fșrș sș se arște, mi nșmaí křndș vorș vedea kș çei din Bșkșremtı înçenș a-ı lovi, atșnçe sș în-çeașș mi ei a-ı bate pe din đrșřntș.

Pre křndș Domnșlș lșa disșșșçıșnile aचेste, Pasvantliiı inaintaș însș fórtē înçetș din kassá greștșđei đrșmșlșí mi asșprimeı erneı. În satele de pe lșngș Tșrnș s'aș omtıș ka sș se odixneaskș maí mșlte zile. Aचेastș întșrziere nș se lovıa niçı de křmș kș vorba lorș kș adikș voıaș sș treakș la Nikoșole. Daka în adevșrș voeaș sș fakș aचेasta, s'arș fi grșbitș sș ajșngș maí kxřndș pșnș a nș se desgeđa Dșnșrea mi pșnș a nș lșsa lșı Tersenikli timșș ka sș se pregșteaskș kș omtiri mi kș întșritșri. Dar în realitate, planșlș lorș era ka sș loveaskș Bșkșremtıı, sș prade orașlș mi apoı sș-ı dea fokș. La aचेasta însș, ı-a imședi-katș deosebite imșreșřrtı: întșı kș lșase mtire křmș kș Domnșlș adșnase omtire mșltș, kș întșrise orașlș mi kș avea de gřndș ka sș se onșe; alș doilea fiindș kș aflase křmș kș în omtirea Domnșlșí se afla mșse miı de Kazacı, (de mi nș eraș de křtș vr'ó patrș sște de Moldovenı imșrșkađı křzçemte) de kari ei se temeaș fórtē; alș treilea fiindș kș s'aș iskatș çerte mi neınçelegerı între ei pentř nșnerea în lșkrare a planșrilorș lorș, mi alș patrșlea, fiindș kș Pasvantogłș le trimise ordinș ka sș se întórkș la Vidinș; křçı Domnșlș, indatș çe a fostș vızștș kș Pansvantliiı intrase în đearș, s'a grșbitș de a raportatș la Devletș, prekřmș mi la ambassadorıı Rșșiei mi Așștriei, kari aș skrișș lșı Pasvantogłș kș ameninđșri ka sș se retragș din đeara Romșneaskș. Pentř aचेasta nemșritorișlș Domnș mi-a atrășș

ns n̄maī bine k̄v̄v̄ntarea l̄sī D̄smnezeš dar mī m̄rt̄v̄niile de rek̄sn̄om̄t̄inḡ din partea ȳerei întregi. ¹

D̄s̄p̄ trecerea ernei ȳei grele mī a nevoilorš deskrise, viindš tim̄n̄l̄š ȳelš d̄sl̄ȳe alš n̄rim̄v̄verei, t̄ote s'aš întorsš în veselie mī fericire. M̄n̄ȳi mī k̄m̄niile aš iȳȳen̄t̄š a înflori mī a înverzi în t̄ote p̄r̄ȳile, în k̄t̄š p̄ȳea k̄ în̄s̄m̄i natsra s'a în̄s̄flegit̄š. L̄ks̄itorii aš iȳȳen̄t̄š a se deda k̄ m̄sl̄ȳm̄ire la ok̄s̄p̄ȳișnile lorš, b̄sk̄r̄ḡnd̄-se de p̄ȳea mī liniștea dorit̄š. Dom̄n̄l̄š s'a ap̄kat̄š de k̄r̄m̄sit̄š trebile ȳerei k̄ îngrijire, k̄ zelš mī k̄ d̄rentate ka zn̄š adev̄rat̄š p̄rinte. Iar ȳeara d̄r̄v̄it̄š k̄ o rekolt̄ bogat̄ mī m̄n̄oșt̄, res̄s̄fa o b̄sk̄rie mī o veselie nes̄p̄s̄z. Ūrsita geloșz în̄s̄z, d̄s̄p̄ datina ei, n'a voit̄š s̄z lase m̄l̄t̄š tim̄n̄ b̄sk̄ria mī veselia general̄ neatins̄z de d̄r̄erī mī de lakrime. La 28 Āḡs̄t̄š, în alš doilea anš alš aȳestei dom̄niī, înainte p̄ȳiindš de ap̄s̄s̄l̄š s̄orel̄sī, l̄z̄nd̄š fok̄š o apotek̄ (sp̄igerie) kare se afla în mijlok̄l̄š oraș̄l̄sī, dintr'o klac de f̄n̄š ȳe avea în k̄r̄te, s'a r̄s̄p̄ndit̄š flak̄rile, p̄rtate de v̄nt̄š, assura oraș̄l̄sī k̄ o reneȳsne în̄frikomat̄š. Incendisl̄š (p̄r̄jolsl̄š) a ȳīn̄t̄š mai doș-sur̄e-zȳe ore; abia a doza zi dimineȳa s'a stinsš k̄ mare osteneal̄z din partea Dom̄n̄l̄sī mī a boerilorš, mī s'aš okasionat̄š dașne de trei-zȳi de miī de p̄ngi de bani mī mai bine. D̄s̄p̄ aȳeast̄ katastrof̄z nenorocit̄š, Dom̄n̄l̄š a p̄s̄š la kale ka s̄z se zideask̄ oraș̄l̄š din noș, k̄ s̄lipi mai largi mī mai reglate; dar abia neste zn̄š anš s'aš koperit̄š k̄ kase lok̄rile p̄stiite de flak̄rī.

D̄s̄p̄ ȳe a trek̄t̄š mī plaga (rana) aȳeastă, în alš treilea anš alš aȳestei dom̄niī, ne la l̄na l̄sī Izlie, a venit̄š mī alt̄z nenorocire. O rev̄rsare în̄frikomat̄z de ape, a în̄ekat̄š k̄m̄niile mī a st̄r̄nit̄š s̄m̄n̄ȳt̄rile mī p̄ș̄nile mī a kassat̄š dașne nedeskriit̄bile. Dar fiindš k̄ m̄z în̄fiorezš de a mai deskrise nenorocirile bietei ȳerei Rom̄n̄em̄ti, ns m̄z mai întindš în am̄r̄z̄nte, ȳi șrmezš a istorisa în sk̄rt̄š evenimentele ȳele mai importante.

1 Aȳe astorisl̄š skrie s̄z impresișnea tim̄nilorš; stil̄l̄š seš seam̄n̄z m̄l̄t̄š k̄ aȳela alš r̄p̄osadilorš Karkaleki mī Asaki.

În alș patrșlea anș alș domn.ei ačestșia, adikș în anulș 1806, s'a întmplatș mi fșga paradoksalș a lși Kónstantinș Vodș Insilante, kare a kassatș șimire mi tșrbșrare generalș. În adenvrș, vșzșndș-se fșrș de veste kș Domnșlș se gște-
 mte de fșgș kș ama pșeșnitare, înpșesș kș tótrș familia mi kș toși boerii Greși, ka kșndș ilș gonia dșșmanii kș ștșbiile skóșe, lșmea avea kșvșntș șș între în îngrijirile che-
 le maș marș. Kș kșteva zile maș nainte faimossłș Aianș alș Rșșșișkșlși Tersenikli se assassinase prin trșdare kș mțirea Porșei. Domnșlș, karele era amikșlș seș intimș, așzindș de ačeasta, intrase în îngrijire mi pentrș kansłș seș. De ačeea kșemș înpșeșrșlș seș vre o patrș șște Xarvași. pe kari-ș în-
 treșșinșa ka *garzi-de-kornș*; pșse în tóte marginile orașslși vedete [strșji] kredinșióșe. Pe lșngș ačeste adșse mi șnș kornș de Kazavı din Moldova, pe kare i-a pșșș șșb komșd-
 șlș șnși óre kare nșmitș Kșrti, originariș din Kraiova, mi i-a orșndșitș șș șeazș în marginea orașslși. Nimine însș nș pșeșșnea altș-čeva din ačeste, de kștș kș Domnșlș ū noftise pentrș maș mșltș sigșranșș.

În zioa de 16 Augșstș, în deseare, se vșzș de o datș trșgșndș-se la skara Kșrșii kareta Domneaskș mi maș mșl-
 te radvane mi alte trșșrși, kare arștaș kșratș semne de fșgș. Domnșlș în momentșlș ačela a datș de mțire boerilorș pș-
 mțiteni ka șș vie la elș. Boerii, adșpșndș-se, aș gșșitș pe Domnș în pičióre. Ačesta, kșmș i-a vșzștș, aș încșeștș șș le șșse fșrș vorbe lșngi kș pe dșșslșlș nevoea-lș kiamș șș se retragș pentrș kștș-va timpș din Bșkșrești, mi pșș se va întóče, ei șș pșe kșrma gșvernșlși pșerei. Dșne ačeste pșșine
 vorbe, Domnșlș a tșkștș mi s'a mi koborștș pe skșri, de s'a șșitș kș Dómna mi kș kopii în kareț; mi dșșe elș toși kasničii seș se șșirș în chele-l-alte trșșrși. Atșșne, înkșșjș-
 ratș de Kazavı kș șșlișile întinșe, pșechedatș de Xarvași kș ștșbiile góle, avșndș în șrmș pe Arnșșđi kș Tșfekvi-bama, Delibama, Gıșleraga, Bșlșk-bașı mi Topvi-bama kș trei tșșrși mičı, toși kșlșri, în nșmșrș ka mēnte șște inșı, Dom-
 nșlș a plekatș în fșga mare, mi așșngșndș la Afșmași, s'a oprițș pșș a doza zi.

Peste nónte aš sositš akolo mi boerii Greyi, gata de drsmš, preksmš s'aš pštstš ínkinši. Iar boerii Greyi çei mai niči kari rəmšseserš la Kšrtea Domneaskš, neínđelegšndš kassa ačestei fšgi prinite, mi intršndš ín felšrite bšnseli, aš venitš íntr'o ameditšrš grozavš, neštindš kare mi kšmš sš fšgš mai kšršndš, mi kšmš sš-mi doseaskš lškršrile çe aveaş. Domnšlš a dosa zi dimineadš a plekatš kš tođi ai sei, mi a ajšnsš seara la Mšnpštirea Sinaia. De akolo, skš-lšndš-se dimineada, a trekštš xotaršlš mi s'a koborštš la Brašovš. Kš sine a lšatš nšmaš ne Kazavi; iar ne Xarvavi i-a întorsš la Bškršrenti kiarš de la xotarš. Petrekšndš kšteva zile la Brašovš ka sš se odixneaskš, s'a ršdikatš apoi kš tóte familia sa mi a trekštš de-a drentšlš la Petresbergš. Dómna ínš kš kopii mi kš kasa a ršmasš la Kiovš, šnde este oramš mare, kš četate tare, kapitala Palatinatšlš Ÿkraniei, ne marginea rišlš Boristene saš Niprš, šnde s'a amezatš. Šš revenimš ínš la kassa fšgei Domnšlš.

Konstantinš Vodš Insilante, ínkr de kšndš fšsese mare Dragomanš alš Porgei Otomane, intrase ín relađišnš intime kš Ršsia. Mai tšrziš, fškšndš-se Domnš la Moldova mi ínvečšnšndš-se kš Ršmiš, pentrš mai mšlte ímprejšršri mi kasse, s'a íntritš ín íntimitatea lorš, mi ínclinirea lš kštre Ršmiš ajšnsese a fi kiarš natšralš. Kš tóte ačeste fiindš kš era pače íntre Ršsia mi Tšrčia, fiindš kš Domnšlš era ín mare konsidšrščišne ne lšngš tođi ómenii ínflšingi de la Pórtš mi kšnoskštš kiarš de Ššltanslš Selimš, ka omš kš mšlte talente rarí mi ka kšredinčiosš servitorš alš ímpšršđiei, Tšrčii nš aveaş niči šnš felš de bšnsealb saš íngrijire despre íntimitatea lš kš Ršmiš. Dar dšpš çe a lšatš domnia đereí Mšntenemš, íntšmnlšndš-se a se revolta Štrbiš ín kontra Porgei, s'a lšđitš vorba kš elš iar fi ađđatš la ačesta, kš tóte kš niči o probabilitate temeínikš, mi niči o dovadš pozitivš nš era, mi niči o ímportanđš serióš nš se atribšea ačestorš azširi. Pe la ínvečšnšlš anšlš alš patšrlea alš domniei sale, se íntšmplš kš Napoleonš Bonaparte, ímpšratšlš Franđei, voindš a ršdika ne Pórtš ín kon-

tra Răsiei, a trimisă ambasadori la Konstantinople ne generară Sebastiani. Acesta a venit prin calea Românească. Domnii la priimită cu onorile cele mai deosebite. Generalii Sebastiani, înțelegându-lă că era partisan, cu cornii lui cu săfletii, ală Rășilor, s'a cherkată cu totă felii de promiteri ca să-lă skótă din konvikciunile sale și să-lă îndăulece a se lini de politika franceză. Insilante rămase statornici și răspunse că-î era neste puțină a se rămne din partitii Răsiei. Atunci Sebastiani îi spuise cărată că, mergându la Konstantinople, are să-lă denunde la Devletă și are să se căească; și cu tóte că Domnii ne lăngă onorile ce i-a făctă, i-a dată și daruri [în maluri și netre skămne] ca de doze sate de mi de lei, cu speranță ca doară-lă va abate de la hotărrea sa, Sebastiani însă remase nestămată și, mergându la Pórtă, îsă descrie cu călorile cele mai negre, ca filo-rusă, ca amestekată în revolta Sărbilor, și ca oposantă țărilor intereselor împăruiei. Pórtă, după asemine deskoneriri, a proektată destitūirea și căiderea sa; dar a prelăngită timnii, pentru ca nu cămva să afle și să făgă.

Aceste tóte simțându-le Alesandru Vodă Insilante karele se afla la Konstantinople, a skrissă fiișii seă îndată, arătându-î cămă inemiciii seă îsă înegrescă sub protekciunea ambasadurii Franței, și konsăltându-lă ca să-și trimită demisiunea cătă mai cărându, pentru că cu aceea să înceteze prigonirile și prăssurile ce sântă asupra sa. Dar Konstantin Vodă n'a primită propunerea țății seă, ci a stărită în pozițiunea sa, ne căvântă că i se dedese domnia cu Xatixmaismă împăruiescă, ne termenă de șeapte ani, lăndă-și mășuri ca, în kasă de a se vedea în perikolă, să alerge îndată în Răsia. De aceea a încență, mai mlătă de cătă întăi, a se korespunde cu Kărtea Răsească pentru planșurile și proektele sale, și mai cu seamă cu marele Dăce Konstantin Pavlovič, cu karele se afla în intimitate, și cu Italinski ambasadurii Răsescă din Konstantinople kare-lă protegea fărâșă cu tóte sterile sale. Pe lăngă aceste, cu tóte că Domnii se îngrijise tare de Pórtă, după prigoni-

rile fьdime ale lsi Sebastiani mi ale altorš inemichī ce avea, insz fiindš kь ne de o parte era strьnsš legatš kь kьpetenia Sьrbiloz Kara-George Черnea pentrь ajstorele de totš felisš ce-i da ne sьb mьnь, iar ne de alta kь Tersenikli Aianslš Rьsчiьkselš pentrь kasse maī sekrete, — pentrь a-cesta, zikš, nь-mi perdea de felis kьragislš. Pьrta, aflndš despre tьte relaцiunile aчeste ale lsi Insilante, negremitš kь a avstš kьvntš sь intre in felєri de bьnele; de aчea a mi nьsš la kale de a assasinatš ne Tersenikli prin mьna zьnš kasnikš alš seš, fьrь sь se utie alta de ktš kь sчiderea s'a fьkьtš din intьmplare, iar niчi de kьmš prin utirea saš kь noштинца impьrьциєi.

Dar mьrtea lsi Tersenikli a adssš in sьfletslš lsi Insilante o infrikomare nesnєsь. Mintea lsi nь avea niчi zьnš momentš de linimte: zi mi nьnte nь gьndea de ktš kьmš sь-mi anere viacьa mi kьmš sь se gьteaskь de fьgь. Pentrь aчesta elš mi adssese, prekьmš s'a zisš, ne Kazachī ka sь-i fie de pazь пьnь va пьtea sь fьgь. N'a lipsitš insz de a skrie mi tatьlš seš la Konstantinopole, kь are de gьndš sь treakь kь tьtь familia in Rьsia, konsьltьndь-lš totš o datь mi ne elš ka sь-mi ia familia mi rьdele mi sь treakь in vre o parte de деарь Eзponeanz, zьnde sь fie sigьrš de viacь. Dar tatьlš a rьmasš nemimkatš la indemuьrile fišlš.

Dєnь astš-felis de imurejьrьi, ajьngьndš lskьrile la kьlmea lorš, s'a xotьrītš destitsirea lsi Konstantinš Vodь in lьna Azgьstš a anьlš 1806, dєnь o domnie de treī anī mi zьnsprezece lєnī. Pe lьngь firmanlš destitsirei insz, se dase mi zьnš firmanš sekretš pentrь ka sь i se tae kapьlš, kь kare s'a insьrчinatš zьnš fonkцionarš impьrьteskš, kь ordinš ka sь vie degьisatš (skimbatš in чаїne) pentrь ka sь nь simць Insilante sь fьgь. Dar Ambassadorlš Rьseskš Italin-ski, simцьndš despre firmanlš aчesta, a skrisš indatь Domn-ьnlš kь insьmī mьna sa, mi a trimisš skrisьrea kь zьnš kьrieris Tьtarš alš Kapь-Kexaialilorš lsi Alessandьr Vodь Mьrzi, karele atьnчe domnia in Moldova, fiindš rьndsitš akolo kь domnia o datь kь Insilante in деара Mєnteneaskь.

Nєmitlš Tьtarš, ajьngьndš in Bєkьremti kь skrisьrea

ambasadorului în trei zile mi trei nouă, a dat'o în mîna Domnului înainte de așezăli s'oreli în ziua de 16 Augușt. Dăpă a ceea îndat'ă șrm'ă fșga Domnului, prekm'ă s'a zis'ă mai în șrm'ă. Se zice k'ă, pe k'nd'ă Domnului emia pe o bariere, pe alt'ă bariere intra țark'ă k'ă firman'ă pentr'ă țberea kap'ă-l'ă; dar el'ă, v'z'nd'ă k'ă i-a sk'pat'ă prada din m'ă, a șșminat'ă din ad'nk'ă inimei mi s'a întors'ă îndat'ă, f'ă a se mai ar'ă prin B'k'șem'ă.

În lok'ă l'ă Insilante s'a r'nd'it'ă Domn'ă Alessandr'ă Vod'ă Șș, iar la Moldova, în lok'ă l'ă M'șzi, s'a n'mit'ă Skarlat'ă Vod'ă Kalimax'ă. Dar p'ă s'ă vie Kaimakam'ă nos'ă Domn'ă, boerii din țear'ă, înp'ez'ă k'ă Mitropolit'ă mi k'ă Episkopi'ă, s'aș ok'pat'ă k'ă k'rm'ășirea țerei d'ă p'ă o r'nd'șeala mi legile statorn'ă. Între a ceste, ambasador'ă R'șesk'ă la Konstantinople se ou'nea t'orte m'ă k'ă la n'șmirea Domnilor'ă mi țerea k'ă șțr'șind'ă k'ă s'ă r'ăm'ă Domn'ă de mai nainte, kari d'ăp'ă Hatix'ma'ășm'ă de mai nainte îi înt'rise pe șente an'ă. Dar fiind'ă k'ă prerogativa împ'ășilor'ă Otoman'ă de *șp'ă* (saș ama vo'ă) a prekm'ășit'ă, Domn'ă noi r'nd'șid'ă aș mi plekat'ă din Konstantinople, Kalimax'ă la Moldova mi Șș la țeara M'nteneask'ă.

Tot'ă o dat'ă P'orta Otoman'ă, k'ă a așzit'ă de fșga l'ă Konstantin'ă Vod'ă Insilante în R'șia, îndat'ă a ar'nk'ă în înkis'orea kriminalilor'ă pe tat'ă seș Alessandr'ă Vod'ă, înp'ez'ă k'ă ginerele seș Alessandr'ă Man'ă, karele era mare Logof'ăș mi bam'ă-Kanskexa'ă (agent'ă) al'ă Domnie'ă. D'ăp'ă a cesta, pe Aleksandr'ă Vod'ă d'ăp'ă țe l'aș tort'rat'ă k'ă k'ip'ășile țele mai k'ămulite mi mai tiran'ășe mai m'ăte zile, în fine i-aș țreat'ă kans'ă, konfisk'nd'ă-i t'ot'ă avereș mișk'ăto're mi nem'ășk'ăto're; iar pe ginerile saș, Logof'ășl'ă Man'ă, d'ăp'ă țe l'aș țin'ășt'ă mai m'ăte tim'ăș înkis'ă, abia i-aș d'ă r'ășit'ă viață, desbr'ăk'nd'ă-l'ă îns'ă de avere mi l'ășnd'ă-l'ă în kal'ășe.

A doua domnie a lui Alexandru Vodă Sutu.

Aceasta, viindă de a doua oară ca domnia în țeara Românească, a stată abia zinsprezece zile mi îndată a fostă rekiemată la Pórtă mi destitată. Aceasta în-^{D. Chr. 1806.} să s'a făkătă dăpă împrejărtări kă totălsă grave. Domnălsă Insilante, kămă a ajnsă la Petersbergă mi s'a întălnită kă împăratălsă Alexandră, atăta de mătă a adăptată răsboiălsă în kontra Tărtăiei, în kătă, fără niči a deklara răsboiălsă, a ordonată generalălsă Mixelsonă ka să între în Moldova kă oștirile Răsemti. Mixelsonă, grăindă četădile Xotinălsă mi Benderălsă deskise, fără niči o îngrijire saă provisionare, îndată le a mi okăpată. Dăpă aceea o parte din oștiră a trekătă asăpura İsmailălsă săb generalălsă Meendorfă, iar alta a intrată în Moldova, săb generalălsă Dolgrăski. Atănce Skarlată Vodă Kalimakă, karele abia sosise în Iamă, a fșgită îndărtăntă kă mătă nekază mi tărbrare.

Mășkarea aceea neamțentată a Rășiloră a adăssă tărbrarea cea măi mare la Konstantinopol. Pórtă Otomană, vărzândă-se astă-felă sșrurinsă mi fără niči o pregătire, s'a întorsă a măgăli lăkrăile, pmiimindă propunerea ambasadărsălsă Răseskă atingătore de domniile țăriloră. Astă-felă, rekiemăndă pe Alexandră Vodă Sădă, a edată săă firmană înoitoră pentru domnia lsă Konstantină Vodă Insilante. Aceasta, întorkăndă-se de la Petersbergă la Kiovă, akolo a pmiimită firmanălsă mi a mi răndăsită Kaımakamă pentru kărmăirea țerei țăntă la întăgăerea sa kiar pe sniă din boeriă mară din țeară. Peste pșăină, venindă în Moldova împrezăntă kă generalălsă Mikelson, boeriă Moldovenă deteră sșnlikă mi țerăntă ka să fie totă elă Domnă mi în Moldova. Generalălsălsă Mikelsonă, ka sălsă ce avea pșteri nemărginite de la împăratălsă, mi krețzândă kă Konstantină Vodă va pștea țădika săă mare nămăntă de oștire din îmbele țeri (prekămă se promitea) l'a nămită Domnă mi peste Moldova dăpă țererea boeriloră.

Kă tóte aceste oștirile Răsemti nă s'aă retrasă din Moldova. Ambasadărsălsă Răseskă înkă țerea să se pșe xotă-

rulă pe Dnepre. Părta, cu toate strămtoririle în care se afla, nepstând să primească asemenea cerere, a ordonat îndată Aianilor de pe lângă Dnepre să intre cu armele în țară în dreapta Măntenească și să oprească progresul Rămilor. După aceea, la 30 Noiembrie, în ziua sântului Apostol Andrei, se văzură intrând în Băkreștii o mulțime de Turci cu Aiani și Bimbashalelor, având în frunte pe Aidin-Pașa de la Giurgiu și pe Kiosekehaia de la Rșchickă, și în urmărie ca de zece mii oameni; și cu toate că aveaș armă disciplină și ordine ca să nu se facă ceva mai rău decât în oraș, organizații însă se căminseră de mare spaime, mai ales că nu putea nimănui să fugă. Boerii puținți atenție, cu sifletul țărârat și înșurubintat, se îngrijă să întâmpine toate trebuințele oștirilor, atât a celor ce veniseră cât și a celor ce se mai așteptau. Tot o dată, primind ordine și de la Insilante ca să pregătească proviziuni pentru cinci-zece mii oameni Rșștii ce aveau în căruță să vie, bieții boeri se văzură în poziție cea mai critică și mai periculoasă. De aceea au trimis îndată la Fokșani pe doi boeri, Konstantin Varlaam și Brăcknesku, să căvute ca să pregătească proviziuni pentru oștirea Turcească, dându-le ordine secrete ca să vază de viue în căruță oștirea Rșșască.

Pe lângă aceste Aidin-Pașa și ceilalți generali Turci au înțeles să știe pe boeri și cu cereri de sume mari de bani. Pentru aceasta îi oprimă la Cărtă Domnească și îi țină ca săb arest, până-i silă de răspunsuri bani, parte căci eraș adunați în Visterie, parte înurmăștându-se, numai ca să potoșă căpa de șurărea ce li se făcea. După aceasta, scopindu-și voe ca să easă din Băkreștii, cu căvute ca să-și asigureze familiile la Giurgiu să nu pe la moșii, care cămă a pstată căpa din oraș a ankată cu grabă spre hotarul Transilvaniei. Între aceste, au înțeles și oștirile Rșșții din Moldova să intre în țara Măntenească. Turcii, așind de aceasta, s'au înșurubintat foarte, mai ales fiind că aflase că Rșșii erau în urmărie de trei-zece mii, de mi în realitate nu erau mai rău de șase mii

Pe lăngă ačeste, fiindă kă Tărcii se pnegrteaă ka să se onre, orașlă kăză într'o suaimă generală. Pentră ačeasta Mitropolitălă Dositeiă, kă boerii mi negrșitorii țe mai rămăseșe ră, aă čerștă voc de la Pașa mi de la ței-l-aldă kapă tăr-čeștă ka să easă ponorlă spre sigurană pe afară pe la Mălăstiri. Voea ačeasta dăndă-se fără niči o onnere, a în-čeustă ponorlă a eșă kă grămada, mi în kărândă a rămasă orașlă mai mlătă pștiă mi tărșlă inkisă.

Era 13 Decembrie. Tărcii se pnegrteaă să bombardeze Mălăstirea Radă-Vodă, în kare se ăineaă inkimă Harvații lă Insilante, în nămră kă natră sate, mi pe kari de mai mlăte zile Tărcii kăstaă să-i fakă a eșă pentră ka să-i nearză pănă 'ntr'ănlă. Harvații însă, de mi se vedeă înkonjrađi de ănlă nămră așă de mare de dășmană, se ăineaă kă stărdină, pe sperană kă nă voră întărzeia Rșșii a veni. Atăce se mi respăndește mțirea kă Rșșii aă în-čeștă a se ivi pe la Kolintina. Kreutiniă, kari se inkiseșe prin biseriči, sșindă-se în klonotnițe, aă zărită întră adevăă kăteva mīrșri de infanterie reglătă, kare venă în-četă, mi kari, dăpă răsărngerea razeloră soarelă țe bțea în kascele mi baionetele loră, se arătaă de zeye ori mai nămerșă. Ačeștia atăceaă aă înčeștă a trađe klonotele, kare azindă-le Tărcii, s'aă skălată kă armele în mănă, hotărăđi a treče ponorlă sșă sabie, a pără mi a da fokă orașlă. Dar eșăndă kăđi-va din ei afară din orașă mi vțzândă kă în adevăă Rșșii vină, kă Kazachiă alergăă împăștieđi pe kămpie, mi kă totă odată Harvații din Mălăstirea Radă-Vodă aă rădikată steagările pe zidări mi aă înčeștă a eșă kă săbiile în mănă afară, -- vțzândă ačeste. s'aă în-șăimăntată grozavă mi aă înčeștă a striga *giasr-basti* a-đekă *kăniă ne kalkă*. Ka kăndă mi ar fi perđtă minăile, aă înčeștă atăcea a-șă kăsta fie-kare de măntșire prin fșgă: ăniă inkălekaă pe ka fără șele mi fșe, alđi fără de arme, alđi fără de 'nkăđminte, alđi pe jșmătate desbăkađi, a-lergăă kare inkotro ka să găseaskă lokă de eșire fără să se întăneaskă kă dășmană. Harvații mi ponorlă de joă al kapitalei ņ zădea kă ăomegele pe la toate strămtorile

„lorș nostri, îngrijindș zi mi nópte pentru consolidarea lini-
 „mții vóstre, saș întrebșinșndș drentșrile nóstre kșpștate,
 „saș lșkrșndș dșpș doringa nóstrș pentru fericierea vóstrș.
 „Nimeni din voi nș ne kșnșmte, kș privilegiișrile kare ínke-
 „zșmșeaș averile și persoanele vóstre, pe kștș erta natșra
 „kșrmșirei sșb kare ași fostș, a fostș rezultatșlș neadormi-
 „tei prevegieri a predecesorilorș nostri, și a nóstre. Dis-
 „pozițișnile șe de kștș-va timpș a arștatș Ministerișlș Oto-
 „manș, fantele sale arbitrare, renșncarea de a respekta sti-
 „pșlșșnișnile, aș grșbitș venirea oștirilorș nóstre în Moldo-
 „va și șara Mșnteneaskș. Prin șrmare preșenșa așestorș
 „oștiriș vș vorș așpșra de tóte relele, la kare șurile vóstre
 „eraș sș fie șpșșse, și vș vorș ínștri în libera întrebșin-
 „șare a religioșnei voastre, și în dobșndirea drentșrilorș
 „vóstre.

„Identicițate șa kredinșei și a datinelorș, șșvenirea a-
 „ștorș serviciș reșincșe, și dorșlș aștorș secolii în fine,
 „vș vorș face a privi pe eroișii nostri oștașii ka membri
 „aș vostri.

„Amș șșș tótș silinșa nóstrș ka șș întimșinșmș oșii
 „șe felis de așșșșii, kare arș șșșea veni din partea oșta-
 „șilorș. Generaliiș nostri și șei-l-așii Agenșii ínșșșșinășii kș
 „essekștare șa ordinelorș nóstre, nș vorș lipsi a întregine șa
 „șșșa oșșndșealș, a se konsșlta kș kșpetenișle șerei, și a
 „vș da în tóte zilele probe kș așeăștș espedișșne nș are
 „altș skonș de kștș așșșarea intereselorș vóstre generale.

„Skonșlș nostrș este ka șș șșmșe în lșkrare șa fșn-
 „kșșșnilorș lorș tóte aștoritșșile statornicișe, preșșșindș kș
 „ele din partea lorș vorș ínlesni mimșkarea oștirilorș, pre-
 „kșmș și lșkrșrile la kare s'aș oșșndșitș, și kare priveskș
 „nșșai konsolidarea provinșșilorș și deplina dobșndire a
 „drentșrilorș lorș.

„Oșii și kare arș fi rezultatelș, noi vș promitemș a vș
 „face șș vș bșkșșrașii în tóte împereșșșrile de ínalta Nóstrș
 „protektișne, și kș întrebșinșndș mijlóșele nóstre proprii,
 „veșii kontribsi și voi la șașa mșntșșitóre șe proektșmșș,
 „kare este ka șș se depșrteze de la șotarșle vóstre oșii-șe

„inemiçi, kari arş voi sş tşrbşre liniştea vóstrş, şii vş veşii
„arşta între tote demni de misişnea țe vş pregătimş.

„Дәпъ ordinş a nşme alş Мъrirei Sale імператлсі tş-
„tşrogş Rşsiilorş. Iassi, 16 Dekemvri 1806.

„Командантеле-generalissimş alş oştirilorş din Moldo-
„va şii Țeara Mşnteneaskş, *Mikelson*.“

*A doua domnie a lui Constanin Vodă Ipsilante sub ocupa-
Țiunea Russilor.*

Acesta, restatorniçindş-se la domnia țerei Mşntenești
D. Chr. 1806. } şii avşndş totş odatş şii domnia Moldovei, prekşmş
} s'a zisş mai în şrmş, a lşsatş la Moldova Каіма-
kamі pentrş kşrmşirea țerei, iar în Bşkşrești a venitş elş
інсşșii pe la lşna Dekemvrie, şii a lşatş pe mşnş gşver-
nşlş. Mai întşis s'a anskatş sş adşne ostamі din імbele prin-
çinate, pentrş ka sş-şii іndşplineskş promisişnea datş ім-
пёратлсі Aleksandrş, pe kare імbrşkşndş'i şii імarmşndş'i
kş mşlte keltşele, i-a organizatş în felişlş Kozachilorş; n'a
пştatş інсş sş adşne niçi a çinçea parte din nşmşrşlş
promisş.

Între ačeste, atşta frikş şii gróztş s'a rşnşrsatş în i-
nimile Tşrçilorş de pe lşngş Dşnşre, în kştş dakş gene-
ralissimşlş Mikelsonş arş fi plekatş asşpra lorş іndatş țe a
інtratş în țeara Mşnteneaskş, arş fi пştatş sş ia kş mare
інlesnire çetşpile din malsş stşngş alş Dşnşrei, fiindş kş
de odatş rşmşseserş mai nşstii. Fiindş інсş kş Rşșii s'aş
інtşrzieatş, Tşrçii aş kşпçtatş timşş şii kşragiş, şii s'aş
інtşritş atştş de bine în kştş aş kavşsatş mşltş strikş-
çişne atştş latsrilorş de prin prejşrş, kştş şii oştirilorş
rşșemti.

În імпреjşrşile ačeste, deklarşndş-se Tşrçia aliats kş
Franga şii Rşșia kş Anglia, în lşna Fevrşarie a anşlş 1807
se iviř fşrş de veste şnsprezeçe vase mari de rşsboiř En-
glezешti intrşndş în Bosforş, kş tóttş onşnerea пşterniķş
a çetşpilorş din Dardanele. Ačeste vase ameniпçşndş sş

bombardeze Konstantinople, dakъ Seltanslѝ nъ se va pleka a faĉe paĉe kъ Rъmii, arъnkarъ totѝ orашslѝ într'o gró-zъ infrikomatъ. Atъnĉe îmĉratslѝ, voindѝ a se nъne în a-nĉrare, a kematѝ konkъrselѝ lъksitorilorѝ de totѝ neamslѝ mi de tóte klasele din orашѝ. La aĉestъ kiemare s'a skъlatъ în adevъrъ totѝ ponorlѝ Konstantinoplei în niĉióre: Otomanii ostamii mi ĉivilii aș anskatѝ armele; kreștinii, sșb kърmъirea Patriarșilorѝ lorѝ mi Egreii sșb aĉeea a lъi Xaxambasha, lșaș parte zi mi nónte la faĉerea manșrilorѝ, la amezarea tъnrilorѝ mi la totѝ felislѝ de lъkrъri nentъ întъritъra îmĉrejsrimilorѝ Konstantinoplei, sire întimĉinarea aĉestei katastrofe. Dъnъ aĉeste Seltanslѝ, dъndѝ inkredindъri înskrise Englezilorѝ kъ paĉea ĉerъtъ kъ Rъmii a inkieat'o odatъ kъ paĉea fъkъtъ la Tilsitѝ între Franĉeșii mi Rъmii, dъnъ znsurezeĉe zile aș emițъ vasele din Bosforъ. fъtъ a faĉe kъtѝ de nъĉinъ strikъĉișne orашslê; mi astѝfelis a skъpatъ Konstantinople de perikolъ.

Pórtă, rъdikъndѝ la demnitătea vizirialъ ne Ieniverѝ Agasii nъmitъ Xilmi-Ibraimъ Pașă, kъndѝ a voitъ a-lê trimite în esuediĉișne asșura Rъșnilorѝ, a nъmitъ mi Domnъ Moldovei ne Alessandrъ Xangerli, fostlê mare Dragomanъ. Aĉesta, nriimindѝ investitъra Kaftanslêi dъnъ datinъ, a venitъ odatъ kъ șrdia (tabъra) Vizirslêi nъnъ la Silistra. Iar Domnlê rъndșitъ nentъ ĉeară Mъnteneaskъ, Alessandrъ Vodъ Șĉĉъ, se trimisese maî de nainte la Șșmlă. Atъnĉe a maî fъkъtъ Pórtă Pașъ ne Mstafa Bairaktarъ Aianslê Rъșĉișkslêi, monșenitorlê taimosslê Tersenikli, kърșia i-a trimisъ mi tșirșii, nъmindъ-lê totѝ odatъ mi Dъna-Seraskeris, adekъ generalissimъ Dъnъreanъ.

Dar Mixelson, generalissimlê omșirilorѝ Rșșemti din Moldo-Romania, nlekъndѝ din Bșkșremti în lșna Anrilie asșura Gișrgislêi, înainte de a așnge, mi nriimindѝ ne drșmъ înștiingare kъ omșirea Rșșeaskъ kare se koborisê la Ismailș sșb generallê Meendorfș se afla în poșiĉișne periksló-sъ, a lșsatъ drșmslê Gișrgislêi mi a anskatъ sire Ismailș. Atъnĉe în Bșkșremti s'a rșșnъnditъ o gró-zъ nedeskrintibilъ, findѝ kъ Tșrĉii se adsnaș neînĉetatъ la marginele ĉereii,

mi k̄ ink̄rsisnile lor̄ de tóte zilele k̄ssaš s̄p̄r̄r̄i k̄m-
 plite bieđilor̄ Rom̄ni de prin satele înveçinate. Generalul̄
 Miloradovič, karele r̄m̄sese lo k̄tenent̄ al̄ l̄i Mikelson̄
 în B̄sk̄remti, az̄ind̄ k̄ x̄n̄ korn̄ ka de vinçî-sure-zече
 mi T̄rçî se ad̄n̄ la Obilemti, în amoniere de ont̄ óre
 de B̄sk̄remti, s'a xot̄r̄it̄ s̄ mearḡ as̄nra lor̄, k̄ tóte
 k̄ ont̄irea sa n̄ se s̄ia neste patr̄ mi de ómenî. Kon-
 stantin̄ Vod̄ Insilante at̄n̄ce, v̄z̄nd̄ k̄ oram̄l̄ r̄m̄ne
 f̄r̄ niçî o siḡranç̄, s'a d̄s̄ mi a înt̄ebat̄ ne generalul̄
 Miloradoviç dak̄ în lipsa sa el̄ n̄ r̄m̄ne în perikol̄.
 Generalul̄ i-a resp̄ns̄ k̄ nevoea de a se d̄ce as̄nra T̄r-
 çilor̄ este neap̄rat̄, iar k̄t̄ des̄ne perikol̄ k̄ póte s̄
 fie probabil̄ fiind̄ k̄ n̄ se mt̄ie res̄ltat̄l̄ r̄sbois̄l̄; a-
 d̄oḡnd̄ k̄ açela ce ar̄ çrna d̄n̄ ont̄irea sa, póte s̄
 aib̄ siḡranç̄, iar kare n̄, s̄ se îngrijeask̄ de ap̄tarea
 sa k̄m̄ va mt̄i.

Generalul̄ Miloradoviç, plek̄nd̄ as̄nra Obilemtilor̄
 în l̄na Maī a an̄l̄i 1807, Domn̄l̄ a f̄git̄ k̄ toçî a
 sei la Fokmanî mi de akolo la B̄rlad̄; iar boer̄i a
 p̄t̄ a f̄gi k̄tre Brašov̄, mi în k̄r̄nd̄ oram̄l̄ B̄sk̄-
 remtilor̄ a r̄mas̄ p̄st̄. Dar Generalul̄ Miloradoviç, lo-
 vind̄ ont̄irea t̄rçeask̄ la Obilemti o s̄f̄r̄m̄ mi o r̄s̄ipi
 D̄n̄ açeasta îns̄ n̄ k̄teze a merge mai departe, çî af̄
 k̄ kale a se retrage, fiind̄ k̄ l̄ase mt̄ire k̄ Baïraktar̄l̄
 M̄stafa Paşa trek̄se D̄n̄trea ne la Slobozia Gīrgis̄l̄ k̄
 o m̄lçime de ont̄ire mi k̄ venia k̄ gr̄bire as̄nra B̄-
 k̄remtilor̄. Dar ekonomia providençial̄ f̄k̄ k̄ ris̄l̄ Ar-
 gem̄l̄ s'a sm̄lat̄ mai m̄lt̄ de k̄t̄ tot̄-deaçna mi a o-
 prit̄ treçerea T̄rçilor̄. Miloradoviç îns̄, întork̄nd̄-se la
 B̄sk̄remti, a înçen̄t̄ nop̄r̄l̄ f̄git̄ a se ad̄na ear̄mi în
 oram̄.

În an̄l̄ açesta, mi mai tot̄ în interval̄l̄ açesta, s'a
 înt̄mplat̄ la Konstantinople o revoluçiune mare. D̄n̄ ne-
 am̄tentata isb̄knire a r̄sbois̄l̄ açest̄ia, mi d̄n̄ intrarea
 f̄r̄ de veste a vaselor̄ Englezem̄ti în Bosfor̄, în tóte zi-
 lele açî înçen̄t̄ a se face neor̄nd̄zele diferite. S̄ltan̄l̄
 Selim̄, voind̄ s̄ întrodsk̄ noza taktik̄ militar̄ (n̄mit̄

Nigiam-Geditŝ) în omtirea sa, întrebându kændŝ męgŝlele, kændŝ amenindęri, kændŝ bani, pentru ka sę înduplece pe konanionalii sei la aceasta. Tóte cherkırile sale însę eraŝ fęrę rezultatŝ, mi trebuia kę saŝ sę amęne pe altę datę proektŝlŝ, saŝ sę-lŝ abandoneze kę totŝlŝ, fiindŝ kę în timpurile acele kritice, era neapęratę nevoie de konkęrsŝlŝ sincerŝ alŝ poporslŝi pentru konsolidarea împęręŝiei. Dar jędekændŝ mai sęnętosŝ, gęsi kę tokmai era timpulŝ ka sę realizeze proektŝlŝ. De aceea a ordonatŝ ka sę se pregęteaskę zņŝ mare nęmęrę de zņiforme reglate mi a însemnatŝ o zi în care sę se îmbrache mi elŝ însęmi împęręŝ kę toęi fęnkcionarii cei mai înalęi, mi astŝ-felis sę searate poporslŝi spre întęrirea voindęi sale împęrętemęi.

În kęrændŝ s'a ręspęnditŝ în tóte pęręile mtirea despre aceasta, mi glótele aŝ închenstŝ sę męrmęre mi sę ręssefle nemęldęmiri. Dęndŝ felisrite intępretęri lękręrilorŝ, aŝ închenstŝ sę se vorbeaskę în genere kę ręsboisłŝ proklamatsę era kę totŝlŝ plęsmęitŝ, mi kę pe sęb askęnsŝ este planŝ ka sę se desfiņdeze İeniverimea, mi sę se înfiņdeze aceastę nozę omtire. Dępę aceea aŝ închenstŝ a konsuira în tóte pęręile în kontra împęręŝiei, mi a se pęne la kale ka sę se onęe kę tóte pęsterile kændŝ se va face vre o mișkare seriósę pentru aceasta.

În cetępile de pe lęngę Bosforŝ, dępę proklamarea ręsboisłŝi, se amezaserę vre o mie doz sęte de gęardimęi, alemi de min tóte mișrile omtirei veki. Mai toęi achestia eraŝ Albanezi mi Lazii, mi între alęi kanii ai lorŝ era mi fostŝlŝ eforŝ (ministru) alŝ trebilorŝ din lęntru Maxmętŝ Efendi, bęrbatsę kę minte, kęteztoris, politikŝ, kęnoskętoris de limba francezę, ka zņslŝ ce fęsese mi ambasadorŝ alŝ Poręei Otomane lęngę kęrtea Britanikę. Achesta, fiindŝ kę era partisanŝ alŝ reformei franzeze în omtire, mi pentru aceasta akęsatŝ de filoręsŝ, kęsta sę se rekomande, stęręindŝ kę energie la întrodęcherea reorganizęrei achesteia.

În zioa de 13 Maiș, trimițęndę-se nęmeróse męnięisni militare dępę sistema nozę, s'a datŝ ordinŝ mi nęmitęlŝi Maxmętŝ Efendi prekęmŝ mi la cei-l-alęi komandanęide

diterana, kə planə ka sɛ ɲie kalea trənelorə organisate ds-
pɛ noəa disiplinɛ (kare se nɛmeaə Leventə-Çiftilikə) nentrɛ
ka nɛ kəmva sɛ ɲa mɛsɛri agresive; ɲar ɲelɛ-l-altə kornə
sɛb komanda ɛnəi Lazə, a anɛkatə ne lɛngɛ malɛlɛ mɛreɲi la
vale sɛre sɛsɛrbii (maxalale) mi sate.

Miɲkarea aɲeasta, avəndə tóte anaringele ɛneɲi revolte
deklarate, a rɛspənditə o grózɛ nedekrisɛ ɲn tóte kasele
mi ɲn sɛfletele tɛtrorə lɛksitorilorə. ɲn adevɛrə, vɛzəndə-
se aɲeste bande nedisciplinate, ləpəndəndə frɛlɛ sɛpɛnerəi
mi alə askəltɛreɲi, tótɛ lɛmea se aɲtepta sɛ le vazɛ fɛkəndə
ekɲesele ɲele mai ɲnfrikomate, mi fie kare kəgeta kəm sɛ
fakt sɛ-mi assigɛreze ɲe are mai nreɲiosə mi sɛ-mi kaste
mɛntɛirea prin fɛgɛ. Dar dreapta ɲea generótsɛ a lɛi Dəm-
nezeə a fɛkətsɛ ka tótɛ tɛrbɛrarea aɲeasta sɛ se redskɛ la
nimika mi sɛ nɛ se ɲntəmple niɲi o neorəndɛealɛ.

Pre kəndə rebelii ɛmba nreksmə s'a sɛnsə, ɲn frəntea
fie-kɛreɲi bande mergea komandantɛlɛ seə, nreɲedatə de ɛnə
kraɲnikə (eraldə) karele se adresa kɛtre ponorə, kiəməndə
ne ɲei ɲn stare de a lɛa armele la anɛrarea drentɛrilorə lorə,
ɲar ne bɛtrɛni, ne negɛɲtorɲi mi meseriaɲi la ɛrmarea trebi-
lorə lorə ɲn paɲe mi liniɲte, — ɲnkredinɲəndə ne toɲi kɛ
miɲkarea lorə nɛ are altə skopə de kɛtsɛ mɛntɛirea mi si-
gɛranɲa tɛtrora mi konservarea nriivlegiɛrilorə lorə strɛmo-
meɲti. De mi ɲn adevɛrə kəgetɛrile mi plansile lorə se-
krete era kɛ totɛlɛ altele, ɲnsɛ ori ne ɛnde aə ɛmblatə mi
s'aə nertatə n'aə fɛkətsɛ niɲi ɛnə rɛlɛ nimɛrɛi, n'aə ɲnsɛɲi-
mɛntatə niɲi aə ɲnɛratə ne nimeni. ɲar kɛtre mezsɛlɛ non-
ɲei aə venitə kɛ toɲi la kasarna de la Topxana, ɛnde aə
netreksɛ ɲn paɲe rɛtmɛɲiɲa nonɲei.

Fɛkəndə-se ziorə, aə venitə ɲn vorbɛ kɛ tɛnariɲi de a-
kolo mi ɲnɲelegəndə-se ɲntre ei, aə skosə kazanele¹ ordins-
lɛi lorə, mi le-a nɛsə la mijlokə sɛre semnə de alianɲɛ. Dɛ-

1 Kazanele ɛntə kəldɛrile ɲn kare se fɛɲea ɲiorba Ienɲerilorə. Toɲi a-
ɲei ɲe se ɲnskriceaə ɲn ordinsɛlɛ aɲestei omɲiri, trebɛea sɛ gɛste din Ka-
zane mi aɲeaa se sokotea ka jɛrɛmɛntə. ɲnsɛmi domni Romɛnilorə,
kəndə lɛa investitɛra, gɛstə mai ɲntɛi din ɲiorba Ienɲerilorə, mi se
sokoteaə ɲnskrimi ɲntre Ienɲeri. (Tradskətorisɛlɛ).

pe această, plekândă că stindardele pe zlugile de la Galata mi prin împrejzrimă, aș mai adănată ka zeye mi de kama-rază. Atunci Kaımakamslă, saș lokotenentăslă Vizirăslă, voi să între la împăratăslă să-î spuă că răslă se îngromă mi că, pentră ka să se potole, altă kină nă este de kătă să se desfiinzeze omtirea din noș organizată. Dar Soltanăslă nă nă-mai că n'a voită să askalte, dar niă voiă ka să se infăzi-meze nă i-a dată. Atunci flaktra s'a aprinsă mai tare. Rebeliă, adăpândă la Galata mi mai mărte vase de răsbois, că kare se puseseră în înzelegere, se disposă să treakă de cea parte de Bosforă. Dar așzindă că akolo sântă mai mărte trupe de omtirea noș năse sure apărarea Bizanțăslă, mi bânăindă că sântă năse pteră sure a-î omri în trechere, aș trimisă răsponăslă pziitoriloră de cea parte că voeskă să treakă. Achetia le-a răsponăslă că potă veni ori pe znde mi ori kândă fără a avea kătă de mikă smpărare.

Mimkările, manifestările mi înzelegerile aeste, liniștea mi orândzeala kare se pzia, tôte aeste înkredințăș pe toă că revolta se fyea că înzelegerea nrealabilă a ș-noră ómenă însemnăă, înzeleptă mi bșni politică.

Soltanăslă, prividă de la Bizanță că teleskonăslă mimkarea noporăslă prin mirările omtirei, așzindă totă odată mi strigătele înfiortóre kare ptespuneăș o revoltă manifestă, s'aș kșmrișă de îngrijire. Atunci elă n'a pttătă să kșgete mi să fakă de kătă așea ce çine-va pôte să fakă în asemine împrejzrare. Pe de o parte a trimisă către ei parlamentari să-î întrebe de kassa reskólei loră, arătând-le ka nă o kșnóște, mi promițândă că le va împulini tôte pronșnerile, nămai să se astămpăre mi să se linișteaskă. Pe de altă parte a trimisă prin oramă în tôte părțile eralză vestitori, kari sușneăș că Măgirea Sa prin jșrămăntă promite că desfiinzează noșă omtire mi că ridikă darea impșșă pentră organizarea ei. Dar Ienicheriă, kari mai primiseră fără niă zăș resłtată asemine promiteri, nă maıkredeăș astă dată. Parlamentarii s'aș întorsă fără niă zăș șkçesă, mi eralză strigaș fără a fi askłtaă. Pe lăngă aeste împăratăslă, ordonândă lă Bos-tangi-bama ka să înarmeze pe gșarziă palatăslă imuerială mi

sъ întreaskъ gvardele, primente răsunsș kъ tojî Bostan-giî aș fșgitș. Atșnce lșsndș se șirmanșlș în voea sôrteî saș în xotșrîrea rebelilorș, se resignș a sta tremșrndș în palatslș seș ппъ va vedea kapștslș.

Rîgealsrile [konsiliariî] împșrștemș, kșm aș vșzșts kъ rebeliî s'aș înkisș la Topxana, îndatș s'aș adșnatș plinî de spaîmș la Kaîmakamșlș ka sș se konsșlteze kș че kinș arș pștea potoli revolșșișnea; dar akolo îndatș le venî mtire kъ rebeliî trekș din kôșe de Bostorș. Atșnce spaîma lorș s'a îndoitș; în desșerare aș perdșts ori че planșrî de întrenîdere; çi lșsndș șîtrșeî mi femeî, mi kopî, mi kase, mi ori че alte interese, s'aș rșșimîts kare în kotro, kștșndș-mî si-gșranșa prin fșgș.

Kște adșce întșmplarea! Kște pșefășerî kșrîose adșce pe neaștentate în lșkrșrile omenemș! Bogaçî, mșndrî, pșeanșternîçî, îmbșibaçî de strlșçire mi de mșrîre, înt'r'o klîpș se fakș nevșzșrî, çerșitorî, neîșsemnaçî mi nekșno-skșçî! Açeî че sğșdeaç împerîșlș Otomanș, de odatș se fakș perîtorî de fôme! Șîi açeî pe kari nș-î maî înkșnea lokșlș ajșngș ka vaî de dșnșmî de se askșndș, kare sșb strșșminele bordeilorș, kare în rîșele pșraelorș, kare în lo-kșrile çele maî degradate!

A çinșea zi mi pe la doșș ore de zi, rebeliî s'aș întș-nîts la Șn-Kapanș (magazinele de grșne), mi de akolo s'aș vșrșts kș tojî în odșile Ienîçerilorș. Eî mergeaç kș stîndardele desșșșrate, avândș pe kșmitaniî mi eralzî lorș înpainte. Glôtele lorș se îmmșlșise de o grșmadș de çerșitorî mi aventșrari, șniî înarmaçî, alçî fșrș arme, kare kșmș se întșmpla. Mșlçî din poporșlș açesta nș mtîea niçî че vrea, niçî че face, niçî șnde merge, niçî șnde o sș ajșngș. Astfelîș rebeliî, înaîțndș-se, aș ajșnsș ппъ la o pîaç, șnde eraș mșçelșrîile Ienîçerilorș, nșmitș pentș açeasta Atmeîdanș, mi șnde obiçnșiaș Ienîçerî de se adșnaș totș-deașna kșndș venea vre o întșmplare eștraordinarș, fiîndș kș împejșrșlș açestș lokș eraș mi kasarmele lorș

De aîce a încșntș revolșșișnea a se face sistematîkș. Ienîçerî aș skosș Kazanele lorș mi le-aș pșșș în mijlokșlș

пїегей. Ачесте казане ла ей се консидеращ ка сакре, ши скó-
тереа лоръ ла энѣ локъ ера манифестаре де немълдъмїре ши
пїетендїєни, пїексмъ ши рѣдикареа лоръ семнъ. де импѣкѣ-
чїєне ши линїште.

Дѣпъ ачєаста фѣкѣндъ-се консилїѣ ѡнтре ребелї, с'а хо-
тѣрѣтѣ ка понорѣлѣ плебеѣ сѣ рѣмѣе пе локъ импїезнѣ кѣ о-
фїгерїї суре паза сакрелоръ Казане; ѡар канїї Іенїчерїмеї,
лѣтндѣ кѣ сїне пе ѡменїї ѡнармацїї, кѣ стїндарде ле ѡнтинсе
їнаїнте, с'ащ дѣсѣ ла лѣкѣїнда Шейк-Ісламѣлї (канѣлѣ религи-
єнеї тѣрчєшїї) ши ащ ѡчєєнстѣ сѣ ї арѣте немълдъмїрїле лоръ
ши кассе ле пентрѣ кѣре ащ рѣдикатѣ стїндарде ле ребелїей. Е-
спїєїндѣ кѣ де а мѣрєєнтлѣ сѣсфєрїєде лоръ, арбїтарїтѣдїле
ши ѡншелѣчїєнїле есєрѣдате дїн партеа Сѣлтанѣлї ши а гѣвер-
нѣлї сеѣ, абсєєрїле ши кѣлкѣрїле че с'ащ фѣкѣтѣ ѡн датїне ле
ши обїчєїєрїле лоръ нацїїonale, л'ащ ѡнтрєбатѣ ѡн чє ле дїн єрмѣ
дака легеа ѡнвоєнте Сѣлтанѣлї а толєра асємїне абсєєрїї, ши
дака дѣпъ тѣте ачесте маї естє елѣ вїєднїкѣ ка сѣ импѣрѣ-
дѣєашкѣ. Шейк-Ісламѣлѣ, сащ дѣпъ леге, сащ дѣпъ сїмдїрїле
їнїмеї салє, сащ дѣпъ импїєрїєтѣрїє єстраѡдїнарє ѡн кѣре се
афла, ши-а датѣ пѣрєрє де кѡндамнарє. Ребелїї немълдъмїн-
дъ-се кѣ сєнтієдѣ рѡстїтѣ, ащ чєрєтѣ де ле-ащ дат'о кѣ вѡє фѣ-
рѣ вѡє ѡн скїрїсѣ.

Сєтїєдѣ Шейк-Ісламѣлї де о камдатѣ се аскєєнсе, ши
дєєнре Сѣлтанѣлѣ нїмїкѣ нѣ се маї вѡрбї. Дѣпъ ачєаста ре-
белїї лѣарѣ пе Шейк-Ісламѣлѣ ши пе Казаскерї (їѣдєкѣторїї)
ши мєрсєрѣ ла Ага-Канѣсї (єфорїа Іенїчерїлоръ) єнде се фѣ-
чєа адєєнарє генєралѣ а трїбєєналѣлї лєгїєлатѡрїлоръ ши а ка-
пїлѡрѣ Іенїчерїлоръ. Акѡло консїлїєлѣ се лєскїє сѣб пїємє-
дїєдѣ Шейк-Ісламѣлї, сѣб асїєстїєдѣ Казаскерїлоръ, а лїї Се-
їменѣ-баша кѣрє ле пїєєа лѡкѣлѣ лїї Іенїчерѣ-Агасї, ши а
пїрїнчїпалїлоръ кѣпїтанї мїлїтарїї. Офїгерїї їнфєрїѡрї ши канїї
ребелїлоръ стѣѣ ѡнаїнте, ѡнфѣдїшѣндѣ Консїлїєлї чєрєрїле ши
немълдъмїрїле понорѣлїї. Нїменї їєєнѣ дїн консїлїєлѣ їмпє-
рїалѣ нѣ єра фѣцѣ, кѣчї тоцїї фѣгїєсєрѣ, ши нємаї кѣдї-ва се
афлаш ла Паша Канѣсї їмпїезнѣ кѣ Каїмакамѣлѣ.

Дѣпъ маї мѣлте арѣтѣрї де абсєєрїї ши арбїтарїтѣдїї, ка-
ре се пїонѣєнаѣ ѡнаїнтеа консїлїєлїї ши пентрѣ кѣре се їнке-

eaș sentințe (nămite fetfale), în fine s'aș esnășș mi kestis-
nea noșei disvulină în omțire, kare s'a jădekătș de kontra-
rie religisnei otomane. Pentră așeasta akșșndș-se ne mai
mășlăi konsiliari ai Săltansăi, i-aș osinditș la nedeanș mor-
dăi mi la konfiskarea averilorș. Nămele așestorș ómenă,
kăzșđi viktime pentră kassa çivilisaçisnei, istoria le-a pșs-
tratș; ei sântș:

Memim Efendi, Xalıa Kexaia-bei, ministrăș afacerilorș
interiore.

Reiz-Efendi, ministrăș çelorș din afară.

Bekir-Efendi, Zaruana-Emini, ministrăș de finançe.

Ișșsf-Aga, Valide Kedxədəsi, ministrăș împărtesei
năme.

Omer-Aga, Săltan-Kexaiași, ministrăș sororei çei mai
mară a Săltansăi mi frate lăi Ișșsf-Aga.

Ibrahim Efendi, Sambika Mexaia-bei, fostș ministră alș
afacerilorș din lăntă.

Xagi-Ibrahim-Efendi, Tersana-defterdar, ministră kă-
rpeii imueriale mi komandantș alș nșoeii omțiri.

Fadılax-Efendi, Kanan-Naini, eforș alș magazinelorș.

Sir-Kiatini, sekretarș lăi intimș alș Săltansăi.

Axmet-Bei Babeingi, kamardinersăș împărtășăi.

Bostangibasha, komandantș lăi gșarçilorș imperialăi.

Din așeștia, ne çei trei dintăi i-aș omorătș la 16 Maiș
kătră seară la Pasha Kanəsi, iar ne çei-l-alđi, gșsindș-i fș-
gară mi askənmi în mai măște lokșri, i-aș çeisș kă kinșri
krăde mi neomenése, pșntă la trei óre de nónte. Dșpă a-
șeasta aș vestitș Săltansăi Selim prin Șeik-Islamsăș, kă
este destitșatș, mi rădikăndș-lă l'aș arestatș într'șnș palatș
anșme pentră așeasta. Pe șrmă skouđndș ne vșrș lă seș
Săltanș Măstata, fiisă lăi Abdal-Xamid, l'aș proklamătș im-
păratș, ne la çinçă ore mi jșmătate la 17 Maiș. Astfelă a
lătatș kapătș revoluçiunea fșră kătș de pșçină strikçăisne
pentră kreștină. Dintre konsiliarii Săltansăi kăzștș a sk-
patș nămai șnș lă, Çelebi-Efendi Kiosé-kexaia, karele avăndș
ponșlaritate între Ieniçeri se fșkă eforș alș magazinelorș im-

neriale, saș Kapan-Emini; iar Săltanșlă la 18 Maiș l'a fructă Tersana-Emini, saș ministră kergei imperiale

Totă într'ună timnă, la 19 Maiș făgindă mi Insilante din Băkremti la Bărladă, prekămă amă zisă, nă țărziș se întorșe la Fokșană. Akolo petrekândă vr'o doz lăni mi mai bine, skriea neînvetată boeriloră țe emigrase la Brașovă, îndemnândă-î să se întorkeă fără de frikă în patria loră. Ei însă nă s'aă îndăplekată, mi aă stată pe lokă. Domnălă a-țarče aă trimișă lokotenentă ală seă la Băkremti pe Konstantină Varlaamă. Dar totă odată i se lăz domnia Moldovei din mănă; dăpă țe gvernase vre o șepte lăni, boerii dădșseră ulțngere așșura lăi pentră mai mălte kasșe, mi de ațeeea elă apăkă înainte a se demisiona de bənă voe.

Generalălă Mikelsonă, pșindă în bənă rândșeală oștirea țe asedia Ismailălă, s'a întorșă la Fokșană pe la înčetșlă lăi Așgșstă. Akolo esnikândă-se mi Domnălă Insilante kă dănsălă, dăpă neîndelegerea țe fășese între ei kândă s'a întorșă de la asedierea Gărgălăi, aă venită amândoi la Băkremti. Nă țărziș însă, Mikelsonă, kăzbudă greă bolnavă, mări, mi rămase în lokălă seă generalălă Miloradoviči, pănă să vie feld-mareșalălă Prozorovski țe se nșmise generalisimă în ațeastă espedițișne. Dar fiindă kă Miloradoviči era înemikă neîmăkată ală lăi Insilante mi se jșruse să nă móră militară de nă-mi va rășbăna, kăm mi-a dată șfletălă Mixelsonă, Insilante, a făgită kă tođi ai sei la Bărladă. Pe lăngă Miloradoviči însă, Insilante avea inemiči mi pe tođi ței-l-alđi generalăi ai oștirea Rășemti; kassa era mai întăi kă, Grekă fiindă, i s'a dată ștăpănirea șnoră đări kășerite kă armele loră, mi ală doile fiindă kă Insilante adese ori se oșnea la țererile mi pretenșișnile țe ele essorbitante ale Rășmiloră, kari voeaă, nă nșmai țe ele trebșințose pentră oștire, dar ștărșeaă să se amestere mi în venișrile țereș, kontrariă simșiminteloră astokratișlă Alessandră.

Pe la kapățlă lăi Septemvri venise ordină imperială kă să se retragă oștirile Rășemti din Moldova mi țeara Mănteneaskă, mi să rămăte țerile astonome, săb kărmăirea boeriloră pămăntenă. Ațeșă ordină se dase, fiindă kă înțe-

tase r̄sboiřlř dintre R̄sia mi Franța, mi fiindř k̄ d̄p̄t kondiționile p̄tcei ȳma s̄ se retraḡt mi omtirile Franțese de la Tilsitř. N̄ t̄rziř ĩns̄t veni kontra ordinř ka s̄t r̄m̄te omtirile pe lokř. Atȳnȳe Domnřlř ĩnsilante a trimisř la B̄k̄remti de lokotenentř alř seř pe Postelnikřlř Antonie.

Īntre ačeste se mai ȳrm̄t o ĩntȳmulare tragik̄, ĩn timp̄lř ĩmp̄r̄t̄iei lři S̄ltanř M̄stafa. Pařa de la R̄șm̄iřk̄ B̄iřraktarřlř M̄stafa Pařa, karele era mi generalissimřlř de pe D̄șn̄re, ađiđatř de ȳniĳ din kasniĳii lři S̄ltanř Selimř kari f̄giser̄t la elř, s'ař ĩnȳelesř k̄ Vizirřlř de la Șm̄la Ćelebi M̄stafa Pařa ka s̄t obore pe S̄ltanřlř M̄stafa mi s̄t ȳrȳe pe tronř ear̄șii pe S̄ltanřlř Selimř. D̄șp̄t asemenea ĩnȳelegere, ĩn lřna Aȳḡstř a anřlři 1807 a plekatř Vizirřlř k̄ tóte armata asșura Konstantinoplei, f̄r̄t niĳi o deslegare formal̄ ĩmp̄r̄t̄eask̄. D̄șp̄t elř a plekatř mi B̄iřraktarřlř M̄stafa Pařa k̄ tođi Aĳaniĳ de pe l̄nḡt D̄șn̄re mi k̄ o omtire ka zȳe miĳ de ómeni. Aĳșnḡndř am̄ndoĳ anr̄one de Konstantinople la D̄astř-Pařa, totř oram̄řlř s'a k̄șirinsř de grózt. S̄ltanřlř, nev̄z̄ndř kinř de oșnere la o lovitor̄t atȳtř de repede, a f̄k̄řtř nevoea diskređisne, mi a trimisř ĩndatř Dalegiř (noftitoris) ka s̄t ĩviteze pe Vizirřlř s̄t ĩntre k̄ armata sa ĩn oram̄ř. Vizirřlř, profit̄ndř de deferinȳa ȳe i se ar̄ta, ĩnt̄r̄ ĩn oram̄ř, dar M̄stafa Pařa r̄m̄ase afar̄t la D̄astř Pařa k̄teva zile. Akolo ĩn tóte zilele veniã konsiliariĳ ĩmp̄r̄t̄iei de-lř vizitař mi-lř felicitãř. Īnt̄r̄ ȳna din zile ĩnk̄t veni mi ĩnsșii S̄ltanřlř ka s̄t-lř vaz̄t de k̄riositate. Īnt̄r' o alt̄t zi B̄iřraktarřlř M̄stafa or̄ndři pe Aĳaniĳ ka s̄t stea k̄ omtirea s̄t p̄ndeask̄ pe la porȳile oram̄řlři s̄t n̄ eas̄t nimeni; d̄șp̄t aȳea alease m̄ese s̄te de k̄l̄ređi ĩnařmađi, mi ĩnt̄r̄ndř pe nórta nșmit̄ Top-Kanșsi, k̄ șimirea mi spaĳma t̄șșora ař mersř repede p̄n̄t la Pařa-Kanșsi, f̄r̄t s̄t k̄teze nimeni a-ĳ sta ĩn kale sař a-ĳ face ȳea mai mik̄ l̄zare aminte. K̄ aȳeasta s'a ĩnȳelesř k̄ elř av̄șese de mai nainte ĩnȳelegere k̄ Vizirřlř mi k̄ partisanii lři S̄ltanř Selimř. Īnt̄r̄ndř la Pařa-Kanșsi, s'a șșitř ĩndatř k̄ tođi aĳ sei la Arz-odasi

(kamera unde funcționează Divanul împărațeskă sub președinea Vizirului). Acolo văzându-lă Vizirul, s'a sneriată de odată, dar mai pe urmă l'a primită kă politeț. Măstafa-Pașa, lăndu-mi lokă îndată, începă a se adresa kătre Vizirul kă tonă aspră mi nekăviințosă. Vizirul ilă nofti kă să fakă semnă la ai sei să easă, kă să rămbe singurî să se înțeleagă. Măstafa-Pașa, făr a-i răsunde, se adresă la unulă kare sta lângă Vizirul mi-lă întrebă unde se află sigilulă (peçetea) împărațeskă. Ačesta răsunde kă se află la Măria Sa, arătându-i pe Vizir. Măstafa Pașa atunc se întorse kătre Vizirul mi ținându-i sigilulă kă ună tonă sălbatekă, ilă lă; dăpă ačesta rădikă pe Vizir mi-lă trimise la înkisore.

În intervălulă ačesta aș intrată mi Aiani kă tótă omtirea. Măstafa Pașa, pându-se în fruntea ei, s'a dăssă întinsă la palatulă împărațeskă. Acolo aflăndă porțile înkise ordonă să le dărme, zikăndă kă voeșta să vază pe Săltanulă Selim. Dăpă păpînă opănere, porțile se deskiseră, dar în pragulă loră văzără pe Săltanulă Selim șcisă mi kă sursme înkă la gără, săgrămată din ordinulă lui Săltană Măstafa. Măstafa Pașa, văzându pe mortă a kăzătă asupra lui mi a înčență a plănge amar mi făr mângăere. Dăpă ačea ținăndă să vază pe Săltană Maxmedă, kămă l'a văzătă, s'a arăkată la ničorele lui mi apoi, lăndu-lă, l'a așezată pe tronă; iar pe fratele seă, Săltană Măstafa, destrăndu-lă, l'a păsă în înkisore. Dăpă ačesta, mergăndă la Pașa-Kapăsi, mi-a înșșuită demnitatea de Vizir, dăndă ordine mi lăndă măsuri kă pătore absolūtă, în kăț Săltanulă era nșma o șmbră. Čea întă fantă a sa a fostă de a nedensi kă mórtea pe șigami Săltanulă Selim; a mai săgrămată o mșlăime de Arabi mi mșeri din palată kă pștamă la șciderea împărațelă, mi n'a lăsată pe nimeni făr răsbănare; a așezată bșna orăndșeală în Konstantinopole, în kăț toți făkțorii de rele s'aș kăpșinsă de frikă mi de gróz. Pe konsiliari Săltanulă îi trăta kă desureș mi kă asprime kă miesme nefolositoră mi strikăčose împărațelă; iar kătre noșă omutire disciplinată s'a arătată, înpresă kă

Sultanslă, apărătoris, întărind'o mai multă de câtă înainte, pre kândă kătră ordină Ieniceriloră, se arăta aspră mi nepărținitoris.

Pentru tôte aeste însă mi-a atrasă, atătă elă câtă mi Sultanslă, sra generală, mi aș încenstă mărmasre de revoltă. Totă o dată noslă Sultana, împresnă kă Vizirslă Bairaktară Mestafa Pașa, aș încenstă să neghizeze despre pace kă Rș-mii. În Konstantinopole însă a încenstă rșslă din zi în zi să kreaskă. Ienicerii plănseaș să se revolteze, dar se temeăș de oștirea Dăneșeană ce era pe lăngă Vizirslă. A-cesta, nebăgândă de seamă mărmasrele ce se arătaș, a încenstă a trimite pe afară oștirea sa cea kredinçiosă, oprindă prea puțină pe lăngă sine. Ienicerii, vărândă a-cesta, s'aș pșș la kale să rđdiche stindardslă revoltei în lșna lși Noemvrii. Pentru a-cesta, fiindă kă aveăș să încenstă nuntea, mi-aș pșș între sine semne de întrebări mi rș-pșnsșri, kă kare să se îndeleagă prin întșnerekă; adikă Ienicerislă întreba kă șnă kșvntă de ordină pe ori kare întelniă, mi dakă a-cela respzndea kă a-celami kșvntă se îndelegea kă era kamaradă, iar de nș se șvidea. Organșzndș-se ast-felis, într'o nunte aș inkșnjrată palatslă Pașa-kapșsi mi i-aș dată fokă în tôte pșgile. Vizirslă, a-șzndș-se în minștslă a-cela la xaremislă seă, kșmă a arșită despre a-cesta, a emișă desbrăkată afară kă pistoalele în mșnă, șmată nșmaș de niște fete sklave mi de șnă bșetă; dar vărândă kă niçi șnăslă din kasniçii sei nș era pe lăngă elă, arșindă șgomotslă Ieniceriloră, kari șrlaș, mi flakșrile kare kșșindeăș palatslă, s'a întorsă rșpede mi s'a koborțăș împresnă kă fetele mi bșetăslă în bolta șnși tșrnă, șnde era deposită de grafă.

Konșșmăndș-se palatslă de flakșri, elă a rșmasă neșșpșrată; nimeni însă nș știea nimikă despre elă; cei mai mșlçi kredeaș kșmă kă a șkșpată, mi se îngrijeăș tare kă să nș se întorčkă kă oștirii.

Tôtă nuntea orășslă se ilșmina de fokă, mi flakșrile, șrkșndș-se plănă la nori, konșșmaș fșră niçi o oprire strș-lșçitele mi mșregele palatsri ale lokșlși a-çelșia. Ienicerii,

alergaș prin tóte slișele orașelsi, șvizândș mi mșchelândș pe ței țe întelneiaș din ómenii lși Mșstafa Pașa, prekșmș mi pe ostamii reformađi. Iar a doa zi, adsnșndș-se mșldimea Ienișerilorș la At-Meidanș kș stindardele desfșmșrate, aș skosș earșmı Kazanele, dșnp datina lorș în timnș de revolșđișne. Atșnșe Admiralșlș Ramis-Pașa, karele era mi elș partisanș alș Nizam-geditșlș, inpreșnș kș șșbadmiralșlș Ingebei, aș trasș din arsenalș kște-va korșbiı în mijlokslș golfsł de la Kornșlș-de-așrș, mi aș înșenștș șș imuróște kș tșnrile pe Ienișeriı adsnađi în At-Meidanș, sokotindș kș inksș tșemște Mșstafa Pașa. Pe de altș parte, șnșlș Kadir-Pașa din oștirea Nizam-geditșlș, a intratș în Bizanđș, șnde eraș inksș vre-o zece miı din armatș, mi s'aș pșșș în apșrare. Ianișeriı, kș tóte kș aș fșkștș maı mșlte pșvșliri, inșș n'aș pștștș lșa ințririșrile. Iar imșratsłđ, în mijloksłđ așestorș imșrejšrșri, perșndș ori țe șperanđș mi planșri, sta inksș în lșnșrșlș zidșrilorș Bizanđslș, aștentșndș rezłtatșlș ințmșlșrei mi alș norokșlș.

Pe kșndș așeastș katastrofș infrikomatș se pștreșea, a eșitș Mșstafa Pașa afarș de șnde era askșnșș; dar, dșnp țe țe a vșzștș, kșzșndș în desșerare, s'a ințorsș mi a slobozitș șnș nistolș în depozitșlș pșafslș. Atșnșe șșrindș totș tșrnșlș în aerș, Ramis-Pașa, karele vedea de departe așeasta, a sokotitș kș așeasta era șnș semnș alș lși Mșstafa Pașa, prin kare țeșe ajstorıș de la flotș; de așeaa a înșenștș bombardamentșlș kș inđoitș pștere mi a fașe strikșvișni infrikomate în mișrile Ienișerilorș. Oștirea reglatș, kreșndș asemine, lșș inđoitș kșragıș mi se reneziăș kș atșta fșrie așșura Ienișerilorș, în kștș așemștia venisșș în desșerare.

A treia-zi Ienișeriı, șșpșndș rșinile de la Pașa-Kapșsi, mi gșșindș pe Mșstafa Pașa șșiș șșb ó mare bșkatș de marmșrș, i-aș skosș kornșlș mi, legșndș-lș de nișóre, l'aș tșrștș pe tóte slișele orașelsi mi apoi l'aș șpșnzșratș. Dșnp așeasta inbșrșbștșndș-se, aș reinșenștș revolșđișnea kș maı mare inverșșnșre. Iar kamaraziı lși Mșstafa Pașa, kșmș aș așzitș de mórtea sa, mi-aș perđștș mi kșragıșlș

mi speranțele, mi aș închipuștă fie-kare s'z fșg'z ka s'z-mi skape viața. Kadir-Pașa a trekștă în Asia; Ramis Kъ-nitan Pașa, Ingebei, ză Kolonelă din omțirea nouă, Kіose-kexaia, Armeanzlă Manșkă¹, dragomanlă lăi Mъstafa Pașa, — toți aчeștia, fșgindă din Konstantinopole, zniі pe sskată, zniі pe Marea Nēgră, aș ajsnăș la Rъmчiškă; de akolo, trekândă Dъnъrea, aș 4erștă asilă la Rъmчi, kari і-aș priimită kъ mare îngrijire. Dar Dragomanlă Manșkă; kъ kasa sa mi kъ 4ei-l-aldі Armeni, aș rъmasă în 4eara Romъ-neaskă, mi mai tъrziă impъratslă Aleksandră I'a onorată kъ kavaleriі mi I'a înъldată la gradlă de generală. 4ei-l-aldі, kъ Ramis Pașa, fșră trimișă în Bassarabia, mi de akolo Remis-Pașa singură trekă la Petersburgă, dъpъ deslegare imperială.

O dată kъ fșgariі nъmișă, aș închipuștă a se rъsini mi toți 4ei-l-aldі partisanі aі sistemlă lăi Mъstafa Pașa. Ienіcheriі, vъzъndă-se skъpađi de inemičii loră, aș plekată a-sъpra Bizanșlă. Akolo gъsindă norđile înkise mi pe 4ei din lъntră gata spre apъrare, aș strigată kъ aș s'z proușe 4ererі Sъltanzlă. Aчeșta, bъnăindă kъ skonșlă loră era ka s'z-lă detroneze, a ordonată s'z 4chidă pe fratele seă Mъstafa (karele fșseșe destiștată mi se afla arestată) mi apoi s'z deskiză norđile. Aчeșta fъkъndă-se, Ienіcheriі intrară, dar îndată vъzъră kornălă Sъltanzlă Mъstafa 4chidă; atъn4e mi-indă kъ din familia impъrăteaskă nъ mai era nimeni, pe kare s'z-lă pôtă nșne în loklă lăi Sъltană Maxmădă, aș arъnkats îndată armele mi s'aș înkinată lăi, renșnușndă la ori-4e pъrerі saș pretenzișni ară fi avștă; mi emindă de la palată în liniște, revolъzișnea s'a stъmișrată. Sъltanzlă dъpъ aчeșta a închipuștă s'z nșe tôte în rъndșeală kъ sirgșindă mi drentate; mi totă odată s'z între în negъđuri de pa4e kъ Rъmчi.

Iar în 4eara Mъnteneaskă, pe la lъna Dekemvrie a a-

¹ Aчeșta era kътă pe 4e s'z se fakă mi Domă în 4eara Romъneaskă, fi-indă kъ era fôrte izbită de Mъstafa Pașa; mi era nъ nъmai Dragomană dar mi Kexaia-Bei, mi konsiliară intimă, mi Tesarară; era într'ză kъ-vъntă 4elă intăis personagiș dъpъ Viziră.

chelsiami anul 1807 a venit și mi Feld-mareșalul Prozorovski, dar după ce a petrecut câteva zile în Băkureștii s'a întors la Iași, fiind că pe la începutul anului 1808 s'a făcut înțelegerea de armă, mi la Rșchick și s'a descurat conferința pentru pace între Măgaramii Porții Otomane mi ambasadurii Rșiei Laskarof. După aceste Insilante, vâzându-se mi domn și așere Mănteneștii¹ a trecut la Kioveș mi s'a amezat acolo. Iar țerile Moldova mi țeara Românească aș rșmasă amândouă srb administrarea Divanelor lor proprii, komșese din boerii năminteni. Peste aceste Divanșii însă era Presidentul generalul Kșnikof, nșmit de Împăratul Rșesck. Acesta a instaurat în amândouă Divanșile câteva șne komitetș, komșes din Mitropolitș, șneș din Episkoni, mi patru șaș cinci boerii mari nșmii după alegerea sa. Acestș komitetș avea komușința a da hotărșrile țele de pe șrmă, pe care era dator și Presidentulș a le confirma; iar acesta nș avea nici o ștere în nimica țăr komșimșmentulș komitetulș. Elș a mai rșndșitș mi pe țngș Visterie șneș Presidentș ofișerș rșesck, karele preveșia înșreșș kș Vistierșlș întrșrile mi șmirile venitșrilorș țerei, preșșș mi keltșelele țe se țțeaș kș ouștirile mi kș alte țreșșșe nșblișe. În kalitate de Presidentș la Moldova a statș însșș Kșnikof; iar în țeara Românească a trimișș Vișe-Presidentș alș Divanșlș pe generalulș Engelhart. Țerile se administraș kș așeleamș regșle mi legi ka mai nainte: adșnarea țșrilorș, șșdeșșșile, rșndșirile în postșri, se șrmaș ka mi în țimșlș Domnilorș. Boerii komitetulș, din kari șneș era mi Vistierșlș țelș mare, se nșmeăș de către Presidentș de a drentșlș; iar ței-l-alșii fonșșionari, se alegeăș mai întrșș de Mitropolitș, de boerii Komitetulș mi de Vișe-Presidentș, mi apoi se șșșșneaș kș Note (anaforale șaș raportșri) Presidentulșlș șre întrșre. Marele Vistierș nșmea pe Ispravniși kș înșelegerea Vișe-Presidentulșlș, iar ței-l-alșii boerii asemine pe șbalterniilorș.

1 În țimșlș domniei sale srb Rșșii, Insilante țțea boeriile kș Pitakșri, șaș dekrete, iar nș kș kaftanșri după datina țșșilorș. Dar îndatș după pace, s'aș skimbatș tôte.

Tóte dispozițiunile în genere atingătoare de trebsințele omțiilor se făceaș de către komitetș. Tóte proceșele kare se decidea la komitetș după legile și obiceișurile пѣмѣнтѣлѣși, se sâpșneaș prin anafora Президентѣлѣși și se întăriaș odată pentru totă-deașna. Tóte postșrile și dregătorile пѣбличе se șrmaș ka mai nainte; nșmaș kăte-va, kare era personale ale Домнѣлѣși și se da mai kș seamă la Greuți, s'aș desființatș, și anșme: Postelnikѣлѣș, Камарашѣлѣș, Къпарѣлѣș și altele mai inferióre. Dar fiindș kă ačeste postșri aveaș și óre kare venisșri, s'aș inkredințatș nșmaș șnși singșrș boerș (și eș amș ckșnatș postșlș ačesta șnș anș), karele la împlinirea anșlși da seamă Visteriei despre tóte. Iar sokotelele Visteriei, revissindș-se de către ței-l-alți membri ai Komitetșlși și de către Viče-Preșidentș, se înaintaș șnre întărire la Preșidentș.

Între ačeste, șrмѣндș-se negșșurile pentru pace la Рѣшчѣiskѣ și neterminăndș-se akolo, s'aș trimisș la Iamș în Moldova Мѣрахамѣ din partea Поргеї Otomane, și anșme Кехаїabei Galib-Efendi, Bekirbei Pelononesiakѣлѣș, Ordă-Kadisi (șsdele armateї) și Beizade Dimitrie Мѣрѣzi, ka lokotenentș alș Dragomănieї, kș speranță ka șă se esuliche și personalș kă Feld-mareșalșlș despre kondițișnile пѣчеї. Dar după două lșni de întrevorbiri s'aș întșrnatș fără niči șnș rezultatș de îmșelegere. Atșnče inkendș-se și terminșlș armistițișlși, Mareșalșlș Prozorovski a venitș la Вѣкѣremți ka șă înčeапѣ ostilitășile. În lșna Martie 1809, a plekatș generalșlș Miloradoviči asșnra Ġișrgișlși; dar fiindș kă (pentru șgăruenia țea mare a Mareșalșlși) nș avea kș sine, niči bombe, niči alte instrșmente trebsitóre pentru asaltș, s'a întorsș peste kărăndș fără niči șnș rezultatș, ba inkă kș marș strikățișni în omțire și kș perderea șnși viteașș generalș de Xșsarї, nșmitș Sabiski.

Dăpă ačesta a mersș însșmї Feld-mareșalșlș la Brăila, și a asediat'ó kă 25 miї de omțire; dar dăndș-i asaltș generalș șăb Generaliї Kaminski, Kștșsof și alțiї, n'aș ustăto lșa, fiindș kă garnisona țărčeaskă de akolo, șăbkomăndșlș lși Axmet Ibrailș Nazirș, i-a resșensș kș perdere

de cinci mii de omeni. Dupa aceasta, prusindă asediată acesta nefericită, s'a îndrentat la Galați, unde, făcând pod peste Dunăre, a trecut de cea parte în țara Iulie; dar peste câte-va zile, în ziua de 11 Augustă a mersă apron de Măină, la un loc ce se chiamă Protokă, în vârstă apron de nou-zeci ani, și din kasa aceasta mai sardă și smintită la minte. Korulă seș s'a adusă la Galați și de acolo s'a trimisă în Rășia, iar în locul seș rânduind-se generalisimă Generală Pangration, carele era de vîră din Georgia, acesta, îndat ce a venită, a trecut Dunărea și primindă armata de la Protokă, îndat a lăsat Măină, și apoi Xîrsova, care s'a predat de bun voe. Dupa aceasta, plecândă asupra Silistrei, care era aprat de Pehlivan-Papa, de o dată a reștată o viktorie, dar mai ne șmă, învingându-se, s'a întorsă la Xîrsova cu perdere de două mii omeni, patru țensă și un standardă.

În intervală acesta, a kamitlată Ismailă din kasa linsei de proviziuni, după ce făsesă un an și jumătate înkisă. Brăila asemine, fiindă asediată de generală Essen, ajunsese la atăta lipsă de proviziuni, în câtă omeni măncașă și alte dobitoce imșre. Axmetă Ibrailă Naziră, kămă a vârstă cu s'aș storsă tôte mijlocele de nștire, a înșenșă a trăta de kamitlare. Generală Essenă, primindă șetatea cu kondișni, a emișă cu tôte omșirea înarmată și cu toți lăksitorișă țerșă, femeșă și kanișă, lăndă cu sine tôte cele mișkătoare ale lorșă, aș trecută peste Dunăre și s'aș rșpândită în țerșia. Generalisimă Pangration, după ce a așezată înkă un podă pe Dunăre în față cu Xîrsova, a lăsată acolo omșirile șeb komanda șelșă mai mare frate din Kamenski nșmită Sergie. Dupa aceasta, trecândă în țeara Romșneakă, a lăsată Slobozia de lăngă Gișgiș, care era fortifikată și ținșă de Bosnakă Aga, Aiană Rșmșkășă. Acolo a gșsită la 30 mii kile (câte 300 oka kila) de grășă și orșă, pe care l'a arșă înadinsă, șeb kșvântă cu nș pștea șă-lă rșdiche în skșrtă timpă și fiindă cu se pștea șă vie earșă țerșă șă-lă ia. Dupa aceasta a venită la Băkșrești ka șă netreakă earșă; dar în țara Martie a vii-

tórei primǔveri (1810) i-a venitǔ destitsirea din komanda sǔpremǔ, kare se zicea kǔ arǔ fi fostǔ din kassǔ kǔ a arsǔ acea mǔlǔime de prodǔkte de la Slobozia, prekǔndǔ mi dea-
ra mi omtirea avea nevoe mare de pǔne. În lokǔlǔ seǔ s'a
rǔndǔitǔ generalissimǔ fratele ǔelǔ maǔ mikǔ din Kaminski
Nikolae ¹. Dǔpǔ ordinele aǔestǔia, fratele seǔ Sergie a ple-
katǔ kǔ omtirile de la Xirsova assǔpra Babadǔgǔlǔi, pre ka-
re lǔtǔndǔ-lǔ, s'a dǔsǔ indatǔ assǔpra Rasgradǔlǔi mi a Kos-
liǔei. Akolo aflǔndǔ-se omtirea tǔrǔcaskǔ sǔb faǔimossǔlǔ
Pexlivan-Pasha, s'a ǔrmatǔ bǔtǔlie mare, în kare, dǔpǔ mǔl-
tǔ vǔrsare de sǔnge, viktoria s'a alesǔ în partea lǔi Kamin-
ski. Rǔmǔi, sfǔrǔmǔndǔ kǔ totǔlǔ ne inemiǔi, aǔ lǔatǔ o
mǔlǔime de spoliǔ, stindarde mi prisionieriǔ; între aǔemtia era
înǔǔmǔ Pexlivan Pasha, prinsǔ la Kosliǔa dǔpǔ o apǔrare
eroikǔ, ǔnǔ Aranǔ Pasha, mi Domnǔlǔ Skarlatǔ Vodǔ Ka-
limaxǔ ² karele se rǔnise în bǔtǔlie mi se prinsese de ge-
neralsǔlǔ Lantof la Rasgrad. Pe aǔemtia, înpreǔnǔ kǔ alǔiǔ,
i-aǔ trimisǔ în Rǔssia.

Generalissimǔlǔ Nikolae Kamenski, koborǔndǔ-se dǔpǔ
aǔeasta la Silistra, a mi înǔenǔtǔ a o bate kǔ tóte pǔsterile
sale. Aǔianǔlǔ Plikogǔ, karele se afla într'ǔnsa, de mi s'a a-
pǔratǔ kǔ mǔltǔ eroismǔ mi s'a ǔinstǔ maǔ mǔlte zile, dar
în ǔele de ne ǔrmǔ, vǔzǔndǔ-se fórtǔ strǔmtoratǔ, s'a pre-
datǔ kǔ kondiǔiǔniǔ; mi, emindǔ din ǔetate kǔ omtirea mi
kǔ toǔi lokǔitorii, a trekǔtǔ neste Balkanǔ. Atǔnǔe Kamen-
ski, ameǔzǔndǔ inkǔ ǔnǔ podǔ în drentǔlǔ Silistrei, a trekǔtǔ
kǔ tóte omtirile neste Dǔnǔre. Dǔpǔ aǔeasta, înpreǔnǔndǔ-
se mi kǔ armata kare era sǔb fratele seǔ mi karele se în-
torsese de la Babadag mi Rasgrad, a plekatǔ kǔ patrǔ-zǔǔi
miǔ ómeni mi, trekǔndǔ neste Balkanǔ, a ajǔnsǔ la Pǔǔmla.

¹ Întrǔ aǔeste destitsǔndǔ-se Mitronolitsǔlǔ Dositeǔ, împǔratǔlǔ Aleksandrǔ
a trimisǔ de la Petersbǔrgǔ ne Ignatie Mitronolitsǔlǔ de la Arta, karele
a fostǔ în kanǔlǔ biseriǔei pǔnǔ la înkierea pǔǔei.

² Aǔesta, viindǔ dǔpǔ Alessandrǔ Vodǔ Xangerli la Dragomǔnia Porǔei,
mi fǔkǔndǔ-se împǔratǔ Sǔltanǔ Mǔstafa, ne Xangerli l'a destitsatǔ, iar
ne aǔesta nǔmindǔ-lǔ Domnǔlǔ alǔ Moldoveǔ, l'aǔ îmbrǔkatǔ kǔ kaftanǔ
dǔpǔ obiǔeǔ mi l'aǔ trimisǔ în tabǔra omtireǔ.

Țetatea ayeasta era apăratz de o omtire destslă de nămbrósă, srb komanda Vizirăsi Kioră Iassf Паша. Rșmii o assediartz, însă nă din tóte părgile din kassa posițișniloră sale anormale. Assedișlă a pînștă mai doz lăni, în kare timpă aș fostă málte bătălii kă perderi din îmbe părgile. Între alți generalii însemnați, Rșmii aș perdstă mi ne șnă generală-maioră, nămită Panadonșlo, barbată kă talente rară mi de origină Grekă din Insulele Mărei Egee, karele a fostă țngșită atțtă de Rșmii kăță mi de toți konsingeni șei.

Generalissimășlă Kamenski, văzândă kă nă póte kăcheri țetatea dăpă o apărare atțtă de eroikă din partea lăi Kior Iassf-Паша, mai alesă kă-i linsia málte din țele treșitóre nentă șnă assaltă, s'a întorsă șă assedieze Rșmii kășlă. Dar Aianșlă de akolo, faimosășlă Bosnakă Aga, avândă o nămerósă omtire aleasă, atțtă de bine întărise țetatea în kăță o făkăse nelsabilă. Kamenski, ambiționândă-se a o lăa nămai de kăță, se determină a o lăvi kă assaltă. Așa dar, făkăndă-se tóte preparativele mi dăndă-se semnalășlă de assaltă, s'aș renezită omtirile din tóte părgile asșura zidșriloră țetăței; dar dăpă greșala ingineriloră, kari făkăse skările prea skărte, dăpă diversele intrigă țe șrmaș între generalii, kari nă pșteăș șșferi manierele asșre mi barbare ale generalissimășlăi, dăpă eroika mi neasemănata vitejie kă kare se apăraș Țărcii, tóte omtirile mi sakrifășrile Rșmiloră aș fostă nefrăktóse. De la țea întăi năvălire s'a șuisă șnă însemnată generală de artilerie, a năme Siveră; dăpă ayeasta aș kăzătă, ne lăngă zidșri mi în șanșșri, o mălgime de soldați, ofițeri mi generalii; kăți Țărcii de ne zidșri nă se serviăș nămai kă țășrile, kă șăbiile mi kă păștele, dar mi kă kóse, kă sekșri, mi alte instrămente omorătóre. Kă tóte ayește generarășlă Baxmetis totă a rășbătătă kă vre o ontă șste de soldați în lăentă în țetate; dar, așngăndă păntă la șnă lokă apróne de geamie mi văzândă kă nă vine dăpă dășșlă nimeni karele șă-lă sekăndeze, ne lăngă ayește văzândă-se împromkată de Țărcii din tóte părgile, abia a pătătă șă se întórktă, rănită în doză lokșri kă lovitșri de pășktă.

În acestă assaltă aș kăzstă neste ontă miî de soldađi aleșî, mai măđi generalî mi koloneli, mi o măđime de ofiđeri mai inferiori. Generalissimăș, văzndă kă dăpă atăta perdere în armată n'a nstăț lăa ăetatea kă assaltă, a lăsată nămai o parte de omtire ka să o ăie înkănjrată: dar kă ăea mai mare parte s'aă dășă din sășă de Rășăiškă, la lokăș ăe se nămește Batini, ănde era tabăra ăea mare tăr-ăeaskă. Akolo era neste patră-zăđi de miî de omtire kă Insalali Axmetă-Pașă, kă fiî Albanezi ai lăi Ali-Pașă Tepeleli mi kă alđi săb Seraskerăș Kăsanđă Ali Pașă. Rășăi, de mi mai ăđină nămeroșî, năvleskă assăra omtirei ačestă mi kapăť o învingere strășăiť. Abăa a treăa parte de omtire, săb fiîi lăi Ali-Pașă, a nstăț skăpa kă făga; o a treăa parte a rămasă ne lokă lăntăndă se năv la ăelă de ne ărmă soldată săb Seraskerăș Kăsanđă Ali Pașă; iar restăș, săb Insalali Axmetă Pașă, kă mai măđi ofiđeri, s'a trimisă săb eskortă în Rășsia. Dar tóte provisăni- nile, tănrile mi strindardele aș kăzstă în mănile Rășăi- loră.

Dăpă ačeastă strășăiť viktorie, Rășăi s'aă ăeșă de aș assediată tóte ăetăđile de ne lăngă Dăpăre, mi a năme Rășăiškăș Gărgășă, Nikonole, mi Tărnă. Singăřă Vidinăș rămase neassediată, fiindă kă Mola Pașă, karele lăase lokăș lăi Pasvantogă (ăe mărise de mórte fireaskă) se ăer- ta kă politeđă kătre Rășăi, mi fiindă kă ačestă, kănoskăndă tăria ăetăđei, kăťă să snikăleze timpăș. ăerkeră însă kă tóte kănrile ka să řa ăetatea Ada-Kalesi, kare să află ne o insălă între kataraktele Dăpărei mi este neapromiată; dar kă tóte promiterile ăe făkăřă lăi Rečep-Aga, karele o kómănda, nentă ka să o dea, elă ničă într'ănă kăňă nă voi a se îndăuleka.

În intervalăș ačesta. a sosită mi fiășă făimosășăi Să- varovă kă ăinčă-săre-zăe miî ostamă aleșî. Ačesta, dăpă ordinăș generalissimășăi, trekă neste Dăpăre; lăb Plevna mi se întórse eargășî în ăeara Romăneaskă uentă ka să netreakă earna. Atăncă viindă mi generalissimăș Kamen- ski în Băkăreșăi, a netrekăť tótă earna înăreňă kă gene-

ralii mi kă boeriî păminteni în jokeri mi veseliî neîntregente. Dar în primăvara anului 1811, generalissimul se pregătea a trece kă tôte oștirile (în numărul peste 70 mii) peste Dunăre, ka să lovească Adrianopol mi kiarș Konstantinopol, pentru ka kă așeasta să silească pe Pôrta a face pace, fiindă kă Rssia era amenințată de răsboiul Franțesilor. Înainte de plecare însu, pe la capătul lui Fevruari, a dată ună banquetă mare tuturor generalilor mi kamilor oștirea. Pe ste trei zile cătărunđu-se a pleka, pentru planul prezis, de o dată se bolnăvi mi se oșri. Bôla lui era nekunoskă pentru medicii, mi din zi în zi se întărea. S'a bănuț kă încredințare kă l'ar fi adănată kă otrăv, mi kă așeasta i-ar fi venit de la fiul lui Șvarovș, karele era ună omă plină de răstate mi sâlbatekă ka ună șrș neîmblănzită. Pentru așeasta îi mi veni răsultire providențială, kăci nă țărzi se înecă în apa Rimnikului, kiarș în locul unde nemăritorul tălă seș înălțase trofeele gloriei sale. Dar nefericitul Kamenski, bărbatul așela adorabil mi meritosă, făimosul generos mi lăsa împăratului mi a patriei sale, simțindă kă i se apropiu mărtea, a plecată să meargă în Rssia; dar mărindă pe drumă, în mijlocul gloriei sale, mi în vărsta cea mai frămôsă de pată zece ani, îi dăseră kornulă sure împământare la Odessa.

În locul lui Kamenski se răndă generalissimul generalul Kștșofș, karele sosi în țeara Românească în luna lui Martie. Generalul Kșnikofș, dăndă-mi demisia din Premedința țerei, fș înlocuită de Senatorul Milașevici. Așeasta a nămită Vice-Presidentă mai întâi pe generalul Cișirofș, apoi pe generalul Steterș, apoi pe generalul Komnino, mi mai țărzi pe generalul Renninski.

Napoleonă, împăratul Franțesilor, încredințându-se kă oștirile Rșșeni se întinseseră pănă în centrul Țării la Șșula, a înșenț mi elă (kiarș înainte de a înșene răsbouilă) a-mi mîșka oștirile kătre țărțile Poloniei spre Tilsit. Rssia, văzându mîșkările așeste, a înșenț mi ea a-mi trage oștirile din Moldova mi țeara Românească kă-

tre Bassarabia spre Nistră, lăsândă prea pădine pentru pa-
za cetărilor de peste Dunăre.

Generalissimul Kutzsof, trecând Dunărea, mi-a aşe-
zată tabăra lângă Ruşchick. Ompirea turcească astă da-
tă-lă amţenta. Ibrahim Nazir Ahmet-Paşa, numit Vizi-
r în locul destituzatului Kior İzzet Paşa, Çapanoglu
Paşa cu trei tărzi, fii lui Ali Paşa Telenli, Muxtar Pa-
şa, Ali Paşa mi alţi Paşa mai mică comandă o ompire
aleasă ca de patruzeci mi, Anatoliu, Albanezi, Dunăreni
mi Ieniceri. Ompirea lui Kutzsof, cu tôte cu nu numără
mai multă de şase mi omeni, a stată însă afară de Ruş-
chick mai multe zile mi s'a bătă. Dar de la ună timpă,
văzândă că inamicul are puţeri mai superioare, soldaţi en-
tuziaşti mi komandanţi esperimentaţi, s'aş trasă în lăuntrul
cetăţii Ruşchickului¹. Kutzsof, văzândă că nici acolo n'ar
fi putut să se ţie, a voită să strice cetatea; dar neavândă
mai puţină nădejde, mi a trecută cu tôte armata într'o
noapte peste Dunăre în ţeara Măntenească. Aice mi-a aşe-
zată tabăra aprună de Giurgiu, fortifikându-se cu şanţuri
spre apărare. Totă odată a dată ordină celorlalte kor-
puri, ce erau împărţiate pe la cetăţile de peste Dunăre,
ca să le abandoneze mi să vie kăzândă în ajălorul seş.
Ruşii ce ocupă Nikopol, Silistra mi Sistovul, sfărâmandă
cetăţile mi arzândă oraşele, aş rădikă de acolo puţini lă-
katori krentini cu dăni mi aş trecută în ţeara Măntenea-
skă. Dar cu tôte korpurile venite în ajătorul lui Kutzsof,
armata sa nu trecea peste numărul de optă mi omeni, pre-
kândă acea turcească de peste Dunăre în tôte zilele se a-
dăugea. Vizirul, găsindă Ruşchickul demertă, a intrată în
elă mi de acolo imi regăla planşile cu înlesnire.

O parte din ompirea turcească, hotărândă-se a lăa o-
fensiva, a trecută într'o insulă ce este între Ruşchick mi
Giurgiu în Dunăre, mi kare era apropiată de tabăra rusea-
skă. Întărindă-se acolo, nu înţeta a lovi pe Ruşii în tôte

¹ Pe lângă aici astoriaş n'a spusă încă întămplarea lărei Ruşchickului de
kătre Ruşii. (Tradskatorisă).

zilele. Achemtia de mi se pineaş nşmaî în defensivă. kş tóte aचेste, rşpnşnzşndş la fokşrile Tşrşilorş, le fşcea simşitó-re strikşşişni. Kştzşzfş, vşzşndş-se în posişişne perikşló-sş, a skrisş la Moldova ka sş se întórkş oştirea de akolo mi sş-î vie în ajştoriş. Totş o datş a ordonatş ka sş se ridiचे snitalşrile din Bşkşremiş, mi sş pleचे sure Moldova. Lşkşitorii kapitalei, vşzşndş rşdikarea snitalşrilor mi a tş-tşrorş anieşmintelorş militare, lşkrş че presşnea retrage-re totalş a Rşmilorş, aş venitş la snişma чеa mai mare; mi atşţş boerii kşţş mi mşşşimea, aş înचेnşţş a se pşegşti de fşgş. Dar între aचेste a sositş generalşlş Markofş din Moldova kş snş koruş de oştire în ajştorşlş generalişsimş-lş. Aचेste întşritşri însş nş fşserş în stare ka sş golea-skş ne Tşrşî din insşla çitatş; mi aचेtia, apşraşî de tş-nşrile mi de bateriile din malsşlş Rşmşşkşlş, treचेaş ne-închetatş în insşlş, în kşţş nşmşrşlş lorş se sşea la trei-zeçi mi.

Vizirşlş, kş tóţş oştirea че adşsesे ne insşlş, nş kş-teza sş easş din ea mi sş pşşeaskş ne pşmşntşlş Romş-neskş. Kassa era pentş kş se temea sş nş dea neste vre o kşrş de a Rşmilorş, mai alesş kş vedea în kşteva lo-kşri mai din sşşş konstrşindş-se bşrşi, lşkrş че lş pşnea la bşnşealş ka sş nş i se tae kalea din şrmş. De aचेea, lşşndş ne Çeşanogşlş în insşlş, a trekşş îndşrşţş la Rşm-şişkş ka sş adşkş mi rşmşşişa oştirei de akolo, kş aша, kş pşteriş sigşre, sş între, în pşara Romşneaskş. Plansşlş seş însş se paraliş: tóte çerkrşile, че fşkşse ka sş îndş-pleचे ne fiî lş Tenelenli la aचेasta, fşserş fşrş de folosş; aचेtia se refşsaş kş îndşrşniचे, zikşndş kş aveaş ordinş de la tatşlş lorş ka sş nş treakş Dşnşrea niçi o datş, mi kş de arş treचे znş riş aша de mare se temş kş nş se vorş mai întóचे.

Kştzşzfş, vşzşndş nekştezarea Tşrşilorş de a înainta, simşindş totş o datş mi neîmpşeşerile dintre Vizirşlş kş fiî lş Tenelenli, aş kş kale ka sş profite de okasişne. A-ша darş fşrş a perde timşş, komşnikş generalşlş Markofş plansşlş seş, mi, în întşnerekşlş sniş nopşî, aचेsta treचे kş

divisiunea sa pe vase de ceea parte de Džnre, ceea mađ din sssš de Ršmčičkš. Planšlš ačestei esnediđiđni era ka sž kalče pe neaštentate tabęra inemikž mi sž apęče bateriile kare eraš pe malš de apęraš inssla. Lžkrlš se essekštš de minęne: trečerea lšī Markofš se srmž în linište, mi tęcere, flęrž ka Tęrčii sž simđž mękar čeva despre o aseminestratagemž.

Abia se flękše ziož, mi, pęn'a nę ręsęri sőrele, Tęrčii se pomeniğž kę miřrile Ršnilorš în anopiere, viundž kę pašii renezī, mi pe Kazaçi sbęręndž ka inaripađi asęura taberiī lorš. Spaīma mi grőza fš generalž: tőtž tabęra a kęzštš într'o ameditsž ne deskriřž: nę se așzea de kętš sberete mi strigęte de *Ğiasř bize basti*, adekž *kāinī ne-aš kākkaš*, — mi fle-kare kęta sž fșgž kare în kotro ka sž-mi afle męntsirea vieđei. Ršmii atșnče, lęndę-ī înainte kę kavaleria mi kę baioneta, īi męčelaš flęrž kęzđare saš īi prindeaš flęrž opșnere, Flęrž męltž întęrziere tőtž tabęra tęreaskž kęzž în pșterea Ršnilorš. Ačentia prinserž tőte provisioņile, tșnrile, stindardele, mșniđiđnile, armele mi kortșrile, între kare era mi inșșmī kortșlš čelš bogatš alš Vizirslš (pe kare l'amš vęzštš mi eš), karele fš trimiřš indatž impęratslšī Alessandrž. Vizirslš, karele nșmaī singęr skępase de ačeastž sșręindere, fșgea șure Șșmla ka vaī de kapšlš lšī; iar fiī lšī Ali Tepeleli, aš apękatš kętre patria lorš, flęrž sž se maī šite indęrętš. Kętš pe če eraš sž se minzž mi Mșrașamii, Galibš-Efendi mi čei-l-alđi kę Beizade Dșmitrie Mșręzi. Atșnče apękęndę-se mi bateriile, s'aš tęeatš totš felisł de komșnikęčisne dintre Ršmčičkš kę inssla, mi Ršmii, kę tșnrile tęrečști, s'aš pșš a bate pe Tęrčii din insslž.

Tęrčii, în inssla če okșpaš, eraš așa de bine întęriđi kę șanđęri mi kę kasemate (kasarmii pe sșb pęmęntš) în kętš totš pșteaš sșferi bombardare kare-ī lovea din amęndož malșrile Džnreoi. Dar ačeastž stare de apęrare prelungindę-se maī męlte zile, mi neavęndž, prekșmš s'a zisš, niči șnš felis de komșnikare, nenștęndž kępęta de nikiri provisioņi de męnkare, despre kare nę fșseserž bine kępș-

iii, ajnsereț la așna mare nevoe în krtș îmi m̃nkaș kaii. Din kassa ñstrimentsl̃i mi a zmezeleı, kare în earna ațea-
sta era înfrikomat̃, s'a înksibatș în tabera lorș o mortali-
tate înfrikomat̃, kare îm̃șșina ñm̃brl̃ș mai reuede de
krtș r̃sboișl̃ș.

Vizir̃l̃ș, karele l̃sase tôte în diskreçionea Rșșilorș,
dșp̃t̃ țe a ajnsș la Șșmla, ṽz̃ndș k̃t̃ ñș mai pôte pre-
l̃ngi r̃sboișl̃ș, a trimișș parlamentari de aș țeerstș înțeta-
re de arme mi pronșneri de pače. Pe la kap̃t̃l̃ș l̃șnei
Noemvrie s'a f̃k̃tș armistij̃l̃ș, mi s'aș deskisș konferinge
în Bșk̃rem̃ti șure a negoçia desure pače. Dar înainte de
ațeasta Țeapanogls, karele kom̃nda Țȃrçii din ins̃l̃, dș-
p̃t̃ țe a sșferitș patrș-zeci de zile linsu mi nevoile țele mai
mari, în fine a plekatș țerbicea mi s'a predatș. Nenoroçi-
çii Țȃrçii, dșp̃t̃ țe aș denșș armele, fșser̃ adșmi ka priso-
nier̃i în ñm̃br̃ș ançone de çinçi-șure-zeci mi la Bșk̃rem̃ti.
Era șnș l̃k̃r̃ș dșșerosș de ṽz̃tș starea în kare ajnsese
ațeast̃ omenire sșferitore: omeniș sem̃naș ka k̃ndș ar fi
emitș din morminte; nalizi mi vestejiçi în krtș ñș se de-
sebiaș de kadavre; abia se çineaș în niçore de sl̃biçisne
mi abia p̃steaș ar̃ta k̃t̃ le e fôme. Ațem̃tia fșr̃ș trimișii
îndatș sșb eskortș în Rșșia, mi ței mai m̃lçi aș m̃ritș pe
d̃r̃mș; iar Țeapanogls fș onritș în Bșk̃rem̃ti, tr̃tatș k̃t̃
k̃șviindț mi liberș de a petreçe în bșñt̃ voe dșp̃t̃ rangl̃ș
mi karakt̃r̃l̃ș seș.

Vizir̃l̃ș Axmet-Pama, akșsatș k̃t̃ înadinsș a b̃gatș
om̃tirea în ins̃l̃, pentrș ka șt̃ o tr̃dea în m̃na inemici-
lorș, fș destitșatș. În lokl̃ș seș se nșmi Vizir̃ș Xșșmid-
Pama, k̃t̃ nleniustindț ka șt̃ termineze mi pačea k̃t̃ Rș-
șii. Tôte earna mi prim̃șvara anșl̃i 1812 Mșșaxamiș se
neg̃çdaș k̃t̃ generalissiml̃ș r̃șșesk K̃tșsof mi ñș se p̃steaș
învoi, mai k̃t̃ seam̃t̃ pentrș artikolșl̃ș xotarșl̃i. Rșșii țe-
reaș țerile Rom̃nșști mi Dșñțrea dreutș xotarș; Țȃrçii
se onșneaș. În fine pe la lșna Aprilie se învoir̃ș ka șt̃
despart̃ș Moldova în doș, mi șt̃ se p̃șe xotarș pe Pr̃ștș;
astfelis Basarabia k̃t̃ țele çinçi jșdeçe din ea mi k̃t̃ țetș-
çile țȃrçem̃ti de pe Nistrș mi Dșñțre r̃șmaser̃ș Rșșiei, iar

Moldova mi ueara Muntencaskъ rmaserъ ka mai nainte srb domnirea Pordei.

Dup akordsls auestorș inuolli insr, Vizirsls, karele se afla la Ssmila, intrzia de a sbskrie aktsls de pace, mi, frs a dekara onnere, amna lkrsls din zi in zi ks felisrite preteste. Kassa era ks Bonaparte imprratsls Fran- cesilorș, pornindș o espediisne teribilș asura Rșnilorș, skrisese mi Pordei indemnnd'o ka sș aibș rbdare mi sș ns lase armele, promiundș-i ks, de ns se va sșpne st- rșingelorș Rssiei, elș va mijloci ns nsmai nenirbirea teri- toriisli seș, dar inkș va isbsti a-i intorche in ksrndș mi Krmsls.

Dup aeste imurejsrri, trimiundș-se mi Vizirslsi skri- sorile lsi Napoleonș, dup obiceis, elș intrzia de a da xo- trirea definitiivș pentrș kondiisnile pchei. Iar Rssia, vzbnd espediisnea francesș viind asșpș-i, se vedea atst de strm- toritș, in ktș dakș Pôrta arș fi stșritș, arș fi frkst'o sș re- nșpe mi kiarș la lzarea Bassarabiei, nsmai sș inkeie pacea. De a ceea, vzbndș intrziera a ceasta, Rssia a arșkatș t- tș kșna asura generalisimslsi Kștsosofș, — mi destitsndș- ls, a trimisș in lokș-i ne Admiralsls generalslș Ciciakofș, ks ordinș ka sș termine pacea kșmș va nștea mi sș se in- torkș ktș mai ksrndș ks oștirile in Rssia.

Kștsosofș s'a amrștș tare de inslta ce i se frcea; n'a lșsatș insr ka nș altslș sș kșleagș frsktsls gloriei sale; ci, kșmș a aszitș ks kabinetsls l'a destitsatș, in datș a tri- misș la Ssmila ne generalslș Barođi kștrș Vizirslș, skri- indș-i decisivș mi lșmsritș ks saș sș sbskrie kondiisnile pchei, saș sș rșșnșzș ks ns voente, pentrș ka sș rein- ceapș bștliia; arștndș-i totș o datș ks dakș va trece in- kb o datș Dșnșrea, atșnș va face pôte inuole ks totslș in alte kondiisni de ktș aeste.

Vizirslș, nekșnoskndș inkș bine temerile Rssiei mi perikslii ce o ameniđaș dup espediisnea francesș, ne- vndș totș odatș nștire desne skimbarea generalisimslsi, vzbndș ne lșngș aeste ks a nerdtș atște oștiri mi atș- te cetșđi, a sokotitș ks dakș Kștsosofș ar mai trece odatș

După ce, după ce adăcă totă imperiul în pericol; de aceea, sînd promiterile și înșflegirile lui Napoleon, a răsuns în scris și Katsosfă că pînă în cîmpe-zec zile va avea fîră sminteală aktul de pace sîskris și ratifikat după toate formele; totă odată a dat și presentul însemnate generalului Barozi, căndă s'a întors.

Noi nămită generalissimă, Ciceakofă, viindă în lămă, a plecată în dată că mare grabă se vie la Băkrești. Dar în ajunsul sosirei sale aosită și aktul de pace, pe la kaptsulă lănei și Maiș, karele s'a dată în primirea fostului generalissimă Katsosfă. La 2 Iunie s'a făcută skimbarea akturilor și pacea a lătată întăria definitivă. Între kondișunile stinslate era ună artikulă adontată, karele kărindea ka stăpănirea Rșilor în țările Romănești se se prelăngă pînă la lăna Oktomvrie, în kare timp se se retrăgă oștirile din țară, se se rădăce șitatele și kancelariile, se se libereze prisionierii din imbe țării, și se se răfăskă sokotelele dintre astoriturile Rșești și pămăntene. Ună artikulă stinsla ka Domniă în Moldova și țeara Măntenească se rămă pe kăte șente ani, și întăria Hatixmaismul kare se făkăse în zilele lui Seltană Selimă pentru privileșurile amănduror țărilor.

După venirea Admiralului Ciceakofă în țeara Romănească, Katsosfă s'a întors în Rșia. Noi generalissimă, pe mai avăndă a se okna că trebile militare (șindă că pacea se înkeese) a înșestă a se okna că cele civile. Elă a desșinată măsura întroșă de senatorul Milamevičă ka la fie-kare ședă se fie pe lăngă cei doi ispravniči romăni și kăte ună Rșă. A desșinată și pe Presidentsul Visteriei; iar în lokul Vize-Presidentsului de Divană, a răndășit eforă (șă ministru) pe marele Bană Kostaki Gika, karele era și General-Maioră Rșeskă. Astfel, reglăndă totă administrășnea, și înkredăndă-o în mășile boerilor pămănteni, în fine pe la lăna Sentemvrie a părășit și elă țeara. În șma lui rămăseșe nămai generalul Jaltăxină; așta a rădikăș cele de pe șmă oștiri rșești și a emișă din țară în zioa de 2 Oktomvrie a anului 1812. În-

datz dšm̄ em̄irea Ršm̄ilorš, a venitš marele Banš, Georgie Argironols ka Kaĩmakamš alš noslšĩ Domnš r̄ndšitš, mi a lšatš k̄rma ġereĩ.

Înġereñz k̄ Ršm̄iĩ s'aš dšsš diĩ ġearz mi doz fami-
liĩ din boeriĩ marĩ, mi anšme: marele Vornikš Konstantinš
Varlaam mi marele Vornikš Stefanš B̄rk̄nesk̄; iar Mi-
tronolitslš Ignatie mi marele Banš mi Generalš-Maiorš Kos-
take Gika aš trekstš la Viena.

Espeđiđisnea asta de șeșe ani a Ršm̄ilorš în kontra
T̄rġieĩ, a fostš mai m̄ltš de pagz̄bz de k̄tš de folosš pen-
tr̄ d̄nsa, sokotindš-se perderea om̄tirilorš mi keltzelele ġe-
le marĩ ġe a avstš. Niġĩ odinior̄z ka astz datz R̄ssia n'a
skosš at̄te om̄tiri afarz din ġeara sa. În k̄rs̄slš aġestorš
șeșe ani s'aš kobor̄tš neste zna sstz ġinġĩ-zevi miĩ de ó-
menĩ, din kare ġelš n̄ġinš trei-zevi miĩ s'aš perdstš în a-
sedierile mi asalt̄rile ġet̄đilorš mi în b̄t̄tiile t̄đișe ġe
aš avstš; iar neste ġinġĩ-zevi miĩ aš m̄ritš în snital̄rĩ de
r̄nĩ, de tifssš mi de diverse bóle kare le s'aš kassatš din
neotrivirea klimatslš. Prisonieriĩ însz prea n̄ġinĩ aš k̄-
zstš în m̄n̄ile T̄rġilorš. Prin analogie, mi keltzelele f̄-
k̄ste k̄ at̄te om̄tiri mi în at̄ta timuș aš fostš prea marĩ,
k̄ndš k̄șt̄iġslš lorš a statš neĩnsemnatš. ¹

Mare str̄nġinare însz mi marĩ ġrest̄đĩ aš s̄feritš lo-
k̄itorĩ ġerilorš aġestora, din kassa ab̄ss̄rilorš f̄k̄ste de
Ršm̄i. B̄n̄lš mi filantrouslš ġm̄ratš Aleksandrš, k̄ tóte
k̄ v̄rsa visteriile sale f̄r̄z k̄đare, trimiđndš neĩnġe-
tatš la milióne pentrz keltzelele om̄tirilorš, k̄ tóte k̄ or-
dona k̄ as̄rime ka sz n̄ se as̄p̄reask̄ l̄k̄sitorĩ, mi, k̄
pentrz transport̄rĩ, pentrz ġreḡtirea mi ġnġiđirea ame-
z̄mintelorš mi pentrz provisionarea artikolilorš de ġndest̄-
lare, sz se pl̄teask̄ fie-k̄rșia k̄ banĩ ġm̄r̄t̄em̄tĩ ġnda-
t̄; k̄ tóte aġeste însz Generalĩ Ršm̄i, ġe administratš ġea-
ra, mi mai alesš f̄n̄k̄ionariĩ ġivili (n̄rek̄mš Preșidentslš
K̄snikof, Senatorslš Milașevičĩ, Viġe-Preșidenḡĩ mi alđĩ

¹ Lșarea Bassarabieĩ astorslš n̄ o sokotente.

de la mare пѣнѣ la mikš) fiindș dedați la гѣpire mi la nesa-
 пиš, kassaș chele mai marī absseri: banii impѣrѣtenti, în lokș
 sѣ se keltșeaskѣ plѣtindș-se prodъktsri mi transportsri, tre-
 ceaș în пѣngile lorș private: iar ne bieții lъksitori, kari-
 priimiserѣ ka krehtini totș de o kredinъ mi kari se grъ-
 biaș a-i servi întrș tôte ka ne nimte frați, îi desbrъkaș sѣb
 felisrite kinsri fъrѣ niči o konștiinъ, îi însъrșinaș kș dъri
 grele, îi siliaș la lъkrșri neste nștere, fъrѣ mtirea mi voea
 impѣrѣteaskѣ, mi kъndș se chereaș provisiōni de îndestlare
 le lșaș îndoite mi întreite, mi apoī, întrebșinъndș-se chele de
 nevoe, prisosslș ilș vindeaș earșmi la lъksitori ne bani mi
 se înavъdiaș. Fъnkъisnile пѣblice пѣнѣ în atъta se degra-
 darѣ, în kъtș ajъnseserѣ ka o marfѣ: le vindeaș ka la me-
 zatș, mi le daș nș aelora che aveăș karakterș mi vredniēie
 ka sѣ le pôrte, či aelora kari oferiaș mai mslъ mitș. E-
 nistații kfartirșrilorș fъcheăș grozъvii: ne de o parte lșaș
 kontribъșione lșnarѣ de la proprietarii de kase, iar ne de
 alta grъmъdeaș soldații în nșmъrș mai mare de kъtș пѣ-
 teaș înkъnea în kasele sъrachiilorș che nș pșteaș plți; ne
 lъngъ ačeasta îndatoreaș ne gasde a nștri ne soldații din
 kfartirș, пѣntrș ka ei sѣ-șmi însșmeaskѣ provisiōnile desti-
 nate... mi altele de asemine kare nș se mai đinș minte ¹.
 Pe lъngъ ačeste chei mai mslđi đintr'înșmi trъtaș ne lъkșri-
 torii krehtini, boeri saș pșomi, avъđi saș sъrachi, ka ne kre-
 đinčioșmi mi nelegișđii, nșmindș-i kș porekla *Maldavan*, ka-
 re în limba lorș e sinonimș kș barbarș mi mojikș; mi da-
 kѣ șnș Rssș întълnea ne șnș Romъnș, ilș skъina kș des-
 neđđș mi bajokorș, nșmindș-lș *Tșreuki-dșxș*, adikѣ *sniritș*
tsrueskș, lșkrș che niči Tșrșii niči Evreii nș întrebșinъeazѣ
 kъtre chei de altъ lege kș ei. Dar tôte ačeste se fъcheăș fi-
 indș kѣ nș era kinș sѣ ajъngъ nimikѣ la așxlș prea bș-
 nșlși mi drentslși impѣratș, kъči komandirii mi Presidenđii
 preveđiaș kș asъrime ka niči sѣ meargъ čineva la Peter-

¹ Asemine lъkrșri le-amș vъzstș mi eș kș okazisnea okъpъčisnilorș гѣ-
 semti la 1848 пѣнѣ la 1850 mi de la 1853 пѣнѣ la 1854.

sbergă, nici s'ea vre o s'nilik' k'atre împ'rat'slă; pe l'ng' a'ceste, k'iar de f'leca 'cineva şna ka a'ceasta, e' aveaş' mi pe l'ng' k'artea imperială, k'iar dintre konsiliari, kom-plicii la fautele loră de r'pire mi de ab'ss'ri.

În fine, f'k'nd's-se p'acea, a' sk'pat's b'ieteles p'eri de nevoi mi g'rest'ci, intr'nd's s'eb regim'slă de mai n'ainte; iar b'iegi l'k'itor' a' r'masă desbr'k'aci mi str'mb'et'ci.

DOMNULU LXXXVI.

Ioană Vodă Caragea.

A'cesta era fi'slă lăi George Karagea mare'si Drago-mană ală Por'ei Otomane mi nepotă lăi Nikolai { D. Chr. 1812.
Vodă Karagea. D'p' s'ciderea lăi Beizadé Aleks {
S'p's, f'k'nd's-se mi a'cesta Dragomană în anulă 1708, f'sse destitsat's d'p' ş'nă ană de fonk'ionare mi s'k'cedat's de Beizadé Ioană Karagea. A'cesta m'arindă neste vre-o trei-zeci zile, s'a f'k'at's în lok'slă seă Beizade Dimitrie M'rszi, karele, în tim'p'slă r'sboi'slă, d'k'nd's-se k' Kexaj'a-bei Galib's Efendi mi k' Vezir'slă la Ş'mla, f's înlok'sit's de Sp'tari'slă Bibika. D'p' 'e s'a înkeeat's p'acea, de a doza ó'g' s'a r'nd'sit's Ioană Karagea la Dragom'nia Por'ei. N's t'rziiş îns' P'orta, xot'r'nd's-se a n'smi pe Domni' Prin'ciuateloră, a r'nd'sit's la Moldova pe Skarlată Kalimaxă, karele f'sese n'rinsă robă în R'ssia, iar în p'eara M'nteneask' pe Ioană Karagea, karele de trei-zeci zile era Dragomană. A'cesta s'a înf'ciuată S'ltan'slă, d'p' obicei's, la 24 A'g'st's, mi pe la în'ent'slă lăi Oktomvrie a plekată din Konstantinople ka s' vie în p'eară. At'nc'e s'a' desk'p'ciinată mi 'ei doi fra'ci M'rszemti: Beizade Dimitrie, ş'n'slă din M'srahami' r'nd'si'ci n'ent'ş f'acerea p'cei, ak'ssat's n'ent'ş k' ară fi st'rsit's de s'a dată Bassarabia R'ssiei, f's t'reată de k'atre Vizir'slă la Ş'mla; iar frate-seă, Beizade Panaiotaki, f's t'reată în Konstantinople, îndată 'e ad'sseser' kapslă fratelsi seă. Kassa prin'cipală n'ent'ş p'erderea a'cestoiă doi fra'ci, a fostă

mai k̄s seam̄ f̄ind̄ k̄t̄ s'aș̄ înḡeles̄ a fi filor̄șii. Perderea aș̄estor̄ doș̄ pers̄one str̄l̄șcite a fost̄ mare paḡșb̄ pentr̄ n̄m̄șl̄ș nostr̄¹, f̄ind̄ k̄t̄, k̄s̄ karakters̄l̄ș mi kalit̄șdile lor̄ș chele rari, aș̄ f̄k̄k̄t̄ș mare on̄ore naș̄ișneii n̄ștre; de aș̄ee aș̄ mi fost̄ pl̄șșii de t̄ot̄ l̄șmea.

Ioan̄ș Vod̄ Karagea, plek̄nd̄ș din Konstantinople, s'a omrit̄ș k̄teva zile la Vizir̄șl̄ș, ȃe era la Ș̄șmla, pentr̄ș niște treb̄i partik̄șlare ale sale. Pe la kap̄t̄șl̄ș l̄și Noemvrie a intr̄at̄ș î̄n țeara Rom̄șneask̄ș mi î̄n zioa Ș̄șnt̄șl̄și Sviridon̄ș, la 12 Dekemvrie, a venit̄ș î̄n kapital̄ș mi s'a amezat̄ș pe tron̄ș k̄ș t̄ot̄ș țeremonia k̄șvenit̄ș î̄n b̄k̄șria mi veselia general̄ș. Î̄n anșl̄ș aș̄ela a fost̄ ear̄na aș̄a de grea, î̄n k̄t̄ș de mai m̄șl̄șii sekoli p̄ote n̄ș se î̄nt̄șmulase: era țeva peste nat̄șr̄ș, î̄n k̄t̄ș sem̄șna a țrgie d̄șm̄șnezeask̄ș, î̄nadins̄ș trimis̄ș pentr̄ș ka s̄ș se î̄nf̄șșimeze ș̄ena țea mai tragik̄ș mi mai f̄r̄ț de essem̄l̄ș î̄n p̄șștișrile țele î̄ntinse mi nem̄șșrate ale R̄șșiei. Î̄n ear̄na aș̄easta rebelii k̄țre D̄șm̄șnezeș mi î̄mp̄șrađii, inemiciii kom̄șni aș̄ omenirei, peric̄ișnea moralit̄șdei p̄șblice, miesmele neam̄șrilor̄ș kreștine, s'aș̄ mai bine zik̄nd̄ș (d̄șp̄ș Teoloḡșl̄ș mi Evangelist̄șl̄ș Ioan̄ș) bițir̄ile p̄șștiirei, l̄șminad̄ii î̄nr̄ș î̄nt̄șnerik̄șl̄ș perțșrei, Franțesii, mi aș̄ l̄șsat̄ș akolo k̄ș tođii ōșele mi s'aș̄ p̄șșp̄șșit̄ș, ka î̄n desert̄șl̄ș Sinaish̄l̄și Evreii rebeli î̄n kontra l̄și D̄șm̄șnezeș țelșii p̄rea î̄nalt̄ș².

Aș̄east̄ș f̄r̄țșnt̄ș ernatek̄ș, dom̄nind̄ș mi î̄n țeara Rom̄șneask̄ș, a k̄șșat̄ș o m̄șl̄șime de nenor̄șișii, perțșnd̄ș mi de vite mari mi miții mi o m̄șl̄șime de ōșeni, pe kari i-a anșkat̄ș tim̄șșl̄ș pe k̄șșmiș mi pe dr̄șșșri. Noșl̄ș Dom̄n̄ș a î̄nșenșț̄ș s̄ș se ok̄șne de trebile țerei, sirḡșind̄ș se f̄r̄ț obosire s̄ș ad̄șk̄ș trebile î̄n or̄șnd̄șeala lor̄ș de mai nainte. Mitropolia țerei, f̄ind̄ș v̄đđv̄ș, Dom̄n̄șl̄ș, prin î̄nșelegere mi k̄ș boerii, a n̄șmit̄ș Mitropolit̄ș pe Nektarie Emișk̄onșl̄ș R̄imnik̄șl̄și, n̄șmind̄ș î̄n lok̄șl̄ș aș̄estșia pe eḡșmenșl̄ș

1 Aș̄e astor̄șl̄ș vorbesh̄te ka Grek̄ș.

(Traduc̄ștor̄iul̄ș).

2 D̄șp̄ș aș̄este enitete mi asem̄șșșri se k̄șșom̄te k̄t̄ș de filor̄șș era bișț̄șl̄ș astor̄ș.

(Traduc̄ștor̄iul̄ș).

Mълъstirei Govora Kir Galaktionș. Dar ne la kapъtlъlъ lъ-nei Dekembri s'a suлimъntatъ Domnslъ de anrinderea fъrъ de veste a Kъruei Domneshi, kare intr'o nоnte s'a mistsitъ de flakъri. Iar ne la lъna Martie a anslъ 1813 s'a intъmplatъ mi treчerea lъi Ramis-Pашa prin ueara Romъneaskъ, dъpъ kare s'a mi sчisъ.

Ramis-Pашa, dъpъ revoligiznea Ienicheilorъ ne timъslъ lъi Sълtanș Maxmъdș in kontra lъi Bairaktarș Msstafa Pашa mi a Nizam-Geditslъi, treksse in Rъssia la Petersburgъ. Akolo impъratslъ Aleksandrъ ii dase tоte ingrijirile mi tоte onorile kъvenite, in respektslъ meritelorъ lъi personale. Sълtanlъ Maxmъdș insъ ns inчeta de a-i skrie mi a-lъ indemna sъ se intорkъ earъmi la Konstantinople, promigъndъ-i favorî mi distinkciuni onorabile. In uele de ne srmъ Ramis-Pашa se indъnlekъ, mi nlekъ, lъndъ mi skrisore astografъ din partea impъratslъi Aleksandrъ kъtre Sълtanlъ, prin kare-lъ rekomanda ka kredinчiosъ mi kauabilъ de a fi folositoris intereselorъ impъrъgiei. Dar tokmai aчeastъ rekomъndъчisne era kontrariъ politichei tsrчeshi mi fatalъ nentъ rekomъndatъ: Sълtanlъ, kъnoskъndъ karakterslъ mi valoarea lъi Ramis-Pашa mi mai alesъ antipatia ue aveash in kontra lъi Ienicheii, ne kare elъ ii rъsboise in timъslъ revoltei lorъ, indatъ ue aș aszitъ de emirea lъi din Rъssia, a trimisъ snъ fonkcionaris Deli-bашa kъ kъrъi-ua Tъrчi in ueara Romъneaskъ, kъ ordinș ka sъ i adskъ kanslъ. Ramis-Pашa, sosindъ in Iamî, fs trъtatъ kъ tоte onorile kъvenite de Domnslъ Moldovei Skarlatъ Vodъ Kalimaxъ; mi anoi dъpъ petreчere de kъteva zile, a nlekatъ snre Bъksreshi. Deli-bашa kъ Tъrчii sei sta de nъndъ la Mълъstirea Kotrocheni, sъb felisrite pretekste, fъrъ a mi nimeni skonslъ sei: kъmъ a aszitъ insъ de anouierea lъi Ramis-Pашa, i-a emitъ inainte ka snre intъmînarea din partea Domnslъi. Atъnue folosindъ-se de snъ momentъ kъndъ omeni lъi Ramis-Pашa se aflaș in srmъ, s'aș renezitъ asura lъi mi l'aș sчisъ kiarș in kareтъ kъ kъteva lovitrî de mistole; dъpъ kare lъndъ-i kanslъ, a nlekatъ.

Între aчeste, trekъndъ-se asrimca uea kъmplitъ a er-

nei, despre care s'a vorbită, totă natsra s'a skimbată prin
 întsrnarea dălcăi primăveri. Kămniile mi dealările înverziasă;
 arborii înfloreasă; kodrii răsănasă de mărmaza cea dălcă a ape-
 loră; mivigtorile kântasă kă desfătare în krăngări; rândsnelele
 vesele îmi kăstasă lokări ka să se kăibăreaskă; pe mesările
 cele 'nverzite sberdasă mielsmeiă cei tineri; în risri mi în
 bătii nemtii se jăkasă. De aceea se baksrasă mi ómenii kă
 msltă veselie, bine kăvntândă pe astorislă loră de darările
 natsrei; kăci, întră adevără, ori înkotre îmi întorcea omslă
 mivirile, dăpă ceea ce vedea simđia kă i se 'nveseleskă sim-
 đirile: kălórea cea verde a pământslăi, mirosslă floriloră,
 sberdarea viteloră, kântarea păsăriloră, legăntăra eteraslăi,
 strălcăirea sórelăi, limpezirea atmosferei, dălcăada vântări-
 loră, mărmaza kadencată a apeloră, închetarea răsăoloră, mi
 pe lăngă aceste sigăranđa... tóte aceste îndălcăiasă mi înve-
 seliasă simđirile mi sfătele ómeniloră, mi fie kare 'mi kă-
 ta de ale sale kă fericăre. Totă odată, skătindă-se mi đea-
 ra în kărsă de doi ani de tribstă, prekămă se stăuă se în
 kondiđionile păcei, nenorăslă găsta mi elă dălcăada păcei mi a
 odixnei, dăpă atâte kalamnităđi, nevoi mi nekăzăi. N'a fostă
 skărisă însă în karteă đrsitei kă ayeastă stare de fericăre să
 đie lăngă timăș în đerile ayeaste, mi ađ trebăită să vie kă-
 se kare să adăkă earășii grestăđi mi nenorăciri. Pórta O-
 tomană, hotărendă-se să ridice din noă mi să repăreze ră-
 inele četăđiloră de pe malările Dănpărei, mi-a înssămită đren-
 tăslă a se servi kă brađele Romănilor; mi mai tóte grestă-
 tea transportăriloră de materiale mi mănka lăkrătoriloră a
 trebăită să kază mai kă seamă pe đeara Mănteneaskă. Dă-
 pă ayeastă răă a venită altăslă mi mai mare, bóla yămei, ka-
 re a răuită o măđime de vieđe. Kă tóte măsările feritóre,
 kare le lsase Domnăslă pentă: Văkăremti, bóla a răsăbtăstă
 mi aice. Atănce ađ înčenăstă a se răsăndi tođi în tóte pă-
 đile mi a făgi ka de sabie mi de fokă: în kărăndă a ră-
 masă orășăslă desertă, stăndă pe lokă nămai Domnăslă kă bo-
 erii de pe lăngă elă mi konsălatările ¹; n'a rămasă însă ničii

¹ În timnăslă ayeasta Domnăslă, ărgisăndă se assăra a doi boeri mară, a skosă

Kŕstea Domneaskŕ neatinsŕ, ŕi aŕ mŕritŕ kŕŕi-va, kŕ tóte ingrijirile ŕe eraŕ. Aŕeastŕ bóltŕ era ama de kŕmilitŕ, în kŕtŕ mŕreaŕ kŕte o sŕtŕ de ómeniŕ ne zi, nŕmaŕ dintre lŕksitorii sŕrmaniŕ ai maخالالelorŕ ŕe rŕmŕseserŕ în orasŕ, tŕr'a sokotiŕ ne aŕeiŕ ŕe mŕriaŕ în smitalŕrile aŕezate afarŕ din orasŕ. Aŕeastŕ ŕrgiŕ dŕmnezeeskŕ a prelŕngitŕ mai ŕn anŕ în orasŕ. Dŕntŕ aŕeastŕ, înŕetŕndŕ de la sine, aŕ înŕenŕtŕ ómeniŕiŕ a se adŕna ne a kasŕ. Dar ŕea mai mare nenoróŕire fŕ kŕ ea se întinsese prin tóte satele ŕi orashele din ŕearŕ, ŕi ne akolo a ŕinŕtŕ trei aniŕ apróne; în kŕtŕ se krede kŕ ar fi mŕritŕ aproksimativŕ peste meante-zeŕiŕ miŕ lŕksitoriiŕ în tóte întinderea ŕereiŕ Romŕneshŕi.

În fine dŕntŕ ŕe a trekŕtŕ ŕi aŕeastŕ pediaŕ sŕ Dŕmnezeeskŕ, ponorŕlŕ a rŕmasŕ în liniŕte ŕi Domnŕlŕ s'a okŕnatŕ în pache kŕ kŕrŕmsirea ŕi îmbŕnŕtŕŕŕirea ŕereiŕ. Iarŕ kŕtre alŕ ŕinŕilea anŕ alŕ domnieŕiŕ lŕi (1817) ne la kapŕtŕlŕ lŕneŕiŕ lŕi Martie, a essilatŕ ŕi ne marele Banŕ Konstantinŕ Filineskŕ¹, înpreŕnŕ kŕ tóte familiaŕ sa, kŕ fiŕ, nŕgorŕiŕ ŕi ne-

firmantŕ înŕŕŕteskŕ ŕi i-a essilatŕ: ne marele Vornikŕ Konstantinŕ Vŕlŕŕeanŕ, la Kastoria, ŕi ne marele Logofŕtŕ (mai tŕrziŕ Banŕ ŕi Domnŕ) în kasa sa afarŕ din Bŕkŕreshŕi. Nŕ tŕrziŕ însŕ i-a liberatŕ ne amŕndoiŕ ŕi i-a trŕtatŕ kŕ ónore.

- 1 Familia aŕeastŕ a Filinesŕilorŕ essistŕ de vre o patŕ sŕte de aniŕ, sŕb felisrite nŕmiriŕ. ŕelŕ mai vekis kare se kŕnóute, a fostŕ suslŕ Bŕga, karele avŕse ŕnŕ fiŕs nŕmitŕ Dŕŕgiŕi. Nenopŕiiŕ aŕestsŕia, fragŕii Banŕlŕ ŕdriŕtea ŕi Vornikŕlŕ Dŕŕgiŕi, ŕe se nŕmeaŕ Dŕŕgiŕeshŕi, în anulŕ 1544 în zilele lŕi Rads Vodŕ VIII fiŕlŕ lŕi Rads Vodŕ de la Afŕmaŕŕi, aŕ ziditŕ la satŕlŕ Mŕrgineniiŕ Mŕnŕstirea, kare dŕntŕ nŕmele lorŕ aŕ nŕmitŕ'o Dŕŕgiŕeshŕi. Iar nenopŕiiŕ aŕestora aŕ nŕmitŕ'o Mŕrgineniiŕ, dŕntŕ nŕmele satŕlŕi, kare l'aŕ adontatŕ ŕi ei. Iar în anulŕ 1646, în zilele lŕi Mateŕi Vodŕ Basarabŕ, învekindŕ se nŕmitŕ Mŕnŕstire, aŕ fŕkŕtŕ'o din noŕ Spatarŕlŕ Panŕ Filineskŕ, karele era nepotŕ alŕ doilea alŕ Vornikŕlŕ lŕi Filinŕ (de la kare s'a lsatŕ ŕi nŕmele Filinesŕilorŕ) fiŕs Banŕlŕi ŕdriŕtea, înpreŕnŕ kŕ sokŕslŕ seŕ Postelnikŕlŕ Konstantinŕ Kantakŕzenŕ (ginierele lŕi ŕerbanŕ Vodŕ I Bassarabŕ), ŕi înpreŕnŕ kŕ marele Stolnikŕ Dŕmitŕashkŕ, marele Vistierŕ Esstratie (fiŕi Mŕrginenilorŕ), ŕi eniskonŕlŕ Partenie, egŕmenslŕ aŕesteŕi Mŕnŕstiriŕ. Sŕsŕ nŕmitŕlŕ mare Spatarŕ Panŕ Filineskŕ avŕ nepotŕ ne marele Klŕŕerŕis Grigori Filineskŕ; aŕeastŕ avŕ fiŕs ne marele Banŕ Panŕ Filineskŕ, tatŕ alŕ marelŕi Banŕ Konstantinŕ Filineskŕ, karele a statŕ omŕ venerabilŕ în tóte ŕŕsterea kŕŕŕŕ-

поги, (kari kь servi kь totș, kь dasklî mi alŭi ómenî de kasъ, nșmъraș la șna sștъ patrș-zeci șșflete), la o momie a sa nșmitș Bșkovnșlș, departe de Bșkșremti ka 12 ore. Akolo l'a ūinstș arestatș în kasa sa meante lșnî întregi; dșpъ a-șeasta, întъmplъndș-se a se bolnъvi bștrъnșlș, Domnșlș l'a ertatș, de s'a întorsș kь tótъ familla la Bșkșremti, șnde dș-dșpъ doșъ-zeci mi çinçi zile a mi mșritș ¹.

FINELE TOMULUI ALŪ DOILEA.

tslși. Așesta era naltș mi bine fıkstș, fôrte frșmosș, veselș, afabilș, komunikativș, kь infșujmare mъreaș, religiosș, osuitalierș, generos mi ni-etosș ka nimenî altșlș. Elș a trșitș kь strșlșșuire mi kь mșrire; a fostș ferbinte anșrștorș alș patriei mi stъlnș neklintitș alș țerei: a fostș în mante rândșri mare Vistierș kь nștere mare, mi în țele de ne șrmș mare Banș. Trșindș maî-zeci mi mșse anî, a trekstș la lșkamele eterne în 20 Noemvri 1817, nlșnsș mi tșngsitș de tótъ lșmea. Elș a lșsatș trei fiî, marele Vornikș Grigorie, marele Logofătș George, Aga Nikolae, mi doș fiice; iar toŭi așemti aș fiî mi fiice.

¹ Portretșlș Domnșlș Karagea mi alș Dómneî sale se aflъ în Kapela Sni-talslș Filantropia lșngъ Bșkșremti.